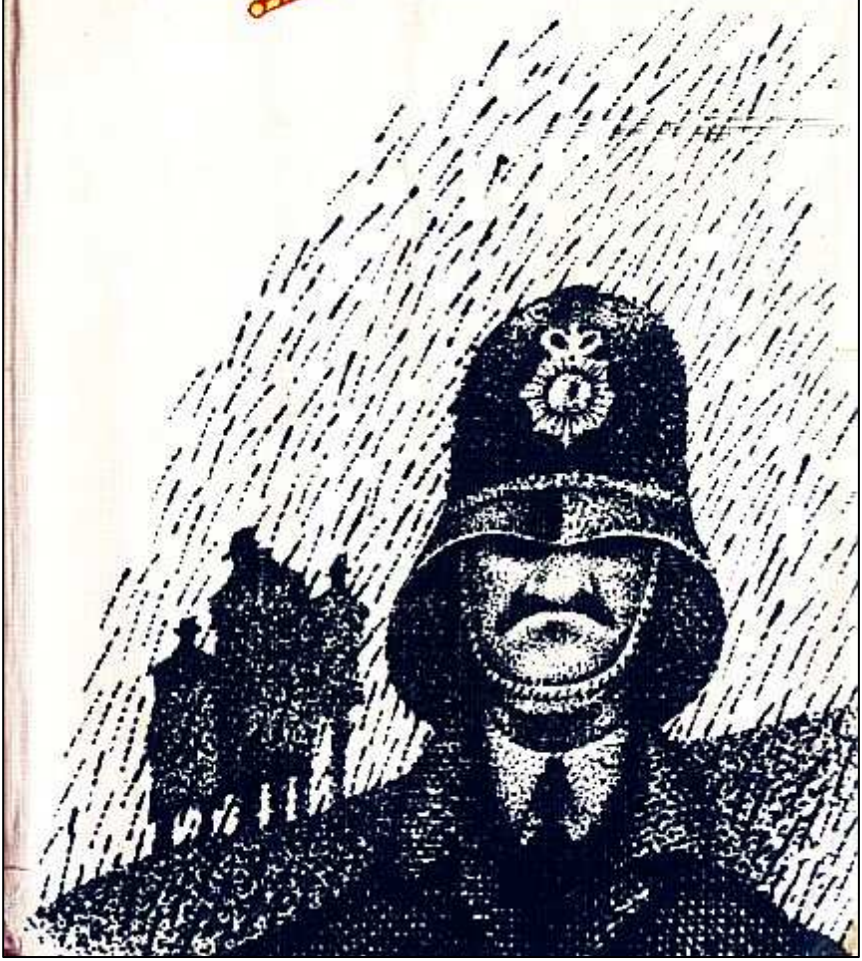
ČTENÍ NA DOVOLENOU
ODEON

P. D. JAMESOVÁ

SMRT KRIMINALISTY

Z anglického originálu Death of an Expert Witness
(Faber and Faber, london 1977)
přeložil Josef Schwarz.
Kresba na obálce Adolf Born.
Vydal **ODEON**, nakladatelství krásné literatury a umění,
jako svou 4108. publikaci v redakci krásné literatury.
Praha 1982.
Vydání první.

© Phyllis Dorothy Jamesová 1982
Faber and Faber 1977
Translation © Josef Schwarz

Autorčina poznámka:

V hrabství východní Anglie neexistuje
žádná kriminalistická laboratoř pod veřejnou správou,
a i kdyby existovala, bylo by krajně nepravděpodobné,
že by měla cokoli společného s Hoggattovou laboratoří,
jejíž pracovníci, právě tak jako ostatní postavy
tohoto příběhu – i ty nejnesympatičtější –
jsou zcela smyšlené a v ničem se nepodobají
kterékoli, ať živé nebo mrtvé osobě.

KNIHA PRVNÍ
– POVOLÁN K VRAŽDĚ

1

Zavolali přesně v šest dvanáct. Bylo už jeho druhou přirozeností, že si na světélkujícím ciferníku elektrického budíku, ještě než rozsvítil lampu, ověřil čas vteřinu poté, co nahmátl a umlčel neodbytné drnčení telefonu. Obvykle se mu to podařilo hned po prvním zazvonění, ale stejně se pokaždé vylekal, bál se, aby se nevzbudila Nell. Člověka, který volal, dobře znal, výzvu, aby se dostavil, čekal. Byl to inspektor Doyle. Hlas s oním mírně agresivním náznakem irské jadrnosti k němu doléhal hutně a důvěrně, jako by se statná Doylova postava tyčila přímo nad lůžkem.

„Doktor Kerrison?“ Tu otázku si mohl odpustit. Kdo jiný by mohl v tomhle poloprázdném, ozvěnou dunícím domě vzít v šest dvanáct ráno telefon? Neodpověděl a hlas pokračoval:

„Našla se mrtvola. V takové pustině – je to klančové pole – asi tak půl druhého kilometru severovýchodně od Muddingtonu. Děvče. Uškrcení, jak to vypadá. Patrně jasná záležitost, ale když je to tak blízko…“

„Dobrá, přijedu.“

Hlas nevyjádřil ani úlevu, ani vděčnost. Proč taky? Copak jim někdy odmítl, když ho přivolali? Celkem mu za jeho ochotu být stále k dispozici dobře platili, ale to nebyl jediný důvod, proč byl přímo chorobně svědomitý. Doyle by si ho patrně vážil o něco víc, kdyby mu občas nevyhověl. A sama sebe by si taky víc vážil.

„Je to první odbočka na A 142 za Gibbet's Cross. Pošlu tam jednoho maníka."

Zavěsil sluchátko, sesunul nohy z postele, sáhl po tužce a bloku, zaznamenal si podrobnosti, dokud je měl v paměti čerstvé. Klančové pole. To znamená bláto, zvlášť po včerejším dešti. Okno bylo naspodu pootevřené. Vysunul je nahoru – při zaskřípání sebou trochu trhl – a vystrčil hlavu. Tvář mu ovanul sytý hlinitý pach mokřité podzimní noci; silný, a přece čerstvý. Přestalo pršet a po obloze se honily šedivé mraky, jimiž se jako bledý pomatený přelud potácel měsíc spějící k úplňku. Lékařova mysl se přenesla přes osiřelá pole a pusté hráze k rozlehlým, měsícem vybíleným písčinám Washe a plazivému vlnobití Severního moře. Připadalo mu, že ve vzduchu pročištěném lijákem čichá jeho hojivě ostrý pach. Tam kdesi ve tmě, obklopeno vším tím nezbytným příslušenstvím násilné smrti, leží mrtvé tělo. Připomněl si známou atmosféru svého řemesla; muže pohybující se jako černé stíny za oslnivou září obloukovek, spořádaně zaparkované policejní vozy; pleskání plátěných plent, nahodilé hovory, dohady lidí, kteří vyhlížejí, kdy už se objeví světla jeho přijíždějícího automobilu. Už se asi, chvílemi dívají na hodinky a počítají, jak dlouho mu to může trvat.

Stáhl opatrně okno, oblékl si přes pyžamo kalhoty a přes hlavu si přetáhl rolák. Pak sebral baterku, zhasl lampu u lůžka a vykročil dolů. Obezřetně našlapoval, držel se při zdi, aby kroky na schodech příliš nevrzaly. Ale z Nellina pokoje nebylo nic slyšet. V duchu se přenesl o dvacet metrů a tři schody dál, k zadní ložnici, kde spala jeho šestnáctiletá dcera. Měla vždycky lehký spánek a na každé zazvonění telefonu i ve spánku citlivě reagovala. Ale tentokrát jistě neslyšela. O tříletého Williama nemusel mít obavy. Jak jednou usnul, nikdy se do rána neprobudil.

Nejen myšlení, i jednání mělo svůj zaběhnutý řád. Nikdy se od navyklého postupu neuchýlil. Nejprve zašel do malé umývárny poblíž zadního vchodu, kde za dveřmi stály připraveny gumové holínky, z nichž jako amputované nohy trčely tlusté červené ponožky. Vyhrnul si rukávy až k loktům, ošplíchal si studenou vodou ruce a zápěstí, pak se shýbl a důkladně si smáčel celou hlavu. Tuto téměř rituální očistu prováděl před každým případem i po něm. Už dávno se přestal ptát, proč to dělá. Stalo se z toho něco tak utěšivého a potřebného jako ná-

boženský obřad, krátké přípravné mytí podobné jakémusi odevzdání, závěrečné omývání, které bylo aktem účelným i aktem rozhřešení, jako kdyby při odstraňování pachu své práce smýval ten pach i z mysli. Voda silně pošplíchala zrcadlo, a jak se napřímil a šmátral po ručníku, spatřil svou rozmazanou tvář, pokleslá ústa, opuchlé oči, zpola zakryté lesklými prameny černých vlasů – vynořující se vizáž utopence. Zmocnila se ho melancholie časných hodin. Říkal si:

„Příští týden mi bude pětačtyřicet a co jsem dokázal? Mám tenhle dům, dvě děti, rozvrácené manželství a zaměstnání, které se bojím ztratit, protože je to to jediné, v čem jsem uspěl.“ Old Rectory, dům, který zdědil po otci, nebyl zatížen žádným dluhem, žádnou hypotékou. To se nedá říci, pomyslel si, o ničem dalším v jeho životě sužovaném starostmi. Láska, její nedostatek, rostoucí potřeba a náhlá, zkrušující naděje, že se jí dočká, byla jen břemenem. Dokonce i práce, oblast, v niž se pohyboval nejjistěji, na něj doléhala tísnivě.

Jak si pečlivě, prst po prstu osušoval ruce, znovu se přihlásily známé obavy, tíživé jako zhoubný nádor. Stále ho ještě ministerstvo vnitra nejmenovalo po starém doktoru Stoddardovi úředním patologem. A on o to místo tolik stál! Ne že by mu oficiální postavení přineslo víc peněz. Policie ho už v rámci volného úvazku jednotlivými úkoly pověřovala a za každý případ mu štědře zaplatila. Z této práce, jakož i z honorářů za soudní pitvy mu plynul příjem, který byl jedním z důvodů, proč mu jeho profesionální kolegové z patologického oddělení v okresní všeobecné nemocnici záviděli, proč nelibě nesli jeho nepředvídatelné absence spojené s prací pro policii, celé dny strávené na soudech, nevyhnutelnou publicitu.

Ano, to jmenování bylo pro něho důležité. Kdyby si ministerstvo vyhlédlo někoho jiného, nebylo by snadné ospravedlnit oblastní zdravotní správě pokračující soukromé ujednání s místním policejním útvarem. Dokonce si nebyl jist, jestli by ho chtěli. Byl o sobě přesvědčen, že je dobrý soudní patolog, spolehlivý, po profesionální stránce víc než kompetentní, až přehnaně důkladný a svědomitý, a také přesvědčivý a neotřesitelný svědek. Policie věděla, že se jejich pracně budovaná stavba důkazů nezhroutí v palbě křížového výslechu, jestliže on je v lavici svědků, ačkoli ho někdy napadlo, že by jim víc vyhovovalo, kdyby nebyl takový puntičkář. Ale postrádal onu snadnou

chlapskou družnost, tu směsici cynismu a siláctví, která starého doktora Stoddarda tak silně poutala s policií. Kdyby se museli obejít bez něho, moc by jim nescházel, a pochyboval, že by se nějak moc snažili udržet si ho.

Světlo z garáže oslňovalo. Sklápěcí dveře se na pouhý dotek lehce vyhouply a záře se rozlila po štěrku příjezdové cesty a ježatých okrajích postříbřeného trávníku. Ale světlo Nell nevzbudí. Její ložnice byla v zadní části domu. Než nastartoval, prostudoval si mapu. Muddington. Bylo to město na hranici jeho obvodu asi sedmadvacet kilometrů na severozápad, necelou půlhodinu jízdy jedna cesta, když bude mít štěstí. Jestliže tam pracovníci z laboratoře už budou – a Lorrimer, vedoucí biolog, si nikdy nenechal ujít vraždu, pokud to jen bylo možné – pak tam pro něho moc práce nezbude. Řekněme hodinu na místě činu, a když půjde všecko hladce, bude zpátky doma, než se Nell probudí, takže ani nemusí vědět, že byl pryč. Zhasl garážové světlo. Opatrně, jako kdyby jemnost doteku mohla nějak ztišit hluk motoru, otočil klíčkem v zapalování. Rover vjel zvolna do noci.

2

Eleanor Kerrisonová stála bez hnutí za závěsem na předním odpočívadle, pravou rukou zastiňujíc bledý plápol své noční lampičky, a pozorovala náhlé rudé zaplanutí zadních světel roveru, jak vůz zastavil u brány, než zahnul doleva a rychle mizel z dohledu. Vyčkala, až se záře z čelných světel definitivně rozplyne. Pak se otočila a zamířila chodbou k Williamově pokoji. Věděla, že se neprobudil. Jeho spánek bylo přímo poživačné hroužení do nepaměti. A pokud spal, věděla, že mu nic nehrozí, že se o něho nemusí bát. Při pohledu na něj v takových chvílích prožívala tak blaženou směsici touhy a lítosti, že někdy, vyděšena svými bdělými myšlenkami, ale ještě víc ze strachu před přízraky v snách, odnesla si noční lampičku do jeho pokoje a hodinu nebo i déle se choulila u jeho postýlky, oči upřené na jeho spící tvář, dokud jeho pokojný výraz její neklid neukonejšil.

I když věděla, že se neprobudí, pootočila klikou u dveří tak obe-

zřetně, jako by čekala, že vybuchne. Noční lampičku, hořící bez zachvění ve svém kalíšku, ani nepotřebovala, její žlutavou zář pohltil měsíční svit, který sem proudil nezacloněnými okny. William, zachumlaný do noční košilky, ležel jako obvykle na zádech, obě ruce rozhozené nad hlavou. Hlava se mu skulila na stranu a hubený krček, tak nehybně napjatý, že mohla vidět, jak v něm pulsuje krev, se zdál příliš křehký, aby udržel tíhu hlavy. Rty měl mírně pootevřené a nebylo vidět ani slyšet jeho slaboučký dech. Jak se na něj dívala, otevřel náhle nevidoucí oči, obrátil je vzhůru, pak je s povzdechem zavřel a znovu upadl do své drobné nápodoby smrti.

Tichounce za sebou zavřela dveře a vrátila se do svého sousedního pokoje. Stáhla z lůžka péřovou pokrývku, obtočila si ji kolem ramen a odšourala se přes odpočívadlo k hornímu stupni schodiště. Kolíčky poseté dubové zábradlí se stáčelo do temné haly, z níž se ozýval tikot stojacích hodin tak nepřirozeně a zlověstně jako časovaná bomba. K jejímu chřípí vzlínalo zezdola ovzduší domu, zakyslé jako zatuchlá termoska, zavánějící truchlivými výpary z těžkých pastorských večeří. Postavila lampičku ke zdi, usedla na horní schod, načechrala si deku vysoko přes ramena a zahleděla se do tmy. Běhoun na schodech ji drsně šimral do bosých chodidel. Slečna Willardová jej nikdy neluxovala, její srdce by to prý nevydrželo, tahat se do každého schodu s vysavačem, a otec zřejmě vůbec nevnímal, jak zašlý či špinavý je jeho dům. Býval ostatně tak málokdy doma. Seděla strnule ve tmě a myslela na svého otce. Možná že už je na místě činu. Záleží na tom, jak daleko musel jet. Jestli je to až na samém okraji jeho obvodu, nemusí být zpátky třeba ani do oběda.

Ale doopravdy doufala, že se vrátí před snídaní, aby ji našel, jak tu na něho osamělá, vyčerpaná, schoulená na horním schodu čeká, vyplašená, že ji tu nechal tak samotnou. Zajede s vozem tiše do garáže, kterou nechá otevřenou, aby Nell přibouchnutím vrat náhodou nevzbudil, pak jako zloděj vklouzne zadními dveřmi do domu. Z umývárny dole se ozve víření vody, pak zaduní jeho kroky na mozaikové podlaze haly. Potom vzhlédne a uvidí ji. Vyběhne nahoru, zmítán jednak úzkostí o ni, jednak obavami, aby nevyrušil slečnu Willardovou, a jak ji pak obejme kolem třesoucích se ramen, jeho tvář náhle zestárne únavou a starostmi.

„Nell, drahoušku, jak dlouho už jsi tady? Máš zůstat v posteli. Vždyť se nastydneš! No tak, holčičko, už se ničeho nemusíš bát. Jsem už zase doma. Pojď, odvedu tě zpátky do postele, a pokusíš se zdřímnout. Postarám se o snídani. Co kdybych ti ji tak za půl hodiny přinesl na tácu? Co bys tomu říkala?“

A pak ji dovede do jejího pokoje a bude se snažit vlichotit se jí, mumlavě ji konejšit, předstírat, že se nebojí, že se nebojí, že by začala volat po matce, ani že se objeví přísná slečna Willardová a kňouravě bude naříkat, že se musí vyspat, ani že se jeho vratká domácnost nadobro rozpadne a on přijde o Williama. Williama, ano, Williama miluje, jeho by ztratit nemohl. A může si ho udržet a zabránit soudu, aby opatrovnictví nepřiřkl mamince, jen když ona zůstane doma a pomůže mu pečovat o bratříčka.

Myslela na den, který ji čeká. Je středa, šedivý den. Ne černý den, kdy otce vůbec neuvidí, ale také ne žlutý den, jako je neděle, kdy – pokud ho nezavolají – bývá celý den doma. Ráno, hned po snídani, bude ve veřejné márnici provádět obdukci. Přijdou na pořad ještě jiné pitvy, pitvy těch, kteří zemřeli v nemocnici – starých lidí, sebevrahů, obětí nehod. Ale tělo, které teď patrně ohledává, bude na pitevním stole první. Vražda má přednost. Copak tohle vždycky neříkají v laboratoři? Představovala si, ale bez opravdové zvědavosti, co asi otec právě v této chvíli zjišťuje na té neznámé mrtvole, mladé nebo staré, mužské nebo ženské. Ať už dělá cokoliv, tělo už to necítí, neví o tom. Mrtví už se nemusejí ničeho bát a od nich také nic zlého nehrozí. To jen živí mají moc ubližovat. A náhle se v ztemnělé hale pohnuly dva stíny a ona slyšela matčin nepřirozeně zvýšený hlas, úděsně nepovědomý, ztrhaný, křapavý, cizí hlas.

„Pořád ta tvoje práce! Ta tvoje řezničina! Na mou duši není divu, že ti tak sedí: Abys byl pořádný doktor, na to prostě nemáš. Udělal jsi kdysi dávno jednu špatnou diagnózu a to byl konec, viď! Nebyl jsi schopen přijmout odpovědnost za živá těla, za krev, která ještě může proudit, za nervy, které mohou cítit. Jediné, nač si troufáš, je šťárat se v mrtvolách. Zřejmě ti dělá dobře, jak si tě vyžadují, viď! Telefon se rozdrnčí třeba i o půlnoci, máš policejní doprovod. Na tom ti nezáleží, že jsem s dětmi zaživa pohřbená tady v té hnusné mokřině! Ty už mě ani nevnímáš. Asi bych tě víc zajímala, kdybych byla mrtvá a ležela

natažená na tom tvém pultě. To by tě aspoň přinutilo trochu si mě všimnout.“

Pak tiché obranné mumlání otcova hlasu, sklíčené, ponížené. Naslouchala mu ve tmě a chtělo se jí na otce vykřiknout:

„Takhle jí neodpovídej! Takovým zdeptaným tónem! Copak nechápeš, že tebou bude tím víc pohrdat?“

Jeho slova k ní doléhala v úryvcích, sotva je slyšela.

„Je to má práce. Práce, kterou dělám nejlíp. Nic jiného neumím.“ A pak, o něco zřetelněji: „A taky nás živí.“

„Nás? Mě už živit nemusí.“

A pak bouchly dveře.

Byla to vzpomínka tak živá, že chvilenku měla dojem, že slyší ozvěnu toho bouchnutí. Vrávoravě vstala, přitáhla si pokrývku k tělu a otevřela ústa, aby na rodiče zavolala. Pak ale viděla, že hala je prázdná. Nic – jen matný obrazec barevného skla v domovních dveřích, jímž proudilo světlo z měsíce, tikání hodin, chumáč kabátů visících v hale na věšáku. Opět si dřepla na horní schod.

A pak si na něco vzpomněla. Na něco, co musí udělat. Zajela rukou do kapsy županu a nahmatala studenou, vazkou plastelínu, z níž vymodelovala podobu doktora Lorrimera. Opatrně ji provlékla záhyby pokrývky a přistrčila těsně k plameni lampičky. Figurka byla trochu zdeformovaná, její tvář ochmýřená chloupky z kapsy, ale jinak neporušená. Narovnala jí dlouhé údy a vmáčkla černou bavlnku představující vlasy pevněji do lebky. Bílý plášť, vystřižený ze starého kapesníku, se jí – měla dojem – zvlášť podařil. Škoda že nemohla použít kousek z jeho kapesníku, pramínek jeho vlasů. Figurka zastupovala víc než doktora Lorrimera, který byl na ni a na Williama tak ošklivý, který je doslova vyhodil z budovy laboratoře. Reprezentovala celou Hoggattovu laboratoř.

A teď ho zabít. Jemně udeřila hlavičkou o zábradlí. Ale plastelína se jen mírně zploštila, hlava pozbyla svou podobu. Obratnými prsty ji znovu vymodelovala a pak ji přidržela až docela u plamene. Ale hmota začala nepříjemně páchnout a Nell se bála, že se bílá látka vznítí. Zaryla nehet malíčku hluboko za levé ucho sošky. Řez byl čistý a ostrý, procházel přímo mozkem. To už bylo lepší. Spokojeně vydechla. Uchopila mrtvé stvoření do pravé dlaně a rozmáčkla růžovou

plastelínu, bílý plášť, bavlnkové vlasy do beztvarého žvance. Pak se hluboko zamuchlala do péřové pokrývky, usedla a čekala, až se rozední.

3

Vůz – zelený morris minor – se tu kdysi překotil přes okraj mělké prohlubně a definitivně přistál na travnaté plošince pustiny něco přes tři metry od hřebene jako nějaké nemotorné zvíře zahrabávající se do země. Ležel tam nepochybně už léta, ponechán na pospas plenitelům – nedovolená hračka místních dětí, vítaný úkryt náhodných tuláků, jakým byl sedmdesátiletý opilec, který mrtvolu objevil. Obě přední kola byla odmontována a rezavá zadní kola s trouchnivějícími pneumatikami vězela pevně v křídovité půdě; lakování bylo otlučeno a poškrábáno, vnitřek zbaven všech přístrojů a volantu. Dvě obloukovky na stojanech, jedna směřující dolů z vrcholu náspu, druhá trochu riskantně umístěná na okraji plošinky, osvětlovaly jeho utkvělou sešlost. V tom ostrém světle, pomyslil si Kerrison, vypadá jako nějaká pitvorná, pretenciózní moderní skulptura, symbolicky trčící na pokraji chaosu. Zadní sedadlo, z jehož rozřezané koženky vyhřezla vycpávka, kdosi z vozu vyrval a odhodil stranou.

Na předním sedadle spočívalo tělo dívky. Nohy měla cudně sraženy k sobě, skelné oči koketně přimhouřené, její nenašminkovaná ústa se topila v kaluži slin, prodloužené dvěma tenkými stružkami krve. Ty dodávaly tváři, která zaživa byla zřejmě hezká anebo aspoň dětsky zranitelná, prázdný výraz dospělého klauna. Lehounký plášť, až příliš lehký na noc časného listopadu, měla vyhrnutý až k pasu. Měla na sobě punčochy a přezky podvazků se zakusovaly do kyprých bílých stehen.

Jak se blížil k mrtvému tělu, sledován pozornými zraky Lorrimera i Doyla, připadlo mu – a stávalo se mu to často při těchto příležitostech – neskutečné, jako nějaká anomálie, tak podivně a směšně se sem nehodící, že musel potlačit nutkavý impuls dát se do smíchu. Necítil to tak silně, když byla mrtvola v pokročilém stavu rozkladu. Tu jako by

se hnijící, červy prolezlé maso nebo cáry zmuchlané látky už staly součástí půdy, která k nim přilnula a pohltila je, a už nebyly o nic nepřirozenější nebo strašidelnější než hromada kompostu nebo závěj tlejícího listí. Avšak zde, v záři, jež zvýrazňovala barvy a obrysy, vypadalo tělo, napohled stále tak lidsky živoucí, jako absurdní karikatura, pleť sinalé tváře tak umělá jako ztřísněná koženka, na níž spočívala. Připadalo mu směšné, že se tomu děvčeti už nedá pomoci. Jako vždycky musel přemáhat bezděčný popud přitisknout svá ústa k jejím a začít s resuscitací, vnořit jehlu do dosud teplého srdce.

Překvapilo ho, když se na místě činu setkal s Maximem Howarthem, nově jmenovaným ředitelem kriminalistické laboratoře, pak se ale upamatoval, že Howarth nedávno nadhodil, že by rád podrobně sledoval celý příští případ vraždy. Kerrison usoudil, že teď čeká na jeho výklad. Odtáhl hlavu od otevřených dveří vozu a řekl:

„Je to téměř jistý případ manuálního zardoušení. Slabé krvácení z úst bylo způsobeno tím, jak se jazyk dostal mezi zuby. Při manuálním uškrcení jde pravidelně o vraždu. Sama si to udělat nemohla."

Howarth podotkl uváženě zdrženlivým tónem:

„Čekal bych více pohmožděnin na krku."

„Těch obvykle bývá víc, samozřejmě. Tkáň je vždycky do jisté míry poškozena, ovšem rozsah pohmožděných míst závisí na vzájemné poloze útočníka a oběti, na způsobu, jakým bylo hrdlo uchopeno, i na síle tlaku. Pravděpodobně se tu najde hlouběji vnitřní výron, ale ten nemusí být doprovázen mnoha vnějšími znaky. K tomu dochází, když vrah nepolevil v tlaku až do úmrtí – cévy jsou zbaveny krve a srdce přestane tlouci dřív, než pachatel odtáhne ruce. Příčinou smrti je zadušení a obvykle se najdou příznačné stopy. Tady je zajímavá jedna věc: totiž kadaverózní křeč. Všimněte si, že obět svírá bambusové držadlo kabelky. Svaly jsou naprosto ztuhlé – důkaz, že prsty předmět uchopily v okamžiku nebo přibližně v okamžiku smrtí. Ještě nikdy jsem neviděl mrtvolnou křeč v případě manuálního uškrcení, a to je zajímavé. To děvče muselo zemřít neobyčejně rychle. Ale jasnější představu o tom, co se přesně stalo, si uděláte až při pitvě."

Nu ovšem, pomyslel si Howarth, při pitvě. Jen by ho zajímalo kdy, jak brzy se Kerrison do téhle práce pustí. Neměl strach, že by mu selhaly nervy, pouze žaludek, ale přece jen zalitoval, že projevil přání

pitvy se zúčastnit. Pro mrtvé neplatí žádné soukromí: nejvýš lze doufat v jistou úctu. Najednou mu připadlo obludné, že se zítra on, cizí člověk, bude bezostyšně dívat na nahotu tohoto děvčete. Zatím toho viděl až dost. Může se vzdálit, aniž ztratí na vážnosti. Vyhrnul si límec raglánu proti chladu ranního vzduchu a vystoupil po svahu na okraj prohlubně, odkud hleděl dolů na automobil. Takhle to patrně vypadá při filmování: jasně osvětlená scéna, otravné čekání na hlavní představitele, krátké chvilky aktivity, pozornost soustředěná na detail. Tělo ve voze by klidně mohla být herečka předvádějící mrtvou. Bezmála čekal, že některý z policistů přiskočí a poupraví jí účes.

Noc pomalu končila. Východní obloha za jeho zády se už jasnila a pustina, která byla dosud beztvarou, pomyslnou tmou nad krabatinou země, dostávala rozpoznatelnou podobu. Na západ odtud zahlédl kontury domů, nejspíš obecní výstavbu, úhlednou řadu totožných střech a čtverhranných tabulí černě, přerušovaných šablonami žlutých čtverců, jak časní lidé rozsvěceli světla. Cesta, po níž se jeho vůz přidrkotal, posetá kamením, stříbřitá, cizí jako měsíční krajina v záři reflektorů, začínala nabírat tvar i směr, začínala vypadat všedně. Ze všeho vyprchala záhadnost. Byl tu jen kus vyprahlé, houštím porostlé země mezi dvěma cípy města, zanesený smetím a nad příkopem řídce vroubený stromy. Dovedl si představit, že v příkopě bují mokravé kopřivy a páchnou hnijící odpadky, stromy jsou zohyzděné vandaly, kmeny pořezané iniciálami, nízké větve nalomeně visí z haluzí. Je to městská země nikoho, příhodný terén pro vraždu.

Byl to samozřejmě omyl, že sem šel, měl si uvědomit, že v roli voyeura je vždycky cosi sprostého. Máloco dovede člověka tak zmalomocnět, jako když nečinně okouní, zatímco ostatní předvádějí svou profesionální dovednost: Kerrison, ten vychutnavač smrti, doslova přičichávající k mrtvé; fotografové, mlčenliví, zaujatí jen světly a úhly svých záběrů; inspektor Doyle, konečně pověřený případem vraždy, impresário smrti, nervy napjaté potlačovaným vzrušením jako dítě o vánocích rozjařeně civící na novou hračku. Při čekání na Kerrisona se dokonce v jednu chvíli rozesmál, propukl v halasný řehot, naplňující prohlubeň. A Lorrimer? Než se dotkl mrtvé dívky, rychle se pokřižoval. Bylo to tak stručné, a přitom přesné gesto, že Howarthovi málem uniklo, jenže nic z toho, co Lorrimer dělal, neušlo jeho pozornosti.

Ostatní tato extravagance zřejmě nepřekvapila. Patrně na to byli zvyklí. Dominika mu neřekla, že je Lorrimer pobožný. Ovšem sestra mu vůbec nic neříkala o svém milenci. Dokonce mu ani neřekla, že jejích poměr skončil. Ale stačilo mu občas se v posledním měsíci podívat na Lorrimerovu tvář, aby si to domyslel. Lorrimerova tvář. Lorrimerovy ruce. Divné, že nepostřehl, jak dlouhé má prsty a jak napohled něžně navlékaly na dívčiny ruce igelitové sáčky, aby se pod nehty, jak s instruktorskou svědomitostí bezbarvě vysvětloval, zachovalo vše, co by mohlo sloužit jako důkaz. Odebral z kypré ochablé ruky vzorek krve, nahmátnuv žílu tak obezřetně, jako kdyby sebou děvče při vpichu jehly stále ještě mohlo cuknout.

Lorrimerovy ruce. Howarth rychle vypudil z mysli ty trýznivé, krutě zřetelné obrazy. Nikdy předtím nezazlíval Dominice jediného milence. A nežárlil ani na jejího zemřelého manžela. Zdálo se mu naprosto přijatelné, že ji třeba napadne znovu se vdát, tak jako by se jí v záchvatu chamtivosti nebo nudy mohlo zachtít koupit si kožich nebo nějaký nový šperk. Charlese Schofielda si dokonce docela oblíbil. Jak to tedy, že mu od prvního okamžiku představa Lorrimera v posteli jeho sestry připadala nesnesitelná? Ne že by byl někdy skutečně v její posteli, aspoň ne doma, v Howarthově vile v Leamingsu. A přece mu pořád vrtalo hlavou, kde se mohli scházet, jak si Dominika dokázala opatřit nového milence, aniž se o tom dozvěděla celá laboratoř i celá vesnice. Jak se vlastně scházeli a kde?

Začalo to nepochybně na té katastrofální večeři před dvanácti měsíci. Tehdy pokládal za přirozené i společensky příhodné oslavit své jmenování na ředitelské místo soukromým domácím večírkem pro vedoucí pracovníky ústavu. Vzpomíná si, že měli meloun a po něm hovězí à la Stroganoff a salát. Potrpěli si s Dominikou na dobrá jídla a Dominiku občas bavilo i vařit. Otevřel pro ně láhev klaretu ročník 1961, protože on i Dominika měli sami na toto víno chuť a ani mu nepřišlo na mysl nabídnout hostům méně kvalitní nápoj. On i Dominika se oblékli do večerního – měli to ve zvyku. S oblibou večeřeli poněkud stylově; oddělovali tak formálně pracovní den od společných večerů. Nemohl za to, že Bill Morgan, znalec v oboru vozidel, si usmyslil přijít v rozhalence a manšestrákách; ani jemu, ani jeho sestře vůbec nezáleželo na tom, v čem který host přijde. Jestliže Billu Mor-

ganovi bylo trapně z těch bezvýznamných odlišností vkusu, měl by se buď naučit šatit podle příležitostí, anebo si ve svých oděvních výstřelcích vypěstovat víc společenského sebevědomí.

Howarthe ve snu nenapadlo, že by těch šest vědeckých pracovníků, rozpačitě sedících kolem stolu ve světle svící, ani vínem neuvolněných, hledělo na celý večírek jako na promyšlenou gastronomickou okázalost, která má demonstrovat jeho společenskou a intelektuální nadřazenost. Jediný Paul Middlemass, přednosta oddělení pro výzkum dokumentů, aspoň ocenil víno: přitáhl si k sobě přes stůl láhev a dolil si sklenku, zatímco jeho lenivé ironické oči pozorovaly hostitele. A Lorrimer? Lorrimer prakticky nic nesnědl a ještě méně vypil; odstrčil číši téměř nedůtklivě stranou, a jako by nikdy v životě neviděl ženu, upíral své velké planoucí oči na Dominiku. To byl podle všeho začátek jejich vztahu. Jak se vyvíjel, kdy a jak se potom scházeli, jak to skončilo, s tím se mu Dominika nesvěřila.

Večeře byla jak soukromým, tak veřejným fiaskem. Ale co vlastně, uvažoval, ti odbornici očekávali? Pijácký večírek v soukromém salónku v hostinci U trumpety? Nevázanou veselici ve vesnickém lokále pro celou laboratoř včetně uklízečky paní Bidwellové a sluhy starého Scabieho? „Škatule hejbejte se“ v místní putyce? Možná že si mysleli, že první krok by měl přijít z jejich strany. To by ale znamenalo připustit, že tu dvě strany jsou. Panoval klamný názor, že laboratoř pracuje jako tým spřažený společným cílem, tým, jehož otěže lehkou, a přitom pevnou rukou ovládá ředitel. Takhle to celkem dobře klapalo v Brucheově ústavu. Tam ovšem vedl výzkumnou laboratoř se společným vědním oborem. Jak můžete řídit tým, který se zabývá půltuctem různých vědeckých disciplín, kde má každý svou vlastni metodu, je odpovědný za své výsledky, které nakonec musí sám ospravedlnit a obhájit na jediném místě, kde kvalita kriminalistovy práce může být náležitě zvážena – totiž ve svědecké lavici soudní síně? Je to jedno z nejosamělejších míst na zeměkouli a sám tam nikdy nestál.

Věděl, že jeho předchůdce, starý doktor MacIntyre, se občas chopil některého případu, aby se udržel ve formě, jak říkal: jako osvědčený policejní pes vyrazil na místo zločinu, dychtivě větře opominuté stopy, sám provedl analýzu, aby se posléze jako zmrtvýchvstalý starozákonní prorok zjevil ve svědecké lavici, se zdrženlivými poklonami

pozdraven soudcem, zato bouřlivě přivítán v kruhu advokátů jako dlouho postrádaný starý kamarád z mokré čtvrti, který se k nim šťastně vrátil. Ale takhle to Howarth nikdy dělat nebude. Byl pověřen řízením laboratoře a bude ji řídit svým vlastním stylem. V studeném jitřním světle chmurně zahleděn do sebe přemítal, zda rozhodnutí sledovat podrobně příští případ vraždy od místa činu až po soudní přelíčení vzešlo skutečně z touhy se poučit, anebo ze zbabělé ctižádosti zaimponovat svým zaměstnancům, či ještě hůř: uchlácholit je, ukázat jim, že oceňuje jejich schopnosti, že si přeje být členem jejich týmu, jedním z nich. Je-li tomu tak, pak je to další chyba v úsudku, rozmnožující truchlivou aritmetiku nezdarů od chvíle, kdy se ujal své nové funkce.

Vypadalo to, že už s tím budou hotovi. Dívčiny ztuhlé prsty odtrhli od kabelky a Doylovy ruce v rukavicích kladly její skrovný obsah na kus igelitu prostřený na kapotě. Howarth jen matně rozeznával předměty: malou peněženku, rtěnku, složený list. Patrně milostný dopis, chudák holka. Jestlipak Lorrimer psal Dominice dopisy, napadlo ho. Sám byl vždycky první u dveří, když přišla pošta, a obvykle sestře její dopisy přinášel. Třeba to Lorrimer věděl. Ale určitě jí psal. Určitě si ujednávali schůzky. Lorrimer by si sotva troufl telefonovat z laboratoře anebo večer z domova, kdy by on, Howarth, mohl vzít telefon.

Teď mrtvou přenášeli. Vůz z prosektury popojel až k okraji prohlubně a zřízenci do něho pomalu zasunovali nosítka. Policisté vytahovali ze svého vozu plenty a chystali se ohradit místo činu. Co nevidět se tu shromáždí hlouček diváků, zvědavé děti odháněné dospělými, fotografové od novin. Viděl Lorrimera a Kerrisona, jak spolu nedaleko odtud o něčem debatují, zády k němu: dvě temné hlavy těsně u sebe. Doyle zavřel svůj blok a dohlížel na přepravu mrtvoly, jako kdyby to byl vzácný exponát a on se bál, že ho někdo rozbije. Světlo houstlo.

Počkal na Kerrisona, až vystoupí k němu, a pak spolu zamířili k zaparkovaným autům. Howarthova noha zakopla o plechovku od piva. Zařinčela přes pěšinku a s buchnutím, jako by někdo vystřelil z pistole, narazila na něco, co se podobalo otlučené kostře starého kočárku. Ten hřmot ho vylekal. Prohodil mrzutě:

„V takovéhle končině zemřít! Kde to proboha vlastně jsme? Já jsem

jen sledoval policejní vozy.“ „Říkají tomu klančové pole. Klanč je místní název pro slínovec, který se tu těžil už od středověku. Tady v okolí není žádný tvrdý stavební kámen, a tak tu většinu obytných domů a dokonce i kostelní interiéry stavěli z klanče. Použili ho například v mariánské kapli v Ely. Většina vesnic má svůj klančový lom. Dnes jsou už zarostlé. Na jaře a v létě vypadají některé moc pěkně, takové malé oázy lučních květin.“

Vykládal to téměř mechanicky, jako bedlivý průvodce odříkávající zpaměti text nějakého prospektu. Náhle se zapotácel a napřáhl ruku, aby se opřel o dveře svého vozu. Howarth si nebyl jist, jestli se mu udělalo špatně, anebo zda je to jen přílišná únava. Pak se patolog napřímil a se strojenou svěžestí řekl:

„V devět hodin ji budu pitvat v nemocnici svatého Lukáše. Vrátný vám ukáže kde. Nechám tam vzkaz.“

Kývl na rozloučenou, nuceně se usmál, pak usedl za volant a přibouchl dvířka. Rover pomalu odkodrcal směrem k silnici.

Howarth si uvědomil, že Doyle a Lorrimer stojí vedle něho. Z Doyla vzrušení přímo sálalo. Otočil se a zahleděl se přes klančové pole na vzdálenou řadu domů, na jejich žluté cihlové zdi, prostřídané čtverhrannými okny, teď už jasně viditelnými.

„Tamhle někde je. Nejspíš v posteli. Totiž, jestli nežije sám. Vstávat a ukazovat se moc brzy, to by moudré nebylo, co? Kdepak, ten tam teď leží a přemítá, jak se chovat nenápadně, čeká na neznámé auto, na zvonek u dveří. Jestli ovšem nikoho nemá, tak to je zase jinačí. To se plíží někde v šeru a uvažuje, jestli má spálit šaty, seškrabat bláto z bot. Jenže všecko se mu odstranit nepodaří. Nějaká stopa zůstane. A na šaty nemá dost velký kotel. A i kdyby měl, co řekne, až se ho na ně zeptáme? Takže možná nedělá nic. Jen tam leží a čeká. Určitě nespí. Na dnešek neusnul. A dost dlouho asi neusne.“

Howarthovi začalo být nevolno. Večeřel málo a brzy, a cítil, že má hlad. Je zvlášť nepříjemné, když se člověku chce zvracet nalačno. Ovládl hlas do té míry, že neprozradil víc než běžný zájem.

„Myslíte tedy, že je to poměrně jasný případ?“

„Místní vraždy takové bývají. A já to odhaduju na lokální vraždu. Vdaná holka, útržek lístku na místní tancovačku dobročinného spolku, dopis v kabelce s vyhrůžkou, aby jiného chlápka pustila k ledu. Cizí

člověk by o tomhle místě nevěděl. A ona by s ním sem nešla, i kdyby to tady znal. Podle toho, jak to děvče vypadá, se k sobě asi tulili, než se na ni vrhnul. Jde jen o to, jestli ti dva odtamtud vypadli spolu, nebo jestli on odešel dřív a počkal si na ni.“

„Víte už, co je to za děvče?“

„Ještě ne. Zápisníček v kabelce neměla. To není typ, co mívají notýsky. Ale přibližně za půl hodiny to budu vědět.“

Obrátil se na Lorrimera.

„Materiály budou v laboratoři kolem deváté. Vezmete to přednostně?“

Lorrimerův hlas zazněl nevlídně.

„Vraždy mají přednost. To přece víte.“

Doylův rozjařený, sebejistý hlahol drásal Howarthovi nervy.

„Díkybohu aspoň něco! S případem Gutteridge si dáváte načas. Včera jsem se stavil v biologickém oddělení a Bradley mi oznámil, že zpráva ještě není hotová; pracoval na nějakém případu pro obhajobu. Tu báchorku, že laboratoř je nezávislá na policii, všichni dobře známe, a já to tak beru, většinou mi to vyhovuje. Jenže starý Hoggatt založil tu instituci jako policejní laboratoř – je tu od toho, aby sloužila, když máme hlavu v kalupu. Tak mi tedy udělejte laskavost. Šlápněte do toho! Chtěl bych se tomu panáčkovi co nejdřív dostat na kobylku.“

Mírně se pohupoval na podpatcích, usmívající se tvář zdviženou do ranního rozbřesku jako šťastný pes větřící ve vzduchu, plný euforického vzrušení z lovu. Divné, pomyslel si Howarth, že Doyle v Lorrimerově hlase nerozpoznal chladnou hrozbu.

„Hoggattův ústav provádí občas šetření pro obhajobu, jestliže nás o to požádá a jestliže je materiál zajištěn a předložen náležitým způsobem. To patří do naší činnosti. Policejní laboratoří ovšem nejsme, i když si tam chodíte jako do vlastní kuchyně. A ve své laboratoři rozhoduji já o tom, co má mít přednost. Dostanete svou zprávu, jakmile bude hotova. Jestliže máte mezitím nějaké dotazy, obraťte se na mě, ne na mého podřízeného. A pokud nejste pozván, držte se dál od mé laboratoře.“

Aniž vyčkal odpovědi, zamířil ke svému vozu. Doyle za ním zíral s jakýmsi vzteklým úžasem.

„To mě podržte! Jeho laboratoř! Co se to s ním děje? Poslední do-

bou je háklivej jak čubka, když se běhá. Jestli se včas nesebere, vezmou si ho do parády psychiatři, nebo ho dají rovnou k ledu.“

Howarth řekl chladně:

„Má ovšem pravdu. Jakékoli služební dotazy by měly být adresovány jemu a ne jednotlivým členům personálu. A je běžné žádat o povolení před vstupem do ústavu.“

Výtka ťala do živého. Doyle se zamračil. Rysy mu ztvrdly. Pod maskou ledabylé přívětivosti zahlédl Howarth s jistým znepokojením stěží ovládanou agresivitu. Doyle řekl:

„Starý doktor Mac vídal ve svojí laboratoři rád lidi od policie. Měl totiž takovou pošetilou představu, že tu vlastně o nic jiného nejde, než pomáhat policii, víte? Ale jestli nejsme žádoucí, bude nejlíp, když si promluvíte s náčelníkem. Ten nepochybně vydá náležité instrukce.“

Otočil se na podpatku a vykročil ke svému vozu, aniž čekal na Howarthovu odpověď. Howarth uvažoval:

„Zatracený Lorrimer! Čeho se dotkne, všecko se obrátí proti mně.“ Pocítil tak intenzívní, tak fyzickou křeč nenávisti, že se málem pozvracel. Kdyby tak na dně toho klančového lomu ležel Lorrimer! Kdyby to byla Lorrimerova mrtvola, kterou prosektor zítra vyklopí na porcelánovou desku pitevního stolu, aby ji rituálně vykuchal! Věděl, co se s ním děje. Diagnóza byla právě tak prostá, jako byla ponižující: sebeotravná horečka krve, která v člověku může zdánlivě dřímat, a pak najednou – jako teď – vzplane do mučivé bolesti. Žárlivost, říkal si, je něco tak fyzického jako strach; tatáž vyprahlost v ústech, bušení srdce, nepokoj, který ničí chuť i klid. A uvědomil si, že tentokrát je to nemoc, kterou nelze vyléčit. A je lhostejné, že milostný vztah skončil, že i Lorrimer trpí. Rozum ji vyléčit nemůže, a tušil, že ji ani vzdálenost, ani čas nezahojí. Může ji odstranit jen smrt: buď Lorrimerova, nebo jeho vlastní.

4

Bylo půl sedmé, když v průčelní ložnici domu číslo dvě v Acacia Close v Chevishamu probudil Susan Bradleyovou, ženu kvalifikova-

ného vědeckého pracovníka v biologickém oddělení Hoggattovy laboratoře, tenký kvílivý nářek její dvouměsíční dcerušky, hlásící se o první denní krmení. Susan rozsvítila na nočním stolku lampu, která zpod zřaseného stínidla růžově zazářila, pak sáhla po županu a ospale se odšourala vedle do koupelny a odtud do dětského pokojíku. Byl to malý pokojík v zadní části domu, pouhá komůrka, ale jakmile tu Susan stiskla vypínač slabé žárovky, znovu v ní zaplála mateřská, majetnická pýcha. I v dřímotném ranním omámení jí první pohled na ten kumbál pozvedl srdce: nízké křeslo, na němž kojila, s opěradlem vyzdobeným králíčky; k němu příslušná komoda, na níž malou přebalovala, se zásuvkami plnými prádélka; proutěná postýlka na stojanu, kterou potáhla růžovým, modrým a bílým kartounem, ladícím se záclonami; pestrá tapetová obruba s postavami z dětských říkánek, jíž Clifford oblepil stěnu.

Sotva se ozvaly její kroky, křik zesílil. Uchopila teplý, mlékem vonící kokon a mroukavě jej konejšila. Křik okamžitě ustal a Debbiina vlhká pusa zalapala jako ryba po prsu, vrásčité pěstičky vyproštěné z peřinky se rozvíraly a chňapaly po jejím pomačkaném županu. Podle odborných knih se má dítě nejdřív převinout, ale Susan nikdy nemohla nechat Debbie čekat. A měla ještě jiný důvod. Stěny moderního domu jsou tenké a nechtěla, aby pláč probudil Cliffa.

Ale najednou byl ve dveřích, mírně se kymácel, kabát od pyžama úplně rozepjatý. Srdce jí pokleslo. Přiměla se k jasnému, věcnému tónu.

„Doufala jsem, že tě nevzbudí, drahoušku. Ale je půl sedmé pryč. Spala přes sedm hodin. To je pokrok.“

„Byl jsem už vzhůru.“

„Jdi si ještě lehnout, Cliffe. Můžeš ještě dobrou hodinu spát.“

„Nejde mi to.“

Nechápavě a zamračeně se rozhlížel po dětském pokojíku, jako by ho vyvádělo z míry, že tu nenachází židli. Susan řekla:

„Přines si z koupelny stoličku. A vezmi si na sebe župan. Ať se nenastydneš.“

Postavil si stoličku ke stěně a s žalostným, chmurným výrazem se na ni schoulil. Susan zvedla tvář, již se tiskla k měkkému chmýří dětské hlavičky. Malá pijavka s tupým nosíkem se přisála k jejímu prsu,

prstíky roztažené v extázi nad jeho obsahem. Susan si umiňovala, že musí zůstat klidná, nesmí připustit, aby se jí nervy a svaly zadrhly do známého bolavého uzlíku trápení. Kdekdo říká, že to škodí mléku. Řekla tiše:

„Co se děje, drahoušku?“

Ale věděla, co se děje. Věděla, co Cliff řekne. Pocítila nezvyklé a velmi znepokojující rozladění nad tím, že ani malou Debbie nemůže nakrmit v klidu. A přála si, aby si zapnul pyžamo. Jak tam tak polonahý zhrouceně sedí, vypadá téměř zpustle. Táhlo jí hlavou, co se to v ní odehrává. Než se narodila Debbie, nikdy nic takového ke Cliffovi nepocítila.

„Nemůžu dál. Já dnes nemůžu jít do laboratoře.“

„Jsi nemocný?“

Ale věděla, že není nemocný, zatím ještě ne. Ale brzy se roznemůže, jestli se něco neudělá s Edwinem Lorrimerem. Zase na ni dolehlo to staré neštěstí. V kterési knize četla o černé tíze trápení, a je to tak, takový má člověk pocit: jakési trvalé fyzické břemeno, které mu zavaluje ramena a srdce, připravuje ho o radosti, a dokonce, jak si teď trpce uvědomovala, oba je zbavuje potěšení z Debbie. Možná že nakonec zničí i lásku. Nepromluvila, jen si svůj teplý raneček urovnala pohodlněji na paži.

„Musím se vzdát toho místa. Nemá to smysl, Sue. Nemůžu dál. Dostal mě do takového stavu, že jsem opravdu tak neschopný, jak to o mně říká.“

„Ale, Cliffe, víš přece, že to není pravda. Pracuješ dobře. Ve tvém dřívějším místě si na tebe nikdy nikdo nestěžoval.“

„Tehdy jsem neměl dnešní kvalifikaci. Lorrimer si myslí, že mě nikdy neměli zařadit do vyššího ranku. Má pravdu.“

„Nemá. Drahoušku, nesmíš si od něho nechat podrývat sebevědomí. To by byla tvá zkáza. Jsi svědomitý, spolehlivý soudní biolog. Nesmí tě trápit, že nejsi tak rychlý jako ostatní. To není důležité. Doktor MacIntyre vždycky říkal, že přesnost je to hlavní. Co na tom, když si s prací trochu déle pohraješ? Nakonec všecko správně vyřešíš.“

„Už ne. Už neumím udělat ani jednoduchý peroxydázový test, abych se při tom nezapotil. Jak se ke mně na metr přiblíží, začnou se mi třást ruce. A začal po mně kontrolovat všecky mé nálezy. Právě

jsem dodělal rozbor skvrn na kladivu z údajné vraždy v případu Pascoe. Ale dnes na tom Lorrimer dlouho do noci bude pracovat znovu. A postará se, aby se celá biologie dozvěděla proč.“

Věděla, že se Cliff nedokáže bránit zastrašování nebo jízlivosti. Snad na tom měl svůj podíl jeho otec. Starý pán byl teď po mrtvici úplně ochromený a patrně by jí ho mělo být líto, když si ho představila, jak leží na nemocničním lůžku, zbytečný jako poražený strom, jak slintá, a jen zlostnýma očima přejíždí v nemohoucím vzteku jednu pozorující tvář po druhé. Ale podle toho, co Cliff někdy bezděčně utrousil, byl to špatný otec, neoblíbený a neúspěšný učitel, přitom však na svého syna přehnaně ctižádostivý. Cliff se ho přímo děsil. Co teď Cliff potřebuje, je povzbuzení a láska. Na tom přece vůbec nezáleží, že to nedotáhl dál. Je hodný a dovede mít rád. Stará se o ni a o Debbie. Je to její manžel a ona ho miluje. Ale nesmí rezignovat. Jaké místo by teď sehnal? Na co jiného se vůbec hodí? Ve východní Anglii je právě taková nezaměstnanost jako všude jinde. Musí se splatit hypotéka a účet za elektrické ústřední topení – v tom se nemohou uskrovňovat, protože Debbie potřebuje teplo – a koupit na splátky ložnicovou soupravu. Ani nábytek v dětském pokoji není ještě zaplacený. Chtěla mít pro Debbie všecko hezké a nové, ale vydali se ze všech zbylých úspor. Řekla:

„Nemohl by ses ucházet na ústřední správě o přeložení?“

Zoufalství v jeho hlase jí drásalo srdce.

„Nikdo mě nebude chtít, jestli Lorrimer řekne, že nejsem k ničemu. Je to podle všeho nejlepší biolog ve službách kriminalistiky. Když si myslí, že za nic nestojím, pak za nic nestojím.“

Ano, i tohle ji začínalo popuzovat: ponížený respekt oběti k svému utiskovateli. Někdy – užaslá nad svou proradností – začínala chápat Lorrimerovo opovržení. Řekla:

„Proč si o tom nepromluvíš s ředitelem?“

„Možná že bych to udělal, kdyby řediteloval ještě doktor MacIntyre. Ale Howarthovi by to bylo jedno. Je nový. Nechce mít žádné ne,příjemnosti s vedoucími pracovníky, zvlášť ne teď, když se pomalu chystáme do nové budovy.“

A pak si vzpomněla na pana Middlemasse. Je teď přednostou oddělení pro výzkum dokumentů, a než se vdala, pracovala u něho jako

mladá vědecká síla. Právě v Hoggattově laboratoři se seznámila s Cliffem. Snad ten by mohl něco udělat, ztratit za ně u Howarthe slovo, užít svého vlivu v ústředí. Nebylo jí jasné, jakou pomoc by od něho měla očekávat, ale potřeba někomu se svěřit byla příliš naléhavá. Takhle to nemohou vést dál. Cliff by se určitě zhroutil, A co by si počala – sama s dítětem, Cliff nemocný, budoucnost nejistá? Ale pan Middlemass může určitě něco zařídit. Věřila v něho, protože potřebovala věřit. Vzhlédla ke Cliffovi.

„Netrap se, drahoušku, všecko se zas urovná. Na něco už přijdeme. Jdi dnes do práce a večer si o tom popovídáme."

„Jak prosím tě? Tvá matka přijde na večeři."

„No tak po večeři. Bude chtít odjet autobusem ve tři čtvrtě na osm. Pak si promluvíme."

„Já už takhle dál nemůžu, Sue."

„Nebudeš muset. Já něco vymyslím. Všecko se to urovná. To ti slibuju, drahoušku. Všecko se urovná."

5

„Vědělas, mami, že každý lidský tvor je naprosto jedinečný?"

„Samozřejmě. To přece dá rozum, ne? Každý člověk existuje jen v jednom vydání. Ty jsi ty. Já jsem já. Podej tatínkovi zavařeninu a dej pozor s rukávem na to máslo."

Brenda Pridmorová, nedávno přijatá do Hoggattovy laboratoře jako recepční úřednice, postrčila zavařeninu přes stůl, u kterého snídali, a začala metodicky ukrajovat tenké proužky bílku ze smaženého vejce, oddalujíc – jak to dělala od raného dětství onen kataklyzmatický okamžik, kdy zabodne vidličku do lesklé žluté kopulky. Ale zálibné piplání v tomhle malém osobním rituálu bylo téměř bezděčné. Její mysl naplňovaly vzruchy a objevy jejího báječného prvního zaměstnání.

„Já myslím biologicky jedinečný. Inspektor Blakelock – to je asistent styčného policejního úředníka – mi řekl, že každý lidský tvor má jedinečný otisk prstů a žádné dva krevní typy nejsou úplně shodné. Kdyby znali vědci dost metod, mohli by je všecky rozlišovat, myslím

ty krevní typy. Věří, že jednou ten čas přijde. Soudní sérolog bude moct bezpečně zjistit, odkud která krev je, i kdyby to byla jen uschlá skvrna. Právě s uschlou krví jsou potíže. Když je krev čerstvá, dokážeme s ní mnohem víc."

„To sis ale vybrala divný zaměstnání." Paní Pridmorová přilila z kotlíku na přihřívací plotýnce u krbu do čajníku vodu a opět se pohodlně uvelebila v křesle. Kuchyň venkovského stavení byla teplá a domácky útulná, květované kretonové záclony byly dosud zataženy, a voněly tu topinky, smažená šunka a silný horký čaj.

„Mně se to nějak nezdá – šťourat se v kouscích těla a v šatstvu od krve. Doufám, že si vždycky pořádně umyješ ruce, než jdeš domů."

„Ale mami, takhle to vůbec není! Všechny materiály k nám chodějí v igelitových pytlících a každý má identifikační štítek. A musíme zvlášť dbát na to, aby všechny byly označeny a správně zaneseny do protokolu. Jde o návaznost důkazů – inspektor Blakelock tomu říká neporušenost nebo taky integrita vzorku. A kousky těla nedostáváme."

Náhle si vzpomněla na zapečetěné láhve s obsahy žaludků, pečlivě rozpitvané části jater a střev, které – když se to tak vezme – nevypadají o nic příšerněji než exponáty ve školní laboratoři, a rychle řekla:

„Tedy ne v takové podobě, jak si představuješ. Všecky pitevní práce obstarává doktor Kerrison. To je soudní patolog, který úzce spolupracuje s naší laboratoří. Některé orgány nám ovšem posílají k analýze."

Vzpomněla si, co jí prozradil inspektor Blakelock: že v ústavní lednici uskladňovali jednu celou hlavu. Ale říkat tohle mamince by se zrovna moc nehodilo. Dokonce zalitovala, že jí to inspektor pověděl. Od té chvíle ji lednice, bytelná a lesklá jako nějaký chirurgický sarkofág, zlověstně přitahovala. Ale paní Pridmorová se vděčně chytila povědomého jména.

„Já vím, kdo je doktor Kerrison, aspoň doufám. Žije v Chevishamu – Old Rectory se ten dům jmenuje, fara to bývala, hned u kostela. Je to tak? Zena mu utekla s jedním doktorem z nemocnice, opustila jeho i obě jejich děti, dceru, takovou divnou napohled, a chlapečka, chudáčka malýho. Pamatuješ, Arture, co bylo tenkrát kolem toho řečí?"

Manžel neodpověděl a ona to od něho ani nečekala. Byla to mlčky přijatá dohoda, že Artur Pridmore přenechává konverzaci u snídaně ženám. Brenda švitořila dál:

„Kriminalistika tu není jen proto, aby pomáhala policii odhalovat, kdo je vinen. My taky pomáháme očišťovat nevinné. Na to lidi někdy zapomínají. Minulý měsíc jsme měli případ – jména samozřejmě nemůžu uvádět –, kdy šestnáctiletá zpěvačka v kostelním sboru obvinila vikáře, že ji znásilnil. A prosím: byl nevinen."

„No to si myslím! Znásilnil – akorát!"

„Ale vypadalo to pro něho moc černě. Jenže měl štěstí. Sekrece mu pomohly."

„Co zas, proboha?"

„Sekrece – výměšky. Vyměšoval svou krevní skupinu do všech tekutin v těle. To není běžné. Takže biolog mohl vyšetřit jeho sliny a srovnat jeho krevní skupinu se skvrnami na těle oběti…"

„Ne u snídaně, Brendo, kdybys byla tak hodná."

Brendě, jejíž pohled náhle sklouzl na okrouhlou mléčnou skvrnu na ubruse, také došlo, že snídaně asi není ta nejpříhodnější příležitost, kdy by se měla blýsknout čerstvě nabytými vědomostmi o vyšetřování znásilnění. Přešla na bezpečnější námět.

„Doktor Lorrimer – to je vedoucí vědecký pracovník, šéf biologického oddělení – říká, že, bych se měla pokusit o nějakou kvalifikaci, udělat si odbornou zkoušku a ucházet se o místo vědecké asistentky. Tvrdí, že stačím na víc než jen na úřednické místo. A jakmile jednou budu mít titul asistentky, budu v ranku vědeckých pracovníků a mohla bych se vypracovat výš. Někteří z nejslavnějších kriminalistů, říká doktor Lorrimer, prý takhle začínali. Nabídl mi, že mi dá seznam učebních textů, a pro případná praktika bych prý klidně mohla používat vybavení našeho ústavu."

„To jsem nevěděla, že pracuješ v biologickém oddělení."

„Já tam nepracuju. Většinou sedím v recepci s inspektorem Blakelockem a někdy vypomáhám v ústřední kanceláři. Ale dostali jsme se do řeči, když jsem jednou odpoledne byla v jeho laboratoři a probírala tam s jeho personálem zprávy pro soudy, a on byl na mě ohromně milý. Hodně lidí ho nemá rádo. Říkají, že je moc přísný, ale já si myslím, že je jenom plachý. Mohl se stát ředitelem, kdyby ho byli na ministerstvu nepřeskočili a nejmenovali doktora Howarthe."

„Zřejmě se o tebe nějak moc zajímá, tenhle pan Lorrimer."

„Doktor Lorrimer, mami."

„No tak doktor Lorrimer. Proč si ale říká doktor, to mi nejde na rozum. V laboratoři přece žáddé pacienty nemáte.“

„On není mudr, on je phdr, mami. Doktor filozofie.“

„To že je? Já myslela, že studoval nějakou vědu. Buď jak buď, radši se měj napozoru.“

„Ale neblázni, mami. Je to starší pán. Je mu určitě čtyřicet, možná víc. Vědělas, mami. že naše laboratoř je nejstarší kriminalistická laboratoř v Anglii? Teď jsou oblastní laboratoře po celé zemi, ale naše byla první. Založil ji na svém chevishamském panství plukovník Hoggatt, když byl v roce 1880 policejním náčelníkem a sídlo před smrtí odkázal policejním sborům. Tehdy byla kriminalistika ještě v plenkách, jak říká inspektor Blakelock, a plukovník Hoggatt byl jedním z prvních policejních náčelníků, kteří rozpoznali její možnosti. My jsme jediná laboratoř, která nese jméno jejího zakladatele. Proto dalo ministerstvo souhlas, aby se i nová laboratoř dál jmenovala Hoggattova. Ostatní policejní útvary posílají materiály do svých oblastních laboratoří, ať je to Severojižní, nebo londýnská Metropolitní a podobně. Ale v celé východní Anglii říkají: Pošlete to k Hoggattům!“

„A ty už se taky koukej vypravit k Hoggattovům, jestli tam chceš do půl deváté dorazit. A žádné zkratky přes novou laboratoř. Je zdaleka nedostavěná a není tam bezpečno, zvlášť teď ráno za takovýhle tmy. Než se naděješ, propadneš se někam do základů nebo ti spadne cihla na hlavu. Jsou záludný, tyhle staveniště. Jen si vzpomeň, co se stalo strýčkovi Willovi.“

„Žádný strach, mami. Stejně se tím staveništěm nemá procházet. A kromě toho jedu na kole. Tyhle sendviče jsou moje nebo taťkovy?“

„To se ví, že tvoje. Taťka přece ve středu chodí domů na oběd. Máš je dnes se sýrem a rajčetem a přidala jsem ti tam vajíčko na tvrdo.“

Když Brenda zamávala na rozloučenou, pani Pridmorová se posadila k druhému šálku čaje a pohlédla přes stůl na manžela.

„Snad je to v pořádku, myslím s tím místem, co si našla.“

Když už se Artur Pridmore někdy uvolil promluvit u snídaně, činil to s velebnou autoritou hlavy rodiny, správce farmy pana Bowlema a staršího církve v místním kostele. Odložil vidličku.

„Je to dobré místo a měla štěstí, že ho získala. Spousta děvčat z gymnázia se o ně ucházela, je to tak? Zakotvila ve veřejných službách,

je to tak? Uvaž, kolik jí platějí. Víc, než si na farmě vydělá krmič vepřů. A je pod penzí. Je to rozumné děvče, nic nám neprovede. Děvčata s dobrým prospěchem, ale bez maturity nemají tady v okolí moc míst na vybranou. A aby přijala zaměstnání v Londýně, tos přece nechtěla."

Ne, paní Pridmorová opravdu nechtěla, aby Brenda odjela do Londýna, kde by se mohla stát obětí násilníků, irských teroristů a něčeho, čemu tisk záhadně říká „narkomanské podsvětí". Na žádné z jejích nepříliš častých, ale celkem poklidných a příjemných návštěv hlavního města – ať to byly zájezdy s ženským spolkem do divadel nebo řídké cesty za nákupem – nebylo otřeseno její přesvědčení, že nádraží Liverpool Street je jeskynním vstupem do velkoměstské džungle, kde dravci, ozbrojení bombami nebo injekčními stříkačkami, číhají na každé stanici metra, a kde v každém úřadě kladou svůdci nevinným venkovankám nástrahy. Brenda, uvažovala matka o své dceři, je velmi hezká. Inu, nač to zapírat, je spíš do její rodiny, pokud jde o podobu, i když má hlavu po tátovi, a paní Pridmorové ani nenapadne vystavovat ji svodům Londýna. Brenda si sem tam vyjde s Geraldem Bowlemem, mladším synem otcova šéfa, a kdyby se z toho něco vyvinulo, mohl by to být bezesporu uspokojivý sňatek. Nepřipadla by mu samozřejmě hlavní farma, ale nedaleko odtud ve Wisbechu je docela pěkný kousek půdy, a tu by dostal. Paní Pridmorová nechápe, jaký smysl by měly nějaké další zkoušky a nač jsou všecky ty řeči o nějakém budoucím povolání. Tohle místo v laboratoři Brendě jistě prospěje, bude jí dobré, dokud se nevdá. Je jenom škoda, že se to tam všecko tolik točí kolem krve.

Jako kdyby četl manželčiny myšlenky, pan Pridmore řekl:

„Pro ni je to pochopitelně vzrušující, všecko nové. Ale není v tom podle mě žádný rozdíl od ostatních míst, většinu času pěkná nuda. Nečekám, že by naši Brendu potkalo v Hoggattově laboratoři něco opravdu strašného."

Tento rozhovor o prvním zaměstnání jejich jediného dítěte se již jednou odehrával, byla to útěšná repetice vzájemného ujišťování. Paní Pridmorová sledovala v duchu svou dceru, jak se vehementně opírá do pedálů kola, jak se drncá po hrbolaté cestě mezi plochými poli pana Bowlema směrem k Tenpenny Road, kolem domku staré paní Butto-

nové, kde jako dítě dostávala rýžový koláč a domácí citronádu, kolem hráze Tenpenny Dyke, kde ještě v létě trhala petrklíče, jak potom zahne doprava na Chevisham Road a pojede rovné tři kilometry podél pozemků kapitána Masseyho až do vsi, do samého Chevishamu. Každý metr té cesty jí byl povědomý, ubezpečující, ničím nehrozící. Ostatně i Hoggattova laboratoř, krev sem krev tam, už přes sedmdesát let nedílně patří k obci, zatímco sídlo Chevisham Manor tu stojí téměř třikrát tak dlouho. Artur má pravdu. U Hoggattů se jejich Brendě nemůže přihodit nic strašného. Ukonejšena, roztáhla paní Pridmorová záclony a posadila se ke třetímu šálku čaje.

6

Deset minut před devátou zastavila před Sprogg's Cottage na předměstí Chevishamu poštovní dodávka a doručovatel odevzdal jediný dopis. Adresa zněla na slečnu Stellu Mawsonovou, Lavender Cottage, Chevisham, avšak listonoš byl místní člověk a rozdíl v označení jména domku ho nijak nezmátl. V tomto venkovském stavení žili Sproggové po čtyři generace a malý trojúhelník zeleně před brankou nesl téměř tak dlouho jméno Sprogg's Green. Nynější majitel nejprve vylepšil stavení tím, že tu zbudoval malou cihlovou garáž a moderní koupelnu a kuchyň, a pak si usmyslel oslavit tuto metamorfózu vysázením levandulového plotu a přejmenováním svého majetku podle té levandule na Lavender Cottage. Ovšem vesničané nepovažovali nové jméno za nic víc než za přistěhovalcův výstřední rozmar a vůbec se neobtěžovali jména užívat, prostě je neuznali. Levandulový plot, jako by sympatizoval s jejich názory, nepřežil první slatinnou zimu a domek Sprogg's Cottage si zachoval původní přídomek.

Angela Foleyová, sedmadvacetiletá osobní sekretářka ředitele Hoggattovy laboratoře, vzala do ruky obálku a podle kvality papíru, bezvadně naťukané adresy a londýnského razítka okamžitě uhádla, kdo jim píše. Čekaly na ten dopis. Odnesla jej do kuchyně, kde právě se svou přítelkyní snídala, beze slova jí dopis podala a pak, jak Stella četla, sledovala její tvář. Po chvíli řekla:

„Tak co?“

„Píše nám to, čeho jsme se bály. Nemůže déle čekat. Chce to rychle prodat a má prý přítele, kterému by se to tady hodilo jako víkendová chalupa. Jako sídlící nájemci máme předkupní právo, ale do příštího pondělka musí vědět, jestli máme zájem.“

Hodila dopis na stůl. Angela si hořce posteskla: „Zájem! Samozřejmě že máme zájem! To přece ví. Už jsme před několika týdny řekly, že píšeme na všechny strany, abychom někdy sehnaly hypotéku.“

„To je jenom právnická hantýrka. Jeho advokát se nás prostě ptá, jestli na to máme. A odpověď zní: nemáme.“

Byla to jednoduchá aritmetika. Nepotřebovaly to znovu rozebírat. Majitel chtěl šestnáct tisíc liber. Žádný z ústavů, které poskytují půjčky, a na které se obrátily, jim nenabídl víc než deset tisíc. Dohromady měly naspořeno přes dva tisíce. Scházely jim čtyři. A v této časové tísni by to mohlo být právě tak čtyřicet.

Angela řekla:

„Levněji by nám to asi nenechal, co?“

„Ne. O to jsme se už pokusily. A proč by to dělal? Je to dokonale zmodernizované stavení ze sedmnáctého století, s rákosovou doškovou střechou. A ještě jsme je vylepšily. Má teď zahradu. Ten člověk by byl blázen, kdyby jí sídlícím nájemcům dával za míň než za šestnáct tisíc.“

„Ale, Stello, my ten dům obýváme. Nejdřív nás odtud musí dostat.“

„Jedině proto nám dával tak dlouhou lhůtu. Ví, že bychom mu prodej mohly znepříjemnit. Ale já nejsem ochotna zůstávat tu po soudní výpovědi z milosti a vědět přitom, že nakonec odtud stejně musíme. Za takových podmínek bych nenapsala ani řádku.“

„Jenže do týdne čtyři tisíce neseženem! A jak už to vypadá, sotva můžeme doufat, že nám banka půjčí, ani kdyby …“

„Ani kdyby mi letos vyšla kniha, což nevyjde. A co vydělám za psaní, jen taktak kryje můj příspěvek na domácnost. Bylo od tebe taktní, žes to neřekla.“

Angela to ani říct nechtěla. Stella nebyla žádný zuřivý psavec. Nedalo se čekat, že by její romány vynášely. Co to naposled napsal jeden recenzent? „Vytříbené postřehy, elegantně se snoubící s citlivou a

poněkud potemnělou prózou.“ Nebylo by divu, kdyby Angela dovedla ocitovat všechny recenze, i když si někdy nebyla jistá, co se vlastně pokoušejí sdělit. Vždyť je všechny přepečlivě vlepovala do výstřižkového sešitu, kterým Stella tak upřímně opovrhovala! Zahleděla se na přítelkyni, jak začíná sem tam neovladatelně přecházet po místnosti, hlavu skloněnou, ruce zabořené do kapes županu – „plížení tygřice“ tomu obě říkaly. Posléze Stella poznamenala:

„Škoda že ten tvůj bratranec je tak nepříjemný. Jinak by se člověk neostýchal požádat ho o půjčku. Moc by mu to nescházelo.“

„Ale já už jsem ho požádala. Pochopitelně ne o půjčku na dům, ale prostě aby mi půjčil nějaké peníze.“

Připadlo jí směšné, že se k tomu přiznává s takovým přemáháním. Edwin je přece její bratranec. Má právo ho o to požádat. A jsou to ostatně babiččiny peníze. Stella opravdu nemá důvod zlobit se na ni. Byly časy, kdy jí Stellin hněv nevadil, dokonce byly časy, kdy jej sama záměrně podněcovala, kdy s téměř bezostyšným vzrušením čekala na ten jedinečný výbuch zloby a zoufalství, jehož nebyla ani tak terčem jako spíš privilegovaným divákem; který se může ještě víc kochat nevyhnutelnými výčitkami svědomí, sebeobviňováním a sladkým usmířením. Ale teď poprvé poznala mrazivý dech strachu.

„Kdy?“

Teď už se nedalo nic dělat, musela pokračovat.

„Minulé úterý odpoledne. Potom, co ses rozhodla, že musíme kvůli valutovým změnám zrušit cestu do Benátek, kterou jsme plánovaly na březen. Chtěla jsem ti to dát k narozeninám, myslím tu cestu do Benátek.“

Představovala si ten výjev: jak jí podává letenky a hotelové objednávky, všechno zasunuté do jedné z těch zvlášť velikých gratulačních kartek; jak se Stella snaží zakrýt překvapení a radost; jak se obě hrouží do map a průvodců a vymýšlejí, kam každý den té báječné dovolené půjdou. Jak se poprvé a společně dojmou oním úchvatným pohledem na San Marco ze západního konce Piazzy. Stella jí kdysi přečetla Ruskinův popis: „Množství sloupů a bílých bání hroznovitě seskupených do dlouhé nízké pyramidy barevného světla.“ Jak časně ráno stojí spolu na Piazzettě a hledí přes lihotavou vodní pláň na San Giorgio Maggiore. Byl to sen, tak nehmotný jako to drolící se město. Ale na-

děje, že se uskuteční, jí stála za to, aby se obrnila a požádala Edwina o půjčku.

„A co ti řekl?“

Teď už nemohla doufat, že se jí podaří zmírnit krutost toho zamítnutí, vymazat celou tu pokořující epizodu z paměti.

„Odmítl.“

„Nejspíš jsi mu řekla, nač to potřebuješ. Asi tě nenapadlo, že odtud odjíždíme za trochou soukromí, že naše dovolená je naše věc, že by mě mohlo ponížit, kdyby Edwin Lorrimer věděl, že si nemohu dovolit vzít tě do Benátek, ani na desetidenní hromadný zájezd.“

„Ne, nenapadlo!“ vykřikla Angela v prudkém protestu a zároveň se zděsila, když uslyšela svůj zlomený hlas a ucítila první horké krupky slz. Je to divné, pomyslela si, že právě ona je schopna pláče. Vždyť Stella je ta vzrušivá, ta výbušná povaha. Přesto Stella nikdy nepláče.

„Nic jsem mu neřekla – jen to, že potřebuju peníze.“

„Kolik?“ Zaváhala, nemá-li zalhat. Ale Stelle nikdy nelhala.

„Pět set liber. Myslela jsem, že se korektně dohodneme. Prostě jsem mu řekla, že nutně potřebuju pět set liber.“

„No, když jsi na něj vyrukovala s takovýmhle nevyvratitelným argumentem, není divu, že odmítl klopit. Co ti vlastně řekl?“

„Jenom že babička své záměry naprosto jasně vyjádřila ve své závěti a on že nemá v úmyslu se jim příčit. Na to jsem mu řekla, že většina těch peněz mně tak jako tak připadne po jeho smrti – to mi totiž sám slíbil, když se nám závěť předčítala –, ale to že už na mě bude pozdě. Budu už stařenka. Můžu umřít i dřív. Pro mě mají význam teď. Ale neřekla jsem mu, nač je potřebuju. Přísahám.“

„Přísaháš? Prosím tě, jen to nedramatizuj. Nestojíš před soudem. A co ti řekl pak?“

Kdyby jen Stella přestala tak rozčileně přecházet, kdyby se chtěla otočit a podívat se na ni, místo aby se jí tím studeným, inkvizičním tónem vyptávala. A následující odpověď byla pro Angelu ještě svízelnější. Nedovedla si vysvětlit, proč jí tak připadala, ale bylo to něco, co se snažila vypudit z mysli, alespoň na čas. Jednou to Stelle poví, až k tomu nastane vhodná chvíle. Nikdy si nedovedla představit, že by ji Stella mohla s tak brutální náhlostí přimět k tomu, aby se svěřila.

„Řekl, že bych se neměla spoléhat na to, že z jeho poslední vůle

něco vyzískám. Řekl, že na sebe možná vezme nové závazky. Závazky – to slovo použil. A jestliže se to stane, pak prý závět nebude platit.“

Teď se k ní Stella prudce otočila.

„Nové závazky. Sňatek! Ne, to je příliš směšná představa – že by se ten vysušený, samolibý, prudérní pedant mohl oženit! Pochybuju, že se vůbec někdy úmyslně dotkne lidského těla – kromě svého, samozřejmě. Samotářská, mazochistická, tajná neřest – tomu snad jedině rozumí. Ne, neřest ne, to je moc silné slovo. Ale sňatek! Napadlo tě někdy…“

Nedopověděla. Angela řekla:

„O sňatku se nezmínil.“

„Proč by se zmiňoval? Ale co jiného by automaticky anulovalo existující závěť, kdyby náhodou nesepsal novou? Sňatek závěť zneplatňuje. Tos nevěděla?“

„Tím chceš říct, že budu vyděděna, jakmile se ožení?“

„Ano.“

„Ale to není fér!“

„Odkdy je v životě vůbec něco fér? Od tvojí babičky nebylo fér, že svoje jmění, místo aby je mezi vás rozdělila, odkázala jemu – a to jen proto, že je muž, a že podle jejích starodávných předsudků nemá žena vlastnit peníze. Není fér, že jsi jen sekretářkou v laboratoři, poněvadž se nikdo neobtěžoval poskytnout ti vzdělání, které by tě kvalifikovalo k něčemu jinému. A když na to přijde, není ani fér, že mě musíš živit.“

„Já tě neživím. Naopak, ty mě po všech stránkách – kromě nepodstatných věcí – udržuješ naživu.“

‚Je to ponižující, že má mrtvý člověk větší cenu než živý. Kdyby mi dnes v noci vypovědělo srdce, budeš na tom dobře. Mohla by sis za pojistné koupit tenhle dům a zůstat tady. Banka by ti poslala peníze, hned jak by zjistila, že jsi legatářka.“

„Bez tebe bych tu nechtěla zůstat.“

„Inu, kdybys odtud opravdu musela odejít, měla bys aspoň záminku žít si po svém, jestli ti jde o to.“ Angela vášnivě zaprotestovala:

„Nikdy s nikým jiným než s tebou žít nebudu. Nikde jinde nechci žít než tady, v tomhle domě. Ty to víš. Je to náš domov.“

Byl to jejich domov. Byl to jediný skutečný domov, jaký kdy po-

znala. Nepotřebovala se kolem sebe rozhlížet, aby si zde každý, tak důvěrně známý, milovaný předmět s úžasnou přesností vybavila. Mohla v noci ležet na lůžku a v duchu bezpečně těkat po domě a všech těch pokladů se v blaženém ověřování sdílených vzpomínek a obnovených jistot dotýkat. Dva viktoriánské glazurované kořenáče na jejich stejně stylových stojanech, které o jednom letním víkendu objevily v proslulých krámech brightonských Lanes. Olejomalba z osmnáctého století (krajina kolem Wicken Fen) od malíře, nad jehož nerozluštitelným podpisem, zkoumaným dokonce mikroskopem, se kdysi tak šťastně dohadovaly. Francouzský meč ve zdobené pochvě, získaný na jedné venkovské dražbě a visící teď nad krbem. Jejich věci, dřevo a porcelán, obrazy a textilie, byly jim něčím víc než symbolickými připomínkami společného života. Jejich domek, všechno, co jim tu náleželo, to byl jejich společný život, právě tak jako křoviska a květiny, jež vysázely na zahradě, vymezovaly jejich svěřenské teritorium.

Náhle si s úlekem připomněla stále se opakující přízračný sen. Stojí proti sobě v jakési neobývané mansardě, na jejíchž holých stěnách se rýsují vybledlé čtverhrany po odstraněných obrazech a jejíž podlahová prkna dřou do chodidel – dvě nahé cizí bytosti v prázdnu – ona se pokouší vztáhnout ruce a dotknout se Stelliných prstů, ale nemůže zvednout těžké obludné podušky z masa, v které se proměnily její paže. Zachvěla se a pak ji znovu přivolal do skutečnosti chladného podzimního rána hlas její přítelkyně.

„Kolik po sobě vlastně babička zanechala? Už jsi mi to řekla, ale já jsem zapomněla."

„Asi třicet tisíc, mám dojem."

„Z toho sotva něco utratil, když žije se starým pánem v tom těsném baráčku. Ani ten větrný mlýn, co k tomu patří, nedal zrestaurovat. Jeho plat přece musí stačit pro oba a kromě toho má jeho otec penzi. Lorrimer je jako vědec ve vysokém ranku, ne? Kolik bere?"

„Má funkci vedoucího vědeckého pracovníka. Podle platové stupnice může mít až osm tisíc liber ročně."

„Panebože! To dostane za rok víc, než mně vynesou čtyři romány. Když se zalekl pěti stovek, tak se asi těžko rozloučí se čtyřmi tisíci, zvlášť kdyby úroky měly být takové, jaké my si můžeme dovolit. Ale

škodný by nebyl. Mám sto chutí přece jen ho o ně požádat.“

Stella pochopitelně jen žertovala, ale Angela to postřehla příliš pozdě, aby ovládla panický úlek ve svém hlase.

„To ne, Stello! Prosím tě, to nesmíš!“

„Ty ho ale pěkně nenávidíš, co?“

„To není nenávist. Spíš lhostejnost. Já mu prostě nechci být cokoli dlužna.“

„Když na to přijde, já taky ne. A neboj se, nebudeš.“

Angela zašla do předsíně a vrátila se, oblékajíc si plášť. Řekla:

„Přijdu pozdě do práce, když si nepospíším. Rendlík je v troubě. Nezapomeň o půl šesté zapnout sporák. A nedotýkej se regulátoru. Sama knoflík stáhnu, až se vrátím.“

„Myslím, že bych to jaktakž svedla.“

„K obědu si beru sendviče, takže přes den nepřijdu. V ledničce je šunka a salát. Bude ti to stačit, Stello?“

„Bezpochyby přežiju.“

„Co jsem včera naklepala, je v deskách, ale nepročetla jsem to po sobě.“

„Jsi pěkný lajdák.“

Stella vyprovodila přítelkyni do předsíně. U dveří jí řekla:

„V laboratoři si podle všeho myslí, že tě využívám.“

„V laboratoři o tobě nic nevědí. A je mi jedno, co si kdo myslí.“

„A Edwin Lorrimer – taky si myslí, že tě využívám? Anebo co si myslí?“

„Nechci o něm hovořit.“

Převázala si šátek přes své plavé vlasy. V starobylém zrcadle s rámem ze zpracovaných škeblí viděla tváře obou zkreslené kazem ve skle; hnědá a zelená Stelliných velikých jiskřivých očí se rozpíjely jako mokrá barva do hlubokých trhlin mezi chřípím a ústy; její vlastní široké čelo se dmulo jako čelo vodnatelného dítěte. Řekla:

„Zajímalo by mě, jaký bych měla pocit, kdyby Edwin ještě tenhle týden zemřel – infarkt, autonehoda, mozková mrtvice.“

„Takhle na zavolanou nikdy nic nepřijde.“

„Smrt určitě ne. Stello, odpovíš dnes tomu advokátovi?“

„Nečeká odpověď před pondělkem. Můžu mu v pondělí ráno zavolat do jeho londýnské kanceláře. To máme ještě pět dní. Do pěti dnů

se může stát všelicos.“

7

„Ale ty jsou zrovinka takové jako ty moje! Myslím kalhotky. Mám přesně takové! Koupila jsem si je v Cambridgi u Markse a Spencera ze svého prvního platu.“

Bylo půl jedenácté a pět minut a Brenda Pridmorová, sedící za přijímacím pultem v zadní části vstupní haly Hoggattovy laboratoře, sledovala s vykulenýma očima inspektora Blakelocka, jak k sobě přisunuje první označený vak s materiály z vraždy v klančovém lomu. Zvedla prst a zkusmo jím přejela po tenkém igelitu, pod nímž byly zřetelně vidět dámské kalhotky, pomačkané a ušpiněné v rozkroku. Detektiv, který předměty přinesl, řekl, že děvče bylo na taneční zábavě. Divné, pomyslela si Brenda, že jí ani nestálo za to vzít si čisté prádlo. Třeba na sebe moc nedbala. Anebo měla možná tak naspěch, že se nestačila převléknout. A teď ty nejsoukromější kusy prádla, které si tak neuváženě vzala na sebe v den své smrti, budou uhlazovány cizíma rukama, prosvěcovány ultrafialovými paprsky a možná s podrobným popisem odevzdány soudci a porotě na trestním soudě.

Brenda věděla, že už si nikdy nebude moci obléknout kalhotky, které jí navždycky zošklivila vzpomínka na tuto mrtvou neznámou dívku. Je dokonce možné, že je spolu ve stejném obchodě, ve stejný den kupovaly. Vzpomněla si, jak byla rozčilena, že poprvé utrácí peníze, které si skutečně vydělala. Byla sobota odpoledne a kolem prádelního pultu byl nával, dychtivé ruce se přehrabovaly v kupě kalhotek. Líbily se jí jedny, které měly vepředu trsy růžových, strojem vyšitých květů. Líbily se i tomuto neznámému děvčeti. Možná že se vzájemně dotkly rukama. Zvolala:

„Pane inspektore! Není smrt strašná?“

„Vražda je strašná. Smrt ne; aspoň o nic strašnější než narození. Jedno se neobejde bez druhého, jinak by tu pro nás všecky nebylo dost místa. Asi se kór moc trápit nebudu, až přijde můj čas.“

„Ale policista, co přinesl tady ten materiál, říkal, že jí bylo teprve

osmnáct. Tolik co mně.“

Inspektor právě zakládal složku pro nový případ, pečlivě přenášeje jednotlivé údaje z policejního blanketu do spisu. A jeho hlava s nakrátko ostříhanými suchými vlasy, které jí tolik připomínaly strniště, se hluboko skláněla nad stránku, takže mu nemohla vidět do obličeje. Náhle jí blesklo, co jí kdosi řekl, že inspektor ztratil jedinou dceru. Srazil ji prý řidič, který ujel. Přála si vzít svá slova zpátky. Celá zrudla a odvrátila oči. Ale když odpověděl, jeho hlas zněl naprosto vyrovnaně.

„Jojo, chudák holka. Nejspíš ho svedla. Nikdy nepřijdou k rozumu. Co tam ještě máte?“

„Balík mužského šatstva: oblek, spodní prádlo a boty. Myslíte, že jsou to věci hlavního podezřelého?“

„Ty budou pravděpodobně patřit manželovi.“

„Ale co můžou dokázat? Byla přece uškrcena, ne?“

„Nic se nedá říct najisto, dokud nedostaneme zprávu od doktora Kerrisona. Ale obyčejně se zkoumá šatstvo hlavního podezřelého. Může se najít stopa krve, zrnko písku nebo půdy, barva, nepatrné vlákno z šatů oběti, dokonce i pozůstatek slin. Anebo mohla být znásilněna. Celý tenhle ranec dostane s šatstvem oběti biologické oddělení.“

„Ale ten detektiv o znásilnění vůbec nemluvil! A říkal jste, že tenhle balík patří manželovi.“

„O tyhle věci se vůbec nemusíte starat. Musíte se naučit přijímat všechno jako doktor nebo sestra, s odstupem, rozumíte?“

„Kriminalisté to tak berou?“

„Jistě, bezesporu. Je to jejich práce. Nepřemýšlejí o obětech a podezřelých. To je věc policie. Jde jim jen a jen o vědecká fakta.“

Má pravdu, pomyslela si Brenda. Vzpomněla si, jak jí před pouhými třemi dny dovolil jeden vědecký pracovník z úseku nástrojů nahlédnout do rastrového elektronového mikroskopu a pozorovat, jak malinká kulička tmelu rázem vybuchla do exotického oslnivého květu. Poučil ji:

„To je kokolit šestitisíckrát zvětšený.“

„Prosím?“

„Pozůstatek mikroorganismu, který žil v dávných mořích, z kterých

se naplavila křída v tom tmelu. Je mezi nimi rozdíl, podle toho, kde se křída dobývala. Tak můžete odlišit jeden vzorek tmelu od druhého.“

Zvolala:

„Ale to je krásné!“

Zaujal její místo u okuláru přístroje.

„Ano, hezké, viďte?“

Ale věděla, že zatímco ona v úžasu hleděla do času před miliónem let, jeho mysl se upínala k miniaturnímu oškrabku tmelu z podpatku podezřelého, k stopě, která může dokázat, že někdo byl vrahem nebo násilníkem. A přesto, napadlo ji, je mu to v podstatě lhostejné. Jde mu jen o to, nalézt správnou odpověď. Bylo by zbytečné ptát se ho, jestli si myslí, že existuje nějaký jednotící smysl života, jestli je skutečně možné, aby živočich, tak malý, že je pouhým okem neviditelný, živočich zahynulý před milióny lety v mořských hlubinách, byl vědou vzkříšen, aby prokázal vinu či nevinu člověka. Je divné, uvažovala, že málokterý vědec je nábožensky založený – vždyť jejich práce jim odhaluje svět tak úžasný ve své rozmanitosti, a přitom tak záhadně jednotný a souladný! Doktor Lorrimer je zřejmě jediný pracovník Hoggattova ústavu, o kterém je známo, že pravidelně chodí do kostela. Napadlo ji, jestli by se ho troufla zeptat, jak je to s kokolitem a Bohem. Dnes ráno byl na ni tak vlídný, když se začalo pracovat na té vraždě. Přišel více než o hodinu pozdě, až v deset, a vypadal strašně unaveně, poněvadž byl v noci na místě činu. Přistoupil k recepčnímu pultu, aby si vyzvedl osobní poštu, a řekl:

„Budete dnes dostávat materiály ze svého prvního případu vraždy. Nedejte se jimi znepokojovat, Brendo. Je jen jedna smrt, které bychom se měli strachovat – naše vlastní.“

Divné – říkat něco takového, zvláštní způsob povzbuzování. Ale měl pravdu. Najednou byla ráda, že inspektor Blakelock provádí dokumentaci vraždy v klančovém lomu. Od této chvíle, dá-li si pozor, bude pro ni osoba, které patřily ty ušpiněné kalhotky, kýmsi neznámým, anonymním, pouhým číslem v biologickém sloupku na hnědém obalu spisu: Do jejích myšlenek vpadl hlas inspektora Blakelocka: „Máte ty zprávy pro soud, co jsme včera ověřovali, připravené k odeslání?“

„Ano, už jsem je zapsala. Chtěla jsem se vás na něco zeptat. Proč je

na všech těch posudcích pro soudní řízení natištěno ‚Trestní procesní zákon 1967, paragrafy 2 a 9'?"

„To je statutární oprávnění pro psanou výpověď, která se předkládá během vyšetřování a u trestního soudu. Ty paragrafy si můžete vyhledat v knihovně. Než byl tenhle zákon odhlasován, nebyla to pro laboratoře žádná legrace, to vám tedy povím: všechny vědecké expertizy se totiž musely podávat ústně. Ne že by pracovníci, které laboratoře vysílají k soudům, nemuseli pořád ještě trávit spoustu času na přelíčeních. Obhajoba nepřijme vždycky znalecké nálezy. A právě svízelná stránka tohohle řemesla nespočívá v provádění analýzy, ale v tom, že člověk stojí sám ve svědecké lavici, kde tu svou analýzu musí obhájit v křížovém výslechu. Jestliže se jako svědek neosvědčí, pak všechna ta piplavá práce, kterou tady udělá, není k ničemu."

Brenda si náhle vzpomněla ještě na něco, co jí pověděla paní Mallettová: řidič, který zabil inspektorovu dceru, byl zproštěn obžaloby, protože se znalec zhroutil pod palbou křížového výslechu; nějak to souviselo s rozborem odštěpků laku nalezených na silnici, které byly shodné s lakem na voze podezřelého. To musí být strašné ztratit jediné dítě; vůbec ztratit dítě. To je snad to nejhorší, co se může lidské bytosti přihodit. Není divu, že je inspektor Blakelock často tak zamlklý; že když vstoupili policejní úředníci se svým bodrým vtipkováním, odpovídal jim jen tím svým plachým, mírným úsměvem.

Letmo pohlédla přes halu na hodiny. Tři čtvrtě na jedenáct. Každým okamžikem začnou přicházet účastníci kursu „Místo činu" na přednášku o sbírání a uchovávání kriminalistických důkazů a tato krátká chvilka oddechu se skončí. Zapřemítala, co by si asi pomyslel plukovník Hoggatt, kdyby dnes mohl navštívit svůj ústav. Její zraky upoutala, tak jako častěji předtím, jeho podobizna, visící hned před kanceláří ředitele. I ze svého místa za pultem snadno přečetla zlatý nápis na rámu:

Plukovník William Makepeace Hoggatt, nositel
kříže Victoria, policejní náčelník 1894–1912,
zakladatel Hoggattovy kriminalistické laboratoře.

Stál v místnosti, které se dosud používá jako knihovny, zpod na-

čechraného chocholu jeho klobouku hleděla přísná, narůžovělá, licousy orámovaná tvář, jeho oprýmkovaný, ometálovaný vojenský kabátec se dmul pod řadou zlatistých knoflíků. Jedna majetnická ruka spočívala lehce, jako by kněžsky žehnala, na starobylém mikroskopu z blyštivé mosazi. Ale jeho hrozivé oči se neupíraly na tento nejnovější vědecký div; upíraly se na Brendu. Pod jeho káravým pohledem, vybídnuta k svým povinnostem, se opět sklonila k práci.

8

Ve dvanáct hodin skončila schůze v ředitelově kanceláři, na které vedoucí pracovníci ústavu debatovali o nábytku a vybavení pro novou laboratoř, a Howarth zavolal své sekretářce, aby uklidila konferenční stůl. Sledoval ji, jak vyprazdňuje a vytírá popelník (nekouřil a pach popela nesnášel), jak uspořádává kopie plánů laboratoře a sbírá pohozené použité papíry. I od svého stolu rozeznával Middlemassovy složité geometrické čmáranice a pomačkaný, kávovými skvrnami okroužkovaný pořad jednání, který tu nechal Bill Morgan, vedoucí znalec z oddělení vozidel.

Pozoroval dívku, jak se s nenápadnou obratností pohybuje kolem stolu, a dohadoval se, jako vždycky, co se asi děje – jestli vůbec něco – za tím nezvykle širokým čelem, za těma zešikmenýma záhadnýma očima. Postrádal svou dřívější osobní sekretářku, Marjory Farakerovou, víc, než čekal. Byla to dobrá lekce jeho domýšlivosti, uvažoval zkroušeně, když shledal, že její oddanost nejde přece jen tak daleko, aby opustila Londýn (kde si žila, jak s překvapením zjistil, svým vlastním životem) a následovala ho do těchto bažinatých končin. Jako všechny dobré sekretářky si osvojila – nebo se aspoň naučila předstírat – některé idealizované atributy manželky, matky, milenky, důvěrnice, služebné a přítelkyně, aniž by se stala (a on to od ní ani neočekával) kteroukoli z těchto postav. Lichotila jeho sebevědomí, chránila ho před drobnými mrzutostmi, střežila jeho soukromí s mateřskou výbojností, s nesmírným taktem se starala o to, aby se dozvěděl všechno, co potřeboval vědět, o tom, co se děje v jeho laboratoři.

Nemohl si na Angelu Foleyovou stěžovat. Byla více než zručná stenotypistka, na slovo vzatá sekretářka. Nic nezůstalo neuděláno. Jenom mu vadilo, že pro ni – měl takový dojem – sotva existuje, že jeho autorita, které se uctivě podřizovala, je přes všechno něco iluzorního. Okolnost, že byla Lorrimerovou sestřenicí, byla nepodstatná. Nikdy ji neslyšel vyslovit jeho jméno. Čas od času se zamyslel nad tím, jaký asi vede život v tom zastrčeném domku se svou literární přítelkyní, jak dalece ji to soužití uspokojuje. Ale o ničem s ním nemluvila, dokonce ani o laboratoři. Věděl, že Hoggattova laboratoř – tak jako všechny takové instituce – má své srdce, které bije, ale jeho tep mu unikal. Řekl:

„Ministerstvo zahraničí na nás chce, abychom se příští měsíc ujali na dva tři dny jednoho dánského biologa. Přijel si do Anglie obhlédnout naše metody. Zařaďte ho laskavě na nějaký termín, kdy bych se mu mohl trochu věnovat. Bude dobře, když se zeptáte doktora Lorrimera na jeho časové dispozice. Pak dejte ministerstvu vědět, které dny můžeme nabídnout."

„Ano, pane doktore."

Alespoň pitvu měl už za sebou. Bylo to horší, než čekal, ale účastnil se jí až do konce a bez ostudy. Netušil, že barvy lidského těla budou tak živé, tak exoticky krásné. Teď si znovu vybavil Kerrisonovy prsty v rukavicích, hladké jak úhoř, jak se noří do otvorů mrtvoly. Kerrisona, jak vysvětluje, demonstruje, vyvrhuje. Patrně se stal časem tak imunní proti hnusu, jako je zřejmě imunní proti sladkokyselému pachu své prosektury. Všem expertům v oboru násilné smrti, každodenním svědkům rozpadu osobnosti, by byl soucit právě tak bezvýznamný jako zhnusení.

Slečna Foleyová se teď chystala odejít a přistoupila k jeho stolu, aby sebrala listiny z přihrádky označené „Ven". Howarth řekl:

„Už inspektor Blakelock zpracoval čísla průměrných lhůt za minulý měsíc?"

„Ano, prosím. Průměr pro všechny materiály klesl na dvanáct dní a testy alkoholu v krvi na jednu celou dvě desetiny dne. Ale pokud jde o zločiny spáchané na osobách, tam pracovní lhůty znovu stouply. Zrovna ty údaje sepisuji."

„Předložte mi je, prosím, jakmile budou hotovy."

Některé dojmy, obával se, se mu vryly ještě vtíravěji, než třeba Kerrison vyznačující svým skalpelem na mléčně bílém těle dlouhou čáru primárního vřezu: Doyle, ten velký černý býk, jak se na něj potom v umývárně šklebil, když si bok po boku umývali ruce. A proč vlastně pocítil potřebu umýt si ruce? Vždyť se ničeho nakažlivého nedotkly

„Byla to obdukce opravdu na úrovni. Šikovná, rychlá a podrobná – inu, doktor Kerrison. Škoda že vás nemůžeme zavolat, až půjdem pachatele zatknout. Nesmí se to. Tenhle akt si musíte domyslet. Ale při troše štěstí můžete stihnout přelíčení."

Angela Foleyová stála před stolem a divně, aspoň měl dojem, si ho prohlížela.

„Ano?"

„Scobie musel jít domů, pane doktore. Je mu opravdu mizerně. Myslí, že by to mohla být ta dvoudenní chřipka, co je jí všude plno. A říká, že se porouchala spalovací pec."

„Předpokládám, že objednal mechanika, než odešel."

„Ano, pane doktore. Řekl, že včera ráno byla pec v pořádku, když inspektor Doyle přišel se soudním příkazem, aby byly zničeny vzorky hašiše, které jsme tu měli. To ještě pec fungovala."

Tohle Howarthe zlobilo. Slečnu Farakerovou by ve snu nenapadlo obtěžovat ho takovými administrativními malichernostmi. Slečna Foleyová od něho patrně čekala, že řekne něco účastného o Scobiem, že se zeptá, jestli je ten staroch schopen dopravit se domů na kole. Doktor MacIntyre bezpochyby blekotal jako ustaraná ovce, když někdo z personálu onemocněl. Sklonil hlavu nad své písemnosti.

Ale slečna Foleyová byla už u dveří. Teď to musí přijít. Přiměl se říci jí:

„Požádejte, prosím vás, doktora Lorrimera, aby sem za mnou na pár minut zaskočil."

Byl by mohl naprosto nenuceně požádat Lorrimera, aby se zdržel po schůzi. Proč to neudělal? Patrně, proto, že by v tak veřejně pronesené žádosti mohl zaznít komisní tón. Možná proto, že si přál tento rozhovor aspoň na chvíli oddálit.

Lorrimer vstoupil a zůstal stát před Howarthovým stolem. Howarth vytáhl z pravé zásuvky svazek s Bradleyho osobními údaji a řekl:

„Posaďte se, prosím. Mám tu výroční zprávu o Bradleym. Napsal

jste o něm nepříznivý posudek. Oznámil jste mu to?“

Lorrimer zůstal stát. Řekl:

„Předpisy o výročních zprávách požadují, aby to dotyčnému bylo oznámeno. Mluvil jsem s ním o půl jedenácté ve své kanceláři, hned po návratu z prosektury.“

„Zdá se mi to poněkud tvrdé. Podle dosavadních výkazů je to jeho první negativní posudek, jaký kdy měl. Přijali jsme ho na zkoušku před osmnácti měsíci. Proč se neosvědčil?“

„Domníval jsem se, že to jasně vyplývá z mých jednotlivých charakteristik. Jeho vyšší zařazení přesahuje jeho schopnosti.“

„Jinými slovy: výbor se zmýlil?“

„To není neobvyklé. Výborům se to občas stává. A nejen když jde o povýšení.“

Byla to neomalená, záměrně provokativní narážka, avšak Howarth se rozhodl, že ji přejde. Usilovně se snažil nezvyšovat hlas.

„Nejsem ochoten parafovat tuto zprávu v její nynější podobě. Je ještě příliš brzy, aby se o Bradleym dalo soudit spravedlivě.“

„Posuzoval jsem ho shovívavě minulý rok, když u nás pracoval šest měsíců. Jestli ovšem nesouhlasíte s mými výroky, pak to patrně vyjádříte. Je tam pro to vyhrazené místo.“

„Mám v úmyslu je použít. A navrhuji vám, abyste se pokusil nabídnout tomu mládenci nějakou pomoc a povzbuzení. Špatné výkony mívají dvojí důvod. Někteří lidé jsou schopni odvádět a také odvádějí lepší práci, když jsou k ní uvážlivě dokopáni. Jiní ne. Tady je kopání nejen neúčelné, ale ničí to v nich tu trochu sebevědomí, co mají. Řídíte výkonné oddělení. Ale mohlo by být ještě výkonnější a spokojenější, kdybyste se naučil rozumět lidem. Vést jakýkoli útvar je do značné míry věcí osobních vztahů.“

Přiměl se vzhlédnout. Lorrimer procedil rty tak sevřenými, že jeho slova zazněla sípavě:

„Až dosud jsem si nebyl vědom, že osobní vztahy ve vaší rodině jsou nějak mimořádně úspěšné.“

„Fakt, že nejste schopen přijmout kritiku, aniž byste reagoval osobně a nevraživě jako neurotické děvče, jen dotvrzuje to, co říkám.“

Nikdy se nedověděl, co se Lorrimer chystal odpovědět. Otevřely se dveře a vstoupila Howarthova sestra Dominika. Měla na sobě kalhoty

a beránčí kožíšek, plavé vlasy měla převázány šátkem. Oba si bez nejmenších rozpaků změřila a řekla nenuceně:

„Promiňte, neuvědomila jsem si, že tu o něčem jednáte. Měla jsem požádat inspektora Blakelocka, aby sem zavolal."

Na smrt bledý Lorrimer se beze slova otočil na podpatcích, prošel kolem ní a zmizel ve dveřích. Dominika se za ním ohlédla, usmála se a pokrčila rameny. Pak řekla:

„Promiň, jestli jsem vás z něčeho vyrušila. Přišla jsem ti jen říct, že jedu na pár hodin do Norwiche koupit si nějaké maličkosti. Chceš odtamtud něco?"

„Nic, děkuju ti."

„Budu před večeří zpátky, ale myslím, že si místní představení nechám ujít. Bez Claire Easterbrookové bude Mozart asi k neposlouchání. Jo, a valnou část příštího týdne bych ráda strávila v Londýně."

Její bratr neodpověděl. Pohlédla na něho a řekla:

„Co se stalo?"

„Jak se Lorrimer dověděl o Gině?"

Kdyby mu to byla řekla ona, nepotřeboval by se na to ptát. Ať už se Lorrimerovi svěřila s čímkoli, tohle by mu neprozradila. Přešla místnost – zdánlivě proto, aby si prohlédla obraz od Stanleyho Spencera, zasazený do nástavce krbové římsy – a lehce nadhodila:

„Proč? Snad se nezmínil o tvém rozvodu – nebo ano?"

„Přímo ne, ale udělal průhlednou narážku."

Otočila se k němu obličejem.

„Patrně nelitoval námahy, aby o tobě vypátral všecko, co se dá, když se dověděl, že jsi kandidátem na tohle místo. Není to ostatně tak veliká instituce."

„Ale já jsem přišel odjinud."

„I tak: jistě se najdou kontakty, klepy. Rozpadlé manželství je jednou z těch zanedbatelných příhod, které se dají snadno vyčenichat. A co má být? Není to koneckonců nic neobvyklého. Vždycky jsem si myslela, že kriminalisté jsou obzvlášť ohroženi. Takových hodin strávených na místech činu, ty nepředvídatelné docházky na soud – měli by být zvyklí na manželské rozvraty."

Věděl, že mluví nedůtklivě jako trucovité dítě, když říkal:

„Nechci ho ve své laboratoři."

„Tvá laboratoř? Tak jednoduché to asi nebude, nemyslíš? Ten Stanley Spencer se mi nad krb moc nehodí. Jako pěst na oko. Trochu se divím, že ho otec koupil. Vůbec to není obraz podle jeho vkusu, řekla bych. Dal sis ho sem, aby lidi šokoval?“

Jeho vztek a sklíčenost se zázračně rozplynuly. Tohle s ním ovšem vždycky dokázala udělat.

„Spíš aby je jen přivedl do rozpaků a zmátl. Měl by lidem naznačit, že jsem možná složitější povaha, než předpokládali.“

„No, ty jsi pěkný! Já jsem nikdy nepotřebovala ‚Nanebevzetí v Cookhamu‘, abych je o tom přesvědčila. Co takhle Greuze? Ten by ohromně ladil s tím vyřezávaným rámem nad krbem.“

„Příliš hezký.“

Zasmála se a odešla. Howarth zvedl posudek na Clifforda Bradleyho a do patřičné rubriky napsal: „Pracovní výkon pana Bradleyho je neuspokojivý, ale nelze ho vinit za všechny jeho nedostatky. Postrádá sebedůvěru a prospělo by mu více aktivního povzbuzení a pomoci, než jakých se mu dosud dostávalo. Opravil jsem závěr zprávy ve smyslu, jak se domnívám, správnějšího hodnocení a promluvil jsem s vedoucím biologem o personálním přístupu v řízení jeho oddělení.“

Kdyby nakonec přece jenom usoudil, že to místo není pro něho, tato poťouchlá poznámka by se měla jistým způsobem přičinit o to, aby se Lorrimerovi zhatila sebemenší šance následovat ho ve funkci ředitele Hoggattovy laboratoře.

9

Přesně v jednu hodinu čtyřicet osm minut odpoledne otevřel Paul Middlemass, analytik dokumentů, své desky s případem v klančovém lomu. Pracoviště oddělení pro výzkum dokumentů, zabírající celou průčelní část budovy přímo pod její střechou, páchlo jako papírnictví: štiplavá směs papíru a inkoustu, přiostřená výpary z chemikálií. Middlemass to ovzduší dýchal, jako by se v ničem jiném nenarodil. Byl to vysoký, štíhlý muž výrazných rysů s příjemně ošklivou, mimicky ži-

vou tváří, s širokými ústy a s ocelově šedými vlasy, které mu, v mohutných proudech spadávaly do čela barvy pergamenu. Působil bezstarostně, až blazeovaně, ve skutečnosti to byl však náramný pracant, přímo posedlý svým řemeslem. Papír v jakékoli podobě byl jeho vášní. Jen málo lidí, ať už z oboru kriminalistiky nebo mimo něj, o něm vědělo tolik co on. Zacházel s ním se zvláštním potěšením a jakousi úctou, hltal jej očima, téměř po čichu poznával jeho původ. Zjištění struktury či zpracování vzorku pomocí spektrografu nebo rentgenového krystalografu jen potvrzovalo to, co už bylo dotekem a pohledem předpověděno. Nikdy ho neomrzelo s rozkoší sledovat, jak se pod měkkými rentgenovými paprsky vynořuje matný vodotisk, a konečný obrazec byl pro jeho nijak nepřekvapené oči něco tak úchvatného jako předpokládaná značka pro sběratele porcelánu.

Jeho otec, už dávno zemřelý, byl zubař a jeho syn si pro vlastní potřebu přivlastnil jeho nepřiměřeně velkou zásobu chirurgických plášťů, jejichž střih si starý pán sám navrhl. Byla to staromódní fazóna, v pase vybraná a níže rozšířená jako kabát šviháka z doby regentství, a kovové knoflíky se šlechtickými korunkami se zapínaly až ke krku po straně hrudi. Třebaže pláště měly krátké rukávy, takže mu z nich čouhala hubená zápěstí jako ruce přerostlého školáka, nosil je s jistou okázalostí, jako by tento neortodoxní pracovní oděv, tak odlišný od běžných plášťů ostatních pracovníků laboratoře, symbolizoval onu jedinečnou směsici vědecké znalosti, zkušenosti a instinktu, jíž se vyznačuje dobrý analytik dokumentů.

Právě skončil telefonický rozhovor se svou ženou, které poněkud opožděně sdělil, že musí dnes večer vypomáhat ve vsi na ochotnickém představení. Měl ženy rád a před sňatkem navázal postupně řadu náhodných, příjemných a nezávazných známostí. Oženil se pozdě, vzal si kyprou, o dvacet let mladší výzkumnici z Cambridge, a každý večer se vracel ve svém jaguáru – jeho nejoblíbenější extravagance – do jejich moderního bytu na okraji města; přijížděl dost často pozdě, ale zřídkakdy tak pozdě, aby nebyl čas vyvést ženu do místní hospody na drink. Měl zajištěné postavení s rostoucí mezinárodní pověstí a ochotně se podřizoval své půvabné Sophii: věděl o sobě, že je úspěšný, a předpokládal o sobě, že je šťastný.

Pracovna oddělení pro výzkum dokumentů se svými vitrínami a sa-

dou pojízdných kamer zabírala podle názoru některých Middlemassových kolegů, zejména Edwina Lorrimera, víc místa, než jí po právu náleželo. Avšak tato laboratoř se svým nízkým stropem a řadou silných zářivek byla dusná a špatně větraná a toho dne soustředilo ústřední topení, ostatně většinou nespolehlivé, veškerou svou kapacitu do horní části budovy. Obvykle ani nevnímal své pracovní prostředí, ale subtropické vedro se nedalo jen tak ignorovat. Otevřel dveře na chodbu. Naproti a trochu vpravo byly mužské a ženské toalety a občas odtud zaslechl kroky svých kolegů, lehké nebo těžké, pospíchavé nebo loudavé, a také kývavý pohyb obou dveří. Ty zvuky ho nijak nerušily. Pohroužil se do svého úkolu.

Avšak zkoumaný předmět, na který teď upřeně civěl, v sobě neskrýval mnoho záhadného. Kdyby to byl zločin jiný než vražda, přenechal by jej svému asistentovi, který se ještě nevrátil z poněkud prodlouženého oběda. Ale vražda znamenala zpravidla vystoupení znalce před soudem a křížový výslech – při tomto nejzávažnějším obvinění ponechávala obhajoba zřídkakdy znaleckou výpověď bez námitek – a vystoupení před soudem stavělo výzkum dokumentů obecně, a práci Hoggattovy laboratoře zvlášť, před tvář veřejnosti. A proto se případů vraždy už ze zásady vždycky ujímal sám. Bývaly to ovšem málokdy opravdu zajímavé úkoly. Nejvíc ze všeho ho bavilo zkoumání historických materiálů; například nedávno, před pouhým měsícem, s náramným uspokojením prokázal, že doklad datovaný rokem 1872 byl vytištěn na papíře obsahujícím chemickou dřevovinu, které bylo poprvé užito v roce 1874, což byl objev, jenž dal podnět k úchvatnému rozuzlení spletitého falzátorství. Na prácí, kterou se právě zabýval, nebylo nic spletitého ani příliš zajímavého. A přece jen před několika málo lety byl na jeho názoru v sázce krk člověka. Sotvakdy si vzpomněl na těch asi šest lidí, kteří za jeho dvacetileté kriminalistické praxe – především na základě jeho znalecké výpovědi – byli pověšeni, a když už si vzpomněl, nevytanuly mu ztrhané, ale podivně anonymní tváře v lavici obžalovaných, ani jejich jména, nýbrž papír a inkoust, stínovaný, dolů směřující tah perem, zvláštní složení dopisu. Teď rozestřel na stůl lísteček odebraný z kabelky mrtvého děvčete a ze dvou stran k němu přiložil po vzorku rukopisu jejího manžela, které se podařilo policii opatřit. Jedním byl dopis matce podezřelého napsaný z

dovolené v Southendu – jak se jim podařilo, podivil se, tohle na ní vylákat? Druhý byl stručný, zřejmě odtelefonovaný vzkaz, týkající se fotbalového zápasu. Lístek nalezený v peněžence oběti byl ještě stručnější:

„Máš svýho mužskýho tak koukej nechat Barryho Taylora nebo budeš litovat! Byla by škoda takový pěkný tvářičky, co máš! Kyselina na kráse nepřidá. Tak bacha! Přítel."

Styl, usoudil, je odkoukán z nedávné televizní detektivky, písmo je zřejmě zkreslené. Možná že mu policie bude moci opatřit další vzorky rukopisu podezřelého, až navštíví mládencovo pracoviště, ale popravdě už žádné nepotřeboval. Podobnost mezi výhružným lístkem a dvěma útržky byla neklamná. Pisatel se pokusil změnit sklon písma a tvar malého k. Ale po každém čtvrtém písmenu zdvihl pravidelně pero – Middlemass se ještě nesetkal s padělatelem, který by pamatoval na to, že má střídat intervaly, kdy oddaluje pero od papíru – a tečky nad i, umístěné vysoko a trošinku doleva, jakož i přehnaně silné vykřičníky, to vše bylo téměř signaturou původce. Provede analýzu papíru, ofotografuje a zvětší každý jednotlivý lístek a připne je na srovnávací tabulku, kterou si pak porotci budou s vážnou tváří podávat z ruky do ruky a kroutit přitom hlavou, proč musel přijít skvěle placený znalec a vysvětlovat jim, co každý vlastníma očima jasně vidí.

Zazvonil telefon. Middlemass natáhl dlouhou ruku a přiložil si sluchátko k levému uchu. Hlas Susan Bradleyové, zprvu omluvný, pak spiklenecký a nakonec plačtivý, mu pípal do ucha v dlouhé samomluvě nářků a zoufalství. Middlemass poslouchal, vydával ze sebe tiché povzbudivé zvuky, odtahoval sluchátko na dva palce od ucha, a přitom si všiml, že pisatele, toho mizeru nešťastného, ani nenapadlo změnit výraznou čárku, kterou přeškrtával malé t. Ne že by mu to bylo něco platné. A taky nemohl, nebožák, vědět, že jeho snaživý výkon bude figurovat jako doličný předmět, až bude souzen pro vraždu.

„Dobrá," řekl. „Netrapte se. Nechte to na mně.

„A nepovíte mu, že jsem vám telefonovala?"

„Ovšemže ne, Susan. Uklidněte se. Já už to zařídím."

Hlas křapal dál.

„Tak mu tedy řekněte, aby proboha živého nebláznil. Copak si nevšiml, že máme půldruhého miliónu nezaměstnaných? Lorrimer ho

vyhodit nemůže. Řekněte Cliffordovi, aby si své místo koukal udržet a přestal takhle pitomě vyvádět. Já to s Lorrimerem vyřídím.“

Položil sluchátko. Měl rád Susan Moffatovou, která u něho dva roky pracovala jako vědecká síla. Byla chytřejší i průbojnější než její manžel a Middlemass jen tak mimovolně zauvažoval, proč si Bradleyho brala. Patrně soucit a k tomu příliš vyvinutý mateřský instinkt. Jsou ženy, které prostě potřebují nějakého nešťastníka doslova přivinout na hruď. Anebo to byl možná jen nedostatek výběru, touha po vlastním domově, po dítěti. Inu, teď už se ten sňatek stejně nedá překazit, a popravdě ho ani nenapadlo pokoušet se o to, když byl čas. A Susan aspoň má svůj domov a děťátko. Je to jen čtrnáct dní, co mu je přinesla ukázat do laboratoře. Návštěva promodralého řvoucího ranečku neotřásla v nejmenším jeho odhodláním nezplodit dítě, ale Susan sama mu rozhodně připadala docela šťastná. A bude patrně zase šťastná, jestli se dá nějak zatočit s Lorrimerem.

Napadlo ho, že už je možná na čase něco s Lorrimerem udělat. Middlemass měl ostatně svůj vlastní soukromý důvod pro to, aby zasáhl. Byl to takový malý osobní dluh a až do nynějška nijak zvlášť nehlodal v jeho svědomí – jak by to podle všeho nazvali jiní. Ale rozhovor se Susan Bradleyovou mu jej připomněl. Naslouchal. Kroky mu byly povědomé. Zvláštní shoda okolností – ale lépe teď než později. Přistoupil ke dveřím a zavolal k vzdalujícím se zádům:

„Lorrimere! Rád bych si s vámi promluvil.“

Lorrimer k němu vykročil a zůstal stát ve dveřích, vysoký, zasmušilý ve svém bílém, pečlivě zapjatém plášti, a temnýma, obezřetnýma očima hleděl na Middlemasse. Ten se přiměl pohled opětovat, pak ale oči odvrátil. Lorrimerovy duhovky jako by se rozpouštěly v černých kalužích zoufalství. S tímto rozpoložením si vůbec nevěděl rady, bylo mu trapně. Co jen toho ubožáka tak žere? Oslovil ho s uváženou ledabylostí:

„Poslyšte, Lorrimere, nechte Bradleyho na pokoji, ano? Já vím, že pro kriminalistický výzkum není zrovna darem z nebes, ale je to svědomitý pracant, a určitě nepodnítíte ani jeho inteligenci, ani pracovní tempo, když na toho vylekaného zajíce budete spouštět hrůzu. Tak s tím radši přestaňte.“

„Chcete mi snad radit, jak mám zacházet se svým personálem?“

Lorrimer svůj hlas dokonale ovládal, ale krev ve spáncích mu začala viditelně pulsovat. Middlemass měl co dělat, aby se tam upřeně nedíval.

„Přesně tak, kamaráde. Aspoň s tímhle členem vašeho personálu. Vím zatraceně dobře, co sledujete, a nelíbí se mi to. Tak neblbněte."

„To mně snad chcete vyhrožovat?"

„Spíš jen přátelsky varovat, přiměřeně přátelsky samozřejmě. Nepředstírám, že vás mám rád, a byl bych pod vámi nesloužil, kdyby ministerstvo bylo tak padlé na hlavu a jmenovalo vás tu ředitelem. Přiznávám, že by mi po tom, co děláte ve svém oddělení, za normálních okolností nic nebylo, jenže tohle je náhodou okolnost trochu výjimečná. Vím, oč tu běží, nelíbí se mi to, a postarám se, aby se s tím skoncovalo."

„Netušil jsem, že máte takový vřelý vztah k Bradleymu. Ale bezpochyby vám zavolala Susan Bradleyová. Sám za sebe by si netroufl promluvit. Viďte, že vám zavolala, Middlemassi?"

Middlemass otázku pominul. Řekl:

„Nemám žádný zvláštní vztah k Bradleymu. Ale kdysi jsem měl dobrý vztah k Petru Ennallsovi, jestli se na něho pamatujete."

„Ennalls se utopil, protože ho opustila jeho snoubenka a on se nervově zhroutil. Zanechal po sobě vysvětlující zprávu, která byla při vyšetřování sebevraždy přečtena. Obojí se událo několik měsíců po tom, co odešel z mého dřívějšího působiště; ani první, ani druhá událost neměla se mnou nic společného."

„To, co se dálo, když pracoval u vás v laboratoři, mělo s vámi zatraceně mnoho společného. Byl to příjemný, celkem normální chlapec se dvěma slušnými diplomními zkouškami a nepochopitelnou touhou stát se kriminalistickým biologem, když ho potkala ta smůla, že se dostal do vašich rukou. Byl to náhodou bratranec mé ženy. A byl jsem to já, kdo ho na to místo doporučil. Takže mám o jeho osud jistý zájem, mám za něj, dalo by se říci, i jistou odpovědnost."

Lorrimer řekl:

„Nikdy se nezmínil, že je příbuzný vaší ženy. Ale nechápu, co by to na věci změnilo. Byl pro své povolání naprosto nezpůsobilý. Biolog kriminalista, který nedokáže pracovat přesně pod jistým tlakem, je jak pro mě, tak pro naše služby nepotřebný a měl by se klidit. Pro takové,

co se jen vezou, tu není místo. A to se právě chystám sdělit Bradleymu.“

„To si radši ještě rozmyslete.“

„A jak mě k tomu chcete donutit?“

Bylo až k nevíře, že ze rtů tak sevřených mohl vůbec vyjít nějaký zvuk, že se vysoký, znetvořený Lorrimerův hlas mohl prodrat hlasivkami, aniž je roztrhl.

„Dám Howarthovi jasně na srozuměnou, že vy a já nemůžeme sloužit ve stejném ústavu, Lorrimere. To zrovna dvakrát neuvítá. Nesváry mezi vedoucími pracovníky je komplikace, jakou teď nejmíň může potřebovat. Takže navrhne ústřední správě, aby jednoho z nás přeložila, než nastanou další komplikace se stěhováním do nové budovy laboratoře. Sázím na Howarthe: určitě dojde k závěru – a ústředí nepochybně taky –, že se mezi kriminalisty najde snáz biolog než analytik dokumentů.“

Middlemass sám sebe překvapil. Nic z toho, co právě ze sebe vychrlil, ho předtím nenapadlo. Ne že by mluvil jen tak do větru. V kriminalistických službách nebyl opravdu druhý analytik dokumentů jeho kalibru a Howarth to věděl. Jestliže kategoricky odmítne pracovat ve stejné laboratoři jako Lorrimer, jeden z nich bude muset jít. Rozepře v očích ústřední správy neprospěje sice žádnému z nich, ale dovedl si představit, komu nejvíc uškodí.

Lorrimer řekl:

„Zasloužil jste se o to, abych nedostal místo ředitele, teď mě chcete vypudit z laboratoře.“

„Osobně mi na tom houby záleží, jestli tu jste nebo ne. Ale říkám vám: přestaňte terorizovat Bradleyho.“

„Kdybych už byl ochoten přijmout od někoho radu, jak mám řídit své oddělení, nebyl by to bezvýznamný papírkový fetišista s druhořadým titulem, který si plete vědecký důkaz s intuicí.“

Tento výpad byl příliš absurdní, aby otřásl Middlemassovou přirozenou sebedůvěrou. Alespoň ho však opravňoval k břitké replice. Uvědomil si, že se v něm vzmáhá vztek. A náhle mu blesklo hlavou. Řekl:

„Podívejte, kamaráde, jestli vám to nejde v posteli, jestli pro ni nejste na patřičné úrovni, neodškodňujte se za své nezdary na nás ostat-

ních. Pamatujte na výstrahu hraběte Chesterfielda: cena je přehnaná, pozice směšná, rozkoš pomíjivá.“

Účinek ho ohromil. Lorrimer vydal přiškrcený skřek a prudce proti němu vyrazil. Middlemass stačil zareagovat instinktivně, a přitom s pocitem náramného uvolnění. Vymrštil pravici a umístil ránu do Lorrimerova nosu. Nastala vteřina užaslého ticha, kdy na sebe oba muži němě zírali. Pak vytryskla krev, Lorrimer se zapotácel a padl dopředu. Middlemass ho zachytil za ramena a ucítil na hrudi tíhu jeho hlavy. Pomyslel si: Panebože, on mi tu omdlí. Do hlavy se mu nahrnula změť emocí: překvapení nad sebou samým, chlapecké uspokojení, lítost a nutkání smát se. Řekl:

„Jste v pořádku?“

Lorrimer se vytrhl z jeho sevření a napřímil se. Zašmátral po kapesníku a přidržel si jej k nosu. Červená kaňka se rozrůstala. Jak Middlemassův pohled sklouzl níž, shledal, že se mu Lorrimerova krev rozpíjí po bílém plášti. Řekl:

„Když už si počínáme takhle histriónsky, myslím, že bych teď měl z vašich úst slyšet výrok jako: Přisámbůh, ty svině, za tohle mi zaplatíš!“

S údivem zahlédl v jeho černých očích záblesk nenávisti. Ještě k němu dolehl Lorrimerův hlas, zdušený kapesníkem:

„Taky že zaplatíš!“ A pak zmizel.

Middlemass si náhle uvědomil, že nedaleko dveří stojí uklízečka paní Bidwellová, oči vyvalené a vzrušené za směšnými brýlemi s křídlatými, oflitrovanými obroučkami.

„To je mi pěkný chování, to vám teda povím! Vedoucí pracovníci se fackujou. Stydět byste se měli!“

„Taky že se stydíme, paní Bidwellová. Opravdu.“ Middlemass zvolna vysunul své dlouhé ruce z pláště. Pak jí ho podal.

„Tohle laskavě hoďte do špinavého prádla, ano?“

„Víte moc dobře, pane Middlemass, že do pánskýho záchodu já nevkročím, tedy ne v pracovní době. Dejte si to do koše sám. A jestli si teď chcete vzít čistej, víte, kde ho hledat. Čistý prádlo do zítřka už nikomu nevydám. Prát se, namouduši! Mohla jsem tušit, že se doktor Lorrimer do něčeho zaplete. Ale jeden by nečekal, že se takovejhle pán do toho pustí pěstma. Že v sobě sebere takovou kuráž. To je můj

názor. Ale posledních pár tejdnů se choval dost divně, to je jasná věc. Asi už jste o tom slyšel, co se včera strhlo v přední hale, ne? Ty děti doktora Kerrisona prakticky vystrčil ze dveří. A přitom neudělaly nic jiného, než že čekaly na svýho tátu. Na tom přeci není nic závadnýho, viďte. V týhle laboratoři panuje poslední dobou moc ošklivá atmosféra, a jestli se jistej pán nebude držet zpátky, dojde tu k pěknýmu maléru, dejte na moje slova."

10

Bylo téměř pět hodin a tma, když detektiv-inspektor Doyle dorazil do svého domova ve vesnici šest kilometrů severně od Cambridge. Jednou se pokusil ženě zatelefonovat, ale bez úspěchu: bylo obsazeno. Zase jeden z jejích nekonečných, potajmých a drahých hovorů s některou z jejích starých kamarádek z nemocnice, pomyslel si, a s vědomím, že splnil svou povinnost, se už zavolat nepokoušel. Litinová branka byla jako obyčejně otevřená a Doyle zaparkoval před domem. Už nestálo za to zajíždět s vozem do garáže na těch pár hodin, co si může dovolit odpočívat.

Scoope House nevypadal v pozdním odpoledni na sklonku kalného listopadového dne zrovna nejvábněji. Není divu, že sem z realitní kanceláře už nějaký čas nikoho neposílají na prohlídku. Tahle roční doba se na to ani trochu nehodí. Ten dům, pomyslel si, je přímo pomníkem chybné kalkulace. Koupil jej za necelých sedmnáct tisíc a do nynějška do něho vrazil pět tisíc v naději, že jej aspoň za čtyřicet prodá. Ale to bylo ještě předtím, než hospodářské ochabnutí zvrtlo výpočty obeznalejších spekulantů, než byl on. Teď, když obchod s nemovitostmi vázne, nedá se dělat nic jiného než čekat. Doyle si mohl dovolit podržet si dům až do opětného oživení trhu. Ovšem jestli mu bude umožněno udržet si ženu, tím si tak jistý nebyl. Dokonce ani nevěděl, jestli to chce. Manželství bylo také takovou pochybenou kalkulací, ale vzhledem k současným poměrům kalkulací pochopitelnou. Jenže pozdě bycha honit.

Dva vysoké obdélníky světla z okna přízemního salónu by správně

měly signalizovat kýžený příslib tepla a pohody, ale místo toho v něm vyvolávaly jakousi nepopsatelnou hrůzu: Maureen byla doma. Ale kam jinam, namítla by, může v tomhle pustém východoanglickém zapadákově za takového nudného listopadového večera jít?

Dojedla svačinu, ale neuklidila po sobě ze stolu. Láhev od mléka s víčkem promáčklým do hrdla, osamocený hrneček, krájený chléb, vyhřezlý z obalu, hrudka másla na zamaštěném talíři, koupený ovocný koláč v neotevřeném kartónu. Zvedla se v něm obvyklá vlna podráždění, ale neřekl ani slovo. Když jí jednou vytkl její nepořádnost, poškubla rameny se slovy:

„Vidí to snad někdo, vadí to někomu?“

Doyle viděl a vadilo mu to, ale teď už od ní několik měsíců nic neočekával. Řekl:

„Jdu si na dvě hodiny zdřímnout. Vzbuď mě v sedm, buď tak hodná.“

„Tím chceš říct, že nepojedem do Chevishamu na to představení?“

„Proboha živýho, Maureen, včera jsi na mě ječela, abych tě s tím neotravoval. Prej zábava pro děti. Pamatuješ?“

„No, žádná senzace to není, ale aspoň jsme si mohli vyrazit. Ven! Vypadnout z týhle díry! Pro změnu spolu. Pro mě to znamenalo hezky se oblíct. A takys říkal, že si pak zajdem v Ely do čínský restaurace na večeři.“

„Promiň. Nemoh jsem vědět, že mě povolaj k vraždě.“

„Kdy se vrátíš? Jestli má smysl ptát se tě na to.“

„Víbůh. Musím se stavit pro seržanta Beala. Máme si vyslechnout ještě jednoho nebo dva mládence, co byli na muddingtonské tancovačce, především jistého Barryho Taylora, který by nám moh všelicos objasnit. Podle toho, co z něho vymáčknem, bych se znovu mrknul na toho manžela.“

„To ti dělá dobře, co? Vidět ho, jak se strachy podělává. Proto ses asi dal k policajtům – protože se ti líbí strašit lidi, viď?“

„To je asi tak pitomý, jako kdyby ti někdo řek, že ses stala ošetřovatelkou jen proto, že tě náramně baví vynášet mísy.“

Hodil sebou do křesla, zavřel oči a pokoušel se usnout. Znovu si vybavil mládencův zděšený výraz, znovu cítil pot jeho strachu. Ale při tom prvním výslechu se držel dobře, spíš srážen než posilován pří-

tomností advokáta, který svého klienta nikdy předtím neviděl a dával trapně najevo, že by ho nejraději viděl naposledy. Mladík trval na své výpovědi, totiž že se na tancovačce pohádali a on že odešel dřív. Že v jednu hodinu ještě nebyla doma. Že jí tedy šel naproti, nejdřív po silnici, pak přes klančové pole, a asi za půl hodiny se sám vrátil. Že nikde nikoho neviděl a ani k lomu, ani k opuštěnému autu se vůbec nepřiblížil. Byla to dobrá výpověď, jednoduchá, nezatížená podrobnostmi, možná i pravdivá, až na to nejpodstatnější. Ale do pátku, půjde-li všecko hladce, by mohl být hotov laboratorní rozbor její krve a skvrny na manžetě jeho rukávu, nepatrných stop pískové půdy a prachu z vozu na jeho botách. Jestliže na tom bude Lorrimer do noci pracovat – a obvykle to dělá –, bude analýza krve k dispozici možná už zítra. A pak přijdou dedukce, vývody, protimluvy a nakonec pravda. Paní Doylová řekla:

„Kdo byl ještě na místě činu?“

To je dost, že se obtěžovala na něco zeptat, pomyslel si. Řekl ospale:

„Samozřejmě Lorrimer. Ten nikdy žádnou vraždu nezmešká. Asi nikomu z nás nevěří, že se vyzná ve své práci. Jako obyčejně jsme půl hodiny čekali na Kerrisona. To Lorrimera pochopitelně pěkně nadzvedlo. Všecky nutné procedury už proved – tedy všecko, co moh kdekdo udělat – a pak musel s ostatníma bloumat, dokud si to s policejním doprovodem nepřihasí ten zázrak soudní patologie a neoznámí nám, že to, co jsme všichni pokládali za mrtvolu, je – nastojte, nastojte! – skutečně mrtvola, a že ji můžeme bezpečně odklidit.“

„Soudní patolog snad dělá víc než tohle.“

„To dá rozum. Ale přímo na místě činu toho o moc víc není. Jeho práce přijde na řadu později.“

Pak dodal:

„Nezlob se, že jsem nezavolal. Zkoušel jsem to, ale bylo obsazeno.“

„To byl podle všeho taťka. Jeho nabídka pořád platí: místo bezpečnostního referenta v jeho obchodní síti. Ale už moc dlouho čekat nemůže. Když to nevezmeš do konce měsíce, bude inzerovat.“

Panebože, pomyslel si, zas už je to tady.

„Byl bych moc rád, kdyby tvůj drahý tatíček tomu rodinnému podniku neříkal síť. Zní mi to jako mafie. Kdyby to byla mafie, tak bych

se třeba dal zlákat. Ale jsou to tři nuzný, ošuntělý krámy, kde se prodávají nuzný, ošuntělý kvádra nuzným ošuntělým hejlům, co rozuměj látkám jako koza petrželi. Třeba bych i uvažoval o tom, že do toho obchodu půjdu, kdyby drahý tatíček neměl už staršího bratříčka jako spoluředitele, ochotného to po něm převzít, a kdyby mi nedával jasně na srozuměnou, že mě snáší jen proto, že jsem tvůj manžel. Ale ať visím, jestli se někdy budu jako teplouš prdlotit po kvelbu a dávat pozor, aby nějakej smrad nečajznul podvlíkačky – ani za tu čest být jmenován bezpečnostním referentem. Zůstávám, kde jsem.“

„Kde máš tak výhodné styky?“

Jak tohle myslela? Byl tak opatrný, aby na sebe něco neprozradil, ale ona nebyla padlá na hlavu. Mohla se dovtípit. Řekl:

„Kde mám místo. Vědělas, do čeho jdeš, když sis mě brala.“

Ale tohle nikdy nikdo neví, pomyslel si. Určitě ne.

„Nečekej, že mě tu najdeš, až se vrátíš.“

To byla stará pohrůžka. Řekl ledabyle:

„Jak je libo. Ale jestli se chystáš jet autem, tak na to zapomeň. Beru si cortinu, v renaultu zlobí spojka. Takže kdybys ještě do zítřka rána chtěla utéct k mamince, nejlíp když zatelefonuješ tatínkovi, aby pro tebe přijel, anebo si vezmi taxík.“

Cosi říkala, ale její hlas, podrážděně vtíravý, k němu doléhal z dálky, už to nebyla souvislá slova, ale zvukové poryvy dorážející na jeho mozek. Dvě hodiny. Ať už ji napadne vzbudit ho, nebo se tím nebude obtěžovat, věděl, že se probudí téměř na minutu přesně. Zavřel oči a usnul.

KNIHA DRUHÁ
– SMRT V BÍLÉM PLÁŠTI

1

V osm hodin čtyřicet minut ráno bylo ve vstupní hale Hoggattovy laboratoře velice klidno. Brenda si často říkala, že tuhle část pracovní doby má nejraději, tu hodinku, než přijdou ostatní zaměstnanci a provoz laboratoře se rozjede naplno, kdy se v nezvučném prostoru prázdné haly, vznešeně ztichlé jako kostel, pouštěla s inspektorem Blakelockem do práce, kdy spolu skládali do zásoby hnědé složky, aby byly připraveny k registraci nových případů, přebalovali průkazné materiály, jež si měla vyzvednout policie, naposled prohlíželi laboratorní expertizy, aby se přesvědčili, zda požadovaná vyšetření jsou kompletní a nic závažného nebylo opominuto. Hned po příchodu si oblékala bílý plášť a rázem se cítila jinak, ne už mladinká a nejistá, ale jako žena, která má své povolání, skoro jako vědecká pracovnice, jako uznávaná členka personálu kriminalistické instituce. Pak odcházela do kuchyně v zadní části budovy, aby uvařila čaj. Tato hospodyňská služba ji po zdůstojnění bílým pláštěm tak trochu srážela – sama tak brzy po snídani pít nepotřebovala. Ale inspektor Blakelock, který denně dojížděl autem z Ely, měl vždycky chuť na čaj a Brendě nevadilo dělat ho pro něho.

„Tímhle by se měly vojska napájet," říkal neměnně, načež našpulil vlhké rty k okraji hrnečku a lokl si horké tekutiny, jako kdyby měl hrdlo z azbestu. „Děláte lahodný čaj, Brendo, to vám musím přiznat." A Brenda odpovídala:

„Maminka říká, že se vždycky musí nahřát konvice a čaj nechat přesně pět minut ustát – to je celé tajemství.“

Tento drobný rituál, rozhovor tak neměnný, že mohla inspektorovi jeho slova mlčky předříkávat a někdy se málem rozhihňala, to povědomé, domovem zavánějící aróma čaje, pozvolné teplo v rukách, jak je obepnula kolem tlustého hrnečku, to byl pro ni ubezpečující a vzrušující začátek pracovního dne.

Měla ráda inspektora Blakelocka. Moc toho nenamluvil, ale nikdy k ní nebyl netrpělivý, vždycky vlídný, taková družná otcovská postava. I její matka, když před Brendiným nástupem navštívila laboratoř, přijala s povděkem, že bude pracovat výhradně s ním. Brendě se pokaždé znovu rozhořely tváře studem, když si vzpomněla, jak matka neústupně trvala na tom, že musí na vlastní oči zjistit, kde bude její dcera pracovat, ačkoli vrchní inspektor Martin, hlavní styčný policejní úředník, to od ní zřejmě pokládal za naprosto rozumné. Vysvětlil matce, že Hoggattova laboratoř zavádí jistou novotu, když místo mladší policejní síly hodlá zaměstnat v recepci civilní úřednici. Jestliže se osvědčí, bude to znamenat nejen trvalou úsporu policejního personálu, ale pro ni užitečnou průpravu. Jak to vrchní inspektor Martin řekl matce: „Recepční pult je srdcem laboratoře.“ V těchto dnech je právě s výpravou policejních úředníků na zájezdu ve Spojených státech a na inspektorovi Blakelockovi leží plně dvojí povinnost: nejenže přijímá průkazné materiály, vypracovává pořady soudních řízení a sepisuje statistiky, ale také projednává s pověřeným detektivem jednotlivé případy, objasňuje, co lze od laboratoře očekávat, odmítá přijmout případy, kde vědci nemohou být nápomocni, a ověřuje, zda závěrečné posudky pro přelíčení jsou úplné. Brenda si dovedla představit, jak velká odpovědnost na jeho bedrech spočívá, a umiňovala si, že ho v ničem nezklame.

A zatímco připravovala čaj, první várka průkazného materiálu už dorazila, doručena nepochybně detektivem konstáblem, který na případu pracoval. Byl to další igelitový pytlík s šatstvem z vraždy v klančovém lomu. Jak jej inspektor Blakelock ve svých velkých rukou převracel, zahlédla průsvitným obalem tmavomodré kalhoty s umaštěným opaskem, proužkované sako s širokými klopami a pár černých polobotek se zúženými špičkami a ozdobnými přezkami. Inspektor

Blakelock si pročítal policejní zprávu. Řekl:

„Tohle patří mládenci, s kterým se tahala na té tancovačce. Na zprávu budete potřebovat novou složku, ale pro biologii to zaregistrujte pod heslem Muddington a uveďte tam číslo podskupiny. Pak k tomu připojte jeden z těch červených proužků s nápisem *ihned*. Vražda má přednost."

„Ale můžeme mít taky dvě nebo tři vraždy najednou. Kdo potom rozhodne, která má přednost?"

„Vedoucí oddělení, pod které spadá. Ten přiděluje úkoly svému personálu. Když jde o vraždu nebo znásilnění, mívají přednost obvykle případy, u kterých obžalovaného nepustili z vazby na kauci."

Brenda řekla:

„Doufám, že vám nevadí, když se vás na tolik věcí vyptávám. Chci se co nejvíc dozvědět. Doktor Lorrimer mi řekl, abych se snažila proniknout pokud možno do všeho a nevidět v téhle práci jen běžnou rutinu."

„Jen se ptejte, děvenko, mně to nevadí. Ale doktora Lorrimera zas kór moc neposlouchejte. Není tu ředitel, i když si to o sobě myslí. Až zapíšete tyhle hadry, zařaďte ranec do přihrádky biologie."

Brenda zanesla pečlivě do žurnálu číslo průkazného materiálu a složila průhledný ranec do přihrádky vyhrazené pracovně biologického výzkumu. Bylo dobře všechno včas zapisovat. Podívala se na hodinky. Bylo bezmála za deset minut devět. Co nevidět přijde denní pošta a na stole se navrší kupa naditých obálek s včerejšími vzorky krve z případů řízení vozidel v opilství. Pak začnou přijíždět policejní vozy. Policisté v uniformách i v civilu budou přinášet veliké obálky s písemnostmi pro pana Middlemasse, analytika dokumentů, speciální, laboratoří vydávané prostředky k odběru slinných, krevních a semenných skvrn; bachraté balíky potřísněného a špinavého ložního prádla a pokrývek; všudypřítomné tupé nástroje; zakrvácené nože pečlivě zalepené ve svých pouzdrech.

A každým okamžikem začnou teď přicházet první členové osazenstva. Uklízečka paní Bidwellová měla být na místě už před dvaceti minutami. Možná že chytla od Scobieho chřipku. Z vědeckých pracovníků dorazí první patrně Clifford Bradley, kvalifikovaný výzkumník z oddělení biologie – prokluše halou, jako kdyby neměl právo se

tam zdržovat, oči úzkostně vyplašené, s tím svým nemožným převislým knírem, a tak roztržitý, že jim málem ani neodpoví na pozdrav. Pak ředitelova sekretářka, slečna Foleyová, chladná a vyrovnaná, s tím svým věčným tajemným úsměvem. Slečna Foleyová připomínala Brendě Monu Rigbyovou ze školy, která o vánočních besídkách vždycky musela hrát Pannu Marii. Neměla ráda Monu Rigbyovou – které by páni učitelé jistě dvakrát nesvěřili tu žádoucí roli, kdyby o Moně věděli tolik, co o ní věděla Brenda – a nebyla si jistá, jestli má opravdu ráda slečnu Foleyovou. Pak někdo, koho ráda měla – pan Middlemass, analytik dokumentů, s kabátem přehozeným přes ramena, zas bude brát tři schody najednou a vykřikovat pozdravy k jejich pultu. Pak už budou přicházet téměř v libovolném pořadí. Hala ožije lidmi, trochu jako nádražní dvorana, a v samém srdci zdánlivého zmatku bude vše kontrolovat a řídit, pomáhat a vysvětlovat tým u recepčního pultu.

Jako by dával signál, že pracovní den užuž začne, zadrnčel telefon. Inspektor Blakelock vzal do hrsti sluchátko. Mlčky naslouchal promluvě, která se zdála delší, než normálně bývá, pak ho slyšela odpovídat:

„Myslím, že tu není, pane Lorrimere. Říkáte, že včera večer vůbec nepřišel domů?“

Další pomlka. Inspektor Blakelock se napůl otočil k ní a spiklenecky nachýlil hlavu k mluvítku, jako by poslouchal cosi důvěrného. Pak položil sluchátko na pult a oslovil Brendu:

„To je otec doktora Lorrimera. Má starost. Doktor Lorrimer mu dnes ráno zřejmě nepřinesl do postele obvyklý šálek čaje a vypadá to, že na dnešek v noci nebyl doma. Jeho postel prý zůstala nerozestlaná.“

„No ale tady určitě není. Přední dveře byly přece zamčené, když jsme sem přišli.“

O tom se nedalo pochybovat. Když uložila kolo do kůlny, kde bývaly stáje, a zahnula za roh budovy, inspektor Blakelock už stál před hlavním vchodem, skoro jako by na ni čekal. Když k němu pak došla, posvítil si baterkou na zámky a zasunul do nich tři klíče: první systému yale, potom ingersoll a nakonec klíč do bezpečnostního zámku, kterým odpojil elektronické poplašné zařízení, propojené na policejní stanici v Guy’s Marshi. Pak společně vstoupili do neosvětlené haly.

Ona zašla do šatny v zadní části budovy, aby si oblékla bílý plášť, on do kanceláře vrchního inspektora Martina, aby tu ve spínací skříni vypnul systém zabezpečující vnitřní dveře hlavních laboratorních místností.

Uchichtla se a řekla:

„Paní Bidwellová se nedostavila k úklidu a teď se pohřešuje doktor Lorrimer. Třeba spolu někam uprchli. Ohromný skandál Hoggattovy laboratoře."

Nebyl to zrovna podařený žert a ani se nepodivila, že se inspektor Blakelock nezasmál. Řekl:

„Ty zamčené dveře nemusí ještě nic znamenat. Doktor Lorrimer má své vlastní klíče. A jestli si ustlal a pak sem mimořádně brzy ráno přišel, pak víc než pravděpodobně dveře zase zamkl a zapjal vnitřní poplach."

„Ale jak by se potom dostal do biologické laborky?"

„To by byl musel otevřít dveře a nechat je otevřené, když znovu zapínal poplašné signály. Ale to se mi nezdá. Když je tu sám, obyčejně se spoléhá na dozický yale."

Znovu přiložil k uchu sluchátko a řekl:

„Počkejte prosím chvilku u telefonu, pane Lorrimere. Myslím, že tu není, ale pro jistotu se podíváme."

„Já tam skočím," řekla Brenda, dychtivá projevit svou prospěšnost. Aniž zvedla příklop pultu, podklouzla rychle pod ním. Jak se otočila, spatřila inspektora s udivující zřetelností, jakoby jasně osvíceného fotografickým bleskem. Viděla jeho ústa pootevřená v němém nesouhlasu, ruku napřaženou k ní v jakémsi strnulém, teatrálním gestu, naznačujícím ochranu nebo pokyn k zdrženlivosti. Ale ona, aniž co pochopila, se jen zasmála a rozběhla se po širokém schodišti. Biologická laboratoř byla v zadní části prvního poschodí a se sousední výzkumnou pracovnou zabírala téměř celou délku budovy. Dveře byly zavřeny. Otočila klikou, strčila do nich a sáhla na stěnu po vypínači. Její prsty jej nahmátly a stiskly. Dvě dlouhé zářivky visící ze stropu zablikaly, pak se kmitavě rozhořely, pak naplno stálým světlem zaplanuly.

Okamžitě uviděla jeho zhroucené tělo. Ležel v prostoru mezi dvěma velkými laboratorními stoly uprostřed místnosti, hlavou k zemi, levou ruku jakoby zaťatou do podlahy, pravou paži zkroucenou pod sebe.

Nohy natažené. Vydala podivně drobný vzlyk, něco mezi výkřikem a zakňouráním, a poklekla k němu. Vlasy nad levým uchem měl slepené a zježené jako kožíšek jejího kotěte, když se umyje, ale v jejich tmavém odstínu nerozpoznávala krev.

Ale věděla, že to krev je. Na límci jeho bílého pláště byla už zčernalá a na podlaze se rozlila do ohraničené, sražené kalužinky. Bylo vidět jen jeho levé oko, ulpělé, matné a stažené jako oko mrtvého telete. Zkusmo se dotkla jeho tváře. Byla studená. Ale věděla, hned jak zahlédla to skelnaté oko, že je to smrt.

Už se nepamatovala, že zavřela dveře laboratoře nebo jak sešla ze schodů. Inspektor Blakelock seděl stále ještě za pultem, strnulý jako socha, v ruce telefonní sluchátko. Při pohledu na jeho výraz jí bylo do smíchu, tak jí připadal komický. Pokusila se na něho promluvit, ale slova jí nešla z úst. Brada se jí neovladatelně roztřásla a začaly jí drkotat zuby. Udělala neurčitý posunek. Inspektor cosi řekl, čemu nerozuměla, pustil sluchátko na pult a chvatně vyrazil nahoru.

Odpotácela se do těžkého viktoriánského křesla u stěny před kanceláří vrchního inspektora Martina, do křesla plukovníka Hoggatta, jehož podobizna na ni shlížela ze stěny. Jak se na ni zadívala, levé oko jako by se zvětšilo, rty se zkroutily do pošklebku.

Celé její tělo prostoupil strašlivý chlad. Srdce jako by se jí nesmírně rozrostlo a bušilo do hrudního koše. Mohutnými doušky nabírala dech, ale stále se jí nedostávalo vzduchu. Pak začala vnímat praskání v telefonu. Pomalu, jako mechanická figurína se zvedla, došourala se k pultu a zvedla sluchátko. Na druhém konci drátu blekotal šeplavý a nevrlý hlas pana Lorrimera. Brenda se pokusila vypravit ze sebe obvyklé: „Zde Hoggattova laboratoř. U telefonu recepce.“ Ale slova se nedostavila. Položila sluchátko do vidlice a zamířila zpátky do křesla.

Vůbec se nemohla upamatovat, že by slyšela dlouhé vyzvánění zvonku u dveří a že se přes halu strnule doplouhala otevřít. Náhle se dveře prudce rozletěly a hala byla plná lidí, rozhlučená jejich hlasy. Připadalo jí, že se světlo podivně rozjasnilo, a viděla všechny jako herce na jevišti, ostře osvětlené, jejich tváře groteskně zvýrazněné líčidly, každé jejich slovo jí znělo čistě a srozumitelně, jako by seděla v první řadě parteru. Uklízečku paní Bidwellovou v jejím pršáku s límcem z kožišinové imitace, oči planoucí hněvem, hlas vystouplý do

nejvyšších poloh.

„Co se to tu krucinál děje? Nějakej potrhlej darebák telefonoval mýmu starýmu, abych dnes nechodila, že mě potřebuje paní Schofieldová. Kdo tu na mě hraje takovouhle habaďůru?“

Inspektor Blakelock sestupoval ze schodů, zvolna a rozvážně, protagonista hry vcházející na scénu. Ostatní stáli v malém kruhu a vzhlíželi k němu: doktor Howarth, Clifford Bradley, slečna Foleyová, paní Bidwellová. Ředitel pokročil vpřed. Vypadal, jako by měl vzápětí omdlít. Řekl:

„Co je, Blakelocku?“

„Doktor Lorrimer. Je mrtev. Zavražděn.“

Zajisté to slovo neopakovali jednohlasně jako řecký chór, obracejíce tváře jeden na druhého, a přece se zdálo, že do ticha haly zaznívá jako ozvěna, že ztrácí posléze svůj smysl, že je to jen zvučný sténavý nádech slova. Vražda. Vražda. Vražda.

Viděla doktora Howarthe, jak se rozbíhá ke schodišti. Inspektor Blakelock se otočil, aby ho doprovodil, ale ředitel řekl:

„Ne, zůstaňte tady. Postarejte se, aby se nikdo nedostal dál než do haly. Zavolejte náčelníka policie a doktora Kerrisona. Pak mě spojte s ministerstvem vnitra.“

Teprve teď si najednou všimli Brendy. Paní Bidwellová k ní přistoupila. Řekla:

„Tak vy jste ho našla? Chudinko malá!“

A náhle to přestala být hra. Světla pohasla. Tváře zbezvýrazněly, zobyčejněly. Brenda se zajíkla. Cítila, jak se jí kolem ramen ovinuly paže paní Bidwellové. Pach pršáku se jí tiskl do obličeje. Kožišina byla měkká jako tlapka jejího kotěte. A Brenda se blaženě rozplakala.

2

V jisté londýnské klinice poblíž Temže, z pokoje, odkud mohl ve svých poněkud mazochistických okamžicích zahlédnout okno své pracovny, ležel doktor Charles Freeborn, vrchní revizor všech kriminalistických ústavů, v celé své délce stotřiadevadesáti centimetrů, le-

žel nehybně na úzkém lůžku, nos vystrčený vysoko nad metodicky urovnanou pokrývku, bílé vlasy mlžně se odrážející od ještě bělejšího polštáře. Lůžko mu bylo krátké, ale překonával toto nepohodlí tak, že cudně vystrkoval prsty u nohou přes dolní pelest. Na stolku u lůžka byla směsice dárečků, propriet a pár drobností k rozptýlení, pokládaných za nepostradatelné pro krátký pobyt v nemocnici. Byla mezi nimi i váza s oficiálně vyhlížejícími růžemi, nevonícími, ale rozkvetlými, skrze jejichž pohřební a nepřirozené květy spatřil kapitán Adam Dalgliesh tvář tak nehybnou, oči upřeně zírající ke stropu, že ho na chvilku vylekal klamný dojem, že přišel navštívit mrtvého. Připamatovav si, že se nezotavuje z ničeho vážnějšího, než je úspěšná operace křečových žil, přistoupil k jeho lůžku a řekl zkusmo:

„Nazdárek!“

Freeborn, vyburcován ze svého ustrnutí, se vymrštil jako čertík ze škatulky, přičemž ze stolku vedle lůžka smetl balíček papírových ubrousků, dvě čísla *Věstníku společnosti pro kriminalistický výzkum* a otevřenou bonboniéru. Napřáhl hubenou pihovatou ruku obepnutou nemocničním identifikačním náramkem a silácky sevřel Dalglieshovu ruku.

„Adame! Vy jste ale mizera, takhle zčistajasna mě tu přepadnout! To jsem namouduši rád, že vás vidím! Jediná dobrá zpráva z dnešního dopoledne je, že se ujmete toho případu. Myslel jsem, že už jste třeba odjel. Jak dlouho se můžete zdržet? Jak se tam dopravíte?“

Dalgliesh odpovídal na otázky po pořádku.

„Deset minut. Helikoptérou z Battersea. Zrovna tam jedu. Jak se vám vede, Charlesi? Neotravuju?“

„To já všechny otravuju. V horší chvíli tohle nemohlo přijít. A nejvíc mě na tom vzteká, že jsem si to zavinil sám. Operace mohla klidně počkat. Jenomže bolesti už začínaly být k nevydržení a Meg naléhala, že to musím mít z krku ještě před penzí, patrně na základě úvahy, že je líp utrácet na to čas úřední nežli osobní.“

Dalgliesh se rozpomněl na zanícení i skvělé výsledky, jichž Freeborn za dobrých čtyřicet let práce v kriminalistické službě dosáhl, na svízelná válečná léta, na odkládaný odchod do výslužby, na posledních pět let, kdy vyměnil ředitelování za ubíjející úmorné úřadování, a řekl:

„Je to od ní rozumné. A v Chevishamu byste stejně nebyl moc platný.“

„Já vím. Je to absurdní, tenhle pocit odpovědnosti, který na vás dolehne jen proto, že nejste po ruce, když přijde pohroma. Krátce po deváté mi ze služebny telefonovali, co se stalo. Nejspíš usoudili, že bude lepší, když se to dozvím od nich než od návštěv nebo z večerníku. Je to od nich milé. Náčelník zavolal Scotland Yard pár minut potom, co dostal zprávu. Co všechno o tom víte?“

„Asi tolik, co vy, mám dojem. Mluvil jsem s náčelníkem i Howarthem. Seznámili mě se základními fakty. Rozdrcená lebka, zřejmě těžkou palicí, kterou Lorrimer zkoumal. Budova byla řádně zamčená, když v osm třicet ráno přišel asistent styčného policejního úředníka a mladá recepční. Lorrimer měl své klíče v kapse. Často pracoval do noci a většina personálu věděla, že se včera večer chystal zdržet déle. Žádná stopa vloupání. Čtyři sady klíčů. Lorrimer jako vedoucí vědecký pracovník a zástupce bezpečnostního referenta měl jednu. Asistent styčného úředníka měl druhou. Lorrimer anebo jeden z policejních styčných úředníků měli jediní právo zamykat a odemykat budovu. Ředitel má v úschově třetí sadu klíčů ve své bezpečnostní schránce a čtvrtá sada je v trezoru na policii v Guy’s Marshi pro případ, že by v noci spustil poplach.“

Freeborn řekl:

„Takže buď Lorrimer pustil dovnitř svého vraha, anebo vrah měl klíč.“

Jsou tu ještě jiné eventuality, pomyslel si Dalgliesh, ale teď není čas je probírat. Zeptal se:

„Myslíte, že by Lorrimer pustil dovnitř kohokoli z laboratoře?“

„Proč ne? Pravděpodobně by dovolil vstoupit kterémukoli z místních policistů, kterého osobně znal, zvlášť kdyby to byl detektiv, který má co dělat s nějakým nedávným případem. Jinak si nejsem tak jist. Možná že by pustil dál někoho ze svých přátel nebo příbuzných, ačkoli to je ještě pochybnější. Byl to veliký pedant a nedovedu si představit, že by laboratoř mohl pokládat za vhodné místo pro soukromé schůzky. A samozřejmě by pustil do budovy soudního patologa.“

„To je místní člověk, jak mě informovali – Henry Kerrison. Náčelník mi sdělil, že ho povolali k ohledání mrtvoly. Inu, sotva mohli

udělat něco jiného. Netušil jsem; že jste našli náhradu za Mrchožrouta Donalda.“

„Nenašli. Kerrison spolupracuje externě – případ od případu. Má dobrou pověst a patrně ho budeme oficiálně jmenovat, jestli s tím oblastní zdravotní správa bude souhlasit. Je tu obvyklá nesnáz s jeho povinnostmi v nemocnici. Strašně bych si přál, kdybychom služby soudní patologie dali do pořádku, ještě než odejdu. Ale tenhle oříšek bude muset asi rozlousknout teprve můj nástupce.“

Dalgliesh neměl zrovna v lásce Mrchožrouta Donalda s jeho morbidním studentským humorem „Ne ten dortový nůž, milá dámo. Tím jsem dnes ráno kuchal jednu z obětí Rozparovače Harryho a trošinku jsem ho otupil“ –, s jeho maniakální sebepropagací a nesnesitelným rustikálním smíchem, a velice uvítal, že nebude muset zpovídat toho obávaného starého šantalu. Řekl:

„Povězte mi něco o Lorrimerovi. Jaký vlastně byl?“

To byla otázka, která byla do značné míry jádrem každého vyšetřování vraždy, a i když věděl, jak je nesmyslná, přece jen ji položil. Byla to prazvláštní součást detektivovy práce, toto budování vztahu k mrtvému, viděnému jen jako zhroucená mrtvola na místě činu nebo nahé tělo na pitevním stole. Oběť hrála ústřední roli v záhadě své smrti. Zemřela pro to, čím byla. Než případ skončí, Dalglieshovi se dostane na tucet podob Lorrimerovy osobnosti, podob přenášených jako otisky z myslí druhých lidi. Z těchto amorfních, nepřesných obrazů si vytvoří vlastní představy, členité a určující, ale v podstatě právě tak neúplné, právě tak zkreslené – jako byly ty získané – vlastními apriorními soudy, vlastní osobností. Ale bylo třeba tu otázku položit. A mohl se alespoň spolehnout, že ji Freeborn zodpoví, aniž začne filozofovat o problému jáství. Ale proud jejich myšlení v tu chvíli zřejmě splýval v jedno, neboť Freeborn řekl:

„Zvláštní, že se téhle otázce nikdy nevyhnete, že toho člověka vidíte vždycky jen očima těch druhých. Něco kolem čtyřicítky. Vypadá jako Jan Křtitel bez vousů a asi stejně nekompromisní. Starý mládenec. Žije s postarším otcem v domku kousek za vesnicí. Je to – byl to – neobyčejně schopný forenzní biolog, ale pochybuju, že by to byl dotáhl někam výš. Posedlý, popudlivý, těžko se s ním dalo vyjít. Ucházel se pochopitelně o šéfování u Hoggattů, ale o místo se zajímal i Ho-

warth.“

„Jak přijal Howarthovo jmenování? A co laboratoř?“

„Lorrimer to nesl dost těžce, mám dojem. Laboratoř by jeho jmenování neuvítala. Byl u většiny vedoucích pracovníků kraj ně neoblíbený. Ale najde se vždycky pár lidí, kteří by dali přednost kolegovi před cizím člověkem, i když ho z duše nenáviděli. A odborový svaz spustil očekávaný povyk, že místo nebylo obsazeno kriminalistou.“

„Proč jste jmenovali Howarthe? Předpokládám, že jste zasedal v návrhové komisi.“

„Nu, ano. Přijímám svůj díl odpovědnosti. Tím nechci říct, že jsme – aspoň podle mého mínění udělali chybu. Starý doktor MacIntyre byl jedním z opravdu znamenitých kriminalistů – začínali jsme spolu –, ale nedá se popřít, že v posledních letech se mu vedení tak trochu vysmekávalo z ruky. Howarth už zvýšil pracovní výkon ústavu o deset procent. A pak je tu výstavba nové laboratoře. Byl to uvážený risk přijmout člověka bez kriminalistické zkušenosti, ale hledali jsme v prvé řadě manažera. Většina členů komise byla aspoň přesvědčena – a my ostatní jsme se k ní přidali –, že by to stálo za pokus, i když, přiznávám, nám nebylo tak docela jasné, co ten spásný pojem znamená. Manažerství. Nová věda. Všichni se mu uctivě klaníme. Za starých časů jsme prostě dělali, co bylo třeba; hýčkali jsme si ty, na kterých nám záleželo, kopali jsme do zadku lajdáky, povzbuzovali zakřiknuté a přesvědčovali váhavou a skeptickou policii, aby se na nás obracela. Jo, a občas jsme poslali ministerstvu vnitra statistický raport, jen abychom upozornili, že existujeme. Zřejmě to klapalo. Kriminalistická služba se nezhroutila. Už jste se někdy zamyslil nad tím, jaký je vlastně rozdíl mezi administrací a manažerstvím, Adame?“

„Tohle si schovejte jako otázku, kterou zaskočíte uchazeče na příštím zasedání komise. Howarth vedl Brucheův výzkumný ústav, že? Proč odtamtud odešel? Určitě musel slevit z platu.“

„Ne víc než šest set liber ročně a to mu nedělá starosti. Měl bohatého otce a po něm všechno připadlo jemu a jeho nevlastní sestře.“

„Ale je to bezpochyby větší podnik, ne? A v Hoggattově ústavu se nemůže věnovat výzkumu.“

„Trochu ano, ale v podstatě je to samozřejmě laboratoř se služební náplní. To nás v komisi do jisté míry znepokojovalo. Ale člověku se

zrovna moc nechce přesvědčovat nejslibnějšího kandidáta, že volí nižší postavení. Z vědeckého i akademického hlediska – je to ryzí fyzik – byl daleko před ostatními zájemci. Po pravdě řečeno jsme na něho přece jen trošinku dotírali, a on uvedl běžné důvody. Začíná prý stagnovat, chce ozkoušet novou sféru působnosti, touží po změně – chce pryč z Londýna. Povídalo se, že ho žena před nedávnem opustila a on že to chtěl slušně skoncovat. To byl nejspíš ten pravý důvod. Díkybohu nepoužil toho nechutného slůvka ‚výzva'. Kdybych měl ještě jednou vyslechnout od některého dalšího kandidáta, že v té práci spatřuje výzvu, asi bych se pozvracel přímo na zasedací stůl. Adame, já stárnu."

Pokývl hlavou směrem k oknu.

„Tamhle – snad to ani nemusím říkat – mají asi hlavu v pejru."

„Vím. Měl jsem právě neobyčejně krátký, zato taktní rozhovor. Dovedou skvěle naznačovat víc, než fakticky říkají. Ale je pro ně zřejmě důležité, aby se to co nejrychleji vyřešilo. Všem jde jistě nejen o důvěru k policii, ale aby se laboratoř znovu rozjela."

„Co se tam teď děje? Mám na mysli personál."

„Lidi z místní kriminálky zamkli všechny vnitřní dveře, a dokud nepřijedu, drží osazenstvo v knihovně a v prostoru před recepcí. Zatím se zabývají sepisováním údajů o jejich pohybech od chvíle, kdy byl Lorrimer viděn naposled živý, a místní policisté ověřují předběžně jednotlivá alibi. To by nám mělo ušetřit čas. Beru s sebou jednoho muže – Johna Massinghama. Metropolitní laboratoř převezme zatím případná šetření. Posílají tam chlápka z odboru informací, aby se vypořádal s publicitou, takže tohle mít na hřbetě nebudu. Můžeme být vděčni té skupině vlasatých zpěváčků, že se s takovým bengálem rozpadla. Je to událost, která nás spolu s vládní krizí na den na dva odsune z prvních stránek novin."

Freeborn pozoroval své velké prsty u nohou s mírnou nechutí, jako by to byly chybné orgány, jejichž nevýkonnost teprve teď prokoukl. Chvílemi jimi zavrtěl, ale dělal-li to na radu lékaře nebo pro své soukromé potěšení, se říci nedalo. Po kratší odmlce promluvil:

„Víte, že jsem začínal u Hoggattů. To bylo před válkou. Tenkrát z nás nikdo neměl k dispozici víc než zkumavky, kádinky, roztoky, chemické testy. A nesměla u nás pracovat děvčata – neslušelo by se,

aby se zabývala sexuálními případy. Hoggattova laboratoř byla ještě v třicátých letech takhle staromódní. Ne ovšem po stránce vědecké. Měli jsme spektrograf, když to byla ještě nová zázračná hračka. Z tamních slatin se provalilo pár bizarních zločinů. Pamatujete na Mulliganův případ, na toho starocha, co rozsekal svého bratra a po kusech ho připoutal k leamingským stavidlům? Tehdy jsme vyrukovali s krásným znaleckým důkazem."

„Nějakých padesát skvrn od krve na stěně prasečího chlívku, viďte? A Mulligan přísahal, že to byla sviní krev."

Freeborn se zabral do vzpomínání.

„Měl jsem rád toho starého padoucha. A pořád ještě vytahují ze šuplat ty fotografie šplíchanců, co jsem pořídil – pořád ještě slouží jako ilustrace při přednáškách o skvrnách od krve. Zvláštní, jakou měla – ostatně doposavad má – Hoggattova laboratoř přitažlivost. Nevhodné palladiánské sídlo ve fádní východoanglické vesnici na samém okraji černých slatin. Patnáct kilometrů od Ely a to není zrovna místo, kde by se mládež mohla bouřlivě vyžívat. V zimě mrznete do morku kostí a na jaře tu šlehá vítr – fuják z blat mu tam říkají –, který vzdouvá rašelinu a dusí vám plíce jako smog. A přesto tu zaměstnanci, když po měsíci neutekli, zůstávali nadobro. Věděl jste, že na pozemku laboratoře stojí malá kaple? Prý ji postavil sám Christopher Wren a architektonicky je mnohem cennější než budova laboratoře, poněvadž se v ní starý Hoggatt nikdy nevrtal. Myslím, že s estetickým vkusem byl velice na štíru. Když kapli odsvětili, nebo co už se dělá s nepoužívanými kostely, umístil tam sklad chemikálií. Howarth sestavil z personálu smyčcové kvarteto a uspořádali tam koncert. Je zřejmě výborný houslista amatér. Teď zrovna asi lituje, že se nedržel hudby. Tohle je pro toho nešťastníka dost zasmolený začátek. A vždycky v téhle laboratoři vládla taková pohoda. Já myslím, že ta odloučenost nám dávala takový pocit družnosti."

Dalgliesh řekl zasmušile:

„Obávám se, že se ten pocit hodinu po mém příjezdu dočista rozplyne."

„Asi. Když vy mládenci s sebou vždycky přinášíte právě tolik trablů, kolik jich vyřešíte. Nemůžete si pomoct. Taková už je vražda – nakažlivý zločin. No, však vy to vyřešíte, to vím. Jako vždycky. Jen

tak uvažuju, za jakou cenu.“

Dalgliesh neodpověděl. Byl příliš poctivý a taky měl příliš rád Freeborna, aby vyslovoval nějaké útěšné a jalové sliby. Ovšemže bude postupovat taktně. To není třeba říkat. Ale bude v Hoggattově laboratoři řešit vraždu a před tímto dominantním úkolem musí všechny ostatní ohledy ustoupit. Za vyřešení vraždy se vždycky něco musí zaplatit, někdy tu cenu zaplatí sám, většinou ti druzí. A Freeborn má pravdu. Je to zločin, který nakazí každého, kdo se ho dotkne, ať je vinen nebo nevinen. Nelitoval těch deseti minut, které strávil s Freebornem. Starý pán s prostým patriotismem věřil, že instituce, které věnoval celý svůj činný život, je nejlepší na světě. Pomáhal ji vytvářet, a měl podle všeho pravdu. Dalgliesh se dověděl, co se chtěl dovědět. Ale když si s ním podal ruku a rozloučil se, věděl, že za sebou nic potěšitelného nezanechal.

3

Knihovna v Hoggattově laboratoři byla v zadní části přízemí. Její tři vysoká okna skýtala výhled na kamennou terasu a dvojí schodiště sestupující na pozemek, kde býval pěstěný trávník a francouzský parčík, z nichž dnes zbývalo jen půl jitra zanedbaného drnoviště, ohraničený na západě cihlovým přístavkem oddělení pro výzkum vozidel a na východě řadou někdejších maštalí přebudovaných na garáže. Místnost byla jednou z mála, které byly ušetřeny přetvářecí mánie bývalého majitele domu. Původní skříně na knihy z vyřezávaného dubu dosud vroubily stěny, dnes ovšem obsahovaly nikterak zanedbatelný soubor vědecké literatury, zatímco svázané výtisky tuzemských a zahraničních časopisů byly vyrovnány v dalších policích na dvou železných pohyblivých konstrukcích, jež místnost rozčleňovaly do tří větších kójí. Pod každým ze tří oken byl pracovní stůl se čtyřmi křesly. Celou desku jednoho stolu zabíral model nové budovy laboratoře.

Právě do tohoto poněkud nedostatečného prostoru byl shromážděn personál. U dveří seděl netečně detektiv-seržant z místní kriminální policie, živá připomínka toho, proč tu jsou v takovém nepohodlí věz-

něni. Směli v diskrétním doprovodu na toalety v přízemí a také jim bylo dovoleno z knihovny telefonovat domů. Přístup do zbývajících částí budovy jim byl zakázán.

Jak docházeli, byli všichni postupně vyzváni, aby sepsali stručný výčet toho, kde a s kým byli minulý večer a noc. Trpělivě čekali, až na ně dojde řada u jednoho ze tří stolů. Seržant sbíral prohlášení a odevzdával je svému kolegovi u recepčního pultu, patrně proto, aby se mohlo začít s předběžným prošetřováním. Někteří služebně mladší zaměstnanci, kteří se mohli prokázat uspokojivým alibi, byli propouštěni domů, jakmile byly jejich údaje ověřeny; jeden po druhém a poněkud váhavě, neboť přicházeli o vzrušivé chvíle, které tu nastanou, se odtud vytráceli. Těm méně šťastným, včetně těch, kteří toho rána přišli do práce první, a všech předních pracovníků, bylo řečeno, že musí vyčkat příjezdu lidí ze Scotland Yardu. Ředitel se v knihovně ukázal jen jednou, a to velmi krátce. Předtím odejel s Angelou Foleyovou, aby Lorrimerovu smrt oznámili jeho otci. Od svého návratu setrvával ve své pracovně s komisařem Mercerem z místní kriminální policie. Proslýchalo se, že je s nimi doktor Kerrison.

Minuty se vlekly, zatímco všichni napínali uši, kdy už uslyší hukot blížící se helikoptéry. Přítomnost policie, opatrnost, delikátnost či ostych jim bránily hovořit o námětu, který jim nejvíc táhl hlavou, a tak spolu promlouvali s jakousi obezřetnou zdvořilostí navzájem si cizích pasažérů náhodně uvízlých v letištní hale. Ženy byly na vleklé čekání celkem lépe vybaveny. Paní Mallettová, písařka z ústřední kanceláře, si do práce přinesla pletení, a posilována jednak neotřesitelným alibi – seděla na včerejším představení mezi poštmistrovou a panem Masonem z koloniálu –, jednak svou rukodělnou činností, odcvakávala s pochopitelným, byť pobuřujícím sebeuspokojením čas, dokud jí nedali pokyn, že může jít. Paní Bidwellová, laboratorní uklízečka, si vynutila přístup – za příslušného dohledu – do své skříně s nářadím a vyzbrojila se péřovým oprašovačem a několika hadry, s nimiž vehementně zaútočila na police s knihami. Byla nezvykle mlčenlivá, ale skupina vědců u stolů ji dobře slyšela, jak pro sebe cosi mumlá, zatímco se na konci jedné z kójí vrhala na knihy.

Brenda Pridmorová si směla odnést z recepce knihu přijatých materiálů a teď, bílá jako stěna, ale napohled vyrovnaná, kontrolovala zá-

znamy z minulého měsíce. Kniha zabírala na stole víc místa, než by se slušelo, ale Brenda se přece věnovala úředním věcem. Claire Easterbrooková, zkušená vědecká pracovnice z oddělení biologie a po Lorrimerově smrti vedoucí bioložka, vylovila z aktovky vědecké pojednání, které připravovala, týkající se pokroku v nedávných výzkumech krevních skupin, a pustila se do jeho revidování s tak zjevnou bezstarostností, jako kdyby vražda u Hoggattů byla běžnou patálií, na jakou je ona kdykoli prozíravě připravena.

Ostatní osazenstvo trávilo čas každý po svém. Ti, kteří raději předstírali nějakou činnost, se zabořili do knih a tu a tam si z nich cosi ostentativně vypisovali. Dva znalci vozidel, známí tím, že se nebavili o ničem jiném než o autech, seděli vedle sebe na bobku, zády opřeni o kovové přihrádky s knihami, a se zoufalým zápalem hovořili o vozech. Middlemass doluštil do tři čtvrtě na deset křížovku v Timesech a pročítal zbytek novin tak, aby mu to vydrželo co nejdéle. Ale když posléze prostudoval i úmrtní oznámení, složil deník a hodil jej přes stůl k dychtivě čekajícím rukám.

Určitý oddech nastal, když krátce před desátou přišel jeden z předních chemiků, Stephen Copley; vpadl sem bujaře jako obvykle a jeho růžolící hlava s tonzurou, lemovanou černými kudrlinkami, se mu leskla, jako kdyby se právě slunil. Bylo o něm známo, že ho nikdy nic nerozhází, a sotva to mohla být smrt muže, kterého neměl rád. Měl ovšem bezpečné alibi, neboť celý včerejší den strávil u trestního soudu a večer a noc u přátel v Norwichi, odkud se vrátil do Chevishamu teprve ráno, aby se zpožděním nastoupil do práce. Jeho kolegové, šťastní, že mají o čem povídat, se ho začali vyptávat na projednávaný případ. Hovořili příliš hlučně, než aby to znělo přirozeně. Ostatní společnost naslouchala se strojeným zájmem, jako kdyby ten rozhovor byl dramatickým dialogem uspořádaným pro jejich pobavení.

„Kdo zastupoval obhajobu?“ zeptal se Middlemass.

„Charlie Pollard. Zavěsil si to svoje ohromné panděro za brlení přepážky a důvěrně vysvětloval porotě, že se nemusí bát svědectví takzvaných odborných znalců, poněvadž nikdo z nás, ani on sám pochopitelně, kloudně neví, o čem mluví. Snad nemusím dodávat, že je to náramně povzbudilo.“

„Porota nenávidí znalecká svědectví.“

„Jsou přesvědčeni, že vědeckým důkazům nejsou schopni porozumět, a tak jim přirozeně rozumět nemůžou. Jakmile vstoupíte do lavice svědků, přímo vidíte, jak se přes jejich mozky spouští opona zatvrzelé nechápavosti. Nechtějí nic jiného než jistotu. Pochází odštěpek laku z téhleté karosérie? Odpovězte ano, nebo ne. O žádné ty záludné matematické pravděpodobnosti, v nichž si tak libujeme, nestojí."

„Jestli nenávidí znalecká svědectví, pak určitě ještě víc nenávidí aritmetiku. Podejte jim vědecký názor, který závisí na schopnosti vydělit součinitele dvěma třetinami, a co uslyšíte od právního zástupce? ‚Obávám se, pane Middlemassi, že se budete muset vyjadřovat jednodušeji. Víte, ani páni porotci, ani já nemáme vyšší diplom v oboru matematiky.' Závěr: jste arogantní chlap a porotě se doporučuje, aby už jedinému vašemu slovu neuvěřila."

Byl to starý spor. Všechny tyhle řeči slyšela Brenda už předtím, když v poledním pauze pojídala sendviče v místnosti mezi kuchyní a salónem, které stále ještě říkali menza. Ale teď jí připadalo hrozné, že mohou tak nenuceně hovořit, zatímco nahoře leží mrtvý doktor Lorrimer. Náhle pocítila potřebu vyslovit jeho jméno. Vzhlédla a vypravila ze sebe:

„Doktor Lorrimer byl toho mínění, že kriminalistická služba bude nakonec sestávat ze tří obrovských laboratoří, které budou pracovat pro celou zemi, a materiály se budou posílat letecky. Říkal, že podle jeho názoru by se na všech znaleckých posudcích měly dohodnout obě strany ještě před přelíčením."

Middlemass řekl zlehka:

„Tohle je starý spor. Policie chce mít místní laboratoř hezky po ruce, a kdo jim to chce zazlívat? A kromě toho tři čtvrtiny kriminalistické práce si nevyžadují všechnu tu nákladnou složitou aparaturu. Mnoho mluví pro výborně vybavené regionální laboratoře s místními pobočkami. Ale kdo by chtěl pracovat v malých stanicích, když by přitažlivější zakázky chodily jinam?"

Slečna Eastebrooková zřejmě už zrevidovala svou stať. Řekla:

„Lorrimer věděl, že toto pojetí laboratoře jako znaleckého arbitra se nemůže osvědčit, aspoň ne v britském obžalovacím systému. Výpověď odborného znalce by měla být v každém případě podrobena zkoušce jako kterákoli jiná výpověď."

„Ale kým?“ zeptal se Middlemass. „Obyčejnou porotou? Jste dejme tomu odbornou analytičkou dokumentů, pracující mimo vládní orgány, a pozve si vás obhajoba. U soudu se neshodneme. Jak může mezi vaším a mým posudkem rozhodnout porota? Pravděpodobně uvěří tomu vašemu, protože vypadáte líp.“

„Anebo spíš vašemu, protože jste muž.“

„Anebo mě jeden z porotců – ten rozhodující zavrhne, protože mu budu připomínat strýce Bena a celá rodina ví, že strýc Ben lže, jako když tiskne.“

„Dobře, dobře.“ Copley rozhodil baculaté ruce v žehnajícím gestu usmíření. „Je to stejné jako s demokracií. Systém omylný, ale nejlepší, jaký máme.“ Middlemass řekl:

„Je přitom podivuhodné, jak dobře funguje. Jen se někdy podívejte na porotce, jak tam sedí, zdvořile pozorní jako vzorně vychované dětičky, protože jsou na návštěvě v cizí zemi a nechtějí se zesměšnit nebo urazit domorodé obyvatele. A přece: jak často přijdou s výrokem, který je ve frapantním rozporu se svědeckou výpovědí?“

Claire Easterbrooková prohodila suše:

„Jestli je ve frapantním rozporu s pravdou, to je ovšem jiná věc.“

„Přelíčení není tribunál, který se dopátrává pravdy. Ale aspoň máme co dělat s fakty. A co emoce? Milovala jste svého manžela, paní B.? Jak může chudák ženská vysvětlit – a to se patrně týká většiny žen –, že ho většinou milovala, pokud jí celou noc nechrápal do ucha nebo neřval na děti nebo jí neomezoval příděl peněz na loterii.“

Copley řekl:

„To tedy nemůže. Jestli má trochu filipa a jestli jí její advokát dobře poradil, pak vytáhne kapesník a zavzlyká: ‚Ach ano, pane. Lepšího manžela bych v životě nenašla, bůh je můj svědek.‘ Je to přece hra, ne? Vyhráváte, když hrajete podle pravidel.“

Claire Easterbrooková pokrčila rameny:

„Když je znáte. Příliš často je to hra, ve které zná pravidla jen jedna strana. Pochopitelně to bývá ta strana, která ta pravidla dělá.“

Copley a Middlemass se dali do smíchu.

Clifford Bradley se před ostatní společností schovával za stolem, na němž stál model nové laboratoře. Vzal si z police namátkou nějakou knihu, ale už aspoň deset minut se ani nenamáhal otočit v ní stránku.

Ti lidé se smějí! Oni se doopravdy smějí! Zvedl se od stolu, odpotácel se do nejvzdálenější kóje, zasunul knihu zpět do přihrádky a opřel se čelem o studený kov. Middlemass k němu nenápadně přistoupil a zády k ostatním sáhl po jedné z knih na polici. Řekl:

„Není vám něco?“

„Už aby tu proboha byli.“

„To si přejeme všichni. Ale vrtulník má už každým okamžikem přistát.“

„Jak se můžou takhle smát? Je jim to jedno?“

„Ovšemže není. Vražda je nechutná věc, trapná a nepříjemná. Ale pochybuju, že tu někdo pociťuje nějaký čistě osobní zármutek. A tragédie jiných lidí, povážlivá situace jiných lidí, pokud vás to samotného neohrožuje, vyvolávají vždycky jistou euforii.“ Pohlédl na Bradleyho a řekl tiše:

„Víte, je tu vždycky možnost pouhého zabití. Nebo dokonce důvodného usmrcení. Ačkoli, když tak uvažuju, to se dá sotva obhájit.“

„Vy si myslíte, že jsem ho zabil, viďte?“

„Vůbec nic si nemyslím. Ostatně, máte alibi. Nebyla u vás večer vaše tchyně?“

„Celý večer ne. Odjela autobusem ve tři čtvrtě na osm.“

„No, při troše štěstí by se mohlo prokázat, že tou dobou byl už mrtvý.“ A proč by měl Bradley předpokládat, pomyslel si Middlemass, že nebyl? Bradleyho temné, úzkostlivé oči se podezřívavě zúžily.

„Jak to víte, že včera večer u nás byla tchyně?“

„Susan mi to řekla. Včera krátce před druhou mi sem totiž telefonovala. Kvůli Lorrimerovi.“ Zamyslel se a pak řekl lehkým tónem: „Zajímalo ji, jestli je nějaká vyhlídka, že požádá o přeložení, když tu Howarth už rok řediteluje. Myslela, že jsem se třeba něco doslechl. Až přijdete domů, řekněte jí, že nemám v úmyslu povědět o tom hovoru policii, pokud s tím ona sama nepřijde. Jo, a neuškodí, když ji ujistíte, že jsem mu já tu hlavu nerozflákal. Pro Sue bych udělal hodně, ale něco si člověk přece jen musí zakázat.“

Bradley řekl poněkud dotčeně:

„Vy se snad ničeho obávat nemusíte. Máte přece perfektní alibi. Copak jste nebyl na představení?“

„Celý večer jsem tam nebyl. A mé alibi má jistou trapnou trhlinku, i když jsem tam dost nápadně vystupoval.“

Bradley se k němu otočil a řekl s náhlou emfazí:

„Já jsem to neudělal! Ach panebože, tohle čekání už nevydržím.“

„Musíte, to vydržet. Seberte se, Cliffe! Sobě ani Susan nepomůžete, když se tu budete sesypávat. Pamatujte, jsou to angličtí policisté. Gestapo tu nečekáme.“

A právě v tom okamžiku zaslechli dlouho očekávaný zvuk, vzdálený jednotvárný bzukot jakoby rozvzteklené vosy. Těkavé hlasy u stolů utichly, hlavy se zvedly a všichni společně zamířili k oknům. Paní Bidwellová se přihrnula na nejvýhodnější místo. Červenobílý vrtulník se s rachotem vyhoupl nad vršky stromů a jako hlučný střeček zakroužil nad terasou. Nikdo nepromluvil. Po chvíli se ozval Middlemass:

„Zázračný chlapec ze Scotland Yardu se symbolicky snáší z mraků. No, doufejme, že pracuje rychle. Už bych byl rád ve své laborce. Někdo by ho měl upozornit, že není jediný, kdo má na starosti vraždu.“

4

Detektiv-inspektor John Massingham neměl rád vrtulníky, připadaly mu hlučné, těsné a krajně nebezpečné. Protože o své fyzické odvaze neměl ani on sám, ani kdokoli jiný, nejmenší pochyby, byl by se za normálních okolností o své nechuti zmínil. Avšak věděl, že se jeho šéfovi příčí zbytečné řeči, a proto, jak teď bok po boku, v nepohodlné blízkosti seděli ve vrtulníku typu Enstrom F28, usoudil, že chevishamskému případu pro jeho zdárný začátek nejvíc prospěje ukázněným mlčením. Se zájmem zjistil, že palubní deska v pilotním prostoru se nápadně podobá přístrojové desce automobilu; dokonce i rychlost letu je zaznamenávána v mílích, nikoli v uzlech. Jenom zalitoval, že tím podobnost končí. Posunul si sluchátka do příjemnější polohy, zabořil se do sedadla a snažil se utišovat nervy soustředěným studiem map.

Konečně setřásli červenohnědá chapadla londýnských předměstí a

kostkovaná podzimní krajina se jako koláž z nejrůznějších tkanin před nimi odvíjela v měňavých odstínech hnědé, zelené a zlaté a vedla je směrem na Cambridge. Těkavé slunce se v širokých pruzích přelévalo přes úhledné, členěné vesnice, spořádané obecní parky a otevřená pole. Miniaturní plechová auta, blyštící se v slunci jako brouci, se honila po silnicích.

Dalgliesh letmo pohlédl na svého společníka, na silnou, bledou tvář, na pihy rozstříknuté přes hrbolatý nos a široké čelo i na chomáč rudých vlasů trčící mu zpod sluchátka, a pomyslel si, jak se chlapec podobá svému otci, tomu statečnému, třikrát vyznamenanému pairovi, jehož odvaze se vyrovnala jen jeho umíněnost a naivita. Na rodu Massinghamů nejvíc udivovalo to, že z něho už nějakých pět set let vzcházelo tolik generací roztomilých omezenců. Vzpomněl si, kdy viděl naposled lorda Dungannona. Bylo to za rozpravy ve sněmovně lordů o zločinnosti mládeže, o předmětu, v němž se jeho lordstvo pokládalo za odborníka, protože bylo – nepochybně i ono kdysi mladíkem a krátce pomáhalo organizovat klub mládeže na dědečkově panství. Své myšlenky, když se posléze dostavily, pronášel zcela v duchu jejich prostinké banality, bez určitějšího logického uspořádání či návaznosti, podivně zjihlým hlasem, kouskovaným dlouhými zámlkami, při nichž hloubavě zíral k trůnu a jakoby blaženě komunikoval s nějakou vnitřní bytostí. Zatím se vznešení lordi jako lumíci větřící moře hromadně vytratili ze své sněmovny, aby se tu znovu, jako by telepaticky přivoláni, objevili ve chvíli, kdy se Dungannonův projev schýlil k závěru. Ale přestože rodina nepřispěla ničím v oboru státnictví a jen trochou v oblasti umění, v každé generaci umírali její členové s okázalou chrabrostí pro nějakou ortodoxní věc.

A teď si Dungannonův potomek vybral povolání, které má hodně daleko k pravověrnosti. Bude zajímavé sledovat, zda se rodina poprvé a v tak neobvyklé sféře vyznamená. Co Massinghama přimělo, aby si místo tradiční rodinné kariéry v armádě zvolil policejní službu jako průchod své přirozené výbojnosti a nekonvenčního vlastenectví, po tom Dalgliesh nepátral – částečně proto, že respektoval soukromí druhých, a částečně proto, že si nebyl jist, zda chce slyšet odpověď. Až dosud si Massingham vedl výjimečně dobře. Lidé od policie byli tolerantní a vycházeli z názoru, že člověk za to nemůže, kdo je jeho otec.

Připouštěli, že Massingham získal své vyšší postavení po zásluze, nebyli ovšem tak naivní, aby si neříkali, že není na škodu být starším synem paira. Za zády přezdívali Massinghama Pairjohn a někdy ho tak bez jakékoli škodolibosti oslovovali přímo.

Třebaže rodina časem zchudla a panství bylo prodáno – lord Dungannon vychovával své četné potomstvo v poměrně skromné vile ve čtvrti Bayswater –, chlapec přece jen studoval na stejné škole jako jeho otec. Starý válečník, pomyslel si Dalgliesh, si nejspíš ani neuvědomoval, že existují ještě jiné školy; jak tomu bývá i u nižších vrstev, aristokracie, jakkoli chudá, si vždycky sežene peníze na věci, o které opravdu stojí. Byl to ovšem podivný produkt oné instituce – úplně postrádal tu poněkud nedbalou eleganci a ironický odstup, kterými se vyznačují její absolventi. Dalgliesh – kdyby byl neznal jeho původ – by Massinghama odhadoval na synka ze spořádané rodiny vyšší střední vrstvy, možná lékařské nebo právnické, a na odchovance staré zavedené střední školy. Pracoval s ním téprve podruhé. Poprvé, na Dalglieshe silně zapůsobila Massinghamova inteligence a neobyčejná pracovní výkonnost a také obdivuhodná schopnost držet jazyk za zuby a vycítit, kdy jeho šéf chce být sám. Také ho velice zaujal jistý rys tvrdosti v tom chlapci, který by ho ovšem neměl překvapovat, neboť věděl, že touto vlastností – jako všichni dobří detektivové – musí být vybaven.

A teď už enstrom rachotil nad komolými i špičatými věžemi Cambridge a viděli lesklý oblouk řeky, zářivé podzimní aleje vedoucí zelenými trávníky k maličkým vyklenutým můstkům, vzhůru k nim mířila kaple King's College a zvolna se točila podél pruhované zeleně svého prostorného dvorce. A téměř v zápětí město minuli a spatřili pod sebou jako zvrásněné ebenové moře – černavou půdu blat. Lukami se táhly rovné silnice na náspech a k nim, jako by hledaly bezpečí na vyvýšených místech, se tiskly vesnice; bylo vidět osamoceně farmy se střechami tak nízkými, že vypadaly jako napůl zabořené do rašeliny; tu a tam kostelní věž vznešeně se tyčící opodál své vesnice a kolem ní rozhozené náhrobky jako křivé zuby. Už by měli být pomalu na místě; na východě zahlédl Dalgliesh majestátní západní věž i nižší hroty elyské katedrály.

Massingham vzhlédl od své mapy a zamžoural dolů. V Dalgliesho-

vých sluchátkách zakřapal jeho hlas:

„Tohle je ono, pane."

Pod nimi se prostíral Chevisham. Ležel na úzké plošině nad úrovní slatin, domy se držely při severní ze dvou sbíhajících se silnic. Okamžitě poznali věž pozoruhodného kostela s křížovým půdorysem, právě tak jako budovu chevishamského panství a za ní cihlový a betonový objekt nové laboratoře, který se rozkládal na zjizveném poli a spojoval obě silnice. S rachotem prolétli nad hlavní ulicí obce, napohled typické východoanglické vesnice. Dalgliesh zahlédl vyumělkované cihlové průčelí místní kaple, jeden nebo dva zámožně vyhlížející domy s holandskými štíty, malé seskupení nedávno zbudovaných krabicovitých dvojdomků s tabulí stavitelské firmy dosud v popředí a stavení, kde byl pravděpodobně obchod se smíšeným zbožím a pošta. Venku bylo jen málo lidí, ale hřmot vrtulí vylákal zvědavce z dílen a domů a jejich bledé obličeje se zastíněnýma očima úporně civěly vzhůru.

A teď zamířili k Hoggattově laboratoři, snesli se nízko nad stavbu, která nemohla být ničím jiným než Wrenovou kaplí. Stála asi čtyři sta metrů od budovy ústavu v trojitém kruhu bříz, osamocená a tak malá a dokonalá, že připomínala architektovu maketu, přesně zasazenou do vymodelované krajiny, anebo elegantní církevní rozmar, ospravedlňující svou existenci jen klasickou stylovou čistotu, odlehlý právě tak od náboženství jako od života. Divné, že stála tak daleko od domu. Dalglieshe napadlo, že byla podle všeho postavena později, možná proto, že původní majitel sídla měl spor s místním knězem a jemu navzdory se rozhodl zřídit si vlastní stánek pro duchovní služby. Dům rozhodně nevypadal tak velký, aby si mohl držet soukromou kapli. Jak se snášeli k zemi, naskytl se Dalglieshovi na několik vteřin mezerou ve stromech volný výhled na západní průčelí kaple. Viděl jediné vysoké klenuté okno se dvěma vyváženými výklenky, čtyři korintské sloupy oddělující jednotlivá travé, celek završený velkým okrasným štítem a korunovaný šestihrannou kopulkou. Zdálo se, že se vrtulník málem otírá o stromy. Vetché podzimní listí, střásané závanem vzduchu, se jako sprška spáleného papíru třepetalo dolů, přes střechu a po jasné zeleni trávy.

A pak vrtulník ošklivě poskočil vzhůru, kaple zmizela z dohledu, a

už se za rachotu motorů nehybně vznášeli, připraveni přistát na prostorné terase za budovou. Přes její střechu viděl nádvoří ovzorkované čárami pro parkování, vzorně seřazené policejní vozy a také krytý, zřejmě pohřební vůz. Široká příjezdová cesta, vroubená tu a tam roztroušenými keři a několika stromy, vedla k silnici, kterou mapa označovala jako Stoney Piggot's Road. Cestu nepřehrazovala žádná brána. Na jejím konci zahlédl světlý štítek autobusové zastávky a přístřešek pro čekající. Pak se vrtulník začal snášet a bylo vidět jen zadní frontu budovy. V přízemním okně se mihly šmouhy hledících tváří.

Dole čekal trojčlenný výbor, který je měl přijmout, postavy seshora podivně sražené, s krky vypnutými vzhůru. Šlehající listy rotoru jim zcuchávaly vlasy do groteskních tvarů, roztřepávaly jim nohavice a připleskávaly saka k hrudím. A jak motory utichly, nastalo náhle tak naprosté ticho, že Dalglieshovi ty tři nehybné postavy připadaly jako panáci z nějakého živého obrazu v ohluchlém světě: On a Massingham uvolnili přezky bezpečnostních pásů a slezli na zem. Obě skupiny zůstaly asi pět vteřin stát a vzájemně se pozorovaly. Pak si tři čekající postavy unisonním posunkem uhladily vlasy a obezřetně vykročily, aby ho přivítaly. Současně mu odlehlo v uších a svět byl opět slyšitelný. Otočil se, aby poděkoval pilotovi a prohodil s ním pár slov. Pak zamířili vpřed.

Dalgliesh už znal komisaře Mercera z místní kriminálky, setkali se několikrát na policejních poradách. I na dvacet metrů okamžitě rozpoznal jeho volská ramena, kulatou šaškovskou tvář, široká ústa s koutky obrácenými nahoru a zářivé knoflíky očí. Dalgliesh pocítil drtivé sevření ruky a Mercer se pustil do představování. Doktor Howarth: vysoký, světlovlasý muž, téměř tak vysoký jako sám Dalgliesh, s očima posazenýma daleko od sebe, barvy až nápadně sytě modré a s řasami tak dlouhými, že by v obličeji ne tak vyzývavě mužském mohly působit zženštile. Mohl by být považován, pomyslel si Dalgliesh, za hezkého člověka, nebýt jisté nesrovnalosti v jeho vzezření, možná kontrastu mezi jemností kůže napjaté na lícních kostech a silnou vysunutou bradou a neústupnými ústy. Dalo se na něm poznat, že je bohatý. Modré oči hleděly na svět s mírně cynickou samozřejmostí člověka, který je zvyklý dostat kdykoli, cokoli se mu zachce, tou nejjednodušší cestou, totiž tím, že za to zaplatí. Doktor Kerrison, třebaže stejně vy-

soký, vypadal vedle něho sražený. Jeho zmačkaná, úzkostlivá tvář byla z únavy křídově bledá a v temných očích s pokleslými víčky se zračilo cosi nepříjemně blízkého porážce. Sevřel Dalglieshovu ruku pevně a chladně, ale nepromluvil. Howarth řekl:

„Zadem se teď do domu nemůže; musíme jej obejít. Tudy se tam nejsnáz dostaneme."

Dalgliesh a Massingham, v ruce portfeje s údaji o místě činu, ho následovali kolem boční strany domu. Tváře z přízemního okna zmizely a zavládlo tu mimořádné ticho. Jak se brouzdal listím navátým přes pěšinu, jak čichal ostrý podzimní vzduch s oparem kouře a pocítil na tváři slunce, zakoušel Massingham příval živočišné pohody. Bylo to dobré, být pryč z Londýna. Tady to slibovalo práci, jaká se mu nejvíc zamlouvala. Skupinka zahnula za roh budovy a Dalglieshovi a Massinghamovi se naskytl první otevřený pohled na průčelí Hoggattovy laboratoře.

5

Dům byl skvělou ukázkou domovní architektury pozdního sedmnáctého století: třípodlažní cihlová rezidence se stanovou střechou a čtyřmi vikýřovými okny, střed trojdílně členěný a završený lomenicí s bohatě vyřezávaným karnýsem a medailóny. Schodiště, sestávající ze čtyř širokých, zakřivených kamenných stupňů, vedlo ke vchodu, který se svými sloupy vy,padal impozantně, ale přitom neokázale, solidně. Dalgliesh se na okamžik zastavil, aby si prohlédl průčelí. Howarth řekl:

„Docela ujde, viďte? Ale počkejte, až uvidíte, co starý pán provedl s některými částmi interiéru."

Domovní dveře se střídmě elegantní mosaznou klikou a klepadlem byly opatřeny kromě zámku systému Yale ještě dalšími dvěma patentními zámky typu Chubb a Ingersoll. Pouze zběžným pohledem se nedalo usoudit na násilné vloupání. Ještě než Howarth zvedl ruku ke zvonku, dveře se otevřely. V muži v civilních šatech, který bez úsměvu ustoupil stranou, aby je vpustil dál, rozpoznal Dalgliesh oka-

mžitě policistu. Howarth stručně představil inspektora Blakelocka, asistenta policejního styčného úředníka, a dodal:

„Všechny tři zámky byly v pořádku, když Blakelock dnes ráno přišel. Chubb je napojen na elektronické poplašné zařízení na policejní stanici v Guy's Marshi. Vnitřní ochranný systém je ovládán z panelu v místnosti styčného úředníka."

Dalgliesh se obrátil na Blakelocka:

„A ten byl v pořádku?"

„Ano, pane."

„Jiný východ tu není?"

Na to mu odpověděl Howarth:

„Není. Můj předchůdce dal zadní a jedny postranní dveře natrvalo zahradit. Bylo příliš složité vypořádat se s bezpečnostní soustavou u tří dveří. Všichni vcházejí a odcházejí předem."

Až – možná – na jednu osobu včera v noci, pomyslel si Dalgliesh.

Procházeli vstupní halou, která se táhla téměř po celé délce domu, a jejich kroky zazněly na mramorové mozaikové podlaze náhle dost hlučně. Dalgliesh měl ve zvyku zaznamenávat první letmé dojmy. Skupina se nezastavila cestou ke schodišti, ale on jasně vnímal celé prostředí: vysoký štukový strop, vpravo a vlevo dvoje elegantní dveře s frontony, na stěně po pravici portrét zakladatele ústavu, lesklé dřevo recepčního pultu v pozadí. Policejní úředník se svazkem papírů před sebou mluvil do telefonu na stole; zřejmě ještě ověřoval nějaká alibi. Pokračoval v hovoru, aniž na okamžik vzhlédl.

Schodiště stálo za povšimnutí. Zábradlí sestávalo z vyřezávaných dubových desek vyzdobených svitky akantového listoví a každý sloupek byl završen těžkým dubovým ananasem. Nikde žádný koberec a neleštěné dřevo bylo silně zjizveno. Za Dalglieshem stoupali mlčky doktor Kerrison a komisař Mercer. Howarth, kráčející v čele, měl zřejmě potřebu něco říkat:

„V přízemí je recepce a sklad důkazných materiálů, moje pracovna, kancelář mé sekretářky, ústřední kancelář a úřadovna policejního styčného úředníka. To je všechno, kromě běžného příslušenství vzadu. Hlavním styčným úředníkem je vrchní inspektor Martin, ale ten je právě ve Spojených státech, takže tuto službu obstarává jen Blakelock. V tomhle poschodí máme vzadu biologii, vepředu kriminologický

průzkum a na konci chodby sekci nástrojů. Ale připravil jsem pro vás ve své pracovně plán laboratoře. Myslel jsem, že byste si jej mohl vzít, kdyby se vám hodil. Ale jinak jsem tam ničím nepohnul dokud si místnost neprohlédnete. Tohle je biologická laboratoř.“

Pohlédl na komisaře Mercera, který z kapsy vytáhl klíč a odemkl dveře. Byla to dlouhá místnost, upravená zřejmě ze dvou menších, možná ze salónu nebo menšího přijímacího pokoje. Stropní výzdoba byla odstraněna, možná proto, že ji plukovník Hoggatt pokládal za nevhodnou pro pracovní prostředí laboratoře, ale šrámy po znesvěcení tu zůstávaly. Původní okna byla nahrazena dvěma dlouhými okny zabírajícími téměř celou zadní stěnu. Pod nimi byla řada pracovních stolů a výlevek a uprostřed místnosti byly další dva ostrovy pracovních stolů, jeden vybavený výlevkami, druhý několika mikroskopy. Vlevo byla kancelář přepažená skleněnou stěnou, vpravo temná komora. Hned u dveří stála obrovská lednice.

Ale nejbizarnějšími předměty v místnosti byly dvě neoblečené výkladní figuríny, mužská a ženská, stojící mezi okny. Byly obnažené a zbavené paruk. Sklon holých vejcovitých hlav, paže s ohýbacími klouby, toporně ohnuté v parodickém gestu žehnání, civící oči a do luku zvlněné rty jim propůjčovaly hieratickou podobu dvojice pomalovaných božstev. A u jejich nohou ležela bíle oděná rituální obět – mrtvola.

Howarth zíral na ty dvě figuríny, jako by je nikdy předtím neviděl. Patrně se domníval, že si žádají vysvětleni. Poprvé ztratil trochu ze své sebejistoty. Řekl:

„Tohle jsou Liz a Burton. Naši pracovníci je oblékají do šatstva podezřelých, aby mohli porovnat stopy krve nebo sečné rány.“ Dodal: „Potřebujete mě tady?“

„Ano, ještě chvilenku,“ odpověděl Dalgliesh.

Poklekl k mrtvole. Kerrison přistoupil blíž a postavil se k němu. Howarth a Mercer ustoupili, každý k jedné straně dveří.

Po dvou minutách Dalgliesh řekl:

„Příčina smrti zřejmá. Vypadá to, že byl zasažen jedinou ranou a zemřel tam, kde padl. Překvapuje to slabé krvácení.“

Kerrison řekl:

„To není neobvyklé. Jak jistě víte, i prostá fraktura může znamenat

vážné nitrolební zranění, zvlášť když dojde ke krvácení zevní nebo spodní pleny mozkové nebo k natržení přímo mozkové hmoty. Přiklánním se k tomu, že byl zabit jedinou ranou a že vražednou zbraní je pravděpodobně ta dřevěná palice na stole. Ale Blain-Thomson vám nepochybně řekne víc, až ho dostane na pitevní stůl. Obdukci provede dnes odpoledne."

„Ztuhlost je téměř úplná. Na kdy asi odhadujete dobu smrti?"

„Viděl jsem ho těsně před devátou a v té chvíli jsem měl dojem, že by mohl být mrtvý asi tak dvanáct hodin, možná o trochu déle. Řekněme mezi osmou a devátou večer. Okno je zavřené a teplota se tu udržuje na stálých osmnácti stupních Celsia. Obvykle odhaduji pokles tělesné teploty za těchto okolností přibližně na necelý stupeň za hodinu. Změřil jsem ji, když jsem tělo ohledával, a vezmu-li v úvahu rigor mortis, která tehdy už téměř plně nastala, pokládám za nepravděpodobné, že by byl po deváté večer ještě naživu. Ale víte, jak takovéhle odhady mohou být nespolehlivé. Raději řekněme mezi půl devátou a půlnocí."

Howarth řekl ode dveří:

„Lorrimerův otec tvrdí, že ho syn zavolal ve tři čtvrtě na devět. Byl jsem ráno za starým pánem s Angelou Foleyovou, abych mu sdělil, co se stalo. Slečna Foleyová je moje sekretářka. Lorrimer byl její bratranec. Ale vy starého pána jistě navštívíte. Tím časem si byl, jak se zdálo, naprosto jistý."

Dalgliesh řekl Kerrisonovi:

„Vypadá to, že krev vytékala celkem pravidelně, ale předtím jako by vůbec nevystříkla. Předpokládal byste, že se útočník potřísnil krví?"

„Nemuselo k tomu dojít, zvlášť kdyby se potvrdila má domněnka, že použil palice. Vrah patrně zasadil úder jediným švihnutím, když se k němu Lorrimer otočil zády. To, že ho zasáhl nad levým uchem, nemá zřejmě nijaký zvláštní význam. Mohl to být levák, ale není důvod si to myslet."

„A také by to nevyžadovalo nějakou mimořádnou sílu. Patrně by to mohlo provést i dítě."

Kerrison zaváhal, byl trochu na rozpacích. „Tedy – žena jistě."

Zbývala jedna otázka, kterou Dalgliesh musel formálně položit, tře-

baže odpověď, jak napovídala poloha těla i směr krvácení, byla nasnadě.

„Zemřel téměř okamžitě, anebo je tu jistá možnost, že byl schopen ještě chvíli se pohybovat, jít dokonce zamknout a zapnout poplašná zařízení?“

„Takové případy nejsou samozřejmě tak docela neznámé, ale tady bych to pokládal za krajně nepravděpodobné, v podstatě vyloučené. Je to jen měsíc, co jsem pitval člověka po zranění sekerou – vtlačená báze, fraktura temenní kosti dlouhá sedmnáct centimetrů a silné krvácení pleny mozkové. Odešel do hospody, půl hodiny pobyl s kamarády, pak se hlásil na první pomoci a za čtvrt hodiny byl mrtvý. Zranění hlavy bývají nevypočitatelná, ale tohle myslím ne.“

Dalgliesh se obrátil na Howartha.

„Kdo ho nalezl?“

„Naše úřednice, Brenda Pridmorová. Nastupuje do práce o půl deváté s Blakelockem. Starý pan Lorrimer telefonoval, že jeho syn nespal doma, a tak se šla nahoru podívat, jestli tam Lorrimer je. Já jsem přišel téměř hned nato zároveň s uklízečkou paní Bidwellovou. Dnes časně ráno zavolala nějaká žena jejímu manželovi a vzkázala jí, aby místo do laboratoře přišla do mého domu pomáhat s něčím mé sestře. Byl to falešný vzkaz. Řekl jsem si, že je to asi nějaký hloupý místní žert, ale že bude přece jen lepší, když se sem co nejdřív dostavím, kdyby se dělo něco nepatřičného. Naložil jsem tedy její velocipéd do kufru svého vozu a přijel jsem krátce po deváté. Má sekretářka Angela Foleyová a Clifford Bradley, pracovník z oddělení biologie, dorazili přibližně ve stejnou dobu.“

„Kdo tu byl s mrtvým až do této chvíle sám?“ „Pochopitelně Brenda Pridmorová, ale jen velmi krátce, to dá rozum. Pak zašel nahoru nikým nedoprovázen inspektor Blakelock. Pak jsem tu byl ne déle než několik vteřin já. Potom jsem zamkl vchod do ústavu, shromáždil všechen personál ve vstupní hale a čekal, až se dostaví doktor Kerrison. Přijel během pěti minut a tělo ohledal. Stál jsem u dveří. Krátce nato dorazil komisař Mercer a jemu jsem odevzdal klíč od biologické laboratoře.“

Mercer řekl:

„Doktor Kerrison navrhl, abych povolal doktora Greena – to je

místní policejní lékař –, aby potvrdil předběžný nález. Doktor Greene nebyl s mrtvým sám. Když provedl rychlé a značně povrchní vyšetření, zamkl jsem dveře. Otevřel jsem je, teprve když přišli fotografové a odborníci v daktyloskopii. Sejmuli otisky a prohlédli si palici, ale všeho jsme nechali, když jsme se dověděli, že byl přizván Scotland Yard a že už jste na cestě. Mládenci od otisků jsou ještě tady, ve služebně styčného úředníka, ale fotografy jsme propustili."

Dalgliesh si navlékl speciální rukavice a ohmatal mrtvolu. Pod bílým pláštěm měl na sobě Lorrimer šedé kalhoty a tvídové sako. V náprsní kapse byla tenká kožená peněženka obsahující šest librových bankovek, řidičský průkaz, bloček poštovních známek a dvě úvěrové kartičky; v pravé postranní kapse pouzdro s klíčky od vozu a třemi dalšími klíčí: dvěma dozickými typu Yale a menším, složitě vyhlížejícím klíčem, patrně od psacího stolu nebo zásuvky. V levé horní kapse bílého pláště byla pružinkou přichycena dvě kuličková pera. V dolní kapse měl Lorrimer kapesník, svazek ústavních klíčů a mimo svazek ještě jeden samostatný těžký klíč, který působil velmi nově. Nic jiného u mrtvého Dalgliesh nenašel.

Pak přistoupil k pracovnímu stolu uprostřed místnosti, aby si prohlédl dva předměty, jež na něm ležely: palici a mužské sako. Palice byla neobvyklá zbraň, zřejmě po domácku vyrobená. Násada z hrubě otesaného dubu byla asi pětačtyřicet centimetrů dlouhá a budila dojem, že mohla být kdysi částí bytelné vycházkové hole. Hlavice, jejíž váhu Dalgliesh odhadoval přibližně na jeden kilogram, byla z jedné strany začerněná sedlou krví, z níž jako vousy trčely dva tři tuhé šedivé vlasy či chlupy. V temném slizu se nedalo rozpoznat, není-li tu i tmavší vlas, který by mohl pocházet z Lorrimerovy hlavy, anebo pouhým okem určit, zda je tu i jeho krev. To bude úkol pro laboratoř Metropolitní policie, až jim tam později odpoledne přijde do biologického oddělení pečlivě zabalená palice se dvěma identifikačními štítky místo s jedním.

Obrátil se na komisaře:

„Žádné otisky?"

„Žádné, až na otisky starého Pascoa. To je majitel té palice. Nebyly setřeny, takže to vypadá, že útočník měl rukavice."

To by ukazovalo, pomyslel si Dalgliesh, buď na předem promyšlený

čin, anebo na instinktivní preventivní zásah zkušeného znalce. Jestli ovšem přišel s úmyslem zabít, je divné, že se spolehl na první příhodnou zbraň, jež se mu namanula – ledaže věděl, že tady ta palice bude po ruce.

Sklonil se níž nad sako. Patřilo k lacinému konfekčnímu obleku ze šmolkově modré látky s bledými proužky. Mělo široké klopy, rukávy byly pečlivě rozloženy a na jedné manžetě byla stopa čehosi, co mohla být krev. Bylo zřejmé, že se Lorrimer již pustil do rozboru. Na stole stál elektroforézní přístroj zapojený do svého energetického bloku a dva sloupky o šesti spárovaných prstencích byly zapuštěny do vrstvy agarového rosolu. Vedle aparátu stál stojánek s řadou zkumavek se vzorky krve. Vpravo leželo několik hnědavě žlutých laboratorních desek s biologickými záznamy a kousek od nich, rozevřený na ploše stolu, zápisník kvartového formátu s volnými listy, navlečenými na sklápěcí kroužky. Levá strana s včerejším datem byla hustě pokryta hieroglyfy a vzorci, zaznamenanými tenkým, černým, kolmým písmem. Třebaže většina vědeckých údajů Dalglieshovi sotva něco říkala, přece jen mu neušlo, že Lorrimer u každé analýzy pečlivě zapisoval čas, kdy ji zahájil a kdy skončil. List vpravo zůstal nepopsaný.

Řekl Howarthovi:

„Kdo je teď po Lorrimerově smrti vedoucím biologie?“

„Claire Easterbrooková.“

„Je tady?“

„Je s ostatními v knihovně. Mám dojem, že má pro celý včerejší večer spolehlivé alibi, ale poněvadž patří k štábu předních pracovníků, požádal jsem ji, aby tu zůstala. A samozřejmě se chce co nejdřív zase pustit do práce, jen co osazenstvu bude dovoleno vrátit se do laboratoří. Přede dvěma dny došlo k vraždě v klančovém lomu u Muddingtonu – to sako je průkazný materiál – a ráda by nejen s tímhle, ale s celým obvyklým nákladem práce pokročila.“

„Chtěl bych si nejdřív promluvit s ní, a tady, prosím. Pak s paní Bidwellovou. Je tu nějaké prostěradlo, kterým bychom ho přikryli?“

Howarth řekl:

„V prádelní skříni bude patrně prachový přehoz nebo něco na ten způsob. Ta je ve vyšším poschodí.“

„Byl bych vám vděčný, kdybyste tam zašel s inspektorem Massing-

hamem a ukázal mu, kde to je, a kdybyste pak na mě počkal v knihovně nebo ve své pracovně. Jakmile tady skončím, zajdu dolů ještě na pár slov.“

Vteřinu měl dojem, že mu Howarth odmítne vyhovět. Mračil se, jeho hezká tvář, náhle dětsky nadurděná, se zakabonila. Beze slova však s Massinghamem odešel. Kerrison stál dosud u mrtvého těla, strnulý jako čestná stráž: Trochu sebou škubl, jako by se opět probudil do skutečnosti, a řekl:

„Jestliže mě už nepotřebujete měl bych se pomalu rozjet do nemocnice. Jsem k zastižení buď na klinice svatého Lukáše v Ely, anebo zde ve svém domě – v Old Rectory. O tom, co jsem dělal na dnešek v noci, jsem se vyzpovídal seržantovi. Byl jsem celý večer doma. V devět jsem podle předchozí úmluvy zavolal jednomu ze svých kolegů v nemocnici, doktoru Underwoodovi, kvůli něčemu, co se má projednávat na příští schůzi lékařského výboru. Myslím, že mezitím potvrdil, že jsme spolu hovořili. Informaci, na kterou jsem čekal, ještě neměl, ale zavolal mi zpátky asi ve tři čtvrti na deset.“

Nebylo proč Kerrisona zdržovat, tak jako nebyl prozatím důvod ho podezírat. Když odešel, Mercer řekl:

„Rozhodl jsem se, že tu nechám dva seržanty, Reynoldse a Underhilla, a dva konstábly, Coxe a Warrena, jestli vám to tak vyhovuje. Jsou to rozvážní, zkušení mládenci. Náčelník mě pověřil, abych vám dal kohokoli nebo cokoli k dispozici. Je dnes dopoledne na konferenci v Londýně, ale večer se vrátí. Pošlu sem chlápky z prosektury, aby tělo odvezli, jestli jste s ním už hotov.“

„Ano, už jsem skončil. Promluvím si s vašimi lidmi, hned jak si vyslechnu slečnu Easterbrookovou. Ale požádejte jednoho seržanta, aby sem tak za deset minut přišel zabalit tu palici pro naši laboratoř, ano? Pilot vrtulníku by už zas potřeboval odletět.“

Prohodili ještě pár slov o tom, jak zorganizovat styk s místní policií, načež Mercer odešel, aby dohlédl na odvoz mrtvoly. Počká na Dalglieshe, aby ho představil mužům, které mu přidělil, a tím jeho odpovědnost skončí. Případ převezme do svých rukou Dalgliesh.

6

O dvě minuty později byla do laboratoře uvedena Claire Easterbrooková. Vstoupila tak sebejistě, že by si její chování mohl méně zkušený vyšetřovatel, než byl Dalgliesh, vykládat jako aroganci nebo přezíravost. Byla to hubená, asi třicetiletá žena s vysokým pasem, kostnatou, inteligentní tváří a korunou tmavých kučeravých vlasů, které jí čísi odborná a nepochybně dobře placená ruka načechrala přes čelo do ruliček a zvlnila do zátylku její vznosné šíje. Měla na sobě kaštanově hnědý svetr z jemné vlny, zastrčený do černé sukně, která jí sahala k lýtkům nad holínky s vysokými podpatky. Na rukou s nakrátko ostříhanými nehty nenosila prsteny a jedinou její ozdobou byly veliké dřevěné korále, navlečené na stříbrném řetízku. I bez bílého pláště budila dojem – a jistě záměrně – poněkud zastrašující profesionality. Než stačil Dalgliesh promluvit, řekla s nádechem útočnosti:

„Obávám se, že se mnou budete zbytečně ztrácet čas. Včera večer jsem byla se svým milencem v Cambridgi na večeři u představeného jeho koleje. Od půl deváté skoro až do půlnoci tam se mnou bylo ještě pět lidí. Jejich jména jsem už oznámila konstáblovi v knihovně."

Dalgliesh řekl mírně:

„Je mi líto, slečno Easterbrooková, že jsem vás musel požádat, abyste sem přišla dřív, než budeme moci odklidit tělo doktora Lorrimera. A protože mi připadá poněkud opovážlivé vybídnout vás, abyste se ve vlastní laboratoři posadila, raději od toho upustím. Ale nebude to trvat příliš dlouho."

Začervenala se, jako kdyby ji přistihl při nějaké společenské nevychovanosti. S rozpačitým odporem pohlédla na zahalený, beztvarý obrys na podlaze, na ztuhlé čouhající kotníky, a řekla:

„Vypadal by důstojněji, kdybyste ho nechali nepřikrytého. Takhle by to mohla být také hromada smetí. Je to podivný předsudek, obecně vrozený instinkt – přikrývat nedávno zemřelé. Koneckonců v nevýhodě jsme my."

Massingham lehce nadhodil:

„Vy jistě ne, když vám představený koleje a jeho žena mohou zaručit alibi, hm?"

Jejich oči se setkaly: jeho chladně pobavené, její potemnělé neli-

bostí.

Dalgliesh řekl:

„Doktor Howarth mi oznámil, že teď budete vedoucí biložkou. Můžete mi prosím vás vysvětlit, co tu doktor Lorrimer včera večer dělal? Ničeho se nedotýkejte.“

Okamžitě přistoupila ke stolu a prohlédla si oba doličné předměty, složku se záznamy a vědecké přístroj Řekla:

„Otevřel byste laskavě tady tu složku?“ Dalglieshovy prsty v rukavicích vklouzly mezi desky a hbitě je otevřely.

„Přezkoumával výsledky šetření Clifforda Bradleyho v případu Pascoe. Palice patří čtyřiašedesátiletému farmářskému nádeníkovi ze slatin, jistému Pascoeovi. Jeho žena zmizela. On tvrdí, že od něho utekla, ale jsou tu nějaké podezřelé okolnosti. Policie nám tu palici poslala, abychom zjistili, jestli skvrny na ní nejsou od lidské krve. Nejsou. Pascoe říká, že palicí utratil zraněného psa, aby ho zbavil trápení. Bradley zjistil, že krev reaguje na sérum proti vzteklině, a doktor Lorrimer jeho šetření zopakoval. Takže to odnesl pes.“

Skrblík jeden, pomyslel si vztekle Massingham, bylo mu líto kulky; nebo poslat pro veterináře. Připadlo mu divné, že ho smrt toho neznámého voříška mohla v té chvíli rozčílit víc než zavraždění doktora Lorrimera.

Slečna Easterbrooková přistoupila k otevřenému zápisníku. Oba muži čekali. Posléze se zamračila a s očividným údivem řekla:

„To je zvláštní. Edwin si vždycky zaznamenával čas, kdy začal a skončil rozbor, a také postup, který zvolil. V Pascoeově spise parafoval Bradleyho nález, ale v zápisníku nic není. A je zřejmé, že začal pracovat na vraždě v klančovém lomu, ale ani to si nezaznamenal. Poslední časový údaj je tu pět čtyřicet pět a závěr zůstává nedokončený. Někdo určitě vytrhl list po pravé straně.“

„Proč myslíte, že by to dělal?“

Pohlédla zpříma do Dalglieshových očí a řekla klidně:

„Aby zničil důkaz o tom, co doktor Lorrimer dělal, anebo výsledek jeho rozboru, anebo záznam, jak dlouho na tom pracoval. První a druhý důvod je dost pochybný. Podle přístroje je zřejmé, co dělal, a každý trochu schopný biolog by mohl proces zopakovat. Takže je to nejspíš ten třetí důvod.“

Inteligentní dojem, jakým působila, tedy nelhal. Dalgliesh se zeptal:

„Jak dlouho si mohl ověřovat nález v případu Pascoe?“

„Ne dlouho. Přesně řečeno, pustil se do toho před šestou, a myslím, že s tím byl hotov už ve čtvrt na sedm, kdy jsem odcházela. Odcházela jsem poslední. Služebně mladší pracovníci už byli pryč. Nemají ve zvyku pracovat po šesté hodině. Já obvykle zůstávám déle, ale musela jsem se obléknout na večírek.“

„A pokud jde o práci na případu z klančového lomu – jak dlouho mu mohla trvat?“

„Těžko říct. Podle mého odhadu by ho to mohlo zaměstnat až do devíti, možná déle. Srovnával vzorek krve oběti s krví uschlé skvrny pomocí skupinového systému ABO a používal elektroforézy k určení haptoglobinů a enzymu PGM. Elektroforéza je technika, kterou se určují složky proteinů a enzymů v krvi tím, že se její vzorky vloží do škrobového nebo agarového gelu — to je ztuhlý koloidní roztok – a zavede se elektrický proud. Jak vidíte, vlastně už proces zahájil.“

Dalgliesh byl obeznámen s vědeckým principem elektroforézy, ale nepokládal za nutné se o tom zmiňovat. Otevřel desky s případem z klanče a řekl:

„Tady žádný záznam není.“

„Zapsal by nález do spisu až později. Ale nezačal by s rozborem, dokud by si jednotlivosti nezaznamenal do svého zápisníku.“

U zdi stály dvě nádoby na odpadky: Massingham sešlápl jejich pedálové otvíráni. Jedné, s vložkou z igelitu, se zřejmě používalo pro laboratorní odpad a rozbité sklo. Do druhé zahazovali nepotřebné papíry. Prohrábl její obsah: papírové ubrousky, pár roztrhaných obálek, odhozené noviny. Nebylo tam nic, co by se podobalo chybějícímu listu.

Dalgliesh řekl:

„Povězte mí něco o Lorrimerovi.“

„Co chcete vědět?“

„Cokoli, co by mohlo objasnit, proč se někomu tak protivil, že mu rozmlátil lebku.“

„V tom vám, obávám se, nemohu pomoci. Nemám tušení.“

„Vy jste ho měla ráda?“

„Ne zvlášť. O svém vztahu k němu jsem ani moc nepřemýšlela.

Dobře jsem s ním vycházela. Byl to perfekcionista, který si příliš nepotrpěl na hlupáky. Ale jinak se s ním pracovalo dobře – když člověk svůj obor ovládal. A to je můj případ.“

„Takže vaši práci si nepotřeboval prověřovat. A jak se srovnával s těmi, kdo ji tak dobře neovládali?“

„Na to se raději zeptejte jich, kapitáne.“

„Byl u svého personálu oblíbený?“

„Co s tím má oblíbenost co dělat? Já si o sobě nemyslím, že jsem oblíbená, ale kvůli tomu se netřesu o svůj život.“

Na chvilku se odmlčela a pak řekla smířlivějším tónem:

„Asi vám připadám velice odmítavá. Ale nechci, aby to tak vyznělo. To je tím, že prostě nemohu ničím pomoci. Nemám tušení, kdo a proč by ho mohl zabít. Vím jen to, že jsem to nebyla já.“

„Pozorovala jste na něm poslední dobou nějakou změnu?“

„Změnu? Myslíte v náladě nebo v chování? Ani bych neřekla. Působil dojmem člověka, který žije v neustálém stresu – ale takový už byl: přepracovaný, posedlý prací, samotář. Jedna taková kuriózní věc: zajímal se o naši novou úřednici, Brendu Pridmorovou. Je to hezká holčička, ale rozhodně pod jeho intelektuální úrovní. Nic vážného to podle mě nebylo, ale v ústavu to vzbouzelo jisté pobavení. Nejspíš se pokoušel někomu – anebo možná sobě – něco dokázat.“

„Jistě jste slyšela, že někdo telefonoval paní Bidwellové, viďte?“

„O tom ví pochopitelně celá laboratoř. Já jsem jí ale nevolala, jestli vám jde o tohle. Ostatně, byla bych věděla, že to nemůže vyjít.“

„Jak to myslíte – nemůže vyjít?“

„Záviselo to totiž na předpokladu, že starý Lorrimer nebude doma. Myslím včera. Ten, kdo volal, se přece nemohl spoléhat na to, že si starý Lorrimer všimne, že se Edwin v noci nevrátil domů, teprve když se nedočká šálku čaje, který mu jeho syn nosil ráno do postele. Náhodou si šel včera docela spokojeně lehnout. Jenže to ten volající šprýmař nemohl vědět. Normálně by byl Edwin postrádán mnohem dřív.“

„Byl nějaký důvod domnívat se, že starý pan Lorrimer nebude doma?“

„Včera odpoledne měl nastoupit v addenbrookské nemocnici na léčení jakési kožní choroby. Myslím, že o tom vědělo celé biologické

oddělení. Telefonoval dost často, rozčiloval se kvůli termínu, a jestli se Edwin může uvolnit, aby ho tam odvezl. Včera krátce po desáté zavolal, že pro něho přece jen volné lůžko nemají.“

„Kdo bral telefon?“

„Já. Zvonil v jeho soukromé pracovně a já jsem ho tam zvedla. Edwin se ještě nevrátil z obdukce v případu klančové vraždy. Řekla jsem mu to, hned jak přišel.“

„Komu jste to ještě řekla?“

„Když jsem vyšla z pracovny, prohodila jsem jen tak mimochodem, že starý pan Lorrimer přece jen do nemocnice nemusí. Už nevím přesně, jak jsem to formulovala. Myslím, že k tomu nikdo nic nepoznamenal a snad to ani pořádně nevnímal.“

„A celé osazenstvo biologické sekce bylo v tu dobu v laboratoři a slyšelo vás?“

Náhle ztratila svou klidnou rozvahu. Zrudla a zaváhala, jako by si poprvé uvědomila, kam to všechno míří. Oba muži čekali, co řekne. Pak, rozvzteklena sama na sebe, se překotně ohradila:

„Je mi líto, ale nevzpomínám si. Musíte se jich zeptat. Nepřipadalo mi to v tu chvíli nijak důležité a měla jsem co dělat. Všichni měli co dělat. Mám dojem, že tam byli všichni, ale nejsem si jista.“

„Děkuju vám,“ řekl Dalgliesh chladně. „Velmi jste nám pomohla.“

7

Paní Bidwellová se objevila u dveří právě v okamžiku, kdy z nich dva zřízenci prosektury vynášeli mrtvé tělo. Bylo jí zřejmě líto, že už ho tam nezastihla, a civěla na křídový obrys, který Massingham na podlaze vyznačil, jako by to byla ubohá náhražka za něco pravého. Zadívala se za přikrytou kovovou bednou a řekla:

„Chudák malej! To by mě nikdá nenapadlo, že se dočkám, až ho odtud budou vynášet nohama napřed. Že by byl oblíbenej, to tedy nebyl. No, stejně mu to teď asi těžkou hlavu nedělá. To jste přes něj přehodili tamhleten můj prachovej povlak, viďte?“

Mžourala podezíravě na plátěnou pokrývku, úhledně složenou na

konci jednoho z pracovních stolů.

„Ano, přinesli ho z laboratorního prádelníku.“

„No dobře – pokud ho zas dáte zpátky, odkud jste ho vzali. Anebo ještě líp: hoďte ho rovnou do špinavýho prádla. Ale byla bych moc nerada, kdyby ho někdo z vás tady odtud odnášel. Beztak se tu ztrácí spousta prádla.“

„Proč nebyl oblíbený, paní Bidwellová?“

„Byl až moc velkej pedant. Dneska, toť se ví, to jináč nejde, když chcete, aby se s něčím hnulo. Ale z toho, co jsem slyšela, byl k svý vlastní škodě přehnaně úzkostlivej. A bylo to s ním čím dál horši, to je fakt. A taky se choval tak divně poslední dobou. Měl špatný nervy. Asi jste slyšeli o tý nepříjemnosti v recepční hale, co měl předevčírem, ne? No, oni vám to řeknou. Zeptejte se inspektora Blakelocka. Zrovna před polednem se to strhlo. Doktor Lorrimer měl opravdickou potyčku s tou praštěnou holkou doktora Kerrisona. Málem ji vystrčil ze dveří. Ta vám tedy vřeštěla jako siréna. Přišla jsem do haly právě v tom nejhorším. Tohle si její táta jen tak líbit nenechá, povídám inspektorovi Blakelockovi. On je na ty děti hrozně vysazenej. Pamatujte na mý slova, povídám, jestli se doktor Lorrimer nedokáže zkrotit, dojde v týhle laboratoři k vraždě. To samý jsem řekla panu Middlemassovi.“

„Rád bych od vás slyšel, paní Bidwellová, jak to bylo s tím telefonem dnes ráno. Kdy vás volali?“

„Bylo to tak k sedmý hodině. Snídali jsme a já jsem právě dolila čajník pro druhou várku. Držela jsem konvici v ruce, když zazvonil telefon.“

„A kdo ho zvedl?“

„Bidwell. Telefon je v předsíni a Bidwell vstal a šel k němu. Nadával přitom, poněvadž si zrovna zased k uzenýmu sledi. A studenýho sledě, toho Bidwell nesnáší. Vždycky máme uzený sledě ve čtvrtek, poněvadž ve středu odpoledne přijíždí z Ely dodávka Marshallovy rybárny.“

„Chodí váš muž obvykle k telefonu?“

„Vždycky bere telefon on. A když není doma, nechávám to zvonit. Já tyhle čerchmantský vynálezy nesnáším. Odvždycky. Nikdy bych to v dome neměla, kdyby nám to naše Shirley před časem nenechala za-

montovat. Je teď vdaná a žije poblíž Mildenhallu a můžem jí prej vždycky zavolat, kdybysme ji potřebovali. To se náramně vyplatí, to vám teda povím. Nikdá neslyším, co kdo říká. Už stačí, když to zazvoní, aby to jednoho k smrti vyděsilo. Telegramy a telefon, Obojí nenávidím."

„Kdo podle vás v laboratoři ví, že telefon bere vždycky váš manžel?"

„Skoro všickni tady, určitě. Musej vědět, že se tý věci nedotknu. To není žádný tajemství. Jsme holt takový, jak nás pánbůh udělal, a některý o chlup horší. Nemám se za co stydět."

„Ovšemže ne. Váš manžel je teď podle všeho v práci, viďte?"

„To víte, že je. Dělá na farmě kapitána Masseyho – Yeoman's Farm se to jmenuje. Většinou jezdí na traktoru. Už je tam bezmála dvacet let."

Dalgliesh téměř nepozorovaně kývl na Massinghama a inspektor vyklouzl z místnosti, aby dal tichý příkaz seržantovi Underhillovi. Bylo by dobře promluvit si s panem Bidwellem, dokud má ten telefonní rozhovor v čerstvé paměti. Dalgliesh pokračoval:

„Jak to bylo dál?"

„Bidwell se vrátil a řek mi, že dneska ráno nemám chodit do laboratoře, poněvadž mě paní Schofieldová potřebuje na nějakou práci přímo v Leamingsu. Abych tam prej sjela na kole a že mě pak i s kolem odveze domů. Asi by ho nechala trčet z kufru toho červenýho jaguára, co má. Napadlo mě, že je to trochu opovážlivý, když ví, že mám každý ráno bejt tady, ale nic proti paní Schofieldový nemám, a jestli mě potřebuje, tak proč bych nevyhověla? Laboratoř holt musí počkat, povídám ještě Bidwellovi. Nemůžu bejt na dvou místech najednou, povídám. Co se neudělá dnes, udělá se zejtra."

„Pracujete tu denně?"

„Kromě sobot a nedělí. Přijdu kolem půl devátý, minuta sem minuta tam nehraje roli, a poklízím asi tak do desíti. Pak jsem tu zas ve dvanáct pro případ, že by některej z pánů chtěl uvařit něco lehčího k obědu. Děvčata si to většinou obstaraj samy. Pak po nich umeju. Ponejvíc odtud vypadnu řekněme o půl třetí. Je to lehká práce, to se musí uznat. Scobie a já – Scobie je zdejší zřízenec – poklízíme na jednotlivých pracovištích, ale takový ty těžší práce má na starosti úklidová

četa. Jsou tu jen v pondělí a v pátek od sedmi do devíti, vždycky jich z Ely přijede plná dodávka, a vydrhnou hlavní halu a schodiště a vyleštěj všecky těžký kusy. Inspektor Blakelock přichází ty dny časnějc, aby je pustil dál, a Scobie na ně dohlíží. No, ale taky pokaždý nepřijedou. To víte, nikomu na tom osobně nezáleží. Ne jako dřív, kdy jsem to tu já se dvěma ženskýma ze vsi všecinko zastala.“

„Tak co byste byla za normálních okolností, kdyby dnes byl čtvrtek jako jindy, po svém příchodu do práce dělala? Dobře si to rozmyslete, paní Bidwellová. Může to být velice důležité.“

„Tady není co k rozmýšlení. Dělala bych to samý, co dělám denně.“

„A to?“

„Dole v šatně bych si odložila klobouk a kabát. Oblíkla bych se do pracovního. Z kumbálu na nářadí bych si vzala kýbl a prášky a dezinfekční prostředky. Vytřela bych záchody, mužský i ženský. Pak bych spočítala špinavý prádlo a sbalila ho do rance.

Rozdala bych bílý pláště, kde by bylo třeba. Pak bych vysmejčila a uklidila ředitelovu kancelář a taky ústřední kancelář.“

„Dobrá,“ řekl Dalgliesh. „Pojďte, projdeme si to jedno po druhém, ano?“

Tři minuty nato vykročilo podivné procesíčko vzhůru po schodišti. Paní Bidwellová, převlečená do temně modrého pracovního pláště, v jedné ruce kbelík z umělé hmoty, v druhé mop, kráčela v čele. Dalgliesh a Massingham ji následovali. Obě toalety byly v druhém patře vzadu proti laboratoři pro výzkum dokumentů. Zřejmě to byla kdysi elegantní ložnice, kterou přestavěli. Prostředkem místnosti vedla teď úzká chodba k jedinému zamřížovanému oknu. Nevábně vyhlížejícími dveřmi vlevo se vcházelo na dámskou toaletu a podobnými dveřmi o několik metrů dál vpravo do pánské. Paní Bidwellová vstoupila do místnosti po levé straně. Byla větší, než Dalgliesh čekal, ale chabě ji osvětlovalo jediné kulaté okno s matnou sklápěcí tabulkou, přibližně metr dvacet od podlahy. Okno bylo otevřené. Byly tu tři klozetové kabiny. V předním prostoru byla dvě malá umývadla s kazetou na papírové ručníky a vlevo od dveří dlouhý, umakartem pokrytý pult se zrcadlem, sloužící patrně jako toaletní stolek. Vpravo byl do zdi zapuštěný plynový spalovač odpadků, řada háčků na šaty, velký proutěný košík na prádlo a dvě poněkud otlučená bambusová křesla.

Dalgliesh se zeptal paní Bidwellové:

„V takovémhle stavu by to tu mělo vypadat?“

Bystrá očka paní Bidwellové přejela místnost. Dveře do tří klozetů byly otevřené a paní Bidwellová do nich rychle nakoukla.

„O nic líp, ani o nic hůř. Zachovávaj tu celkem pořádek, to musím uznat.“

„A to okno je obvykle otevřené?“

„V létě i v zimě, leda když pořádně přituhne. Je to tu jediná ventilace, jak vidíte.“

„Spalovací přístroj je vypnutý. Je to obvyklé?“

„Jo, to je. Ta, která odtud odchází naposled, ho na noc vypíná, a já ho pak ráno zase zapnu.“

Dalgliesh nahlédl do přístroje. Na dně byly jen pozůstatky po karbonovém popelu. Přešel k oknu. Někdy během noci sem zřejmě naprršelo a na dlaždičkové podlaze byly jasně rozpoznatelné zaschlé šplíchance. Ale i vnitřní tabulka, kterou déšť nemohl pocákat, byla pozoruhodně čistá a kolem okenního pražce nebylo vidět ani prášek. Řekl:

„Utírala jste včera to okno, paní Bidwellová?“

„To víte, že jo. Vždyť vám to povídám: každý ráno uklízím na záchodech. A když uklízím, tak uklízím. Mám se do toho pustit?“

„Obávám se, že se dnes uklízet nebude. Budeme předstírat, že jste si to tady už odbyla. No, a jak je to dál? Co prádlo?“

V koši na prádlo byl jen jeden pracovní plášť, označený iniciálami C. M. E. Paní Bidwellová řekla:

„Moc špinavých plášťů bych ani nečekala, tedy ne ve čtvrtek. Obyčejně jim vydržej celej tejden; vždycky v pátek, než jdou domů, je sem odhazujou. V pondělí bejvá s prádlem hodně co dělat, taky se rozdávaj čistý pláště. Tohle vypadá, že se slečna Easterbrooková polila včera čajem. Teda nestává se jí to, ale je háklivá. Kdepak slečna Easterbrooková, ta by v ušpiněným plášti nechodila, ať by to byl kterejkoli den v tejdnu.“

Takže aspoň někdo z biologického oddělení věděl, pomyslel si Dalgliesh, že paní Bidwellová má přijít časně ráno do laboratoře, aby připravila čistý bílý plášť. Bylo by zajímavé zjistit, kdo byl u toho, když přepečlivá slečna Easterbrooková měla tu příhodu s čajem.

Pánská toaleta, až na mušle, se jen velmi málo lišila od dámské.

Bylo tam totéž kulaté otevřené okno a právě tak na tabulkách či na pražci chyběly jakékoli stopy. Dalgliesh si přenesl jedno z proutěných křesel a opatrně, aby se nedotkl ani okna, ani pražce, vyhlédl ven. O necelé dva metry níž byl hořejšek spodního okna, a to oddělovala stejná vzdálenost od okna v prvním patře. Pod nimi byla dlážděná terasa, která přiléhala těsně ke zdi. Tvrdá půda, noční déšť a důkladný úklid paní Bidwellové znamenaly, že by jen s velikým štěstím našli nějakou stopu po slézání. Ovšem přiměřeně štíhlá a mrštná osoba s potřebnou odvahou a nelekající se výšek by se tudy jistě dostala ven. Avšak jestliže byl vrah zaměstnanec laboratoře, proč by riskoval, že si zlomí vaz, když přece musel vědět, že Lorrimer má u sebe klíče? A jestliže vrah byl někdo zvenčí, jak si pak vysvětlit zamčený hlavní vchod, netknutý poplašný systém a fakt, že ho Lorrimer musel vpustit dovnitř?

Dalgliesh zaměřil pozornost na umývadla. Žádné nebylo zvlášť špinavé, ale poblíž okraje mísy nejblíž u dveří byla sliznatá šmouha jako od ovesné kaše. Sklonil hlavu nad umývadlo a přičichl. Měl neobyčejně vyvinutý čich a z odtokového otvoru ucítil slabý, ale neomylně odporný zápach lidských zvratků.

Paní Bidwellová odklopila zatím víko koše na prádlo. Neubránila se výkřiku.

„To je divný! Nic tam není."

Dalgliesh i Massingham se otočili. Dalgliesh se zeptal:

„Co jste si myslela, že tam najdete, paní Bidwellová?"

„Bílej plášť pana Middlemasse, ten tam měl bejt!"

Prudce vyrazila z místnosti. Dalgliesh a Massingham ji následovali. Otevřela dokořán dveře laboratoře pro výzkum dokumentů a rozhlédla se. Pak dveře zase zavřela a postavila se zády k nim. Řekla:

„Je pryč! Na věšáku nevisí. Kde tedy je? Kde je bílej plášť pana Middlemasse?"

Dalgliesh se zeptal:

„Proč jste si myslela, že ho najdete v koši na prádlo?"

Černé oči paní Bidwellové se nesmírně rozšířily. Jezdila jimi vyhýbavě ze strany na stranu a pak řekla s hrůzyplnou rozkoší:

„Poněvadž na něm byla krev, proto! Lorrimerova krev!"

8

Konečně sestupovali po hlavním schodišti k ředitelově pracovně. Z knihovny se ozýval přerývaný šum hlasů, tlumený a nárazovitý jako z pohřebního shromáždění. U předních dveří stál detektiv-konstábl s neúčastnou ostražitostí muže placeného za to, aby snášel nudu, ale připraveného bleskurychle zakročit, kdyby nuda měla nepředvídaně skončit.

Howarth nechal svou pracovnu nezamčenou a klíč ve dveřích. Dalgliesh se pozastavil nad tím, že se ředitel rozhodl vyčkat s ostatními v knihovně, a dohadoval se, zda tím chtěl demonstrovat solidaritu se svými kolegy, či zda to byla taktní připomínka, že jeho kancelář je jednou z místností, které se brzy ráno měla věnovat paní Bidwellová, a proto se o ni Dalgliesh musí obzvlášť zajímat. Ale takové úvahy byly nepochybně příliš odlehlé. Sotva se dalo předpokládat, že Howarth po odhalení mrtvoly nevstoupil do své pracovny. Jestliže tam bylo co odstranit, pak k tomu neměl nikdo lepší příležitost než on.

Dalgliesh čekal, že místnost bude vypadat impozantně, a přesto ho její vzhled překvapil. Štukatura vyklenutého stropu byla úchvatná, bujný propletenec věnců, lastur, stuh a révoví, vyumělkovaný, ale celkem uměřený. Krb sestával z bílého a kropenatého mramoru s jemně řezaným vlysem, na němž tančily nymfy a pastýři hráli na píšťaly, s klasickou římsou a otevřeným frontonem nad ní. Usoudil, že tento vkusně vyvážený salón, příliš malý, aby se dal rozdělit, a ne dost velký, aby sloužil jako laboratoř, unikl osudu valné části domu spíš z důvodu administrativní a vědecké vhodnosti než nějakého citlivého vztahu plukovníka Hoggatta k jeho původní dokonalosti. Byl nově zařízen ve stylu, který zaručeně nikoho neurážel; byl to příjemný kompromis mezi kancelářským konzervatismem a moderní účelovostí. Vlevo od krbu byla velká zasklená knihovna, vpravo soukromá skříň a stojací věšák. Mezi vysokými okny stál čtverhranný konferenční stůl se čtyřmi křesly, jakým bývají vybaveny pracovny vyšších státních úředníků. Vedle něho ocelový trezor, opatřený kombinačním zámkem. Howarthův psací stůl, prostý výtvor ze stejného dřeva jako konferenční stůl, stál přímo proti dveřím. Kromě pokaňkaného pijáku a

stojánku na pera na něm spočívala malá dřevěná polička s různými slovníky. Byl tu *Shorter Oxford Dictionary*, slovník citátů, Rogetův synonymický slovník a Fowlerova příručka o úzu v moderní angličtině. Na vědeckého pracovníka výběr, zdálo se, podivný. Ještě tam byly tři kovové tácy označené „Sem“, „K vyřízení“ a „Ven“. Na podnose s označením „Ven“ ležely dvě hnědé skládací desky, svrchní s nápisem „Kaple – Návrhy na převod pod správu památkové péče“, a druhá, veliká, stará, nepoddajná a mnohokrát slepovaná složka byla nadepsána „Nová laboratoř – Akreditace“.

Dalglieshe zarazilo, jak celá místnost působí prázdně a neosobně. Byla zřejmě pro Howarthův příchod nedávno vyzdobena a bledý, šedě zelený koberec se čtvercovým doplňkem pod psacím stolem byl ještě nevyšlapán, záclony visely v dosud netknutých temně zelených záhybech. Byl tu jen jeden obraz, umístěný nad krbem, ale zato originál: raný olej Stanleyho Spencera znázorňující Nanebevzetí Panny Marie. Macatá, žilkovatá, perspektivou zkrácená stehna v rudých reformkách se vznášela z kruhu chňapajících upracovaných rukou k uvítacímu výboru vyjevených cherubínů. Je to pro tenhle pokoj poněkud výstřední volba, pomyslel si Dalgliesh, nesouladná jak dobově, tak stylem. Byl to kromě knih jediný předmět, který odrážel osobní vkus – sotva se dalo předpokládat, že obraz dodala vládní agentura. Jinak tu převládala atmosféra nezabydleného, neúplně zařízeného pokoje, pečlivě přichystaného pro neznámého nájemníka, který mu má teprve vtisknout svůj vkus a osobnost. Sotva se dalo věřit, že zde Howarth už přes rok pracoval. Paní Bidwellová, úzká malá ústa našpulená, oči přimhouřené, se tu rozhlížela s netajenou nelibostí. Dalgliesh se zeptal:

„Vypadá to tu tak, jak byste čekala, že to tu najdete?“

„Přesně. Každý ráno, to si pište. Moc toho tady pro mě k uklízení není, viďte? To se rozumí, že tu všecko opráším a vyleštím a koberec přejedu luxem. Ale pan Howarth je čistotnej a pořádnej, to se musí nechat. Ne jako starej doktor MacIntyre. Ach, to byl zlatej člověk! Ale bordelář! Měli byste takhle ráno vidět jeho stůl. A toho kouře! Někdy se dalo sotva dohlídnout přes místnost. Měl na stole takovou pěknou lebku na fajfky. Vykopali ji, když dělali výkop pro trubky k nový přístavbě laborky, tam, co se zkoumaj vozidla. Přes dvě stě let byla v

zemi, řek mi doktor Mac a ukázal mi prasklinu – zrovna jako puklej hrnek to vypadalo –, jak tam někdo tu jeho lebku nakřáp. Tak tuhle vraždu nikdá nevypátrali. Mně tu ta lebka schází. Opravdu se tu moc hezky vyjímala. A takových obrázků tu měl, na jednom byl on a jeho přátelé z univerzity a nad nima zkřížený vesla, jinej zas byl barevnej ze Skotský vysočiny s huňatým dobytkem, jak se brouzdá v jezeře, a na jednom byl jeho tatínek se psama, a takovej krásnej obrázek jeho ženy – to už byla chuděra po smrti a jinej velkej obrázek Benátek s gondolama a houfem cizinců v maškarním, a legrační podobizna doktora Maca nakreslená jedním z jeho přátel a ten přítel na ní ležel na zemí jako mrtvej a doktor Mac v sherlockovským klobouku lupou pátral po stopách. To vám bylo namouduši k popukání. Ach, obrázky doktora Maca, ty já měla ráda!“ Podívala se na Spencerovo dílo s očividným nedostatkem nadšení.

„A dnes na téhle místnosti není nic neobvyklého?“

„Povídám vám, je to tu jako vždycky. No, sám se podívejte. Čisto jako v klícce. Během dne, kdy tu pracuje, to tu samozřejmě vypadá jinak. Ale pokaždý odtud odchází, jako kdyby nečekal, že se sem ráno vrátí.“

Od paní Bidwellové se Dalgliesh dozvěděl všechno, co se dalo, a proto jí poděkoval s tím, že může jít domů, jen co si v knihovně seržant Reynolds ověří všechny potřebné informace o tom, kde strávila předchozí večer. Vysvětlil jí to s obvyklým taktem, ale ten si mohl u paní Bidwellové odpustit. Řekla vesele a beze zloby:

„Tohle se mně teda přišít nedá, a Bidwellovi jakbysmet. Byli jsme spolu na představení. Seděli jsme v pátý řadě odzadu mezi Joe Machinem – to je kostelník – a Willie Barnesem – to je kaplan, a zůstali jsme tam až do konce představení. Nevypařili jsme se odtamtud jako někdo, koho bych mohla jmenovat.“

„Kdo se odtamtud vypařil, paní Bidwellová?“

„Sám se ho zeptejte. Seděl na konci řady před náma a možná že právě v tomhle okamžiku jsme – anebo možná nejsme – v kanceláři toho pána. Chcete si s ním promluvit? Mám ho pozvat dál?“ Mluvila dychtivě a dívala se ke dveřím jako nedočkavý ohař s ušima nastraženýma na povel k aportu.

„S tím už si poradíme, paní Bidwellová, děkuju vám. A kdybychom

s vámi ještě chtěli mluvit, tak se ozveme. Velice jste nám pomohla.“

„Napadlo mě, že bych jim všem mohla udělat kafe, než odejdu. Na tom snad není nic špatnýho.“

Nemělo smysl varovat ji, aby nemluvila se zaměstnanci laboratoře, anebo, když na to přijde, s celou vesnicí. Dalgliesh nepochyboval o tom, že o jeho prohlídce toalet a pohřešovaném zakrváceném plášti bude brzy kdekdo vědět. Ale na tom konečně ani. moc nezáleží. Vrah přece jistě ví, že si policie okamžitě uvědomí, jaký význam by mohl mít ten ranní telefonní vzkaz paní Bidwellové. Lidé, s nimiž Dalgliesh má co dělat, jsou inteligentní, mají své zkušenosti, i když zprostředkované, s vyšetřováním zločinů, vyznají se v policejních postupech, jsou si vědomi pravidel, jimiž se řídí každý jeho krok. Nemá pochyby o tom, že valná část skupiny čekající teď v knihovně na rozhovor s ním sleduje v duchu takřka do detailu jeho počínání.

A mezi nimi je – nebo ho aspoň znají – vrah.

9

Když komisař Mercer vybíral své dva seržanty, měl asi představu kontrastu, anebo možná počítal s případnou Dalglieshovou předpojatosti, pokud jde o věk a zkušenost svých podřízených. Seržant Reynolds neměl už daleko do výslužby – širokoplecí, pomalu se vyjadřující kliďas staré školy a rodák zdejších slatin. Seržant Underhill, nedávno povýšený, vypadal tak mladě, že by mohl být jeho syn. Jeho chlapecká, otevřená tvář s výrazem ukázněného idealismu byla Massinghamovi matně povědomá, měl dojem, že ji zahlédl v jednom policejním náborovém prospektu, ale v zájmu harmonické spolupráce o tom ve prospěch Underhilla raději zapochyboval.

Čtyři policejní úředníci seděli u konferenčního stolu v ředitelově pracovně. Dalgliesh dával svému týmu instrukce, než zahájí předběžné rozhovory. Jako vždycky si s jistým neklidem uvědomoval, jak rychle ubíhá čas. Bylo už po jedenácté a nemohl se dočkat, až skončí práci v ústavu a rozjede se za starým panem Lorrimerem. Klíč k rozřešení vraždy jeho syna by mohl být v laboratoři; klíč k osobě zavraž-

děného je někde jinde. Ale Dalgliesh ani slovy, ani jejich tónem neprozrazoval netrpělivost.

„Začneme předpokladem, že telefonní vzkaz paní Bidwellové a Lorrimerova smrt spolu souvisejí. To znamená, že volal buď vrah, nebo jeho spolupachatel. Jakého pohlaví byla volající osoba, necháme zatím otevřeno, dokud si nepromluvíme s Bidwellem, ale byla to pravděpodobně žena, která také pravděpodobně věděla, že starý pan Lorrimer měl být včera hospitalizován, ovšem nevěděla, že jeho přijetí na klinice bylo odloženo. Kdyby byl starý pán doma, mohla volající osoba sotva doufat, že se léčka podaří. Jak upozornila slečna Easterbrooková, nikdo se nemohl spolehnout na to, že pan Lorrimer půjde včera brzy spát a teprve ráno po otevření laboratoře zjistí, že jeho syn vůbec nepřišel domů."

Massingham řekl:

„Pachateli by mělo záležet na tom, aby tu dnes ráno byl brzy – předpokládáme-li, že nevěděl, že jeho plán tak docela nevyšel. A samozřejmě za předpokladu, že to zavolání nebyla mystifikace na druhou: Byla by to mazaná finta, vypočítaná na to, abychom ztráceli čas, aby to mátlo vyšetřování a odvracelo podezření od každého kromě těch, co přišli brzy."

Ale pro jednoho z podezřelých by to mohla být ještě mazanější finta, pomyslel si Dalgliesh. Paní Bidwellová uposlechla výzvu z telefonu a právě její příchod do Howarthova domu poskytl řediteli záminku k tomu, aby tak časně přijel do ústavu. Zajímalo by ho, kdy se sem Howarth obvykle dostavuje. To bude jedna z otázek, které mu položí. Řekl:

„Vyjděme z předpokladu, že to nebyla mystifikace, že vrah nebo jeho společník telefonoval proto, aby zdržel příchod paní Bidwellové a nález mrtvoly. Co si tedy od toho sliboval? Podvrhnout anebo zničit nějaký důkaz? Nebo odklidit, co přehlédl; umýt pořádně tu palici; odstranit jakoukoli stopu, kterou tam mohl včera večer zanechat; vrátit mrtvému do kapsy klíče? Ale k tomu by měl nejlepší příležitost Blakelock – jenže ten by je byl vůbec nepotřeboval. Vzkaz by také mohl někomu usnadnit, aby rezervní sadu klíčů dal zpátky do bezpečnostní schránky. Ale to by mohl provést naprosto hladce, kvůli tomu by nemusel zdržovat paní Bidwellovou. Ovšem nedá se to vyloučit."

Underhill řekl:

„Ale dovolte, pane kapitáne, je to tak pravděpodobné, že ten dotyčný, co volal, měl v úmyslu oddálit nález mrtvoly a poskytnout vrahovi čas, aby vrátil klíče? Dalo se sice čekat, že paní Bidwellová bude dnes ráno v biologickém oddělení první, až bude roznášet čisté pláště. Ale na to se přece vrah nemohl spoléhat. Jak inspektor Blakelock, tak Brenda Pridmorová by tam byli mohli zajít kdykoli před jeho příchodem."

S tímhle vrah možná počítal, pomyslel si Dalgliesh, třeba mu stálo za to tuto možnost riskovat. Podle Dalglieshových zkušeností se v časných hodinách zaběhnutý postup práce v ústavu zřídkakdy mění. Pokud Blakelock neměl za úkol kontrolovat brzy ráno bezpečnostní zařízení laboratoře – a to je další otázka, kterou musí položit –, pak by se měl s Brendou Pridmorovou hned pustit do normální práce u recepčního pultu. Kdyby vše probíhalo jako obvykle, pak první měla objevit mrtvolu paní Bidwellová. Kdokoli z personálu, kdo by chtěl do biologické laboratoře dřív než ona, by byl potřeboval dobře zdůvodnit, co tam pohledává, ledaže by pochopitelně – patřil k osazenstvu biologického oddělení.

Massingham řekl:

„S tím pohřešovaným bílým pláštěm se mi to nezdá, pane. Sotva ho někdo mohl odstranit nebo zničit jen proto, aby nám zabránil dozvědět se o potyčce Middlemasse s Lorrimerem. Ta nechutná, ale zajímavá epizodka se jistě rozkřikla po celé laboratoři pár minut potom, co k ní došlo. Paní Bidwellová se už o to postarala."

Dalgliesh i Massingham uvažovali, do jaké míry bylo vylíčení hádky v krajně dramatickém podání paní Bidwellové přesné. Zřejmě vstoupila do laboratoře teprve v okamžiku, když už rána padla, takže toho viděla pohříchu málo. Dalgliesh s obavami už předem rozeznával známý jev: touhu svědkyně, vědomé si chatrnosti své výpovědi, vydobýt z ní co nejvíc, aby nezklamala policii, a držet se přitom pokud možno v mezích pravdivosti. Oproštěna od příkras paní Bidwellové, zůstala holá podstata události neuspokojivě malicherná.

„O co se hádali, to vám s čistým svědomím říct nemůžu, jenom to, že šlo o nějakou dámu, a že doktor Lorrimer byl rozčílenej, poněvadž telefonovala panu Middlemassovi. Dveře byly otevřený a tolik jsem

aspoň zaslechla, jak jsem šla kolem cestou na dámský toalety. Nejspíš ho zavolala, že si chtěla smluvit rande, a to se doktorovi Lorrimerovi nelíbilo. Jakživa jsem neviděla tak bílýho člověka. Jak smrt vypadal, když si takhle přidržoval kapesník k úplně zakrvácené tváři a přes něj třeštil ty svoje černý oči. A pan Middlemass byl červenej jak krocan. Bylo mu asi moc trapně. Tedy, na takovýhle věci nejsme u Hoggattů zvyklí, aby se vedoucí pracovníci takhle navzájem řezali. Jak se řádný džentlmeni začnou mlátit pěstma, obyčejně v tom vězí nějaká ženská. A jestli chcete něco vědět, tak s touhle vraždou to není jinačí."

Dalgliesh řekl:

„Middlemass nám poví ještě svou verzi té příhody. Teď bych si rád promluvil se všemi lidmi v knihovně a pak se s inspektorem Massinghamem pustíme do předběžných výslechů, a to Howarthe, obou žen, Angely Foleyové a Brendy Pridmorové, Blakelocka, Middlemasse a všech ostatních, kdo nemají spolehlivé alibi. Od vás bych, seržante, chtěl, abyste zorganizoval obvyklý postup. U každé prohlídky jednotlivých oddělení by měl být přítomen některý z vedoucích pracovníků. Jedině oni nám mohou říct, jestli se v jejich laboratoři od včerejška něco změnilo. Také se porozhlédněte – připusťme, že bez valných vyhlídek – po zmizelém listě z Lorrimerova zápisníku, po jakékoli známce jeho včerejší činnosti kromě práce na vraždě v klančovém lomu, po jakékoli stopě, která by nám napověděla, co se stalo se zmizelým pláštěm. Potřebuju důkladnou prohlídku celé budovy, obzvlášť zaměřenou na možnosti vstupu a úniku. Včerejší noční déšť se nám moc nehodí. Zdi najdete patrně nadobro spláchnuté, ale přece jen by mohlo něco prokázat, že se pachatel dostal ven jedním z oken na toaletách.

Budete potřebovat pár lidí na průzkum terénu. Po dešti je půda dost měkká, a kdyby vrah přijel vozem nebo na motorce, zanechal by stopy po pneumatikách. Kdyby se nějaké našly, dají se ověřit na místě podle rejstříku pneumatik; nemusíme se s tím obracet na Metropolitní laboratoř, zbytečně bychom ztráceli čas. Přímo naproti vchodu do ústavu je autobusová zastávka. Zjistěte, kdy tudy jezdí autobusy. Je tu vždycky možnost, že někdo z cestujících nebo posádky vozu něco zpozoroval. Budovu bych měl rád prohlédnutou co nejdřív a co nejrychleji, aby se personál mohl zase vrátit do práce. Mají dost co dělat

s novou vraždou a nemůžeme nechat ústav zavřený déle, než je naprosto nezbytné. Do zítřejšího rána bych jim rád budovu uvolnil.

Pak je tu ta šmouha v prvním umývadle na pánské toaletě – vypadá to jako zvratky, pach z odtoku je stále dost patrný. Pošlete vzorek spěšně do Metropolitní laboratoře. Bude asi nutné odšroubovat kloub, abyste se dostali na dno sifónu. Potřebujeme zjistit, kdo tam byl včera naposled, a jestli si všiml té šmouhy v umývadle. Jestliže nikdo nepřizná, že během dne zvracel, anebo mu to nikdo nebude moci dosvědčit, pak bude třeba u všech zjistit, co kdo večeřel. Mohly by to být i zvratky Lorrimerovy, takže budeme potřebovat informaci o obsahu jeho žaludku. Také bych chtěl, aby mi ve zdejší laboratoři nechali vzorek jeho krve a vlasů. Ale o to se postará doktor Blain-Thomson.“

Reynolds řekl:

„Máme za kritickou dobu pokládat čas od šesti hodin a patnácti minut večer, kdy byl v laboratoři spatřen živý, do půlnoci?“

„Zatím. Až promluvíme s jeho otcem a on nám potvrdí, že mu syn opravdu volal ve tři čtvrtě na devět, můžeme si to rozmezí zkrátit. A jasnější představu o době smrti si uděláme, až doktor Blain-Thomson bude hotov s obdukcí. Ale soudě podle stavu ztuhlosti, odhad doktora Kerrisona byl asi dost přesný.“

Ale odhad doktora Kerrisona nemusel být nepřesný, jestliže vrahem byl on. Posmrtná ztuhlost je notoricky nespolehlivá, a kdyby chtěl Kerrison pro sebe alibi, mohl posunout hodinu smrti až o hodinu, aniž by vzbudil podezření. A kdyby měl všechno přesně vypočítané, nemusel potřebovat ani hodinu. Bylo od něho obezřetné, že přivolal policejního lékaře, aby mu potvrdil jeho odhad úmrtí. Ale je vůbec myslitelné, že by doktor Greene, patrně velmi zkušený v ohledávání mrtvol, nesouhlasil se znaleckým názorem soudního patologa, nebyl-li by to posudek vysloveně pochybený? Kdyby Kerrison byl pachatelem, přivoláním Greena by sotva něco riskoval.

Dalgliesh se zvedl.

„Správně,“ řekl. „Dejme se tedy do toho, ano?“

10

Dalgliesh neměl rád při svých běžných a neformálních výsleších víc než jednoho dalšího policejního úředníka, a tak výpovědi zaznamenával Massingham. Nebylo to skoro ani zapotřebí: věděl, že Dalgliesh má fenomenální paměť. Ale přesto tuto praxi pokládal za užitečnou. Seděli spolu u konferenčního stolu v ředitelově pracovně, zatímco Howarth – snad proto, že se mu příčilo posadit se ve své kanceláři jinam než za svůj psací stůl – zůstal raději stát. Nonšalantně se opíral o krb. Massingham zvedl občas nenápadně obočí, aby se letmo podíval na jasně řezaný velitelský profil, který se rýsoval proti klasickému vlysu. Na stole ležely tři svazky klíčů; svazek odebraný z pláště mrtvého Lorrimera, svazek, který jim odevzdal inspektor Blakelock, a sada, kterou doktor Howarth po kratší manipulaci s bezpečnostním zámkem vyňal ze schránky v trezoru. Všechny svazky byly totožné: jeden klíč systému Yale a dva patentní klíče od hlavních dveří a ještě jeden menší klíč na prostém kovovém kroužku. Žádný z nich – patrně z bezpečnostních důvodů – nebyl označen. Dalgliesh řekl:

„A tohle jsou jediné tři existující sady?“

„Ano, až na sadu uloženou na policii v Guy’s Marshi. Přirozeně jsem si ještě ráno ověřil, jestli tam klíče dosud mají. Uchovávají je v sejfu pod dohledem staničního policejního úředníka. Zůstaly netknuty. Potřebují tam jednu sadu pro případ, že by spustil poplach. V noci na dnešek se poplach neozval.“

Dalgliesh věděl už od Mercera, že tamější klíče byly překontrolovány. Řekl:

„A ten nejmenší klíč?“

„Ten je od skladu průkazných materiálů. Tam se po předchozí registraci systematicky ukládá všechen došlý materiál, který je pak vydáván vedoucímu příslušného oddělení. On sám určuje, kterému pracovníkovi co přidělit. Kromě toho uskladňujeme materiály, které byly prozkoumány a čekají, až si je policie vyzvedne, a taky ty, které byly předloženy soudu během projednávání případu a pak vráceny, abychom je zde zničili. To jsou většinou drogy. Spalujeme je v incinerátoru za svědecké asistence jednoho zaměstnance laboratoře a policejního úředníka pověřeného dotyčným případem. Sklad materiálů je

také chráněn elektronickým poplašným systémem, ale jak vidno, potřebujeme i klíč pro vnitřní bezpečnost, když systém není zapojen.“

„A včera večer byly všechny vnitřní dveře a vaše pracovna zabezpečeny, jakmile vnitřní poplašné zařízení bylo zapojeno? To znamená, že se vetřelec mohl odtud nepozorovaně dostat jen oknem toalety v horním patře. Všechna ostatní jsou opatřena buď mřížemi, nebo elektronickým poplašným zařízením – je to tak?“

„Ano. Mohl se ovšem stejným způsobem dostat dovnitř, a o to nám šlo především. Ale vylézt nahoru by nebylo tak snadné a poplach by ihned spustil, jakmile by se dotyčný pokusil vniknout do kterékoli z hlavních místností laboratoře. Krátce po mém nástupu jsme uvažovali o rozšíření poplašného systému do obou toalet, ale pak se nám to zdálo zbytečné. Nějakých sedmdesát let, co laboratoř existuje, tu nedošlo k vloupání.“

„Jaký je přesný postup, pokud jde o zamykání laboratoře?“

„Zamykat byli oprávněni pouze oba policejní styční úředníci a Lorrimer jako zástupce bezpečnostního referenta. On anebo styčný úředník ve službě odpovídal za to, že se nikdo ze zaměstnanců v budově nezdržuje, že jsou všechny vnitřní dveře před zapojením poplachu zavřeny a hlavni vchod že je na noc definitivně zamčen. Poplašný systém na policejní stanici v Guy’s Marshi se zapíná, ať se dveře zamknou zevnitř nebo zvenčí.“

„A co tyhle ostatní klíče nalezené u mrtvého, tři v tomhle koženém pouzdru a tady ten samostatný klíč. Poznáváte některý z nich?“

„Ty tři v pouzdru neznám. Jeden je zřejmě od auta a druhé dva jsou předpokládám od jeho domu. Ale ten samostatný mi velice připomíná klíč od Wrenovy kaple. Jestli je to opravdu on, netušil jsem, že jej Lorrimer měl. Ne že by to bylo důležité, ale pokud vím, existuje jen jeden klíč od kaple a ten visí na desce v místnosti vrchního styčného úředníka. Není to patentní klíč a s kaplí si zvláštní starosti neděláme. Není tam nic skutečně hodnotného. Ale architekti a členové archeologických společností si ji chtějí čas od času prohlédnout, a tak jim klíč půjčujeme na podpis v knize, která je v kanceláři. Nedovolujeme jim, aby tam chodili přes pozemky laboratoře. Musí používat zadní vchod z ulice, z Guy’s Marsh Road. Jednou za dva měsíce si berou klíč mládenci z úklidové služby, aby tam vysmýčili a zkontrolovali topení –

musíme tam v zimě udržovat poměrně teplo, strop a řezby jsou totiž dost choulostivé – a slečna Willardová tam občas zajde a utře prach. Když byl její otec v Chevishamu farářem, pořádal příležitostně v kapli bohoslužby, a patrně má slečna k tomu místu sentimentální vztah."

Massingham odešel do kanceláře vrchního inspektora Martina a přinesl odtamtud klíč od kaple. Klíče se shodovaly. Podle záznamu v notýsku, který visel u klíče, si jej naposled vyzvedla slečna Willardová, a to v pondělí pětadvacátého října. Howarth řekl:

„Pomýšlíme na to, převést kapli – hned jak se přemístíme do nové budovy – pod správu památkové péče. Je stále trnem v oku finančnímu odboru, protože odčerpává naše fondy na otop a údržbu. Založil jsem zde smyčcové kvarteto a šestadvacátého srpna jsme v kapli uspořádali koncert, ale jinak je kaple naprosto nevyužitá. Bezpochyby si ji budete chtít prohlédnout a sama o sobě opravdu stojí za vidění. Je to vynikající ukázka chrámové architektury z konce sedmnáctého století, i když ji ve skutečnosti nestavěl Wren, nýbrž Alexander Fort, který jím byl silně ovlivněn."

Dalgliesh řekl náhle:

„Jak jste vycházel s Lorrimerem?"

Howarth odpověděl klidně:

„Ne zvlášť dobře. Uznával jsem ho jako biologa a vůbec jsem si nemohl stěžovat na jeho práci či součinnost se mnou jako s ředitelem. Nebylo snadné proniknout do jeho povahy, a zvláštní sympatie, jak se mi to jevilo, si nezískával. Byl to ale jeden z nejváženějších sérologů v našich službách a budeme ho postrádat. Jedinou jeho chybou byla jeho neochota dát se v čemkoli zastupovat. Měl ve svém oddělení dva sérology, fundované odborníky v oblasti krevních skupin, skvrn, slin a spermat, ale případy vraždy si vždycky bral sám. Kromě práce v terénu, účasti na přelíčeních a povinností na místech činu, pilně přednášel na cvičných kursech detektivů a policejních instrukčních kursech."

Na stole ležel Lorrimerův poznámkový zápisník. Dalgliesh jej přistrčil blíž k Howarthovi a řekl:

„Už jste někdy viděl tohle?"

„Jeho poznámkový sešit? Ano, myslím, že jsem jej zahlédl v jeho oddělení, anebo jak jej nosil s sebou. Byl úzkostlivě pořádný a protivily se mu všelijaké papírky. Všechny důležitější věci si zaznamená-

val do toho notesu a později je přenášel do úředních spisů. Claire Easterbrooková mi řekla, že poslední stránka chybí.“

„Proto bychom se tak nesmírně rádi dozvěděli, co tu včera v noci kromě práce na vraždě v klančovém lomu dělal. Mohl ovšem také zajít do kterékoli jiné laboratoře, že ano?“

„Kdyby vypnul vnitřní poplachové zařízení, pak ano. Měl myslím ve zvyku – když v budově zůstal poslední – spoléhat na Yalův zámek a zástrčku u hlavních dveří a teprve před definitivním odchodem zkontrolovat vnitřní dveře a zapnout bezpečnostní systém. Je samozřejmě důležité, aby poplach nespustil náhodně.“

„Mohl by se se svými odbornými znalostmi pustit i v jiném oddělení do nějakého výzkumu?“

„Záleží na tom, o co by se chtěl pokusit. Převážně se ovšem zabýval určováním a tříděním biologických materiálů, krve, zabarvení těla a zkoumáním vláken a živočišných i rostlinných tkání. Byl to všestranný, na slovo vzatý vědec s širokými zájmy – tedy vědeckými zájmy. Forenzní biologové, obzvlášť v menších kriminalistických laboratořích, jako byla až dosud naše, se nakonec vyznají v nejrůznějších oborech. Ale asi by si netroufl použít složitějších přístrojů v přístrojové sekci, jako je například hmotový spektrometr.“

„A vy osobně nemáte tušení, co mohl dělat?“

„Nemám. Vím ovšem, že byl tady, v mé pracovně. Musil jsem si zjistit jméno jistého konzultujícího chirurga, který byl svědkem obhajoby v jednom z našich dřívějších případů, a včera při odchodu jsem nechal lékařský adresář ležet na svém stole. Dnes ráno byl zpátky v knihovně. Lorrimera málo věcí tak popuzovalo, jako když lidi vytahovali knihy z knihovny. Jestli byl včera v noci v téhle místnosti, silně pochybuji, že sem zašel jen proto, aby se přesvědčil o mém nedbalém zacházení s příručními knihami.“

Konečně se ho Dalgliesh zeptal, kde byl a co dělal předchozí večer.

„Hrál jsem na housle na místním představení. Farář potřeboval vyplnit asi tak pět minut programu a požádal mě, jestli by smyčcové kvarteto nezahrálo něco krátkého a povzbudivého, jak to nazval. Hrál jsem já, drogista, jeden vědecký pracovník z oddělení dokumentů a písařka z ústřední kanceláře. Na cello měla hrát původně slečna Easterbrooková, ale měla už smluvenou večeři, která pro ni byla důležitá, a

tak se nemohla zúčastnit. Hráli jsme Mozartovo divertimento v D dur a byli jsme na pořadu třetí.“

„A zůstal jste až do konce představení?“

„Chtěl jsem. Jenže v sále bylo nepředstavitelně dusno a tak jsem se odtamtud těsně před přestávkou o půl deváté vytratil. Zůstal jsem venku.“

Dalgliesh se zeptal, co přesně dělal.

„Nic. Seděl jsem asi dvacet minut na jednom z těch plochých náhrobků a pak jsem odešel.“

„Viděl jste někoho anebo viděl někdo vás?“

„Viděl jsem maškaru koně – teď už vím, že to nemohl být nikdo jiný než Middlemass, který zaskočil za vrchního inspektora Martina –, jak vychází z pánské šatny. Poskakoval, řekl bych, poněkud bujaře a klepal čelistmi na anděla na jednom z pomníků. Pak se k němu přidala skupina lidových tanečníků v tradičním převlečení, která procházela hřbitovem. Zřejmě byli v hospodě U trumpety. Byla to bizarní podívaná. Po obloze se hnal měsíc a ze tmy se ke mně kotoučem přízemní mlhy vynořovaly ty bizarní postavy s cinkajícími zvonky a čapkarni ozdobenými zimostrázem. Bylo to jako výjev z avantgardního filmu nebo baletu. Chtělo to jen nějakou břesknou scénickou hudbu, nejspíš Stravinského. Seděl jsem nehybně na náhrobku, dost daleko od nich, a myslím, že mě neviděli. Rozhodně jsem nestál o to, aby mě poznali. Koňská maškara se k nim připojila a všichni vešli do sálu. Pak jsem uslyšel, jak spustily housle. Zůstal jsem tam sedět ještě asi tak deset minut a pak jsem odešel. Zbytek večera jsem se procházel podél leamingské hráze a domů jsem dorazil přibližně v deset hodin. Přesný čas vám může potvrdit má nevlastní sestra Dominika.“

Ještě se chvilku dohadovali o administrativní stránce vyšetřování. Doktor Howarth navrhl, že se uchýlí do kanceláře slečny Foleyové a svoji pracovnu uvolní policii. Nelze počítat s tím, že by laboratoř mohla být do konce dnešního dne otevřena, ale Dalgliesh vyjádřil naději, že od zítřejšího rána se tu zase může začít pracovat. Než Howarth odešel, Dalgliesh řekl:

„Každý, s kým jsem mluvil, si vážil doktora Lorrimera jako soudního biologa. Ale jaký to byl člověk? Co jste vy například o něm věděl kromě toho, že byl soudní biolog?“

Doktor Howarth řekl chladně:

„Nic. Nepřišlo mi na mysl, že by se o něm dalo vědět víc než to, že byl soudní biolog. A teď, jestliže nemáte další naléhavé dotazy, musím jít zatelefonovat na ústřední správu, abych se ujistil, že v rozčilení nad tímto poněkud senzačním odchodem nezapomínají poslat mi sem náhradu."

11

Díky regenerační schopnosti mládí se Brenda Pridmorová rychle vzpamatovala z otřesu, který zažila při nálezu Lorrimerovy mrtvoly. Rezolutně odmítla nechat se odvézt domů, a když se ji posléze Dalgliesh chystal vyslechnout, byla už naprosto klidná, ba dokonce nedočkavá vylíčit mu svůj příběh. Se svým snopem bohatých kaštanových vlasů a pihovatou, větrem ošlehanou tváří byla zosobněním venkovského zdraví. Ale šedé oči byly inteligentní, ústa senzitivní a něžná. Zírala přes stůl na Dalglieshe upřeně jako poslušné děvčátko a naprosto bez obav. Napadlo ho, že byla po celý svůj mladinký život zvyklá setkávat se u mužů se stejně strýčkovskou blahovolností a vůbec nepochybovala o tom, že k ní budou stejně vlídní i tihle neznámí policejní úředníci. Na Dalglieshovu výzvu vylíčila přesně, co se toho rána seběhlo od jejího příchodu do laboratoře po objevení mrtvoly. Dalgliesh se zeptal:

„Dotkla jste se ho?"

„Ach to ne! Klekla jsem si a pak jsem myslím přece jen přiložila ruku k jeho tváři. Ale to bylo všechno. Víte, já jsem věděla, že je mrtev."

„A pak?"

„To si nepamatuju. Vím, že jsem seběhla po schodech dolů a tam stál inspektor Blakelock a koukal na mě. Nemohla jsem mluvit, ale nejspíš mi poznal na obličeji, že se něco stalo. Pak si vzpomínám, že jsem seděla v křesle před kanceláří vrchního inspektora Martina a dívala se na podobiznu plukovníka Hoggatta. Pak se nepamatuju na nic až do chvíle, kdy přišel doktor Howarth a paní Bidwellová."

„Myslíte, že někdo mohl kolem vás vyjít z budovy, když jste tam seděla?“

„Myslíte vrah? To sotva. Pozor jsem zrovna moc nedávala, to vím, ale ve mdlobách nebo nějak zpitomělá jsem zase nebyla. Určitě bych si všimla, kdyby šel někdo přes halu. A kdyby se mu i podařilo kolem mě proklouznout, narazil by na doktora Howarthe, ne?“

Dalgliesh se jí zeptal na její práci v ústavu a jak dobře znala doktora Lorrimera. S bezelstnou důvěřivosti brebentila o svém životě, o svých kolezích, o své úžasně zajímavé práci, o inspektorovi Blakelockovi, který je na ni tak hodný a který ztratil svou jedinou dceru, a každou větou toho říkala víc, než věděla. Není to proto, že by byla hloupá, pomyslel si Massingham, jen poctivá a bezelstná. Poprvé slyšeli někoho mluvit o Lorrimerovi se sympatiemi.

„Vždycky byl ke mně strašně laskavý, i když jsem nepracovala v biologickém oddělení. Byl to ovšem velice seriózní pán. A měl takovou spoustu povinností. Biologické oddělení je hrozně přetížené a on pracoval skoro denně dlouho do noci, kontroloval nálezy, dohánìl všelijaké resty. Moc ho myslím zklamalo, že si ho nevybrali jako nástupce doktora MacIntyra. Ne že by se mi s tím svěřil – to by přece nešlo, viďte? – Vždyť jsem o tolik mladší, než byl on, a taky na to byl až příliš loajální.“

Dalgliesh se zeptal:

„Domníváte se, že by si mohl někdo nesprávně vykládat jeho zájem o vás a třeba maličko žárlit?“

„Žárlit na doktora Lorrimera, protože se někdy zastavil na kousek řeči u mého stolu a byl ke mně laskavý? Vždyť byl starý! To je přece hloupý nápad!“

Asi je, pomyslel si Massingham, a jak se sklonil k bloku, aby si načrtl pár kusých poznámek, musel potlačit úšklebek.

Dalgliesh se zeptal:

„Den předtím, než zemřel, došlo prý k nějakému nedorozumění, když do laboratoře přišly děti doktora Kerrisona. Byla jste tehdy v hale?“

„Myslíte, když slečnu Kerrisonovou vystrčil z vestibulu? No, přímo doslova ji nevystrčil, ale spustil na ni dost ostře. Přišla se svým bratříčkem a chtěli počkat na doktora Kerrisona. Doktor Lorrimer se na ně

podíval, no, opravdu jako by je nenáviděl. Vůbec to nebyl on. Já si myslím, že prožíval nějaké strašné napětí. Třeba na něj dolehla předtucha smrti. Víte, co mi řekl, když přišly materiály z té vraždy v klančovém lomu? Řekl, že jediná smrt, které se musíme bát, je naše vlastní. Nemyslíte, že je to podivný výrok?“

„Velmi zvláštní,“ souhlasil Dalgliesh.

„A to mi připomíná ještě něco jiného. Řekl jste, že všechno může být důležité. No, a včera ráno přišel pro doktora Lorrimera takový legrační dopis. Proto se taky zastavil u pultu, abych mu případně mohla odevzdat soukromou poštu. Byla tam pro něho právě ta hnědá tenká obálka s tištěnou adresou, totiž napsanou ručně velkým tiskacím písmem. A bylo to jen jméno, bez titulu, beze všeho. Divné, co?“

„Dostával sem hodně soukromých dopisů?“

„Ach ne, vlastně vůbec žádné. Na ústavním dopisním papíře stojí, že veškerá korespondence se má adresovat řediteli. U recepčního pultu přijímáme došlé materiály, ale všecky písemnosti chodějí do ústřední kanceláře k roztřídění. My jen odevzdáváme osobní dopisy, ale těch není moc.“

Při rychlé předběžné prohlídce, kterou s Massinghamem provedli v Lorrimerově puntičkářsky urovnané pracovně, nenašel Dalgliesh žádnou soukromou korespondenci. Zeptal se slečny Pridmorové, jestli neví, zda doktor Lorrimer šel domů na oběd. Potvrdila, že šel. Takže bylo možné, že si odnesl dopis domů. Mohlo to znamenat všelicos, anebo také nic. Byl to pouze jeden další drobný fakt, který je třeba vyšetřit.

Poděkoval Brendě Pridrrorové a ještě jednou jí připomněl, aby za ním znovu přišla, kdyby si vzpomněla na cokoli, co by mohlo mít význam, ať je to jakákoli drobnost. Brenda nebyla zvyklá předstírat. Bylo zřejmé, že ji něco napadlo. Zčervenala a sklopila oči. Proměna šťastné důvěrnice v provinilou školačku byla jímavě komická. Dalgliesh řekl něžně:

„Prosím?“

Nepromluvila, ale přiměla se podívat se mu do očí a zavrtěla hlavou. Chvilku počkal, pak řekl:

„Vyšetřování vraždy, není nikdy příjemné. Jako u většiny ošklivých věci v životě se zdá někdy snadnější nezamíchat se do nich, nedat se

jimi poskvrnit. Jenže to není možné. Zamlčet pravdu při vyšetřování vraždy je někdy totéž jako lhát.“

„Ale dejme tomu, že člověk sdělí nějakou informaci, třeba něco soukromého, co ani nemá právo vědět – a vrhne to podezření na nepravého člověka?“

Dalgliesh řekl mírně:

„Musíte nám důvěřovat. Pokusíte se o to?“

Přikývla a zašeptala: „Pokusím,“ ale dál už nic neřekla. Usoudil, že teď není vhodná chvíle, aby naléhal. Propustil ji a poslal pro Angelu Foleyovou.

12

Oproti bezelstné sdílnosti Brendy Pridmorové nabídla jim Angela Foleyová jen unylý, nevyzpytatelný pohled. Byla to nevšedně vypadající žena s obličejem ve tvaru srdce, s širokým, nadměrně vysokým čelem a s hebkými vlasy barvy dozrálého obilí, sčesanými dozadu a na temeni hlavy spletenými do pevného uzlíku. Měla malé, mírně sešikmené oči a tak zapadlé, že Dalgliesh sotva rozpoznával jejich barvu. Nad špičatou bradou se špulila malá, nemluvná ústa. Na sobě měla béžové vlněné šaty a přes ně složitě vzorovanou kamizolu s krátkými rukávy a na nohou polovysoké šněrovací boty – vyumělkovaný, exotický opak konvenčního půvabu Brendy a jejího pěkného, ručně pleteného tvinsetu.

Jestliže ji bratrancova násilná smrt skličovala, pak to obdivuhodně skrývala. Řekla, že už pět let pracuje jako sekretářka ředitele, začínala u doktora MacIntyra a teď je u doktora Howarthe. Předtím byla stenotypistkou v ústřední kanceláři Hoggattovy laboratoře, kam nastoupila hned po škole. Je jí sedmadvacet. Před časem bydlela v podnájmu v Ely, ale teď už dva roky sdílí s přítelkyní vilku Sprogg’s Cottage. Celý včerejší večer strávily spolu. Edwin Lorrimer a jeho otec byli její jediní živí příbuzní, ale vídali se jen zřídka. Rodina, vysvětlovala, jako by to byla ta nejpřirozenější věc na světě, si nikdy nebyla blízká.

„Takže toho víte jen velmi málo o jeho soukromých záležitostech,

například o jeho závěti?“

„Ne, nevím nic. Když mu naše babička odkázala všechny své peníze, prohlásil u notáře, že mě učiní dědičkou. Ale myslím, že to tehdy udělal jen z pocitu viny, protože jsem nebyla v závěti uvedena. Nevěřím, že by to něco znamenalo. A mohl si to ovšem kdykoli rozmyslit.“

„Vzpomínáte si, jaký obnos babička zanechala?“

Na chvilku se odmlčela. Skoro jako by si vypočítávala, napadlo ho, nebude-li nevědomost znít podezřeleji než znalost. Pak řekla:

„Kolem třiceti tisíc, mám dojem. Nevím, kolik to teď obnáší.“

Probral s ní krátce, ale pozorně, jak ráno všechno proběhlo. Vlastní s přítelkyní malý automobil, ale do práce obvykle jezdí na kole. Tak také dnes ráno. Dorazila k laboratoři jako normálně těsně před devátou a překvapilo ji, když uviděla, jak ji předjíždí doktor Howarth s paní Bidwellovou. Brenda Pridmorová otevřela dveře. Inspektor Blakelock sestupoval po schodech a uvědomil je o vraždě. Všichni společně zůstali v hale, zatímco doktor Howarth šel nahoru do biologického oddělení. Inspektor Blakelock zatelefonoval pro policii a pro doktora Kerrisona. Když se doktor Howarth vrátil do haly, požádal jí, aby šla s inspektorem Blakelockem zkontrolovat klíče. Ona a ředitel jsou jediní z osazenstva laboratoře, kdo znají kombinaci čísel jeho trezoru. On zůstal v hale; má dojem, že mluvil s Brendou Pridmorovou. Klíče byly ve schránce a ona a inspektor Blakelock je tam nechali. Nastavila do původního stavu čísla kombinace a vrátila se do haly. Doktor Howarth odešel do své pracovny prohovořit věc s ministerstvem vnitra, a ostatní zaměstnance požádal, aby vyčkali v hale. Později, když se dostavila policie a doktor Kerrison, odvezl ji doktor Howarth svým vozem k starému panu Lorrimerovi, aby mu oznámili, co se stalo. Pak zase odjel do ústavu. Nechal ji tam se starým pánem a ona zatelefonovala své přítelkyni. Zůstala tam spolu se slečnou Mawsonovou, dokud tam asi za hodinu nepřišla farářova žena paní Swaffieldová a s ní jeden strážník.

„Co jste dělala v Postmill Cottage?“

„Uvařila jsem čaj a odnesla ho strýci. Slečna Mawsonová se většinou zdržovala v kuchyni a myla nádobí. Byl tam menší nepořádek, většinou špinavé nádobí z předchozího dne.“

„Jak vám strýc připadal?“

„Ustaraný a taky trochu navztekaný, že zůstal sám. Zřejmě si plně neuvědomoval, že je Edwin mrtev.“

Zdálo se, že se toho od ní už moc nedozvědí. Její bratranec, pokud jí bylo známo, neměl žádné nepřátele. Sama nemá potuchy, kdo ho mohl zabít. Její hlas, vysoký, poněkud jednotvárný, hlas malého děvčátka, budil dojem, jako by se y ta událost ani moc netýkala. Neprojevila za mák lítosti, nevyslovila žádný názor, na všechny otázky odpovídala vyrovnaně tím svým vysokým, nedůrazným hláskem. Dalgliesh mohl být právě tak dobře jen náhodný, nijak významný návštěvník laboratoře, který ukájí svůj zvídavý zájem o chod tamější práce. Pocítil k ní jakousi pudovou antipatii. Dokázal ji bez potíží skrýt, ale Angela Foleyová ho začala zajímat, neboť se mu už dávno nestalo, aby v něm člověk podezřelý z vraždy vzbudil tak bezprostřední a fyzickou reakci. Avšak ptal se sám sebe, nebyla-li to jen jeho zaujatost, která v těch hlubokých a tajemných očích zahlédla zákmit přezíravosti, nebo dokonce opovržení, a moc by za to dal, aby se dopátral, co se děje za tím vysokým, trošinku vypouklým čelem.

Když odešla, Massingham řekl:

„Je to divné, že doktor Howarth poslal ji a Blakelocka, aby zkontrolovali klíče. Musel si okamžitě uvědomit, jak jsou důležité. Přístup do laboratoře je v tomhle případě to nejpodstatnější. Proč je nešel zkontrolovat sám? Kombinaci přece znal, ne?“

„Příliš hrdý na to, aby si bral svědka, a příliš inteligentní, aby šel bez něho. A možná pokládal za důležitější mít přehled o tom, co se děje v hale. Ale byl alespoň natolik opatrný, že ochránil Angelu Foleyovou. Neposlal ji samotnou. No, uvidíme, co nám o tom poví Blakelock.“

13

Tak jako doktor Howarth, zůstal inspektor Blakelock raději stát. Stál v pozoru přímo proti Dalglieshovi a hleděl na něho přes Howarthův stůl jako muž, který se má zodpovídat z kázeňského přestupku. Dalgliesh až příliš dobře věděl, že nemá smysl vyzývat ho, aby si dal po-

hov. Blakelock se obeznámil s technikou, jak odpovídat na otázky, už v době, kdy jako detektiv-konstábl byl povoláván svědčit. Odpovídal přesně na to, na co byl tázán, o nic víc, ani o nic méně, oči upřené na jakýsi bod asi třicet centimetrů nad Dalglieshovým pravým ramenem. Když se pevným bezbarvým hlasem ohlásil jménem, Dalgliesh už už čekal, že pravou ruku vztáhne po bibli, aby na ni přísahal.

Na Dalglieshovu výzvu vylíčil všechno, co dělal od chvíle, kdy v Ely vyrazil z domu na cestu do laboratoře. Jeho výpověď o nálezu mrtvoly se shodovala s verzí Brendy Pridmorové. Jakmile uviděl její obličej, když sestoupila ze schodů, uvědomil si, že se stalo něco ošklivého, a aniž vyčkal, co řekne, vyběhl nahoru do biologické laboratoře. Dveře byly otevřené a svítilo se tam. Popsal polohu těla tak přesně, jako by se mu ten ztuhlý obrys vtiskl do sítnice paměti. Okamžitě poznal, že Lorrimer je mrtev. Těla se nedotkl, jen instinktivně sáhl do kapsy bílého pláště a nahmátl tam klíče.

Dalgliesh se zeptal:

„Když jste dnes ráno dorazil k laboratoři, počkal jste, až vás dostihne slečna Pridmorová, než jste vstoupil. Pročpak?“

„Viděl jsem ji, jak zahýbá za roh budovy, když předtím uložila kolo, a počkat na ni mi připadlo zdvořilé, pane. A taky jsem si tím ušetřil další otvírání dveří.“

„Ty tři zámky a vnitřní bezpečnostní zařízení jste nalezl v naprostém pořádku?“

„Ano, pane.“

„Provádíte pravidelně prohlídku laboratoře, jakmile přijdete?“

„Ne, pane. Ovšem kdybych zjistil, že se někdo šťoural v zámcích nebo v bezpečnostním panelu, okamžitě bych všechno prohlédl. Ale všechno bylo v pořádku.“

„Předtím jste řekl, že vás překvapilo, když zavolal pan Lorrimer starší. Nevšiml jste si vozu doktora Lorrimera, když jste dnes ráno přišel?“

„Ne, pane. Vedoucí pracovníci parkují v zadní garáži.“

„Proč jste poslal slečnu Pridmorovou, aby se šla podívat, jestli je přítomen doktor Lorrimer?“

„Neposlal jsem ji, pane. Podklouzla pod pultem dřív, než jsem ji mohl zadržet.“

„Takže jste tušil, že je něco v nepořádku?“

„To bych neřekl, pane. Nečekal jsem, že ho tam najde. Ale blesklo mi hlavou, mám dojem, že se mu mohlo udělat zle.“

„Jaký byl doktor Lorrimer člověk, inspektore?“

„Byl to vedoucí biolog, pane.“

„To vím. Ptám se vás, jak se vám jevil jako člověk a kolega.“

„Já jsem ho po pravdě dobře neznal, pane. Nepatřil k těm, co se zdržujou u recepčního pultu, aby si popovídali. Ale vycházel jsem s ním dobře. Byl to kriminalista jak má být.“

„Bylo mi řečeno, že se zajímal o Brendu Pridmorovou. Neznamená to, že se přece jen občas u pultu zdržoval?“

„Ne dýl než na několik minut, pane. Rád sem tam prohodil pár slov s tím děvčetem. To ale kdekdo. Je příjemné mít takové mladé stvoření v laboratoři. Je hezká, pracovitá a nadšená a myslím si, že se ji doktor Lorrimer snažil povzbudit.“

„Víc v tom nebylo, inspektore?“ Blakelock řekl netečně:

„Ne, pane.“

Dalgliesh se ho pak zeptal, co dělal předešlý večer. Řekl, že měli se ženou lístky na místní představení a že se žena zdráhala jít, protože ji hrozně bolela hlava. Trpí migrénami, které ji někdy nadobro vyřídí. Ale přece jen se zúčastnili první půlky představení, a protože se bolesti hlavy zhoršovaly, o přestávce odešli. Vrátili se vozem do Ely asi ve tři čtvrtě na devět. Obývají se ženou moderní bungalov na předměstí, kde nemají žádné blízké sousedy, a je podle jeho mínění nepravděpodobné, že si někdo všiml jejich návratu. Dalgliesh řekl:

„Tak se mi zdá, že se u obecenstva projevila všeobecná nechuť zůstat na druhou část programu. Proč jste se obtěžoval jít na to představení, když jste věděl, že vaší ženě není dobře?“

„Doktor MacIntyre – to je bývalý ředitel, pane – měl rád, když se personál laboratoře zúčastňoval místních podniků, a vrchní inspektor Martin smýšlí podobně. Tak jsem koupil lístky a žena je prostě nechtěla nechat propadnout. Doufala, že tam trochu zapomene na bolení hlavy. Ale první polovina byla dost hřmotná a tak se jí to vlastně ještě zhoršilo.“

„Zajel jste domů a vyzvedl jste ji, anebo jste se setkali zde?“

„Přijela brzy po poledni autobusem, pane, a strávila odpoledne u

paní Deanové, ženy zdejšího kaplana. Je to její stará přítelkyně. Stavil jsem se pro manželku, když jsem tu v šest hodin skončil práci. Před představením jsme se tam navečeřeli, měli jsme rybu s brambůrkama.“

„Končíte normálně v šest hodin?“ „.Ano, pane.“

„A kdo zamyká laboratoř, když tu ještě někdo pracuje po skončení vaší pracovní doby?“

„Vždycky se přesvědčím, kdo tu ještě zůstal, pane. Jestliže jsou to pracovníci nižšího ranku, pak tu musím zůstat, dokud s prací nejsou hotovi. Ale to se obvykle nestává. Doktor Howarth má sadu klíčů, a když se tu zdrží o něco déle, tak sám zkontroluje poplašné zařízení a pozamyká.“

„Pracoval doktor Lorrimer pravidelně po vašem odchodu?“

„Asi tak třikrát čtyřikrát týdně, pane. Ale s doktorem Lorrimerem jsem si nedělal starosti, pokud šlo o zamykání. Byl velice svědomitý.“

„Pustil by někoho do laboratoře, kdyby tu byl sám?“

„Ne, pane, pokud by to ovšem nebyl někdo z personálu anebo možná příslušník policie. Ale musel by to být člověk, kterého znal. Nepustil by dál nikoho, kdo tam nemá služebně co dělat. Doktor Lorrimer velice přísně dbal na to, aby se do ústavu nedostala nějaká nepovolaná osoba.“

„Proto se předevčírem pokusil násilně vykázat slečnu Kerrisonovou?“

Inspektora Blakelocka nevyvedla otázka z míry, Odpověděl:

„Já bych tomu tak neříkal, pane. Vůbec se toho děvčete nedotkl.“

„Vylíčil byste mi, inspektore, jak to přesně proběhlo?“

„Slečna Kerrisonová a její bratříček přišli za otcem. Doktor Kerrison to dopoledne přednášel na učebním kursu inspektorů. Vybídl jsem slečnu Kerrisonovou, aby se posadila a počkala, ale právě v tom okamžiku přišel dolů doktor Lorrimer poptat se, jestli už doručili k prozkoumání tu palici. Uviděl ty děti a zeptal se dost stroze, co tam pohledávají. Řekl, že kriminalistická laboratoř je místo, kam děti nepatří. Slečna Kerrisonová řekla, že nemíní odejít, načež vykročil rovnou k ní, jako by měl v úmyslu ji odtamtud vystrčit. Byl úplně bílý a vypadal podle mě nějak moc divně. Vůbec se jí nedotkl, ale ona se nejspíš vylekala, že se na ni vrhne. Má asi hodně pocuchané nervy, pane. Za-

čala ječet a vříškat: ‚Já vás nenávidím, já vás nenávidím!‘ Doktor Lorrimer se otočil a vrátil se po schodech nahoru a Brenda se snažila to děvče utišit.“

„A slečna Kerrisonová a její bratr pak odešli? Na otce už nečekali?“

„Ne, pane. Doktor Kerrison přišel asi za čtvrt hodiny a já jsem mu řekl, že ho tu hledaly děti, ale že už odešly.“

„O incidentu jste se nezmínil?“

„Ne, pane.“

„Bylo chování doktora Lorrimera pro něho typické?“

„Ne, pane. Ale poslední týdny nevypadal dobře. Měl jsem dojem, že ho něco velice tížilo.“

„A nemáte představu, co by to mohlo být?“

„Ne, pane.“

„Měl nepřátele?“

„Pokud vím, tak neměl, pane.“

„Takže nemáte tušení, kdo by si mohl přát jeho smrt?“

„Ne, pane.“

„Když se našlo tělo doktora Lorrimera, doktor Howarth poslal vás a slečnu Foleyovou, abyste zjistili, jestli jeho svazek klíčů je v trezoru. Můžete mi přesně popsat, jak jste to provedli?“

„Slečna Foleyová trezor otevřela. Ona a ředitel jsou jediní dva lidé, kteří znají kombinaci zámku.“

„A vy jste přihlížel?“

„Ano, pane, ale čísla si nepamatuju. Koukal jsem se, jak otáčí a nastavuje číselník.“

„Pak?“

„Vytáhla kovovou pokladnu a otevřela ji. Nebyla zamčená. Klíče byly uvnitř.“

„Celou tu dobu jste ji zblízka sledoval, inspektore? Jste si naprosto jist, že by slečna Foleyová nemohla klíče vložit zpátky do pokladny, aniž byste to viděl?“

„To by nemohla, pane. To je vyloučeno.“

„Ještě něco, inspektore. Když jste odešel k mrtvému, slečna Pridmorová byla dole sama. Je prý zcela přesvědčena, že během té doby nemohl nikdo uniknout z laboratoře. Uvážil jste tuto možnost?“

„Že by tu mohl zůstat přes noc, pane? Ano. Ale ve služebně vrch-

ního styčného úředníka se neskrýval, protože bych ho tam přistihl, když jsem tam šel vypnout vnitřní poplach. To je místnost, která je nejblíž hlavnímu vchodu. Řekněme, že by mohl přečkat v ředitelově pracovně, ale nevím, jak by přešel halu a otevřel dveře, aniž by si ho slečna Pridmorová všimla, i když byla v šoku. A ty dveře určitě nebyly pootevřené. Byl by musel použít patentní klíč."

„A víte naprosto bezpečně, že svoji sadu klíčů jste měl celou noc stále u sebe?"

„To vím bezpečně, pane."

„Děkuju vám, inspektore. To je prozatím všechno. Požádal byste laskavě pana Middlemasse, aby šel dál?"

14

Analytik dokumentů vkráčel s výrazem samozřejmého sebevědomí do pracovny, bez vyzvání uvelebil své dlouhé tělo do Howarthova křesla, přehodil si pravý kotník přeš levé koleno a tázavě zvedl obočí na. Dalglieshe jako návštěvník, který nečeká od svého hostitele nic víc než nudu, ale je zdvořile odhodlaný nedat to najevo. Měl na sobě tmavohnědé manšestrové kalhoty, béžový rolák z jemné vlny a na nohou karmínové ponožky a kožené mokasíny. Budil dojem neformální ledabylosti, ale Dalglieshovi neuniklo, že kalhoty jsou nekonfekční, svetr kašmírový a střevíce ručně šité. Přelétl očima Middlemassova prohlášení o jeho pohybech od sedmi hodin předchozího večera. Na rozdíl od příspěvků jeho kolegů bylo napsáno normálním, nikoli kuličkovým perem, a to jemným, vysokým, kurzívním písmem, jemuž se dařilo být zároveň ozdobné i prakticky nečitelné. Takový rukopis u něho nečekal. Řekl:

„Než přikročíme k tomuhle, můžete mi říct něco o své hádce s Lorrimerem?"

„Chcete slyšet mou verzi – do jaké míry se rozchází s verzí paní Bidwellové?"

„Ne, pravdu – jak se rozchází se spekulací."

„Nebyla to zrovna povznášející epizoda a nemůžu tvrdit, že bych na

ni byl pyšný. Ale byla celkem bezvýznamná. Právě jsem začal pracovat na vraždě v klančovém lomu, když jsem zaslechl Lorrimera, jak vychází z umývárny. Chtěl jsem si s ním promluvit o jedné soukromé záležitosti a zavolal jsem na něho, aby šel dál. Hovořili jsme, pohádali se, on na mě napřáhl ruku a já jsem zareagoval úderem do jeho nosu. Vytryskl z něj proud krve na můj plášť. Omluvil jsem se. On odešel.“

„Oč jste se pohádali? Kvůli nějaké ženě?“

„To sotva, kapitáne, s Lorrimerem těžko. Lorrimer patrně věděl, že existuje dvojí pohlaví, ale pochybuji, že takové uspořádání schvaloval. Byla to taková soukromá maličkost, něco, co se přihodilo před dvěma roky. S laboratoří to nemělo co dělat.“

„Tak abychom si to představili: právě se chystáte pracovat na průkazném materiálu z vraždy, na důležitém materiálu, poněvadž jste se sám pustil do jeho zkoumání. Nejste ovšem zabrán do svého úkolu natolik, abyste nezaslechl kroky za dveřmi a nerozpoznal v nich kroky doktora Lorrimera. Zdá se vám v tu chvíli příhodné přivolat ho k sobě a diskutovat o něčem, co se stalo před dvěma roky, na co jste zřejmě docela rád zapomněl, ale co vás teď oba tak vydráždí, že se nakonec jeden druhého pokusíte zknokautovat.“

„V takovémhle podání to zní výstředně.“

„V takovémhle podáni to zní absurdně.“

„Asi to svým způsobem bylo absurdní. Týkalo se to bratrance mé ženy, Petra Ennallse. Skončil studia s vynikajícím prospěchem ve dvou vědních oborech a vážně se ucházel o práci v kriminalistických službách. Přišel se se mnou poradit a já jsem mu vyložil, jak na to. Uchytil se jako vědecký pracovník u Lorrimera v Jižní laboratoři. Ale neuspěl. Nemyslím, že by to byla výlučně vina Lorrimerova, ale on prostě neumí zacházet s mladými lidmi. Ennalls skončil nešťastně: jeho vědecká kariéra ztroskotala, musel zrušit zasnoubení a nervově se zhroutil, jak se to eufemisticky označuje. Utopil se. Doslechli jsme se všelicos o tom, co se tam na jihu stalo. Je to celkem malý útvar a takové pověsti vždycky nějak proskočí. Já jsem toho chlapce vlastně ani neznal, ale žena ho měla ráda.

Neobviňuju Lorrimera za Petrovu smrt. Sebevrah nakonec vždycky odpovídá za své vlastní zničení. Ale má žena je přesvědčena, že Lorrimer mohl udělat víc, aby mu pomohl. Telefonoval jsem s ní včera po

poledni, chtěl jsem jí oznámit, že přijdu domů pozdě, a náš rozhovor mi připomněl, že jsem chtěl s Lorrimerem už dávno promluvit o Petrovi. Čirou náhodou jsem zaslechl jeho kroky. A tak jsem na něj zavolal a vyvinulo se to, co vám bezpochyby velmi názorně vylíčila paní Bidwellová. Nepochybuji o tom, že podle paní Bidwellové musí za každou hádkou mezi muži vězet žena. A jestli mluvila o nějaké ženě nebo telefonním hovoru, pak je ta žena moje manželka a telefonní hovor byl rozhovor, o kterém jsem vám pověděl."

Zní to věrohodně, pomyslel si Dalgliesh. Mohla by to být dokonce pravda. Příběh Petra Ennallse se ovšem musí přešetřit. Další otravný úkol, když už je práce beztak nad hlavu a o pravdivosti epizody lze sotva pochybovat. Ale Middlemass mluvil v přítomném čas: „Lorrimer prostě neumí zacházet s mladými lidmi." Byli to snad ponejvíce mladší pracovníci, koho si bral nemilosrdně na mušku? Tahle však, rozhodl se Dalgliesh, nechá zatím stranou. Paul Middlemass je inteligentní člověk. Než učiní formálnější prohlášení, ještě bude mít čas uvážit, jaké následky pro jeho kariéru by mohl mít jeho podpis pod lživou výpovědí. Dalgliesh řekl:

„Podle tady toho prohlášení jste na včerejším představení sehrál pro folklórní taneční skupinu úlohu koně. Přesto tvrdíte, že nemůžete uvést jméno jediného člověka, který by vám to dosvědčil. Dá se předpokládat, že jak tanečníci, tak obecenstvo vidělo koně bujně poskakovat, ale vás uvnitř masky ne. Ale copak nikdo nebyl u toho, když jste tam přišel, nebo když jste odcházel?"

„Nikdo, kdo mě viděl, mě nemohl poznat. Je to nepříjemné, ale nedá se nic dělat. Došlo k tomu takovou divnou náhodou. Nejsem folklórní tanečník. Těchhle rustikálních rituálů se obvykle neúčastním a v lidových koncertech nevidím moc velkou zábavu. Byla to produkce styčného úředníka, vrchního inspektora Martina, tomu se ale nečekaně naskytla možnost toho zájezdu do Spojených států a požádal mě, abych ho zastoupil. Máme přibližně stejnou postavu a patrně měl dojem, že mi ten maškarní převlek padne. Potřeboval někoho poměrně širokého v ramenou a dost silného, aby unesl hlavu: byl jsem mu trochu zavázán – taktně ztratil slovo u jednoho ze svých kamarádů od silniční hlídky, když mě před měsícem přistihli při nedovolené rychlosti – a tak jsem dost dobře nemohl nevyhovět.

Byl jsem minulý týden na zkoušce, která spočívala jen v tom, že jsem, jak říkáte, bujně poskakoval kolem tanečníků, když si odbyli své číslo, chňapal čelistmi po obecenstvu, mrskal ohonem a všelijak se zesměšňoval. Ale na tom ani moc nezáleželo, poněvadž mě stejně nikdo nemohl poznat. Neměl jsem v úmyslu strávit celý večer na představení a tak jsem poprosil Boba Gotobeda — to je vedoucí skupiny –, aby mi odtamtud zavolal čtvrt hodiny před naším vystoupením. Byli jsme zařazeni do programu po přestávce a počítala se, že přijdeme na řadu asi o půl deváté. Celé představení, jak vám asi už řekli, začalo o půl osmé.“

„A vy jste pracoval ve své laboratoři, dokud se neozval telefon?“

„Přesně tak. Můj mladší spolupracovník mi zvenku přinesl dva sendviče s rostbífem a čatnym, které jsem snědl u svého psacího stolu. Bob zavolal ve čtvrt na devět a řekl, že si trochu pospíšili a abych radši hned přijel. Mládenci jsou prý už v kostýmech a navrhují, aby se šlo do hostince U trumpety na pivo. Zábavní sál nemá hostinskou licenci, takže obecenstvo dostane o přestávce jen kávu nebo čaj, což obstarává svaz matek. Z laboratoře jsem odešel řekněme v osm dvacet.“

„Znamená to, že Lorrimer – pokud to víte – byl v tu dobu ještě naživu?“

„Dokonce víme, že byl naživu ještě o pětadvacet minut později, pokud se jeho otec nemýlí s tím telefonem. A vlastně si myslím, že jsem ho i viděl. Vyšel jsem z budovy hlavním vchodem, poněvadž se odtud jinudy vyjít nedá, ale musel jsem zajít dozadu ke garážím, kde jsem měl vůz. V biologickém oddělení se svítilo a zahlédl jsem postavu v bílém plášti mihnout se v okně. Netroufám si přísahat, že to byl Lorrimer. Můžu říct jen tolik, že mě v tu chvíli vůbec nenapadlo, že by to nebyl on. A samozřejmě jsem věděl, že v budově být musí. Odpovídal za její uzamčení, a co se týká bezpečnosti, byl až přehnaně úzkostlivý. Před odchodem vždycky zkontroloval všechna oddělení, včetně toho mého.“

„Jak byl hlavní vchod zajištěn?“

„Jenom Yaleovým zámkem a jedinou zástrčkou. To jsem taky čekal. Otevřel jsem si a vyšel.“

„Co se stalo, když jste dorazil do budovy sálu?“

„Než vám to vysvětlím, musím vás obeznámit s architektonickými zvláštnostmi té stavby. Postavil ji před pěti lety velmi levně místní stavitel – výbor se domníval, že ušetří, když práci nezadá architektovi. Řekli prostě tomu chlápkovi, že chtějí čtverhranný sál s jevištěm a dvěma šatnami a záchody na jednom konci a vestibul, šatnu a bufet na druhém. Je to dílo Harryho Gotobeda a jeho synů. Harry je sloup náboženské obce a vzor nekonformistické počestnosti. Divadlo neuznává, ať ochotnické nebo jakékoli, a mám dojem, že ho dokonce jen s potížemi přemluvili, aby postavil jeviště. Ale rozhodně odepřel postavit jakékoli dveře, které by spojovaly pánskou a dámskou šatnu. Dopadlo to tak, že máme jeviště a za ním dvě místnosti s vlastními oddělenými toaletami. Z obou stran je východ na hřbitov a dvoje dveře na jeviště, ale za jevištěm není prakticky žádný společný prostor. V důsledku toho se muži převlékají v šatně po pravé straně a přicházejí na jeviště kolem obvyklého nápovědova stanoviště, kdežto ženy zleva. Když chce někdo vstoupit z opačné strany, musí opustit šatnu, prolétnout v kostýmu a třeba i za deště hřbitovem, a když náhodou nezakopne o náhrobek, nevyvrtne si kotník nebo nespadne do vykopaného hrobu, vynoří se posléze triumfálně, i když zmáčený, na správně straně.“

Náhle prudce zaklonil hlavu a zařval smíchy, hned se však vzpamatoval a pokračoval:

„Promiňte, to nebylo zrovna vkusné. To jen proto, že jsem si vzpomněl na loňské představení dramatického spolku. Vybrali si jednu z těch otřepaných domácích konverzaček, kde postavy tráví většinu času ve večerních úborech a trousí společenské duchaplnosti. Mladá Bridie Corriganová z koloniálu hrála služebnou. Jak probíhala hřbitovem, zdálo se jí, že zahlédla ducha staré Maggie Gotobedové. Vpadla s výskotem na jeviště, čepeček nakřivo, ale přece jen se natolik rozpomněla na svou repliku, že vydechla: ‚Svatá matičko boží, podává se večeře!‘ Načež aktéři poslušně odpochodovali z jeviště, muži na jednu stranu, ženy na druhou. Řeknu vám, architektura našeho sálu se značnou měrou podílí na zajímavosti představení.“

„Takže jste vešel do šatny po pravé straně?“

„Správně. Byl tam totální zmatek. Nejenže si tam účinkující museli věšet venkovní šatstvo, ale taky chystat kostýmy. Uprostřed místnosti

je rám s řadou kolíků a lavice, pak je tam jedno dosti malé zrcadlo, u kterého se mohou líčit jen dva lidi najednou. Jediné umývadlo je na toaletě. No, podle všeho si to místo sami prohlédnete. Včera večer tam byl propletenec svrchníků a kostýmů, různé škatule a rekvizity naházené halabala na lavici i po zemi. Kostým maškary koně visel na jednom z kolíků, tak jsem si ho oblékl.“

„Nikdo tam nebyl, když jste přišel?“

„V místnosti nebyl nikdo, ale někoho jsem slyšel z toalety. Věděl jsem, že většina ansámblu je naproti v hospodě U trumpety. Když jsem se vpravil do kostýmu, otevřely se dveře toalety a vyšel odtamtud Harry Sprogg, to je člen toho folklórního souboru. Měl na sobě kostým.“

Massingham si poznamenal jméno: Harry Sprogg. Dalgliesh se zeptal:

„Mluvil jste s ním?“

„Nemluvil. On prohodil něco jako, že je rád, že jsem to stihl a mládenci že jsou naproti v hospodě. A že se je právě chystá odtamtud vytáhnout. Je to z celé skupiny jediný abstinent, a proto s nimi asi nešel na pivo. Vyšel jsem za ním na hřbitov.“

„Aniž jste na něj promluvil?“

„Nepamatuju se, že bych byl něco řekl. Byli jsme spolu jen pár vteřin. Následoval jsem ho, protože v šatně bylo dusno – dost to tam páchlo – a kostým byl neobyčejně těžký a bylo mi v něm horko. Napadlo mě, že počkám venku a připojím se k mládencům, až vyjdou odnaproti z hospody. A to jsem taky udělal.“

„Viděl jste ještě někoho jiného?“

„Ne, ale to neznamená, že tam nikdo jiný nebyl. Skrz tu koňskou hlavu jsem měl trochu omezený výhled. Kdyby na hřbitově někdo nehybně stál, mohl jsem ho snadno přehlédnout. Ani jsem nečekal, že někoho uvidím.“

„Jak dlouho jste tam byl?“

„Necelých pět minut. Trochu jsem tam poskakoval a párkrát jsem si zkusil, jak mi půjde to klapání hubou a mrskání ohonem. Vypadalo to jistě dost pošetile – kdyby se náhodou někdo díval. Je tam jeden takový zvlášť ohyzdný pomník, mramorový anděl s odporně zbožným výrazem a rukou vztaženou vzhůru. Dvakrát třikrát jsem se k němu

vzepjal a zachňapal čelistmi po jeho přiblblém obličeji. Pánbůhví proč! Možná že na mě tak zapůsobil měsíc spolu s tím prostředím. Pak jsem uviděl mládence přicházet přes hřbitov z hospody a přidal jsem se k nim.“

„Oslovil jste je?“

„Možná že jsem jim řekl dobrý večer nebo nazdárek, ale myslím, že ani to ne. Beztak by můj hlas přes tu kartónovou hlavu nepoznali. Zvedl jsem pravé přední kopyto a udělal šprýmovné pukrle a pak se k nim přicoural. Společně jsme vešli do šatny. Slyšeli jsme, jak obecenstvo zaujímá svá místa, a pak strčil hlavu do dveří inspicient a řekl: ‚Tak nástup, hoši.‘ Nastoupilo šest mládenců a slyšel jsem, jak spustily housle, a pak dupání a cinkot zvonečků. Potom se melodie změnila a to bylo pro mě znamení, abych se k nim připojil a předvedl svůj kousek. Při svém vystoupení jsem měl taky po schůdkách sestoupit z jeviště a skotačit mezi obecenstvem. Zřejmě se mi to docela dařilo, soudě podle dívčího výskání, ale kdybyste se mě chtěli zeptat, jestli mě někdo poznal, zbytečně byste se namáhali. To prostě nešlo.“

„A co po představení?“

„Po představení mě nikdo neviděl. Vypotáceli jsme se po schodech z jeviště do šatny, ale potlesk nepřestával. Pak jsem si s nemalým zděšením uvědomil, že se pár bláznů v hledišti dožaduje přídavku. Ti zelenáči nepotřebovali dvakrát pobízet a už se zase hrnuli nahoru jako parta žíznivých kopáčů, kterým se řeklo, že hospoda je otevřená. Usoudil jsem, že se mé ujednání s Billem Martinem vztahuje na jedno vystoupení bez přídavku a že jsem se na jeden večer až dost zesměšnil. A tak když spustily housle a začalo dupání, vysvlékl jsem se z kostýmu, pověsil ho zpátky na věšák a vytratil se. Pokud vím, nikdo mě neviděl odcházet, a na parkovišti taky nikdo nebyl, když jsem odemykal vůz. Byl jsem doma před desátou a žena mi to může dosvědčit, kdyby vás to zajímalo. Ale to asi sotva.“

„Spíš by nám pomohlo, kdyby se našel někdo, kdo by vám dosvědčil, kde jste byl mezi tři čtvrtě na devět a půlnocí.“

„Já vím. Je to k vzteku, co? Kdybych jen tušil, že se někdo během večera chystá zavraždit Lorrimera, byl bych si dal dobrý pozor, abych si tu koňskou hlavu nenasadil dřív než vteřinu před vystoupením. Taky je mrzuté, že ji ta potvora má tak velkou. Spočívá, jak zjistíte, na

ramenou představitele a vůbec se nedotýká jeho hlavy nebo obličeje. Jinak byste mohli najít vlas nebo jiný biologický důkaz, že jsem tu věc měl na sobě. A otisky nejsou k ničemu. Bral jsem ji do ruky při zkoušce a mimo mě tucet jiných lidí. Celá ta epizoda je pro mě příkladem toho, jak je pošetilé dělat ze sebe dobrodince. Kdybych byl Billa Martina s tím jeho pitomým koněm někam poslal, byl bych pěkně doma a od osmi hodin bych si pak celý večer doslova vychutnával příjemné, lahodné alibi u baru v Panton Arms.“

Dalgliesh uzavřel rozhovor dotazem na pohřešovaný bílý plášť.

„Má výrazně odlišný střih. Mám těch plášťů půl tuctu, zdědil jsem je po otci. Ostatních pět je tady v prádelní skříni, kdybyste si je chtěli prohlédnout. Jsou vypasované, z těžkého bílého plátna, zapínají se až nahoru ke krku knoflíky, na kterých je vyražený znak útvaru Královských vojenských dentistů. Jo, a nemají kapsy. Podle starého pána byly kapsy nehygienické.“

Massinghama napadlo, že plášť poskvrněný Lorrimerovou krví by se vrahovi mohl zvlášť dobře hodit jako ochranný oděv: Middlemass, jako by četl jeho myšlenky, řekl:

„Jestli se ještě najde, pochybuju, že bych mohl s jistotou říct, které skvrny pocházejí z naší potyčky. Jedna byla na pravém rameni, velká asi deset krát pět centimetrů, ovšem mohly tam být i další šplíchance. Ale sérologové by vám pravděpodobně mohli blíže určit, jak je která skvrna stará.“

Jestli se plášť vůbec najde, pomyslel si Dalgliesh. Zničit jej úplně by nebylo tak snadné. Ale vrah, jestliže jej sebral, by byl měl celou noc na to, aby se důkazu zbavil. Zeptal se:

„A vy jste ten dotyčný plášť vhodil do koše se špinavým prádlem na pánské toaletě ihned po té hádce?“

„Chtěl jsem, ale pak jsem si to rozmyslel. Skvrna nebyla tak velká a rukávy byly naprosto čisté. Znovu jsem si jej oblékl a odhodil do koše na špinavé prádlo, teprve když jsem se šel před odchodem z laboratoře umýt.“

„Vzpomínáte si, v kterém umývadle jste se myl?“

„V prvním, nejblíže u dveří.“

„Bylo čisté?“

Jestliže otázka Middlemasse překvapila, nedal to najevo.

„Tak čisté, jak může být po celodenním užívání. Obyčejně se drhnu dost vehementně, takže bylo celkem čisté, když jsem odcházel. A já taky.“

V Massinghamově mysli vytanula úděsně jasná představa: Middlemass v zakrváceném plášti, skloněný hluboko nad umývadlo, z obou kohoutků crčí naplno voda, která krouží a klokotá v odtokovém otvoru, voda zrůžovělá Lorrimerovou krví. Ale co čas? Jestliže starý Lorrimer skutečně mluvil se svým synem ve tři čtvrti na devět, pak je Middlemass bezpečně mimo podezření, aspoň pro první část večera. A pak si představil jiný výjev: Lorrimerovo bezvládné tělo na zemi, chraptivé řinčení telefonu, Middlemassova ruka v rukavici, zvolna zvedající sluchátko. Ale mohl starý Lorrimer opravdu mylně pokládat jiný hlas za hlas svého syna?

Když Middlemass odešel, Massingham řekl:

„Má aspoň jednoho člověka, který může potvrdit jeho výpověď. Doktor Howarth tvrdí, že viděl koňskou maškaru poskakovat kolem té sochy anděla na hřbitově. Dnes ráno měli sotva příležitost vykonstruovat si spolu tuhle historku. A nedovedu si vysvětlit, jak jinak by se o tom dozvěděl.“

Dalgliesh řekl:

„Ledaže by si tu historku společně vymysleli včera večer na hřbitově. Anebo že by v tom koňském převleku nebyl Middlemass, ale Howarth.“

15

„Neměl jsem ho rád a bál jsem se ho, ale nezabil jsem ho. Vím, že si kdekdo bude myslet, že jsem ho zabil, ale není to pravda. Nikoho, nic bych nemohl zabít, ani zvíře, natož člověka.“

Clifford Bradley se přes dlouhé čekání na výslech držel celkem statečně. Nemluvil nesouvisle. Snažil se chovat důstojně. Ale přinesl s sebou do místnosti svíravou nákazu strachu, emoci, jaká se dá jen stěží utajit. Cloumala celým jeho tělem: neklidné ruce se mu co chvíli na klíně spínaly, ústa se mu klepala, úzkostlivé oči mžikaly. Nebudil

dojem silného člověka a strach z něho teď dělal žalostnou postavu. Byl by to asi dost nešikovný vrah, pomyslel si Massingham. Při pohledu na něho pocítil cosi jako instinktivní stud zdravého před nemocným. Bylo snadné představit si ho, jak dáví nad tím umývadlem, jak vyvrhuje svou vinu i hrůzu. Nebylo už tak snadné vybavit si ho, jak vytrhává ze zápisníku list, jak ničí bílý plášť, jak zařizuje ten ranní telefonní vzkaz paní Bidwellové. Dalgliesh řekl mírně:

„Nikdo vás neobviňuje. Jste jistě natolik obeznámen s právními zvyklostmi, abyste věděl, že bychom s vámi takhle nehovořili, kdybychom vás chtěli varovat. Říkáte, že jste ho nezabil. Nemáte tušení, kdo ho zabil?“

„Ne. Proč bych měl co vědět? Nic o něm nevím. Vím jen to, že jsem byl včera večer se ženou doma. Tchyně byla u nás na večeři a doprovodil jsem ji k autobusu, který jede ve tři čtvrtě na osm do Ely. Pak jsem šel rovnou domů a od té doby jsem byl doma. Tchyně nám telefonovala asi v devět hodin, že v pořádku dojela domů. Se mnou nemluvila, poněvadž jsem se právě koupal. Má žena jí to řekla. Ale Sue může potvrdit, že jsem byl kromě chvíle, kdy jsem matku doprovázel k autobusu, celý večer doma.“

Bradley přiznal, že nevěděl, že přijetí starého pana Lorrimera do nemocnice bylo odloženo. Byl prý podle všeho na toaletě, když se starý pán ozval po telefonu. A nevěděl nic ani o ranním telefonním vzkazu paní Bidwellové, o vytrženém listu z Lorrimerova zápisníku, ani o pohřešovaném bílém plášti Paula Middlemasse. Na dotaz, co ve středu večeřel, řekl, že měl kari s hovězím z konzervy a k tomu rýži a hrášek, také z konzervy. Pak měli moučník z piškotů (omluvně poznamenal, že byly trochu okoralé) zalitých vanilkovým krémem a smetanou. Massingham se málem viditelně otřásl, když pečlivě zapisoval tyto podrobnosti. Byl rád, když Dalgliesh Bradleyho posléze propustil. Zřejmě usoudil, že se od něho v jeho nynějším stavu už nic významného nedozví, a vlastně od kohokoli v laboratoři. Ještě ho čekala neradostná návštěva v Lorrimerově domě, setkání s Lorrimerovými příbuznými.

Než se tam vydali, přihlásil se s novou zprávou seržant Reynolds. Měl co dělat, aby mu rozčilením nepřeskakoval hlas.

„Našli jsme otisky pneumatik, pane, asi v půlce příjezdové cesty,

mezi křovím. Připadají mi pěkně čerstvé. Ohradili jsme je, dokud nepřijde fotograf, a pak si je odlijeme do sádry. Dokud je nesrovnáme s rejstříkem pneumatik, nedá se nic najisto určit, ale mně se zdá, že by dvě zadní gumy mohly být jedna dunlopka a jedna semperitka: To je pěkně nemožná kombinace. A měla by nám pomoct najít ten auťák.“

Škoda, napadlo Dalglieshe, že komisař Mercer dovolil fotografům odejít. Ale ani ho to nepřekvapilo. Při takovém náporu práce, která se na policii valí, se dost dobře nedá držet lidi na místě donekonečna. A jsou tu aspoň stále ještě pracovníci z daktyloskopie. Řekl:

„Už se vám podařilo spojit se s panem Bidwelem?“

„Kapitán Massey říká, že dělá zrovna na pětijitrovém lánu – sklízí tam cukrovou řepu. Prý mu řekne, že s ním chcete mluvit, až přijde na svačinku.“

„Na co?“

„Na svačinku, pane. Tu míváme tady v těch končinách asi tak o půl jedenácté nebo v jedenáct“

„To se mi ulevilo, že kapitán Massey tak správně odhaduje, co je přednější: jestli zemědělství, nebo vražda.“

„S tím pětijitrovým lánem jsou hodně pozadu, pane, ale kapitán Massey se už postará, aby Bidwell zavolal na strážnici v Guy’s Marshi, jen co odpoledne budou s prací hotovi.“

„A jestliže nezavolá, tak ho koukejte přivléct, i kdybyste si na to museli půjčit traktor od kapitána Masseyho. Ten telefonní vzkaz je důležitý. Teď si promluvím v knihovně s vedoucími pracovníky; vysvětlím jim, že je potřebuju mít v jejích odděleních, až budete provádět interní prohlídku. Ostatní mohou jít domů. A taky jim povím, že do večera, jak doufám, s prohlídkou skončíme. Zítra ráno by měla být laboratoř znovu v provozu. Já a inspektor Massingham navštívíme otce doktora Lorrimera v Postmill Cottage. Kdyby něco neklapalo, můžete nás tam zavolat anebo se s námi spojit ve voze pomocí krátkovlnky z Guy’s Marshe.“

Za necelých deset minut ujížděli v policejním roveru, který řídil Massingham, za svým cílem.

KNIHA TŘETÍ
– STOPY

1

Vilka Postmill Cottage ležela tři kilometry na západ od vesnice na křižovatce dvou silnic – Stoney Piggott's Road a T'enpenny Lane –, kde vozovka obloukem stoupala vzhůru, ale tak nepostřehnutelně, že se Dalglieshovi nechtělo věřit, že je na mírném vršku, dokud na travnaté krajnici nezaparkoval vůz a při zavírání nespatřil vesnici táhnoucí se pod ním podél silnice. Pod malířsky rozmáchnutou oblohou s proměnlivými chomáči bílých, šedých a nachových kumulů, jež se kupily proti bledě azurové modři vyšších vzdušných prostorů, a v slunci, které těkavě přebíhalo po lukách a lesklo se na střechách a v oknech, vypadala vesnice jako hraniční výspa, osamocená, ale přívětivá, vzkvétající a bezpečná. Násilná smrt mohla snad číhat odtud na východ, v temných slatinách, ale zajisté ne pod těmito domáckými střechami. Hoggattova laboratoř se utápěla v houšti okolních stromů, ale nová budova byla na první pohled rozeznatelná, její betonové špalky, příkopy a napůl postavené zdi vypadaly jako úhledná vykopávka nějakého dávno pohřbeného města.

Dům, nízké cihlové staveni s bílým, dřevem obkládaným průčelím, s okrouhlým hořejškem a křídly větrného mlýna viditelnými v pozadí, byl od silnice oddělen širokým příkopem. Fošnový most a bíle natřená brána vedly k vstupní pěšině a dveřím opatřeným petlicí. První dojem truchlivé zanedbanosti, navozený snad odlehlou polohou domku a pustotou vnějších stěn a oken, se po druhém rozhlédnutí ukázal

klamný. Průčelní zahrádka vypadala podzimně rozbujelá a přerostlá, ale růže ve dvou kruhových záhonech po obou stranách pěšiny někdo pečlivě ošetřoval. Štěrková stezka byla zbavena plevele, nátěr na dveřích a rámech oken jen svítil. O šest sedm metrů dál přemosťovaly široké, bytelné fošny příkop, za nímž byl dlážděný dvůr a cihlová garáž.

Vedle policejního vozu zde parkoval už starý, špinavý červený mini. Ze svazku církevních časopisů, jednoho menšího, který mohl obsahovat programy koncertů, a z kytice nadýchaných chryzantém a podzimního listí na zadním sedadle Dalgliesh vydedukoval, že v domě už je farář, anebo mnohem spíš jeho žena, která se tu pravděpodobně stavila cestou do kostela, aby tam vypomohla s výzdobou, ačkoli čtvrtek zdaleka není obvyklý den pro takovouhle církevní úsluhu. Sotva skončil s touto inspekcí farního vozidla, otevřely se dveře vilky a po pěšině se k nim vyřítila nějaká žena. Nikdo, kdo se narodil a byl vychován na faře, by nemohl být na pochybách, že je to paní Swaffieldová. Vskutku vypadala jako prototyp manželky venkovského faráře, prsatá, bodrá a energická, vyzařující ono poněkud odradivé sebevědomí ženy, která dokáže bleskově rozpoznat u lidí autoritu a kompetenci a obého okamžitě využít. Měla na sobě tvídovou sukni převázanou květovanou bavlněnou zástěrou, ručně pletený tvinset, silné hrubé střevíce a prolamované vlněné punčochy. Do širokého čela měla rezolutně naražený plstěný klobouk ve tvaru rendlíku, na vršku propíchnutý ocelovou jehlicí.

„Dobré jitro, dobré jitro. Vy jste kapitán Dalgliesh a inspektor Massingham. Winifred Swaffieldová. Jen pojďte dál. Starý pán se nahoře převléká. Chtěl si mermomocí vzít na sebe oblek, když se dozvěděl, že sem jedete, přestože jsem ho ujišťovala, že to vůbec není zapotřebí. Za chvilenku je dole. V předním salónku to bude asi nejlepší, viďte? Tohle je konstábl Davis, ale o něm už samozřejmě všecko víte. Prý ho sem poslali, říká, že tu má dohlédnout, aby nikdo nevstoupil do pokoje doktora Lorrimera a aby případné návštěvy neobtěžovaly starého pána. No, zatím tu nikdo nebyl, až na jednoho reportéra, kterého jsem se brzy zbavila, takže je všecko v pořádku. Ale konstábl mi velice zdatně pomáhá v kuchyni. Právě pro pana Lorrimera chystám něco k snědku. Je to, obávám se, jen polévka a omeleta, ale ve špižírně jsem

toho moc nenašla, kromě konzerv, a ty se mu mohou dobře hodit v budoucnu. Člověku se protiví přijíždět z fary s nákladem potravin jako nějaká viktoriánská dobrodějka.

Chtěli jsme se Simonem, aby se k nám okamžitě odebral na faru, ale zřejmě se mu odtud moc nechce, a po pravdě řečeno na lidi, obzvlášť na staré lidi, se nesmí dotírat. A snad je to tak dobře. Simona složila tahleta dvoudenní chřipka – proto sem nemohl přijet – a nechceme, aby ji starý pán chytil. Ale nemůžeme ho tu nechat přes noc samotného. Napadlo mě, že by tu měl rád třeba svou neteř, Angelu Foleyovou, ale nechce ani slyšet. Tak doufám, že dnes tu bude moct přespat Millie Gotobedová z hospody U trumpety, a zítra zas abychom o někom přemýšleli. Ale už vás nesmím zdržovat svými starostmi.“

Ke konci této promluvy Dalgliesh a Massingham zjistili, že jsou odváděni do obývacího pokoje v přední části vilky. Jakmile se v úzké chodbě ozvaly jejich kroky, vynořil se z místnosti, nejspíš z kuchyně, konstábl Davis, srazil podpatky, zasalutoval, zapýřil se, a než zase zmizel, vrhl na Dalglieshe pohled, v němž se zračila naléhavá prosba smíšená s mírným zoufalstvím. Dveřmi se linula libá vůně po domácku vařené polévky.

Pokoj, zatuchlý a silně čpící tabákem, byl sice přiměřeně zařízený, přesto však budil dojem tristního nepohodlí – přecpané skladiště různých připomínek stárnutí a jeho smutných útěch. Krb i s okrasnou římsou byl zabedněn a staromódní plynový hořák se sykotem sálal nepříjemně prudký žár přes strakaté plyšové sofa se dvěma umaštěnými kruhy, jak je tu kdysi vykroužily nesčetné hlavy. Byl tu čtverhranný dubový stůl s bachratýma vyřezávanýma nohama a k němu náležející čtyři židle s vinylovými sedadly a u stěny proti oknu ohromná kredenc, ověšená popraskanými zbytky dávno roztřískaných čajových servisů. Na kredenci byly dvě láhve ležáku guinness a neumytá sklenice. Napravo od krbu stál vysoký ušák, vedle něj proutěný stůl a na něm polorozpadlá lampa, váček na tabák, popelník s obrázkem brightonského mola a šachovnice s rozestavěnými figurkami, povlečenými seschlým jídlem a navršenou špínou. Výklenek vlevo od krbu byl vyplněn bytelným televizorem. Nad ním byly dvě poličky obsahující kolekci populárních románů stejných rozměrů i vazby, vydávaných čtenářským klubem, jehož byl pan Lorrimer zřejmě kdysi

dávno krátký čas členem. Svazky vypadaly, jako kdyby byly slepeny dohromady, aniž je kdo otevřel a četl.

Dalgliesh a Massingham se usadili na pohovce. Paní Swaffieldová si dřepla vzpřímeně na okraj křesla proti nim a povzbudivě se na ně usmívala, vnášejíc do ponurosti pokoje občerstvující atmosféru domácí zavařeniny, vzorně vedené nedělní školy a mohutných ženských sborů zpívajících Blakeův Jeruzalém. Oba s ní okamžitě navázali familiérní kontakt. Oba se ve svých odlišných životech s tímto typem už setkali. Ne že by si nebyla vědoma nevábných, drsných stránek života, pomyslel si Dalgliesh. Prostě je dovedla pevnou rukou zkrášlovat a uhlazovat.

Dalgliesh se zeptal:

„Jak je mu, paní Swaffieldová?“

„Budete se divit, ale dobře. Mluví o svém synovi v přítomném čase, což je trochu trapné, ale myslím, že si dobře uvědomuje, že je Edwin mrtev. Nechci tím naznačovat, že starý pán je senilní. To vůbec ne. Ale někdy je těžké vžít se do toho, co hodně starý člověk cítí. Musela to být pro něho strašná rána, to dá rozum. Hrozné, co? Nejspíš nějaký kriminálník z těch londýnských gangů se vloupal dovnitř, aby se zmocnil doličného materiálu. Ve vsi se povídá, že se žádné známky vloupání nenašly, ale vždycky slýchám, že se skutečně odhodlaný lupič dostane všude. Vím, jaké strašné patálie měl otec Gregory s případy vloupání do kostela Panny Marie v Guy’s Marshi. Dvakrát tam vypáčili pokladničku a ukradli ze dvou řad klekátkové podušky, ty, co spolek matek zvlášť vyšíval na oslavu svého padesátého výročí. Bůhsuď proč právě na ně dostal někdo zálusk. Tady jsme naštěstí takovýchhle šlamastyk byli ušetřeni. Simonovi by se z duše příčilo zamykat kostel. Chevisham byl odvždycky pořádku dbalá obec, a proto s ní taky tahle vražda tak otřásla.“

Dalglieshe nepřekvapilo, že ve vesnici se už ví, že se do laboratoře nikdo nevloupal. Nejspíš někdo z personálu pod záminkou, že potřebuje zavolat domů, aby ohlásil, že nepřijde na oběd, někdo chtivý sdělit senzační zprávu, byl poněkud indiskrétní. Ale nemělo by smysl pátrat po viníkovi. Měl zkušenost, že novinky prosakují vesnickou komunitou působením jakési slovní osmózy, a jen velký odvážlivec by si mohl troufnout zvládnout nebo zarazit toto záhadné prolínání. Paní

Swaffieldová jako správná farářova žena byla nepochybně jedna z prvních, co se to dověděli. Dalgliesh řekl:

„Škoda že slečna Foleyová a její strýc spolu, jak se zdá, dobře nevycházejí. Kdyby u ní mohl nějaký čas pobýt, pro vás by se situace aspoň bezprostředně vyřešila. Byla tu dnes ráno se svou přítelkyní, viďte?“

„Ano, obě tu byly. Doktor Howarth přijel osobně s Angelou, aby to starému pánovi sdělili, což od něho myslím bylo taktní, a pak ji tu nechal – musel se vrátit do laboratoře. Nechtěl se pochopitelně odtamtud na dlouho vzdalovat. Angela podle všeho zatelefonovala své přítelkyni a ta okamžitě přijela. Pak se dostavil konstábl a já jsem dorazila krátce po něm. A když už jsem tu byla, připadalo mi zbytečné, aby se tu Angela a slečna Mawsonová ještě zdržovaly, a doktorovi Howarthovi moc záleželo na tom, aby většina personálu byla přítomná v laboratoři, až přiletíte.“

„A žádné jiné příbuzné nebo blízké přátele, pokud víte, nemají?“

„Myslím, že ne. Oni žili hodně pro sebe. Starý pan Lorrimer nechodí do kostela a vůbec se neúčastní místních podniků či záležitostí, takže jsme ho se Simonem vlastně ani nepoznali. Já vím, ono se od duchovního čeká, že bude obcházet obec, klepat na dveře, lidi burcovat, ale Simon upřímně nevěří, že by to k něčemu bylo, a řeknu vám rovnou, já mu dávám za pravdu. Ovšem doktor Lorrimer navštěvoval kostel Panny Marie v Guy’s Marshi. Otec Gregory by vám o něm mohl něco povědět, ačkoli pochybuju, že doktor Lorrimer byl nějak moc činný v církevním životě. Stavoval se obyčejně v Old Rectory pro slečnu Willardovou a vozil ji s sebou. Možná že by stálo za to si s ní promluvit, ačkoli se mi nezdá, že by se ti dva nějak sblížili. Mám dojem, že ji vozil do kostela spíš proto, že mu to otec Gregory tak navrhl, než z nějakých sympatií. Je to divná ženská, která se podle mě nehodí zrovna na to, aby se starala o děti. Ale už vám přichází ten pravý, s kým chcete hovořit.“

Smrt, pomyslel si Dalgliesh, zahlazuje stejně rodinnou podobu, jako zahlazuje osobnost; mezi živým a mrtvým není příbuzenství. Muž, který vstoupil do pokoje trochu šouravým krokem, ale vzpřímeně, byl kdysi vysoký jako jeho syn, v řídkých šedivých vlasech, sčesaných z vysokého čela dozadu, se dosud objevovaly praménky původně čer-

ných vlasů; vodnaté oči, zapadlé pod svrasklými víčky, bývaly také temné. Ale s tím ztuhlým tělem na podlaze laboratoře tu nebylo žádné rodové spříznění. Smrt je nejen navždy odloučila, ale navíc je ošidila o jejich podobnost.

Paní Swaffieldová je vzájemně představila hlasem odhodlaně povzbudivým, jako by najednou všichni ohluchli. Pak se taktně vypařila, mumlajíc cosi o polévce v kuchyni. Massingham přiskočil, aby starému pánovi pomohl do křesla, ale pan Lorrimer mu toporným sekavým pohybem ruky pokynul, aby se nenamáhal. Posléze, po jistém zaváhání, jako kdyby mu pokoj nebyl příliš povědomý, se spustil do omšelého ušáku vpravo od krbu, kde zřejmě obvykle sedával, a odtud upřeně zíral na Dalglieshe.

Jak tam tak napruženě seděl ve svém staromódním, špatně střiženém tmavomodrém obleku, který silně páchl naftalínem a teď na jeho smrsklých kostech volně visel, působil žalostně, téměř groteskně, ale ne tak zcela nedůstojně. Dalgliesh přemítal, proč si dal práci š převlékáním. Je to gesto úcty k synovi, potřeba formálně vyjádřit zármutek, nutkavý popud něčím se zaměstnat? Anebo je to atavistická víra, že nastupuje zákonná moc a je třeba si ji naklonit vnějším projevem respektu? Dalglieshovi to připomínalo pohřeb jistého mladého detektiva zabitého ve službě. Co mu tehdy připadalo téměř nesnesitelně tklivé, nebyla impozantní krása pohřebního obřadu anebo děti kráčející ruku v ruce s vážnou odměřeností za otcovou rakví. Bylo to přijetí v malém služebním domku, pečlivě připravené, doma dělané pokrmy a nápoje, jaké si vdova sotva mohla dovolit, všechno přichystané k pohoštění manželových kolegů a přátel. Možná že ji to tehdy trochu upokojilo nebo utěšilo ve vzpomínání. Možná že i starý pan Lorrimer pocítil šťastnou úlevu, protože si dal tu práci.

Massingham se usadil na podivuhodně hrbolaté pohovce ne příliš blízko u Dalglieshe a otevřel svůj zápisník. Díkybohu starý pán se choval klidně. Nikdy se nedá říci, jak takovou událost příbuzní budou brát. Dalgliesh, jak věděl, měl pověst, že to s pozůstalými umí. Jeho projevy soustrasti byly možná stručné, téměř formální, ale aspoň zněly upřímně. Pokládal za samozřejmé, že si rodina bude přát s policií spolupracovat, a to v zájmu spravedlnosti, nikoli odplaty. Nepotrpěl si na onu zvláštní vzájemnou závislost, o kterou se detektiv a pozůstalý

často psychologicky opírají a které se dá tak osudově snadno využít. Nic výslovně nesliboval, nikdy nezastrašoval slabé, ani nevyhovoval přecitlivělým. A přece ho lidi zřejmě mají rádi, říkal si Massingham. Bůhví proč. Někdy je tak chladný, že je to až nelidské.

Pozoroval Dalglieshe, jak vstává, když starý pan Lorrimer vešel do pokoje; ale vůbec se nepohnul, aby mu pomohl do křesla. Massingham přelétl šéfovu tvář a postřehl v ní známý výraz pátravého nezaujatého zájmu. Co by asi tak Dalglieshe pohnulo jestli vůbec něco – k spontánnímu soucitu? Vzpomněl si na jiný případ, na němž spolu pracovali před rokem, když byl ještě detektivem-seržantem, na případ smrti dítěte. Dalgliesh pozoroval rodiče s týmž výrazem chladného zvažováni. Ale měsíc pracoval osmnáct hodin denně, dokud se případ nevyřešil. A jeho další sbírka básni obsahovala onu nevšední báseň o zavražděném dítěti, báseň, o které se nikdo ze Scotland Yardu, ani ti, co prohlašovali, že jí rozumějí, netroufal třeba jen zmínit jejímu autorovi. Teď řekl:

„Jak vám už ohlásila pani Swaffieldová, mé jméno je Dalgliesh a tohle je inspektor Massingham. Doktor Howarth vás patrně upozornil, že přijdeme. Je mi velmi líto, co se stalo vašemu synovi. Cítíte se natolik silný, abyste mohl odpovědět na několik otázek?“

Pan Lorrimer pokývl směrem ke kuchyni.

„Co tam dělá?“

Jeho hlas oba překvapil: vysoký, s náznakem stařecké nevrlosti, ale na starého člověka neobyčejně zvučný.

„Paní Swaffieldová? Myslím, že vaří polévku.“

„Podle všeho do ní dala cibuli a mrkev, co jsme měli v truhle na zeleninu. Mám dojem, že cítím mrkev. Edwin přece ví, že v polévce nemám rád mrkev.“

„Vařil pro vás pravidelně?“

„Všecko vždycky vaří, pokud není pryč na místě činu. V poledne toho k obědu moc nesním, ale nechává mi tu jídlo na ohřátí, něco v omáčce od večeře nebo třeba kousek ryby ve šťávě. Dnes ráno tu nic nenechal, poněvadž včera večer nebyl doma. Sám jsem si musel udělat snídani. Měl jsem chuť na slaninu, ale radši jsem si ji nevzal pro případ, že by ji chtěl večer. Obyčejně si udělá vejce se slaninou, když přijde pozdě domů.“

Dalgliesh se zeptal:

„Pane Lorrimere, nemáte zdáni, proč by chtěl někdo zavraždit vašeho syna? Měl nějaké nepřátele?“

„Proč by měl nepřátele? Kromě lidí v laboratoři nikoho neznal. V laboratoři si ho všichni velice vážili. Sám mi to řekl. Proč by mu chtěl kdo ublížit? Edwin žil pro svou práci.“

Poslední větu pronesl, jako by to byl originální obrat, na který může být hrdý.

„Včera večer jste mu do laboratoře telefonoval, viďte? Kolik bylo hodin?“

„Bylo tři čtvrtě na devět. Televize mi zhasla. Nezačlo to mrkat a všelijak se klikatit, jak to někdy dělá. Edwin mi ukázal, jak se to v takovém případě dá knoflíkem vzadu upravit. Ne, zhaslo to a zůstal tam jen takový světlý puntík a ten pak taky zmizel. Nemohl jsem se koukat na zprávy v devět hodin, a tak jsem zavolal Edwinovi a požádal ho, aby poslal pro opraváře. Televizor máme pronajatý a měli by přijít v kteroukoli hodinu, jenže vždycky mají nějakou výmluvu. Když jsem jim minulý měsíc zavolal, dva dny se neukázali.“

„Vzpomenete si, co vám syn řekl?“

„Řekl, že nemá smysl takhle pozdě večer volat. Že to zařídí hned ráno, ještě než půjde do práce. Ale pochopitelně to nezařídil. Nepřišel domů. Takže je to pořád ještě rozbité. Sám nerad telefonuju. Všecky tyhle věci vždycky obstarává Edwin. Myslíte, že tam zatelefonuje paní Swaffieldová?“

„Jistě, na to se spolehněte. Když jste s ním telefonoval, nezmínil se vám, že by čekal nějakou návštěvu?“

„Ne. Připadalo mi, že má naspěch, jako kdyby se mu nehodilo, že ho volám. Ale vždycky mi říkal, abych ho do laboratoře zavolal, kdybych měl nějaké potíže.“

„A kromě toho, že ráno zavolá televizního mechanika, vám už vůbec nic jiného neřekl?“

„Co by ještě říkal? Nepatřil k těm, co tlachají po telefonu.“

„Volal jste ho včera do laboratoře kvůli svému nástupu do nemocnice?“

„To souhlasí, volal. Měli mě přijmout na addenbrookské klinice včera odpoledne. Edwin mě tam chtěl odvézt. Noha mě zlobí, víte?

Psoriasis. Chtějí vyzkoušet nějakou novou léčbu.“

Udělal pohyb, jako by se chystal vyhrnout nohavici. Dalgliesh řekl rychle:

„To je v pořádku, pane Lorrimere. Kdy jste se dozvěděl, že přece jen nemají volné lůžko?“

„Asi tak v devět zazvonili. Zrovna odešel z domu. A tak jsem zavolal do laboratoře. Znám samozřejmě číslo do biologického oddělení. Tam totiž pracuje v biologickém oddělení. U aparátu byla slečna Easterbrooková a ta mi řekla, že Edwin je právě v nemocnici u nějaké pitvy, ale že mu to vyřídí, až se vrátí. Na té klinice mi řekli, že pro mě pošlou pravděpodobně příští úterý. Kdo mě tam teď dopraví?“

„Paní Swaffieldová to podle všeho nějak zařídí anebo by taky mohla vypomoct vaše neteř. Nelíbilo by se vám mít ji u sebe?“

„Ne. Co je mi platná? Byla tu dnes ráno s tou svojí přítelkyní, co píše. Edwin je nemá rád, ani jednu, ani druhou. Ta přítelkyně – slečna Mawsonová se myslím jmenuje – se nahoře v něčem hrabala. Mám dobré uši. Moc dobře jsem ji slyšel. Vyšel jsem ze dveří – a ona scházela dolů. Řekla, že byla v koupelně. Proč měla na sobě kuchyňské gumové rukavice, když šla z koupelny?“

Proč vlastně? pomyslel si Dalgliesh. Projel jím nával zlosti, že se sem konstábl Davis nedostavil dřív. Bylo naprosto přirozené, že Howarth přijel s Angelou Foleyovou oznámit, co se stalo, a že ji tu nechal se strýcem. Někdo s ním musel zůstat, a kdo se k tomu lépe hodil než jeho jediná zbývající příbuzná? Bylo patrně přirozené i to, že Angela Foleyová si přizvala na pomoc svou přítelkyni. Patrně se obě zajímají o Lorrimerovu závěť. Ano, i to bylo nadmíru přirozené. Massingham se na pohovce zavrtěl. Dalgliesh vycítil jeho nedočkavost podívat se co nejdřív do Lorrimerova pokoje. Sdílel ji. Ale knihy a papíry, ten truchlivý detrit usmrceného života, mohou počkat. Živý svědek by podruhé nemusel být sdílný. Zeptal se:

„Čím se váš syn zabýval, pane Lorrimere?“

„Myslíte po práci? Většinou se zdržuje ve svém pokoji. Nejspíš si čte. Má tam nahoře docela slušnou knihovnu. Je to vzdělanec, to tedy Edwin je. O televizi moc nestojí, tak tu vysedávám sám. Někdy seshora slyším hrát gramofon. O víkendech se většinou stará o zahradu, myje si vůz, pak taky vaří, nakupuje. Co by chtěl víc od života? A

taky nemá moc času nazbyt. Většinou bývá v laboratoři až do sedmi, někdy i déle.“

„A co přátelé?“

„Ty nemá. Na přátele si nepotrpí. Stačíme si, žijem si pro sebe.“

„O víkendech nikam nejezdil?“

„Kam prosím vás? A co by bylo se mnou? Nehledě k tomu, že se musí nakupovat. Když ho zrovna nepovolají, aby asistoval na místě činu, vozí mě v sobotu dopoledne do Ely a tam chodíme do supermarketu. Pak se ve městě naobědváme. To se mi zamlouvá.“

„Jaké míval telefonní hovory?“

„Myslíte s laboratoří? Jen když ho zavolá styčný úředník, že ho potřebují na místě vraždy. Někdy to bývá i pozdě v noci. Ale nikdy mě nebudí. Má ve svém pokoji přípojku. Nechá mi tu jen cedulku a obyčejně je zpátky ještě včas, aby mi v sedm hodin přinesl šálek čaje. Dnes ráno to ovšem neudělal. Proto jsem taky volal do laboratoře. Nejdřív jsem vytočil jeho přímou linku, ale tam to nikdo nebral. Tak jsem tedy zavolal recepci. Dal mi obě čísla pro případ, že bych se k němu v naléhavé situaci nedovolal.“

„A nikdo jiný ho poslední dobou nevolal, nikdo ho nepřišel navštívit?“

„Kdo by ho prosím vás chodil navštěvovat? A nikdo mu netelefonoval kromě té ženy.“

Dalgliesh řekl velice tiše:

„Jaké ženy, pane Lorrimere?“

„Nevím, co to bylo za ženu. Vím jen, že volala. Minulý týden v pondělí to bylo. Edwin byl zrovna ve vaně a telefon pořád vyzváněl, tak jsem si řekl, že ho zvednu.“

„Můžete se přesně upamatovat, pane Lorrimere, jak to všechno probíhalo od okamžiku, kdy jste zvedl sluchátko? Dejte si načas, nespěcháme. Tohle může být velmi důležité.“

„Moc toho k upamatování není. Chystal jsem se ohlásit naše číslo a požádat ji, aby nezavěšovala, ale ona mi nedala příležitost. Začala mluvit hned, jak jsem zvedl sluchátko. Řekla: ‚Měli jsme pravdu, něco se děje.‘ Pak ještě říkala o něčem, že se toho spálilo více a že má ta čísla.“

„Že se něčeho spálilo víc a že má ta čísla?“

„Zrovna tak. Teď to nedává smysl, ale bylo to něco takového. Pak mi vyříkala ta čísla.“

„Pamatujete si je, pane Lorrimere?“

„Jenom to poslední, což bylo 1840. Anebo to taky mohla být dvě čísla, 18 a 40. Ta jsem si zapamatoval, poněvadž první dům, co jsme měli, když jsem se oženil, měl číslo 18 a druhý 40. Taková zvláštní shoda, viďte. Buď jak buď, ta čísla mi uvízla v paměti. Ale ta ostatní si nepamatuju.“

„Kolik bylo těch čísel dohromady?“

„Dohromady tři nebo čtyři, mám dojem. Nejdřív dvě a potom těch osmnáct a těch čtyřicet.“

„Jak vám ta čísla připadala, pane Lorrimere? Myslíte, že vám oznamovala telefonní číslo nebo třeba poznávací značku vozu? Můžete se upamatovat, jaký jste měl z nich v té chvíli dojem?“

„Žádný dojem. Proč bych z nich měl mít nějaký dojem? Spíš bych to odhadoval na telefonní číslo. Poznávací značka to asi nebyla. Neuvedla žádná písmena, rozumíte? Znělo mi to jako časový údaj: osmnáct čtyřicet“

„Nemáte zdání, kdo to telefonoval?“

„Nemám. Pochybuju, že to byl někdo z laboratoře. Ten hlas mi nezněl jako hlas někoho odtamtud.“

„Jak to myslíte, pane Lorrimere? Jak vám ten hlas připadal?“

Starý pán nehybně seděl a zíral přímo před sebe. Ruce s dlouhými prsty, jaké měl jeho syn, ale s vyschlou a skvrnitou kůží jako zvadlé listy, mu visely těžce mezi koleny, groteskně velké proti křehkému zápěstí. Po chvíli promluvil:

„Rozrušený.“ Nastala další odmlka. Oba detektivové ho pozorovali. Zase jedna ukázka šéfovy obratnosti, pomyslel si Massingham. Sám by vystřelil nahoru, aby zde pátral po závěti a papírech. Ale tato výpověď, tak nenápadně vylákaná, byla nesmírně důležitá. Posléze starý pán opět promluvil. Slovo, které pronesl, bylo překvapující. Řekl:

„Spiklenecký. Tak mi její hlas připadal. Byl spiklenecký.“

Mlčky, trpělivě čekali, co ještě řekne, ale už nic neřekl. Pak viděli, že pláče. Tvář se mu nezměnila, ale jediná slza, průzračná jak perla, mu skápla na vyprahlé ruce. Podíval se na ni, jako by přemítal, co to může být. Pak řekl:

„Byl ke mně hodný, byl to dobrý syn. Nějaký čas, když odešel na univerzitu do Londýna, jsme přímý styk neudržovali. Psával matce a mně, ale domů nepřijížděl. Ale tyhle poslední roky, co jsem zůstal sám, se o mě staral. Nestěžuju si. Počítám, že mi zanechal nějaké peníze a mám svůj důchod. Ale je to kruté, když mladí odejdou první. A kdo o mě teď bude pečovat?“

Dalgliesh řekl tiše:

„Musíme se podívat do jeho pokoje, prohlédnout si písemnosti. Je ten pokoj zamčený?“

„Zamčený? Proč by měl být zamčený? Nikdo kromě Edwina tam nechodil.“

Dalgliesh kývl na Massinghama, který vyšel a zavolal na paní Swaffieldovou. Potom vykročili nahoru.

2

Byla to dlouhá místnost s nízkým stropem, bílými stěnami a křídlovým oknem, z něhož byl výhled na čtverhranný neposečený trávník, pár sukovitých jabloní, obtěžkaných plody, jež se v podzimním slunci zeleně a zlatě blýskaly, na přerostlý živý plot plný bobulí a za ním na větrný mlýn. I v přívětivém odpoledním světle působil mlýn jako žalostná troska své někdejší mohutnosti. Ze stěn odprýskával nátěr a veliká křídla, z nichž jako zkažené zuby vypadaly příčky, trčela těžce a ochable v neklidném vzduchu. Za větrným mlýnem se táhly lány černých slatin, rozkrájené podzimní orbou, prosvítavě seskupené mezi hrázemi.

Dalgliesh se odvrátil od tohoto obrazu truchlivého míru, aby prozkoumal pokoj. Massingham se už činil u psacího stolu. Když zjistil, že kryt není uzamčen, trošinku jej odsunul a pak jej zase přiklapl. Potom vyzkoušel zásuvky. Jen horní levá byla zamčena. Byl jako na trní, kdy už Dalgliesh vezme Lorrimerovy klíče a zásuvku otevře, ale nedával svou nedočkavost najevo. Bylo známo o jeho starším kolegovi, který dokázal postupovat rychleji než kdokoli z jeho okolí, že si přesto příležitostně zaotálí. A teď si právě dával načas: rozhlížel se svýma

temnýma zasmušilýma očima po místnosti a stál velmi nehybně, jako by zachycoval neviditelné vlny.

V místnosti vládl zvláštní poklid. Její rozměry byly vyvážené a nábytek se přesně hodil tam, kde byl postaven. V tomto nezakrámovaném útočišti mohl člověk mít i prostor k přemýšlení. U protější stěny bylo úzké lůžko, úpravně přehozené červenou pokrývkou. Na dlouhé polici nad ním stála pracovní lampa, radiopřijímač, gramofon, hodiny, karafa na vodu a byla tu i kniha modliteb. Před oknem stál dubový psací stůl a židle s opěradlem ve tvaru kola. Na stole byla podložka s pijákem a hnědomodrý keramický hrneček, v němž byly zastrkány tužky a kuličková pera. Z nábytku tu byl ještě odřený ušák a u něj stolek, dvoudílná dubová skříň vlevo od dveří a po pravé straně staromódní kancelářský stůl s roletou. Telefon byl připevněn ke zdi. Nebyly tu obrazy, ani zrcadlo, žádné typicky mužské rekvizity, žádné tretky na horní desce či římse stolu. Všechno bylo funkční, používané, neozdobné. Byl to pokoj, kde se člověk mohl cítit doma.

Dalgliesh přešel ke knihám. Odhadoval, že jich tam je jistě aspoň čtyři sta; úplně pokrývaly jednu stěnu. Beletrie moc neviděl, i když tu byli zastoupeni angličtí a ruští romanopisci devatenáctého století. Většinou to byly knihy historické nebo životopisné, ale byla tam i přihrádka filozofických spisů: Věda a Kristus od Teilharda de Chardina, Sartrův spis *Bytí a nicota: názor humanisty*, Simone Weilové *První a poslední*, Platónova *Ústava*, cambridgeské vydání *Dějin pozdní řecké a raně středověké filozofie*. Patrně se Lorrimer před časem pokoušel ovládnout starořečtinu. V polici byla řecká cvičebnice a slovník.

Massingham vytáhl knihu o srovnávacím náboženství. Řekl:

„Zdá se, že patřil k lidem, kteří se mučí úsilím odhalit smysl existence.“

Dalgliesh vrátil na místo Sartra, kterého si prohlížel.

„Je to podle vás zavrženíhodné?“

„Podle mě je to marné. Metafyzická spekulace má asi tak málo smyslu jako diskutovat o významu plic. Jsou tu k dýchání.“

„A život je k žití. To vám zřejmě stačí jako osobní krédo.“

„Jestliže to znamená co nejsilněji prožívat radosti a co nejméně si připouštět bolesti, pak ano, pane. A snad ještě snášet stoicky ty útrapy, kterým se nemohu vyhnout. Je lidské ubezpečit se o nich, netřeba si je

vymýšlet. Ostatně nevěřím, že člověk může doufat, že porozumí něčemu, co nemůže vidět, čeho se nemůže dotknout, nebo to změřit.“

„Logický pozitivista. Jste v dobré společnosti. Ale Lorrimer celý svůj život zkoumal, co mohl vidět, měřit, čeho se mohl dotýkat. Zřejmě ho to neuspokojovalo. No, podívejme se, co nám o něm řeknou jeho osobní písemnosti.“

Obrátil pozornost ke stolu s krytem; zamčenou zásuvku si nechával na konec. Když vysunul roló, objevily se pod ním dvě malé zásuvky a řada přihrádek. A zde, úhledně roztříděné a rozškatulkované, byly banální pozůstatky Lorrimerova samotářského života. Zásuvka s třemi účty čekajícími na zaplacení, jiná se stvrzenkami. Označená obálka, obsahující oddací list jeho rodičů, jeho rodný a křestní list. Cestovní pas: anonymní tvář, ale oči jakoby zhypnotizovaně zírající, krční svaly napjaté. Čočka fotografického přístroje mohla být hlavní revolveru. Životní pojistka. Uhrazené faktury za otop, elektřinu a plyn. Smlouva o údržbě ústředního topení. Dohoda o pronájmu televizoru. Náprsní taška s bankovním výpisem. Portfej cenných papírů, solidních, konzervativních, spolehlivých.

Nebylo tam nic, co by se týkalo jeho práce. Měl zřejmě svůj život právě tak pečlivě rozškatulkovaný, jako byl jeho registrační systém. Všechno, co souviselo s jeho profesí, denní záznamy, koncepty vědeckých statí, bylo uloženo v jeho pracovně v laboratoři. Tam vše patrně i napsal. Tak si lze vysvětlit i jeho občasné pozdní příchody domů. Podle obsahu jeho psacího stolu by se rozhodně nedalo určit, jaké měl povolání.

Jeho poslední vůle byla v oddělené a označené obálce spolu s krátkým dopisem od advokátní firmy v Ely, pánů Pargetera, Colbyho a Hunta. Byla to velice stručná závěť, pořízená před pěti lety. Lorrimer v ní odkazoval vilku Postmill Cottage a deset tisíc liber svému otci a zbývající majetek výlučně své sestřenici Angele Maud Foleyové. Portfej cenných papírů naznačoval, že slečna Foleyová zdědí slušný majetek.

Konečně vytáhl Dalgliesh z kapsy svazek Lorrimerových klíčů a odemkl horní levou zásuvku. Zámek povolil velmi lehce. Zásuvka byla plná listů, popsaných Lorrimerovou rukou. Dalgliesh je všechny přenesl na stůl před oknem a pokynul Massinghamovi, aby si přitáhl

křeslo. Pak spolu usedli ke stolu. Celkem tam bylo osmadvacet dopisů. Beze slova je pročítali. Massingham vnímal dlouhé Dalglieshovy prsty, jak zdvihají každý jednotlivý list, jak jej pouštějí a pak přisunují k němu přes stůl, potom jak berou další. Připadalo mu, že hodiny tikají nepřirozeně hlučně a jeho vlastní dech že trapně ruší. Dopisy byly jakýmsi rituálem hořkého rozpadání lásky. Bylo v nich všechno: nemohoucnost připustit, že touha už není opětována, vymáhání jakéhokoli vysvětlení, které – kdyby se o ně adresátka pokusila – by jistě jen zesílilo bolest, drásavá sebelítost, křeče bezdůvodně oživované naděje, nedůtklivé útoky na milenčinu tupost, že nedokáže pochopit, kde je její štěstí, pokořující sebeponižování.

„Chápu, že se Ti nechce žít v slatinách. Ale tomu se dá snadno odpomoci, drahoušku. Mohl bych se dát přeložit do Metropolitní laboratoře, kdyby se Ti víc zamlouval Londýn. Anebo bychom si mohli najít dům v Cambridgi nebo v Norwichi, to máš dvě civilizovaná města na vybranou. Jednou jsi řekla, že ráda žiješ uprostřed věží. Anebo kdyby sis přála, mohl bych zůstat zde a mohli bychom najmout v Londýně byt pro Tebe, a mohl bych za Tebou, jak by to jen šlo, přijíždět. Snad by to bylo možné o většině nedělí. Týden bez Tebe by byla věčnost, ale vše by bylo snesitelné, kdybych věděl, že mi patříš. A Ty mi opravdu patříš. Všechny knihy, všechno to hledání a bádání, k čemu to je nakonec? Teprve Tys mi dala poznat, jak prostá je na vše odpověď.“

Některé dopisy byly silně erotické. Ze všech milostných dopisů mají takovéhle dopisy asi nejmenší naději na úspěch, pomyslel si Massingham. Copak ten ubožák nevěděl, že – jakmile touha jednou odumře – mohou probouzet jen odpor? Možná že milenci, kteří pro své nejintimnější záležitosti používají soukromých dětských výrazů, jsou nejmoudřejší. Jejich erotika je aspoň osobní. Zde byla líčení sexuálních zážitků buď trapně vypjatá v literárním stylu D. H. Lawrence, nebo chladně klinická. S údivem si uvědomoval emoci, která mohla být jen hanbou. Nebylo to v tom, že některé výlevy byly až brutálně otevřené. Byl zvyklý pročítat soukromou pornografii zavražděných životů; avšak na tyto dopisy s jejich směsicí pudové žádosti a vznosných citů jeho zkušenost nestačila. Obnažená muka, jež vyjadřovaly, mu připadala neurotická, iracionální. Sex už ho nedokázal šokovat, usoudil

Massingham, láska zřejmě ano.

Zarážel ho kontrast mezi poklidnou atmosférou pokoje a rozháranou myslí tohoto muže. Napadlo ho: tohle povolání aspoň člověka varuje, aby neskladoval případné osobní upomínky. Práce u policie učí právě tak přesvědčivě jako náboženství, aby člověk žil každý den tak, jako by to byl jeho den poslední. A nemusí to být jen vražda, co násilně vtrhává do soukromí. Jakákoli náhlá smrt se o to může právě tak postarat. Jaký obraz by světu poskytlo to, co by tu po něm zůstalo, kdyby se byl vrtulník při přistání zřítil? Obraz přizpůsobivého, konzervativního šosáka posedlého svou fyzickou zdatností? *Homme moyen sensuel* – a že by prostřední i ve všem ostatním? Vzpomněl si na Emmu, s kterou spával, kdykoli se to nahodilo, a z které se jednou, dá se předpokládat, stane lady Dungannonová, ledaže by si našla – a zdá se to čím dál tím pravděpodobnější – nějakého prvorozeného aristokrata s lepšími vyhlídkami, ochotnějšího trochu víc se jí věnovat. Zajímalo by ho, co by asi Emma, která se s tak upřímně požitkářskou, radostnou rozkoší dovedla milovat, řekla tomuto neřestně nespoutanému, sebeukájivému blouznění, tomuto potupnému svědectví o mukách zhrzené lásky.

Jeden rozpůlený list byl popsán jediným jménem. Dominika, Dominika, Dominika. A pak Dominika Lorrimerová, toporné, ne zvlášť libozvučné spojení. Snad ho ta nenáležitost zarazila, neboť je napsal jen jednou. Písmena působila pracně, váhavě, jako kdyby si mladé děvče zkoušelo tajně nacvičovat kýžené vyvdané jméno. Všechny dopisy postrádaly datum, všechny byly bez oslovení a bez podpisu. Některé byly zřejmě jen první náčrty, bolestné hledání prchavého výrazu, rukopis hemžící se škrty. Ale Dalgliesh už mu přistrkoval poslední dopis. V něm nebyly žádné opravy, žádné tápání, a existoval-li nějaký předchozí koncept, Lorrimer jej zničil. Slova, černě vyrytá Lorrimerovým svislým písmem, se řadila v rovných linkách tak spořádaně jako kaligrafické cvičení. Možná že to byl dopis, který měl v úmyslu přece jen odeslat.

„Stále hledám slova, která by vyjádřila, co se se mnou stalo, co Tys způsobila, aby se stalo. Víš, jak je to pro mne nesnadné. Už tolik let píši jen úřední zprávy, tytéž fráze, tytéž truchlivé závěry. Má mysl byla počítačem naprogramovaným na smrt. Byl jsem jako člověk na-

rozený v temnotách, žijící v hluboké jeskyni, člověk, který se útěšně choulí u svého ubohého ohníčku a pozoruje stíny míhající se po jeskynních kresbách, pokoušeje se najít v jejich hrubých obrysech nějaký smysl své existence, jenž by mu pomohl snášet tu tmu. A pak jsi přišla Ty a vzalas mě za ruku a vyvedla mne do slunečního svitu. A přede mnou byl skutečný svět, oslňující mé oči svou barvou a krásou. A nebylo třeba ničeho víc než Tvé ruky a trochu odvahy udělat několik krůčků ven ze stínů a představ do světla. *Ex umbris et imaginibus in veritatem.*“

Dalgliesh dopis odložil a řekl:

„‚Dej mi znáti, Hospodine, konec života mého a odměření dnů mých, jaké jest, abych věděl, jak dlouho trvati mám.‘ Kdyby si byl Lorrimer mohl vybrat, patrně by si byl raději přál, aby jeho vražda zůstala nepomstěna, než aby tyhle dopisy spatřily jiné oči než ty jeho. Co si o nich myslíte?“

Massingham si nebyl jist, zda má posoudit jejich obsah nebo jejich styl. Řekl opatrně:

„Ta pasáž o jeskyni je efektní. Zřejmě si na ní dal záležet.“

„Ale není tak docela původní. Silně připomíná Platónovu *Ústavu*. A stejně jako to bylo u Platónova obyvatele jeskyně, i jeho oči bolestně oslnilo jasné světlo. George Orwell kdesi napsal, že vražda jako jedinečný zločin by měla být důsledkem jen silných citových pohnutek. No, a tady máme silnou pohnutku. Jenže, jak vidět, máme nesprávnou mrtvolu.“

„Myslíte, že o tom doktor Howarth věděl?“

„To je skoro jisté. Je ovšem divné, že o tom zřejmě nevěděl nikdo v laboratoři. Tohle je klípek, který by si například paní Bidwellová jistě nenechala pro sebe. Nejdřív bychom si myslím měli ověřit u těch advokátů; jestli je závět ještě platná, a pak navštívíme dotyčnou dámu.“

Ale tento program bylo nutno změnit. Telefon na zdi se rozřinčel a rozbil klidnou atmosféru pokoje. Massingham zvedl sluchátko. Byl to seržant Underhill, který se pokoušel, ne zrovna zdařile, potlačit vzrušení ve svém hlase.

„Přihlásil se nám major Hunt od Firmy Pargeter, Coleby a Hunt v Ely – chce mluvit s panem Dalglieshem. Ale raději ne po telefonu. Vzkazuje, jestli byste mohli zavolat a říct, kdy by se panu Dalglie-

shovi hodilo přijet. A máme svědka, pane! Je zrovna na policejní stanici v Guy's Marshi. Jmenuje se Alfred Goddard. Jel včera večer kolem laboratoře autobusem, co tu staví v devět deset."

3

„Běžel po tý příjezdový cestě, jako kdyby ho čert honil."

„Můžete ho nějak popsat, pane Goddarde?"

„Jo. Starej nebyl."

„Tedy mladý – jak asi?"

„Nikdá jsem neřek, že byl mladej. Na to, abych to moh říct, jsem ho zas tolik neviděl. Ale jako starej neutíkal."

„Třeba dobíhal autobus."

„Jestli ho dobíhal, tak ho nechyt."

„Nemával na něj?"

„To dá rozum že ne. Řidič ho nemoh vidět. A je houby platný mávat zezadu na autobus."

Policejní stanice v Guy's Marshi byla cihlová viktoriánská stavba s bílou dřevěnou lomenicí a tolik se podobala nějaké rané nádražní budově, až pojal Dalgliesh podezření, že policejní správa v devatenáctém století použila z úsporných důvodů stejného architekta i stejných stavebních plánů.

Pan Alfred Goddard, pohodlně uvelebený v hovorně s ohromným hrncem horkého čaje před sebou, se tvářil naprosto nenuceně, zřejmě ho ani zvlášť nepotěšilo, ani nevzrušovalo, že se stal klíčovým svědkem při vyšetřování vraždy. Byl to snědý, vrásčitý, podsaditý venkovan a páchl silným tabákem, kořalkou a kravským hnojem. Dalgliesh si vzpomněl, že někdejším osídlencům blat říkali jejich sousedé z vršků „drnohryzové", protože se ustavičně vrtali ve svých mokřinatých polích, nebo „bahňáci", jak se prodírali blátivými bažinami. Obojí by se na pana Goddarda hodilo. Dalgliesh si se zájmem všiml, že kolem levého zápěstí má omotáno cosi jako kožený řemínek, a domyslel si, že je to vysušená úhoří kůže, starodávný amulet na ochranu proti revmatismu. Znetvořené prsty, toporně obepínající hrnec čaje,

naznačovaly, že kouzlo zrovna moc neúčinkuje.

Dalgliesh pochyboval, že by se byl sám přihlásil, ale průvodčí autobusu Bill Carney si vzpomněl, že pan Goddard cestuje pravidelně každou středu večer z Ely do Stoney Piggottu přes Chevisham, a zavedl pátrající policisty k jeho odlehlému stavení. Jakmile ho však bez dlouhých cavyků z jeho brlohu vytáhlí, nijak zvlášť se ani na Billa Carneyho, ani na policii nezlobil a prohlásil, že je ochoten odpovídat na otázky, jestliže mu budou, jak se vyjádřil, kladeny zdvořile. Na co si nejvíc v životě stěžoval, byl autobus do Stoney Piggottu: na jeho opožděné, nepravidelné jízdy, stoupající jízdné a obzvlášť na ten pitomý nedávný experiment s patrovými autobusy na téhle lince, jehož důsledkem je, že ho každou středu kvůli jeho dýmce vyhánějí na horní plošinu.

„Ale jaké štěstí pro nás, že jste tam byl," poznamenal Massingham. Pan Goddard si jen odfrkl do čaje.

Dalgliesh se ptal dál:

„Vzpomněl byste si vůbec na něco z jeho zevnějšku, pane Goddarde? Na jeho vlasy, jak byl vysoký, co měl na sobě?"

„Jo. Středně vysokej a měl na sobě takovej kratší kabát nebo možná pršák. Rozepnutej, plandavej se mi zdál."

„Na barvu se nepamatujete?"

„Takovej potmavší, snad. To byla jenom vteřina, co jsem ho viděl, chápete. Pak mi ho zaclonily stromy. Autobus se už rozjížděl, když mi pad do oka." Massingham se vmísil:

„Řidič ho neviděl, ani průvodčí."

„To dá rozum. Vždyť byli na dolní plošině. Nevypadá to, že by si ho všimli. Ostatně, řidič s tou pitomou kraksnou zrovna vyjížděl."

Dalgliesh řekl:

„Pane Goddarde, na tomhle hodně záleží. Můžete se upamatovat, jestli se v laboratoři svítilo?"

„V jaký laboratoři?"

„V domě, od kterého ta postava běžela."

„Jestli se v domě svítilo? Když myslíte dům, tak bych řek dům, ne?"

Pan Goddard předvedl mimicky úporné zamyšlení: pitvorně sešpulil ústa a přimhouřil oči. Čekali. Po krásně vyměřené odmlce oznámil:

„Slabě možná se svítilo. Ne naplno, rozumíte. Mám dojem, že jsem

nějaký světlo zahlíd v přízemních oknech.“

Massingham se zeptal:

„Víte bezpečně, že to byl muž?“

Pan Goddard ho obdařil káravým a zároveň pohoršeným pohledem člověka, kterého při ústní zkoušce zaskočili nějakou podle něho očividně nefér otázkou.

„Měl na sobě kalhoty, jo? Jestli to nebyl mužskej, pak by to měl bejt mužskej.“

„Ale naprosto jist si tím nejste?“

„Dneska si ničím nemůžete bejt jistej. Byly doby, kdy se lidi oblíkali slušným bohabojným způsobem.

Mužskej nebo ženská, bylo to lidský stvoření a běželo. To je všecko, co jsem viděl.“

„Takže by to mohla být i žena v kalhotách?“ „Jenže takhle ženský neběhaj. Ty přece běhaj tak nemožně, kolena těsně u sebe a mrskaj kotníkama jako splašený kachny. Škoda, říkám si, že ty kolena k sobě netisknou, když zrovna neběhaj.“

To není tak špatný postřeh, pomyslel si Dalgliesh. Žádná žena neběhá přesně jako muž. První Goddardův dojem byl dojem mladšího běžícího muže, a toho taky podle všeho viděl. Příliš mnoho otázek by ho v této chvíli mohlo jen zmást.

Řidič a průvodčí, přivedení z autobusového nádraží a stále ještě v uniformách, nemohli potvrdit Goddardovu výpověď, ale i to, čím ji mohli doplnit, bylo užitečné. Nepřekvapilo, že ani jeden z nich běžce neviděl, neboť téměř dvoumetrová zeď a převislé stromy zastiňovaly pohled na laboratoř z dolní plošiny, takže mohli jen letmo zahlédnout dům, když autobus míjel otevřenou příjezdovou cestu a zpomaloval před zastávkou. Ale jestliže pan Goddard mluvil pravdu a postava se objevila, teprve když autobus byl v pohybu, pořád ji ještě nemohli spatřit.

Oba mohli potvrdit, což bylo vítané, že autobus, aspoň tu středu večer, jel na čas. Bill Carney se dokonce podíval na hodinky, když vyjížděli. Ukazovaly devět dvanáct. Autobus se zdržel na zastávce jen pár vteřin. Žádný ze tří cestujících předem nenaznačil, že by chtěl vystoupit, ale jak řidič, tak průvodčí si všimli nějaké ženy čekající ve stínu přístřešku u zastávky a usoudili, že chce nastoupit. Jenže nena-

stoupila, naopak, jak se autobus přiblížil, otočila se a zašla dál dozadu, do stínu přístřešku. Průvodčímu to připadlo divné, že tam čeká, poněvadž žádný další autobus tu noc nejel. Ale poprchávalo, a tak si řekl, aniž o tom nějak hloub uvažoval, že se tam schovává. Nepatří prý do jeho povinností, jak výstižně podotkl, tahat pasažéra do autobusu, když o svezení nestojí.

Dalgliesh se obou zevrubně vyptával na tu ženu, ale mohli o ní podat jen málo určitých informací. Oba se shodli na tom, že měla na hlavě šátek a límec kabátu vyhrnutý přes uši. Řidič se domníval, že měla na sobě kalhoty a přepásaný pršák. Bill Carney souhlasil s kalhotama, ale spíš by řekl, že to byl tříčtvrteční kabát s kapucí. Jediné, co je vedlo k domněnce, že je to žena, byl šátek na hlavě. Ani jeden jej nedokázal popsat. Pokládali za nepravděpodobné, že by kterýkoli ze tří cestujících na dolní plošině mohl být nějak nápomocný. Dva z nich byli starší pravidelní pasažéři a oba zřejmě spali. Třetího neznali.

Dalgliesh věděl, že všechny tři bude třeba vypátrat. To byl jeden z těch nezbytných úkonů, co sežerou tolik času a přitom zřídkakdy přispějí nějakou hodnotnou informací. Ale je úžasné, kolik toho lidé, od nichž byste to nejméně čekali, postřehnou. Spáči mohli být zburcováni zpomalením jízdy a mohli čekající ženu vidět mnohem zřetelněji než průvodčí nebo řidič. Pan Goddard, jak se dalo předpokládat, ji nezpozoroval. Jedovatě se zeptal, jak mohou čekat, že někdo prokoukne střechu nějakého pitomého přístřešku, a ostatně, on se přece koukal jinam, ne, a za to mu prý mohou být jen vděčni. Dalgliesh si ho rychle hleděl usmířit, a když byla konečně výpověď k starochově spokojenosti dokončena, díval se, jak ho odvážejí zpátky do jeho domku, jak s jistou důstojností, jako nějaká drobná vzpřímená figurína, sedí na zadním sedadle policejního vozu.

Ale uplynulo ještě dalších deset minut, než Dalgliesh a Massingham mohli vyrazit do Ely. Do policejní úřadovny se příhodně, byt opožděně, dostavil Albert Bidwell, přinášeje s sebou vydatný vzorek bláta z pětijitrového pole a náladu nabručené nelibosti. Massinghama by zajímalo, jak se on a jeho žena původně setkali, co svedlo dohromady dvě tak rozdílné osobnosti. Ona, o tom byl přesvědčen, pocházela z londýnské periférie, on byl typický obyvatel slatin. On byl mlčenlivý, kdežto ona upovídaná, on přiboudlý, ona bystrá, on nebyl na nic zvě-

davý, zatímco ona byla lačná po kdejakém klepu a vzrušení.

Potvrdil, že vzal ten telefon. Volala prý nějaká žena a vzkazovala paní Bidwellové, že místo do laboratoře má přijít s něčím vypomoct paní Schofieldové do Leamingsu. Nevzpomíná si, že by se dotyčná představila jménem, ale pochybuje o tom. S paní Schofieldovou hovořil předtím po telefonu jednou nebo dvakrát, když chtěla na jeho ženě, aby jí pomohla s večeři pro hosty či co to bylo. Ženská práce. Nemůže říct, jestli ten hlas zněl stejně. Na dotaz, zda předpokládal, že volající žena je pani Schofieldová, odpověděl, že nepředpokládal vůbec nic. Dalgliesh se zeptal:

„Můžete se upamatovat, zda dotyčná řekla, aby vaše žena přišla do Leamingsu, nebo aby šla do Leamingsu?“

Význam této otázky mu zřejmě unikal, ale přijal ji s nasupeným podezřením, a po dlouhé odmlce řekl, že neví. Když se ho Massingham zeptal, jestli je možné, že volající nebyla žena, ale muž maskující svůj hlas, vrhl na něj pohled nabitý odporem, jako kdyby si zoufal nad myslí, která si může představit tak rafinovanou ničemnost. Ale odpověď jej pohnula k nejdelší promluvě. Uzavíracím tónem prohlásil, že neví, jestli to byla žena nebo muž, který se za ženu vydával, anebo třeba nějaká holka. Ví jen tolik, že ho někdo požádal, aby manželce něco vyřídil, a že jí to vyřídil. A kdyby byl věděl, že z toho bude všecka tahle buzerace, tak by ten telefon nebral.

A s tím se museli spokojit.

4

Podle Dalglieshovy zkušenosti obývali advokáti provozující praxi v katedrálních městech vždycky pěkné domy, a kanceláře pánů Pargetera, Colebyho a Hunta nebyly výjimkou. Nacházely se v dobře zachovalém a udržovaném domě z doby regentství s výhledem na parčík před katedrálou, s impozantním vchodem, jehož ebenově černý nátěr svítil, jako kdyby ještě neoschl, a jehož mosazné klepadlo v podobě lví hlavy bylo vycíděno téměř doběla. Otevřel jim postarší, velice vyzáblý úředník, připomínající ve svém staromódním černém obleku a

tuhém límci postavu z Dickense; jeho výraz truchlivé rezignace se poněkud rozjasnil, když je spatřil, jako by ho povzbudila vyhlídka na patálie. Když se Dalgliesh představil, mírně se uklonil a řekl:

„Major Hunt vás samozřejmě očekává, pane. Právě dokončuje rozhovor s klientem. Račte prosím sem, nenechá vás čekat déle než pár minut."

Čekárna, do které byli uvedeni, se svým komfortem i dojmem zvládnutého nepořádku podobala salónu v pánském klubu. Křesla byla kožená a tak široká a hluboká, že bylo nesnadné si představit, že by se z nich člověk po šedesátce bez potíží zvedl. Přestože dva starobylé radiátory šířily teplo, v krbu hořel koks. Velký kulatý mahagonový stůl pokrývaly časopisy věnované zájmům venkovské šlechty, většinou zřejmě velmi stará čísla. Zasklená knihovna byla nabita svázanými dějinami kraje a ilustrovanými díly o architektuře a malířství. Olej nad krbovou římsou zobrazující feton s koňmi a posluhujícími čeledíny silně připomínal Stubbse a Dalglieshe napadlo, že autorem je nejspíš skutečně Stubbs.

Stačil se jen krátce porozhlédnout po místnosti, a právě přistoupil k oknu, aby se zahleděl ke kapli Panny Marie při katedrále, když se otevřely dveře a znovu se objevil úředník, aby je pozval do pracovny majora Hunta. Muž, který se zvedl ze svého místa za psacím stolem, aby je přijal, byl, pokud jde o vzhled, pravým opakem svého úředníka. Byl to statný, napřímený muž pozdního středního věku v poněkud obnošeném, ale dobře střiženém tvídovém obleku, zdravě růžový a lysající, s bystrýma očima pod ježatými neklidnými brvami. Když Dalglieshovi podával ruku, nepokrytě si ho měřil, jako by odhadoval, kam přesně ho má zařadit ve svém soukromém žebříčku hodnot, načež s patrným uspokojením přikývl. Stále ještě vypadal víc jako voják než jako právník a Dalgliesh usoudil, že hlas, s nímž je přivítal, získal svou autoritativní říznost vyštěkáváním povelů na cvičištích a ve vřavě druhé světové války.

„Dobré jitro, dobré jitro. Posaďte se, prosím. Přicházíte v tragické záležitosti. Myslím, že jsme dosud žádného klienta neztratili v důsledku vraždy."

Úředník zakašlal. Bylo to přesně takové zakašlání, jaké od něho Dalgliesh mohl očekávat, neurážlivé, ale diskrétně výstražné a neo-

pominutelné.

„Byl tu sir James Cummins, pane, v roce 1923. Zastřelil ho jeho soused, kapitán Cartwright, kvůli paní Cartwrightové, kterou sir James svedl. Přitěžující okolností byly ještě nějaké nesrovnalosti v právu rybolovu."

„Správně, Mitchingu. Ale to se stalo ještě za mého otce. Chudáka Cartwrighta pověsili. Škoda ho, říkával vždycky otec. Za války se vyznamenal – přežil Sommu a Arras a skončil na šibenici. Ošlehaný z bitev, nešťastný chlapík. Porota by byla možná doporučila shovívavost, kdyby byl mrtvolu nerozsekal. Rozsekal tenkrát mrtvolu, viďte, Mitchingu?"

„Správně, pane. Našli hlavu zakopanou v sadu."

„To právě Cartwrighta odrovnalo. Angličtí porotci nesnášejí rozsekávání mrtvol. Crippen by dnes žil, kdyby byl tu svou Belle Elmorovou zakopal v jednom kuse."

„Sotva, pane. Crippen se narodil v roce 1860."

„No, ale nebyl by dlouho po smrti. Nepřekvapilo by mě, kdyby tu byl do sta. Jen o tři roky starší než váš otec, Mitchingu, a stejně jako on stavěný, malý, šlachovitý, oči jako trnky. Tenhle typ, to jsou nezmaři. Nu což, pustíme se do díla. Dáte si doufám kávu. Slibuju, že bude k pití. Mitching zde instaloval takovou tu skleněnou retortu a sami si meleme čerstvá zrnka. Tak tedy kávu, prosím vás, Mitchingu."

„Slečna Makepeaceová už ji připravuje, pane."

Z majora Hunta vyzařovala poobědní pohoda a Massingham se s jistou závistí domýšlel, že jeho jednání s posledním klientem se vedlo převážně nad dobrým obědem. On a Dalgliesh do sebe chvatně hodili sendvič a pivo v jedné hospodě mezi Chevishamem a Guy's Marshem. Dalgliesh, o němž bylo známo, že si potrpí na znamenité jídlo a víno, měl neblahý zvyk nezdržovat se jídlem, když pracoval na nějakém případu. Pokud jde o kvalitu, nebyl Massingham vybíravý, kvantita, po té tesknil. Ale aspoň kávu dostanou.

Mitching zůstal stát poblíž dveří a nenaznačoval, že by se měl k odchodu. To bylo zřejmě naprosto v pořádku. Dalglieshovi připadali jako dva komici, kteří se právě zdokonalují v souhře svých parátních replik a je jim líto zmeškat sebemenší příležitost k jejich procvičení. Major Hunt řekl:

„Chcete pochopitelně vědět, jak vypadá Lorrimerova závěť.“

„A chceme vědět i jiné věci, které byste nám o něm mohl říct.“

„Toho, obávám se, moc nebude. Setkal jsem se s ním jenom dvakrát od doby, kdy jsem projednával pozůstalost po jeho babičce. Ale udělám samozřejmě vše, co bude v mých silách. Jak jednou zaklepá na dveře vražda, soukromí musí jít stranou. Je to tak, viďte, Mitchingu.“

„Všechna tajemství se rozplývají v prudkém světle, které ozařuje popraviště, pane.“

„Nevím, nevím, jestli tohle citujete správně, Mitchingu. A dnes nemáme popraviště. Jste pro zrušení trestu smrti, kapitáne?“

Dalgliesh řekl:

„Budu proti trestu smrti do té doby, dokud si nebudeme naprosto jisti, že se nikdy, za žádných okolností nemůžeme dopustit omylu.“

„To je velice zásadová odpověď, ale žádá si dlouhou řadu otázek, nezdá se vám? Ovšem nejste tu proto, abyste diskutoval o nejvyšším trestu. Nesmíme marnit váš čas. Nuže, ta závět. Kam jsem dal schránku pana Lorrimera, Mitchingu?“

Úředník vzal z postranního stolu černou kovovou schránku a položil ji před majora Hunta. Major ji s jistou obřadností otevřel a vyňal z ní závěť. Dalgliesh řekl:

„Našli jsme jednu závět v jeho stole. Má datum třetího května 1971. Vypadá jako originál.“

„Takže ji nezničil? To je zajímavé. Z toho by se dalo soudit, že si to nakonec přece jen nerozmyslil.“

„Takže existuje pozdější závěť?“

„Ach, jistěže, kapitáne. Jistěže existuje. Právě o ní jsem si s vámi chtěl pohovořit. Podepsal ji teprve minulý pátek a jak originál, tak jedinou kopii nechal zde u mne. Mám je tady. Třeba si přejete sám si ji přečíst.“

Podal Dalglieshovi závět. Byla velice stručná. Lorrimer náležitou formou zrušil všechny dřívější závěti, prohlásil o sobě, že je zdravého rozumu, a necelým tuctem řádek naložil s veškerým svým majetkem. Dům Postmill Cottage s obnosem deset tisíc liber odkázal svému otci. Tisíc liber zanechal Brendě Pridmorové, „aby jí umožnil nakoupit si jakékoli knihy potřebné k dalšímu vědeckému vzdělávání“. Zbytek svého jmění věnoval Akademii kriminalistiky, aby z něho udílela vý-

roční peněžní odměny ve výši, jakou ústav uzná za vhodnou, za původní esej o jakémkoli aspektu vědeckého zkoumání zločinu, kterýžto esej by posuzovali tři znalci, ročně vybíráni ústavem. O Angele Foleyové tam nebyla jediná zmínka.

Dalgliesh řekl:

„Vysvětlil vám ně,jak, proč ze závěti vypustil svou sestřenici Angelu Foleyovou?“

„Ano, vysvětlil. Pokládal jsem za správné upozornit ho, že by v případě jeho úmrtí mohla jako jediná žijící příbuzná, nepočítaje otce, podat proti závěti odvolání. Kdyby to udělala, právní bitva by stála peníze a mohla by z pozůstalosti značnou částku odčerpat. Necítil jsem se povinován nutit ho, aby své rozhodnutí změnil. Jenom jsem si myslel, že je správné upozornit ho na možné důsledky. Vy jste slyšel, co mi odpověděl, viďte, Mitchingu?“

„To jsem věru slyšel, pane. Zesnulý pan Lorrimer vyjádřil nesouhlas se způsobem života, jaký si jeho sestřenice zvolila, zvláště odsuzoval vztah, který se údajně vyvinul mezi sestřenici a dámou, s kterou, jak jsem vyrozuměl, sdílí společnou domácnost, a řekl, že si nepřeje, aby zmíněná společnice měla prospěch z jeho majetku. Kdyby se sestřenice rozhodla proti závěti odvolat, je prý odhodlán ponechat věc soudu. Jeho by se už vůbec netýkala. On svá přání jasně vyslovil. Také upozornil na to, pokud se dobře pamatují, pane, že závěť má být ve své podstatě dočasná. Zamýšlel se oženit, a jestliže by tak učinil, závěť by pochopitelně pozbyla platnosti. Zatím se chtěl pojistit proti vzdálené možnosti – jak uvedl –, že by sestřenice všechno zdědila, kdyby nepředvídaně zemřel dřív, než by se jeho osobní záležitosti vyjasnily.“

„Správně, Mitchingu, tohle v jádru řekl. Doznávám, že mě to s novou závětí jaksi smířilo. Jestliže se chystal oženit, už by s ní zřejmě nemohl počítat a musel by všechno znovu uvážit. Ne že bych tu závěť pokládal nevyhnutelně za nespravedlivou nebo zaujatou. Člověk má právo nakládat se svým majetkem, jak uzná za vhodné, jestliže mu stát nechá něco, s čím by nakládal. Připadlo mi trochu divné, že se o té dámě – když se s ní vážně mínil oženit v prozatímní závětí slovem nezmínil. Ale účel se mi zdá dost důvodný. Kdyby jí odkázal nějakou nicotnou částku, sotva by se mu poděkovala, a kdyby jí zanechal

všecko, patrně by si okamžitě vzala jiného a jmění by připadlo jemu.“

Dalgliesh se zeptal:

„O tom zamýšleném sňatku vám nic neřekl?“

„Ne, ani jméno dámy. A přirozeně jsem se ho neptal. Dokonce trochu pochybuji, že měl na mysli někoho určitého. Mohl to být jen povšechný záměr anebo možná jen záminka, aby závět mohl změnit. Takže jsem mu pouze blahopřál a upozornil ho, že nová závěť bude neplatná, jakmile dojde k sňatku. Řekl, že je s tím srozuměn a že v patřičný čas přijde sepsat novou závět. Zatím prý nechce nic jiného než tohle, a tak jsem to sestavil. Mitching to podepsal. Druhým svědkem byla má sekretářka. Á, právě nám přináší kávu. Pamatujete se, že jste podepsala závět pana Lorrimera, viďte?“

Hubená, nervózně vyhlížející dívka, která přinesla kávu, na majorův vybafnutý dotaz zděšeně přikývla a chvatně opustila místnost. Major Hunt řekl s uspokojením:

„Pamatuje se. Byla tak vyplašená, že se sotva mohla podepsat. Ale podepsala se. Všechno je to tady. Všechno jak má být, v naprostém pořádku. Doufám, že dokážeme sestavit platnou závěť, co, Mitchingu? Ale bude zajímavé sledovat, jestli to děvče o ni začne bojovat.“

Dalgliesh se zeptal, o jakou částku by Angela Foleyová měla bojovat.

„O dobrých padesát tisíc liber, troufám si říct. Žádné velké jmění v dnešní době, ale slušné, slušné. Původní kapitál zdědil po staré Annie Lorrimerové, babičce z otcovy strany. Podivuhodná stará paní. Narozená a odchovaná na blatech. Vedla s manželem venkovský krám v Low Willow. Tom Lorrimer se upil do poměrně časného hrobu – nemohl vystát ty zimy na blatech – a ona obchodovala dál sama. Všechny peníze samozřejmě nepocházely z krámu, ačkoli se v něm dovedla zdatně otáčet. Ne, měla čich na koně. Prapodivná věc. Bůhsuď kde se to v ní vzalo. Pokud vím, jakživa na koně nevylezla. Zavřela krám a třikrát do roka zajela do Newmarketu. Nikdy, tak jsem to slyšel, neprohrála jediný penny a každou libru, kterou vyhrála, uspořila.“

„Jak velkou měla rodinu? Byl Lorrimerův otec jejím jediným synem?“

„Ano, byl. Měla jednoho syna a jednu dceru, matku Angely Fole-

yové. Ale nemohla, pokud mohu soudit, své děti ani vystát. Dcera se dostala do jiného stavu s tamním kostelníkem a stará paní ji osvědčeným viktoriánským stylem vyhnala z domu. Manželství se nevydařilo a myslím, že Maud Foleyová svou matku už nikdy neviděla. Zemřela na rakovinu pět roků potom, co se jí narodila dcera. Stará paní odmítla přijmout k sobě vnučku, a tak děvče skončilo v péči místních úřadů. Mám dojem, že většinu svého mládí strávila v domovech cizích pěstounů."

„A syn?"

„Ten se oženil s místní učitelkou a to, pokud vím, docela dobře klapalo. Ale rodina nikdy nedržela moc pohromadě. Stará paní se zdráhala odkázat peníze synovi, poněvadž, jak tvrdila, by to znamenalo platit dvojí dědickou daň. Bylo jí dost přes čtyřicet, když se narodil. Ale myslím, že pravý důvod vězel prostě v tom, že ho neměla moc ráda. A myslím, že svého vnuka Edwina také moc často nevídala, ale někomu peníze musela odkázat a její generace ještě věřila, že krev není voda ani dobročinná polévka a že mužská krev je hustší než ženská. Nehledě k tomu, že odvrhla dceru a nikdy se nezajímala o vnučku, nepokládala ve shodě se svou generací za správné odkazovat peníze přímo ženám. Prý to jen povzbuzuje svůdce a prospěcháře. Odkázala všechno výlučně svému vnukovi Edwinu Lorrimerovi. V době její smrti měl patrně vůči své sestřenici jisté hryzení svědomí. Ve své první závěti, jak víte, ji učinil legatářkou."

Dalgliesh řekl:

„Nevíte, jestli jí Lorrimer řekl, že zamýšlí závěť změnit?"

Advokát na něj upřel pronikavý pohled.

„O tom se mi nezmínil. Za stávajících okolností by pro ni bylo výhodné, kdyby mohla dokázat, že jí to řekl."

Tak výhodné, pomyslel si Dalgliesh, že by tento fakt při prvním výslechu nepochybně uvedla. Ale i kdyby věřila, že bude po svém bratranci dědit, ještě by z toho nevyplývalo, že vraždila. Kdyby tolik stála a podíl z babiččina odkazu, proč by s vraždou až do teďka otálela?

Ozval se telefon. Major Hunt zamručel omluvu a sáhl po sluchátku. Zakrývaje dlaní mluvítko, řekl Dalglieshovi:

„To je slečna Foleyová, telefonuje z Postmill Cottage. Starý pan Lorrimer si chce se mnou promluvit o závěti. Prý by se strašně rád do-

zvěděl, jestli teď dům patří jemu. Přejete si, abych mu to řekl?“

„Záleží na vás. Ale je to nejbližší příbuzný; dříve nebo později by se měl stejně seznámit s obsahem závěti. A právě tak ona.“

Major Hunt váhal. Pak promluvil do telefonu.

„Dobrá. Betty. Spojte mě se slečnou Foleyovou.“

Znovu vzhlédl k Dalglieshovi.

„Tahle zpráva způsobí v Chevishamu pěkný poprask.“

Dalgliesh si náhle vybavil dychtivou mladinkou tvář Brendy Pridmorové, jak na něj září přes Howarthův stůl.

„Ano,“ řekl stroze. „To tedy, obávám se, způsobí.“

5

Howarthův dům, nazývaný Leamings, stál při cambridgeské silnici pět kilometrů za obcí Chevisham, moderní stavba z betonu, dřeva a skla, římsovitě vyvýšená nad plochou slatin, se dvěma bílými bočními křídly připomínajícími skasané plachty. I v pohasínajícím světle působil impozantně. Stál zde naprosto izolovaně a v této nádherně odlehlé poloze spočíval jeho půvab jen v dokonalosti linie a rafinované prostotě. Nikde nebylo vidět jiný dům kromě osamělé chaty na kůlech, opuštěné jako katovna, a nad východním obzorem se dramaticky vznášel tajemný přelud, majestátní věž a osmihran elyské katedrály. Ze zadních místností se mohl člověk rozhlížet po nezměrnosti oblohy i po rozsáhlých, žádnými keři neoplocených polích, přeťatých leamingskou hrází, proměnlivých podle ročních období od černé zjizvené půdy přes jarní osevy k času žní; mohl naslouchat pouze větru a v létě nepřestajnému ševelení obili.

Pozemek byl malý a architekt musel projevit vynalézavost. Nebyla tu zahrada, nic než krátká příjezdová cesta, vedoucí k dlážděnému nádvoří a dvojgaráži. Před ní stál vedle Howarthova triumphu červený jaguár XJS. Massingham si závistivým okem změřil jaguára; zajímalo by ho, jak paní Schofíeldová dokázala získat tak rychle tenhle nový model. Zajeli dovnitř a zaparkovali vedle něj. Ještě než Dalgliesh vypnul motor, vyšel ze dveří Howarth a mlčky je očekával. Měl na sobě

dlouhý modrobíle pruhovaný pracovní plášť, jaký nosí řezníci, v němž se zřejmě cítil naprosto nenuceně, a nepokládal vůbec za nutné říci něco na vysvětlenou nebo jej svléci. Když vystupovali po uhlazených schodech, Dalgliesh mu pochválil dům. Howarth řekl:

„Projektoval jej jistý švédský architekt, který obohatil Cambridge a několik moderních staveb. Dům mimochodem patří jednomu příteli z univerzity. Je právě se svou ženou na dvouroční studijní dovolené na Harvardu. Kdyby se rozhodli zůstat ve Státech, možná že by jej prodali. Tak či onak, zařídili jsme se tu na dalších osmnáct měsíců, a pak se můžeme po něčem rozhlédnout, bude-li třeba."

Stoupali po širokém kruhovém dřevěném schodišti, které se zdvíhalo z šachty domu. Nahoře si někdo velmi hlasitě přehrával desku s Třetím brandenburským koncertem. Nádherné finálové kontrapunkty dorážely na zdi a vzdouvaly se domem a Massingham si jej málem představil, jak na těch svých bílých křídlech vzlétá a radostně skotačí nad blaty. Dalgliesh, přehlušuje hudbu, řekl:

„Paní Schofieldové se tu líbí?"

Howarthův hlas, zváženě ledabylý, se k nim snesl dolů. „Ach, ta by odtud už dávno zmizela. Dominika má ráda změnu. Má nevlastní sestra trpí onou *baudelairovskou horreur de doyrticile* – obvykle by se jí víc líbilo být jinde. Její přirozený domov či habitat je Londýn, ale je teď u mne, protože ilustruje pro nakladatelství Paradine nové bibliofilské vydání Crabbových básní."

Deska dohrála. Howarth se odmlčel a pak řekl poněkud příkře, jako by litoval, že se mimovolně svěřuje:

„Měl bych vám patrně říct, že sestra před půldruhým rokem ovdověla. Její manžel se zabil při automobilové havárii. Sama tehdy vůz řídila, ale měla štěstí. Aspoň se domnívám, že měla štěstí. Vyšla z toho téměř bez škrábnutí. Charles Schofield zemřel o tři dny později."

„Je mi líto," řekl Dalgliesh. Cynik v něm se podivil, proč mu to Howarth říká. Jevil se mu jako člověk v jádře uzavřený, který se jen tak lehce nesvěřuje s osobní nebo rodinnou tragédií. Byl to snad pokus apelovat na jeho rytířskost, skrytá prosba, aby se sestrou jednal se zvláštními ohledy? Anebo ho varoval, že je stále ještě zkrušena žalem, nevypočitatelná, nebo dokonce vyšinutá? Sotva mu chtěl naznačit, že po té tragédii podléhá paní Schofieldová nepřekonatelnému nutkání

zabíjet své milence.

Došli na vrchol schodiště a stáli teď na širokém dřevěném balkónu, zdánlivě zavěšeném v prostoru. Howarth odsunul dveře a řekl:

„Já vás teď opustím. Chtěl bych si dnes pospíšit s vařením večeře. Sestra je zde.“ Zavolal:

„Tohle je kapitán Dalgliesh a detektiv inspektor Massingham, oba pánové ze Scotland Yardu. Vyšetřují tu vraždu. Má sestra Dominika Schofieldová.“

Pokoj byl ohromný, s trojúhelníkovým oknem od krovu k podlaze, trčícím jako lodní příď nad pole pod ním, s vysokým zaobleným stropem ze světlé sosny. Nábytku, velmi moderního, tu bylo poskrovnu. Spíš než obývací pokoj připomínala místnost studio nějakého hudebníka. U zdi se kupila změť všelijakých stojanů a pouzder na housle a nad ni pyramida moderních a nepochybně nákladných stereopřístrojů. Visel tu jediný obraz, portrét Neda Kellyho od Sidneyho Nolana. Kovová maska bez tváře se dvěma anonymníma očima prozařujícíma štěrbinou dobře ladila se strohostí pokoje, s ponurou černí potemnělých blat. Nebylo nesnadné si ho představit, novodobého posupného zbojníka Herewarda, jak rázuje po těch lepkavých lánech.

Dominika Schofieldová stála u kreslířského pultu, umístěného uprostřed místnosti. S vážným výrazem se k nim otočila a upřela na ně bratrovy oči: Dalgliesh se znovu zahleděl do těch znepokojivých kaluží modře pod hustým vyklenutým obočím. Jako vždycky když neočekávaně, v těch stále vzácnějších okamžicích, stanul tváří v tvář krásné ženě, jeho srdce poskočilo. Byla to slast spíš smyslová než smyslná a byl rád, že ji stále ještě může cítit, třebas i během vyšetřování vraždy.

Ale zarazilo ho, jak uvážlivé bylo to plynulé pozvolné otočení, ten upřený, odpoutaný, a přitom přemítavý pohled jejích pozoruhodných očí. V tomto světle byly její duhovky, tak jako duhovky jejího bratra, téměř nachové, bělmo zbarvené bledší modří. Měla bledou plet medového odstínu a konopné vlasy vyčesané z čela a v týlu svázané do uzlíku. Silná stehna jí těsně obepínaly modré džínsy, doplněné rozhalenou modrozeleně kostkovanou košilí. Dalgliesh odhadoval, že je asi o deset let mladší než její nevlastní bratr. Když promluvila, byl její hlas na ženu nezvykle hluboký, až trochu drsný.

„Posaďte se.“ Mávla pravou rukou kamsi směrem k jednomu z chromových a kožených křesel. „Nebude vám vadit, když budu pokračovat v práci?“

„Ne, pokud vám nebude vadit, když na vás při práci budu mluvit, a pokud nebudete namítat, že budu sedět, zatímco vy budete stát.“

Přisunul si křeslo blíž k jejímu stojanu, tak aby mohl sledovat jak její tvář, tak práci, a usadil se. Křeslo bylo obdivuhodně pohodlné. Vytušil, že lituje své nezdvořilosti. Při jakékoli konfrontaci má stojící osoba jistou psychologickou výhodu, ta ovšem odpadá, jestliže protivník sedí zřejmě zcela uvolněně na místě, které si sám vybral. Massingham zvedl s téměř ostentativní tichostí druhé křeslo a šel si je postavit ke zdi vlevo od dveří. Byla si nepochybně vědoma jeho přítomnosti za svými zády, ale nedala to najevo. Sotva mohla protestovat proti uspořádání, které si sama vymyslela, ale jako by vycítila, že výslech začal nepříznivě, řekla:

„Promiňte, zdám se vám asi nepříčetně pilná, ale musím splnit vražedný termín. Bratr vám patrně řekl, že ilustruju nové vydání Crabbových veršů pro nakladatelství Paradine. Tahle kresba je k básni ‚Odklady‘ – Dinah mezi svými kuriózními cetkami.“

Dalglieshovi bylo jasné, že paní Schofieldová musí být malířkou na profesionální úrovni, když získala takovou zakázku, a přece na něho silně zapůsobila senzibilita i pevná linie kresebného projevu. Bylo to detailně propracované, ale ne vypiplané, krajně dekorativní, krásně vystavěná rovnováha mezi útlou dívčí postavou a předměty zalíbení, básníkem tak pečlivě vyjmenovanými. Byly tam všechny, svědomitě nakreslené: figurativní tapety, růžový koberec, zavěšená jelení hlava a vyšperkované emailové hodiny. Je to, napadlo ho, velmi anglická ilustrace nejangličtějšího ze všech básníků. Dala si velmi záležet na dobových zvláštnostech. Na stěně vpravo byla připevněna korková deska, na kterou připíchla několik předběžných náčrtů: strom, zpola dokončené interiéry, kusy nábytku, drobné náladové krajinky. Řekla:

„Je štěstí, že člověk nemusí mít rád básníkovo dílo, aby ho povolaně ilustroval. Kdo to řekl o Crabbovi, že je to ‚Pope ve vlněných punčochách‘? Po přečtení dvaceti řádek mi mozek začne tepat v rýmovaných dvojverších. Ale možná že tohle slavné literární období vyznáváte. Vy přece píšete básně, že?“

Vyznělo to od ní, jako by se ho zeptala, jestli ze záliby sbírá cigaretové obaly.

Dalgliesh řekl:

„Vážil jsem si Crabba od té doby, co jsem se jako chlapec dočetl, že Jane Austenová by si sebe dovedla představit, jak to sama řekla, jako paní Crabbovou. Když se přistěhoval do Londýna, byl tak chudý, že musel zastavit všechno své šatstvo, a pak peníze utratil za výtisk Drydenových básní."

„A vy to schvalujete?"

„Mně se to zamlouvá." Zacitoval:

„‚Neštěstí, steré strasti sužovaly svět,
však v jejím krásném příbytku je nevidět;
bylo jí líto matek trpících a vdov
a modlila se, než šla spát, pár tklivých slov:
neb slepě věřila, ne z bláhovosti snad,
že silná vášeň pohltí vše jedenkrát.'„

Přelétla ho rychlým mnohoobsažným pohledem.

„V tomhle případě není naštěstí žádná matka, ani vdova, která by trpěla. A přestala jsem se modlit, když mi bylo devět. Anebo jste mi jen dokazoval, že umíte citovat Crabba?"

„Ovšem, přesně tak," odpověděl Dalgliesh. „Po pravdě řečeno přišel jsem si s vámi promluvit o tomhle."

Vytáhl z kapsy pláště svazek dopisů, jeden z nich otevřel a přidržel jí popsanou stránku k očím. Zeptal se:

„Je to Lorrimerův rukopis?"

Pohlédla na list odmítavě.

„Samozřejmě. Škoda že je neodeslal. Byla bych si je ráda přečetla, ale teď snad ne."

„Nemyslím, že by se příliš lišily od těch, které odeslal."

Chvilku měl dojem, že popře, že nějaké dostala. Ale uvědomila si, uvažoval, že si to snadno můžeme zjistit u listonoše. Pozoroval, jak do modrých očí vstupuje obezřetnost. Řekla:

„Takhle končí láska – jak je to v Eliotovi – ne výbuchem, ale kňučením."

„Ne tak kňučením jako výkřikem bolesti."

Ustala v práci, jen tiše stála a prohlížela si kresbu. Řekla:

„Je to zvláštní, jak zoufalství je odpudivé. Byl by udělal líp, kdyby to zkusil s poctivostí: ‚Pro mne to znamená mnoho, pro tebe to příliš mnoho neznamená: Buď přece trochu velkorysá! Nic tě to stát nebude, jen příležitostně půlhodinku tvého času.‘ Byla bych si ho vážila víc.“

„Ale on se nedožadoval nějaké obchodní úmluvy,“ řekl Dalgliesh. „Dožadoval se lásky.“

„To je něco, co jsem mu nebyla povinována, a on neměl právo to očekávat.“

Nikdo z nás nemá právo to očekávat, pomyslel si Dalgliesh. Ale přesto to děláme. Bez přímé souvislosti ho napadl citát z Plutarcha: ‚Hoši házejí ze zábavy kamením po žábách. Ale žáby neumírají ze zábavy, umírají doopravdy.‘

„Kdy jste to skoncovala?“ zeptal se.

Chvilku vypadala překvapeně.

„Právě jsem se vás chtěla zeptat, jak víte, že jsem to skoncovala. Ale samozřejmě máte ty dopisy. Nejspíš v nich naříká. Řekla jsem mu asi před dvěma měsíci, že už se s ním nechci stýkat. Od té doby jsem s ním nemluvila.“

„Řekla jste mu nějaký důvod?“

„Ne. Nejsem si tak jista, že tu byl nějaký důvod. Musí nějaký být? Nebyl tu jiný muž, jestli máte tohle na mysli. Jakým nádherně zjednodušeným pohledem se vy díváte na život! Práce u policie patrně utváří jakousi kartotékovou mentalitu. Obět – Edwin Lorrimer. Zločin – vražda. Obviněná – Dominika Schofieldová. Motiv – sex. Verdikt – vinna. Jaká škoda, že už to nemůžete vyřídit až do konce: rozsudek – smrt. Dejme tomu, že už mě unavoval.“

„Když jste vyčerpala jeho možnosti – sexuální a emocionální?“

„Spíš bych řekla intelektuální, když mi prominete mou domýšlivost. Zjišťuji, že fyzické možnosti vyčerpá člověk poměrně brzy, nezdá se vám? Ale když má váš partner vtip, inteligenci a své osobité záliby; pak vztah dostane jakýsi smysl a cíl. Znala jsem kdysi muže, který se skvěle vyznal v chrámové architektuře sedmnáctého století. Sjezdili jsme spolu bezpočet kilometrů v honbě za kostely. Bylo to strhující, dokud to trvalo, a já toho teď vím spoustu o pozdním sedmnáctém století. To byla jistě kladná stránka věci.“

„Kdežto Lorrimerovy jediné intelektuální záliby byla obecná filozo-

fie a kriminalistika.“

„Soudní biologie. Měl podivné zábrany o tomhle oboru diskutovat. Měl patrně kdesi hluboko v duši, jak by se vyjádřil, vtisknuto nařízení o úředním tajemství. Ostatně, dokázal být nudný i řečmi o své práci. V tom jsou všichni vědci stejní, jak jsem zjistila. Můj bratr je jediný vědec z těch, co jsem kdy poznala, s kterým se po prvních deseti minutách v jeho společnosti nenudím.“

„Kde jste se milovali?“

„To je impertinentní otázka. A je to důležité?“

„Může to být – pro jistý počet lidí, kteří věděli, že jste byli milenci.“

„Nikdo to nevěděl. Moc by mě nepotěšilo, kdyby se o mých soukromých záležitostech špitalo na dámské toaletě Hoggattovy laboratoře.“

„Takže to kromě bratra a vás nikdo nevěděl?“ Zřejmě usoudila, že by bylo hloupé a nebezpečné popírat, že to Howarth věděl. Řekla:

„Doufám, že se nezeptáte, jestli to schvaloval!“

„Ne. Považoval jsem od začátku za samozřejmé, že to neschvaloval.“

„A proč sakra?“ Mělo to být řečeno lehkým, téměř posměšným tónem, ale Dalgliesh v něm postřehl ostrou hranu obranného hněvu. Řekl mírně:

„Já se jen vžívám do jeho situace. Kdybych právě nastoupil do nového místa, a to do místa poněkud problematického, pak by poměr mé nevlastní sestry s mým podřízeným, a to s podřízeným, který si patrně myslí, že byl vyhozen ze sedla, znamenal komplikaci, bez které bych se raději obešel.“

„Patrně postrádáte sebedůvěru, jakou má můj bratr. Nepotřeboval se spoléhat na Edwina Lorrimera, aby zdárně řídil svůj ústav.“

„Vodila jste ho sem?“

„Svádět bratrova podřízeného tady, v bratrově vlastním domě? Nemít ho tak ráda, možná že by můj poměr získal ještě na pikantnosti. Ke konci, přiznávám, se k tomu schylovalo. Ale podle mě by to stejně bylo jen nevkusné, nic víc. Oba máme vůz a ten jeho je obzvlášť prostorný.“

„Pokládal jsem to spíš za nouzové řešení prostopášné mládeže. Pohodlné to asi nebylo a musela vám být zima.“

„To taky byla. Což byl další důvod pro to, abych s tím skoncovala.“ Náhle se k němu vehementně otočila.

„Podívejte se, já se vás nepokouším šokovat. Pokouším se mluvit pravdu. Nenávidím smrt a rozklad a násilí. Kdo taky ne? Ale netruchlím – pro případ, že by vás napadlo mi kondolovat. Je jen jeden člověk, jehož smrt mě zarmoutila, ale není to Edwin Lorrimer. A necítím se odpovědná. Proč taky? Nejsem odpovědná. I kdyby spáchal sebevraždu, neměla bych pocit, že jsem to zavinila. Víte, já si dokonce myslím, že jeho smrt nemá se mnou vůbec nic společného. Kdoví, jemu se třeba někdy zachtělo mě zavraždit. Já jsem nikdy neměla sebemenší důvod či chuť zavraždit jeho.“

„Nemáte ponětí, kdo to udělal?“

„Nejspíš někdo cizí. Někdo, kdo vnikl do laboratoře, aby buď podstrčil nebo zničil nějaký inkriminující důkaz. Třeba opilý řidič, který doufal, že se zmocní svého vzorku krve. Edwin ho překvapil a vetřelec ho zabil.“

„Rozbor alkoholu v krvi se neprovádí v biologickém oddělení.“

„Pak to mohl být také nějaký ukřivděný nepřítel. Někdo, proti komu Edwin v minulosti svědčil. Konec konců ho patrně kdekdo z lavice svědků znal. Smrt odborného znalce, smrt kriminalisty.“

Dalgliesh řekl:

„Je těžké vysvětlit, jak se vrah dostal do laboratoře a zase ven.“

„Pravděpodobně tam během dne nějak proklouzl a skrýval se, dokud ústav na noc nezamkli. To už je na vás, abyste odhalili, jak se dostal odtamtud. Možná že se vytratil ráno po otevření laboratoře během pozdvižení, které nastalo, když to děvče – Brenda Pridmorová, že? – objevila mrtvolu. Pochybuju, že někdo střežil hlavní vchod.“

„A ten falešný telefonní vzkaz paní Bidwellové?“

„To s tím podle mě patrně nesouvisí. Nějaké děvče se prostě pokusilo zažertovat. Teď je asi příliš vyděšené, aby doznalo, jak to bylo. Na vašem místě bych vyslechla mladší zaměstnankyně laboratoře. To je způsob vtipkování, jakým se může bavit jen nezralý, ne dost inteligentní člověk.“

Pak se jí Dalgliesh zeptal, co dělala předchozí večer. Řekla, že s bratrem nešla na představení, protože nemá ráda lidové veselice, protože se jí nechtělo poslouchat podprůměrně hraného Mozarta a pro-

tože musela dokončit ještě pár kreseb. Brzy se navečeřeli, asi tak ve tři čtvrtě na sedm, a Howarth odešel dvacet minut po sedmé. Pokračovala v práci, z které ji nevyrušil ani telefon, ani žádná návštěva, dokud se krátce po desáté bratr nevrátil. Vypili si před spaním doušek horké whisky, při čemž jí bratr vyprávěl, jak strávil večer. Oba si šli brzy lehnout.

Ještě vypověděla, aniž na to byla tázána, že jí bratr po svém návratu připadal naprosto normální, ačkoli oba byli unaveni. V noci na včerejšek se účastnil vyšetřování vraždy na místě činu a přišel tím o několik hodin spánku. Občas používali služeb paní Bidwellové, například když s bratrem pořádali krátce po jeho nástupu slavnostní večeři, ale rozhodně by se na ni neobrátila v den, kdy měla být v laboratoři.

Dalgliesh se zeptal:

„Řekl vám bratr, že se z představeni po přestávce na nějaký čas vzdálil?“

„Řekl mi, že asi půl hodiny seděl na jednom náhrobku a přemítal o umírání. Nejspíš mu v té fázi produkce připadali mrtví zábavnější než živí.“

Dalgliesh vzhlédl k prostornému klenutému dřevěnému stropu. Řekl:

„To musí být nákladné udržovat v tomhle domě v zimě teplo. Jak se to tu vytápí?“

Znovu se mihl ten všeobsažný záblesk modři.

„Plynovým ústředním topením. Krb tu není. To je jedna z věcí, které tu postrádám. Takže jsme nemohli spálit bílý plášť Paula Middlemasse. Ostatně, byli bychom blázni, kdybychom se o to pokoušeli. Nejrozumnější by bylo zatížit ho v kapsách kameny a hodit do leamingské nádrže. Nakonec byste ho třeba vybagrovali, ale moc platné by vám to nebylo: stejně byste podle něho nezjistili, kdo ho tam utopil. To bych tedy udělala já.“

„Ne, neudělala,“ řekl Dalgliesh mírně. „Žádné kapsy neměl.“

Nenabídla jim, že je vyprovodí ven, ale Howarth na ně čekal u paty schodiště. Dalgliesh řekl:

„Neřekl jste mi, že vaše sestra byla Lorrimerovou milenkou. Došel jste opravdu k přesvědčení, že to není závažné?“

„Ve vztahu k jeho smrti? Proč? Možná že to bylo závažné pro jeho

život. Silně pochybuji, že to bylo závažné pro ni. A nejsem strážcem své sestry. Je schopna mluvit sama za sebe, jak jste patrně zjistili.“

Vyšel s nimi ven k vozu, přehnaně obřadný, jako hostitel rychle se poroučející dvěma nevítaným hostům. Dalgliesh nadhodil s rukou na dveřích vozu:

„Říká vám něco číslo 1840?“

„V jaké souvislosti?“

„Jaká vás napadne.“

Howarth řekl klidně:

„Whewell uveřejnil *Filozofii indukční metody*, narodil se Čajkovskij, Berlioz složil *Smuteční a vítěznou symfonii*. Tím jsou myslím vyčerpány mé znalosti o tom ne zrovna pozoruhodném roku. Anebo kdybyste to chtěli v jiné souvislosti, je to násobek hmotnosti protonu v poměru k elektronu.“

Massingham zavolal z druhé strany roveru:

„Myslel jsem, že ten násobek je 1836, ledaže by vám nezáleželo na nějakém tom zaokrouhlení. Dobrou noc, pane.“

Jak vyjížděli z příjezdové cesty, Dalgliesh se zeptal:

„Jak to, že si pamatujete takový krajně bezvýznamný údaj?“

„Ze školy. Možná že jsme byli ošizeni, pokud jde o styk s jinými sociálními vrstvami, ale nevyučovalo se tam špatně. Je to číslo, které člověku utkví v hlavě.“

„V mojí ne. Co si myslíte o paní Schofieldové?“

„Nečekal jsem, že bude taková.“

„Jaká? Tak hezká, tak nadaná nebo tak arogantní?“

„Všechno dohromady. Její tvář mi někoho připomíná, jednu herečku. Myslím Francouzku.“

„Simone Signoretovou zamlada. Překvapuje mě, že se na ni ve svém věku můžete pamatovat.“

„Viděl jsem vloni obnovenou reprízu *Zlaté přílby.*“

Dalgliesh poznamenal: „Řekla nám aspoň jednu malou lež.“

Kromě jedné větší lži, pomyslel si Massingham, kterou nám možná řekla nebo taky neřekla. Byl natolik zkušený, aby věděl, že vůbec nejtíž se odhaluje podstatná lež, potvrzení neviny, a že nakonec malé, rafinované smyšlenky, tak často zbytečné, člověka zmatou a prozradí.

„Jakou, pane?“

„O tom, že se s Lorrimerem milovali na zadním sedadle jeho vozu. Nevěřím tomu. Vy ano?“

Dalgliesh se málokdy zeptal takhle přímo svého podřízeného. Massingham měl nepříjemný pocit, že je zkoušen. Důkladně se zamyslel, než odpověděl.

„Z psychologického hlediska to možná neklape. Je to náročná žena, která má ráda pohodlí a velmi si zakládá na své důstojnosti. A zřejmě zažila, jak z vraku vozu, který řídila, vytahovali po havárii tělo jejího muže. Nezdá se mi, že by stála o milování na zadním sedadle vozu, ať by patřil komukoli. Ledaže by se pokoušela zahladit vzpomínku. I to by bylo možné.“

Dalgliesh se usmál. „Víte, já jsem o tom neuvažoval tak odlehle. Šarlatově červený jaguár, a navíc poslední model, není zrovna příliš nenápadné vozidlo, aby v něm bylo záhodno vozit milence po venkově. A starý pan Lorrimer řekl, že jeho syn sotva kdy odcházel po večerech nebo v noci z domova, leda když ho povolali na místo vraždy. A ta se nedá předvídat. Na druhé straně býval často do noci v laboratoři. Pokaždé ho nemohla zdržet jen práce. Myslím si, že se s paní Schofieldovou scházeli někde nablízku.“

„Myslíte, že je to důležité?“

„Natolik důležité, že ji to přimělo lhát. Proč jí na tom tak záleželo, abychom se nedozvěděli, kde spolu laškovali? Chápal bych, kdyby nám řekla, že nám po tom nic není. Ale proč se obtěžovala nám lhát? A ještě v jednom okamžiku ji něco vyvedlo z míry. To když hovořila o chrámové architektuře ze sedmnáctého století. Měl jsem dojem, že na chviličku, krátkou, téměř nepostřehnutelnou, propadla zmatku, když si uvědomila, že málem vybrebtla něco indiskrétního nebo aspoň něco, co chtěla utajit. Až se zítra zbavíme výslechů, možná že bychom si měli prohlédnout tu kapli, co patří k laboratoři.“

„Ale seržant Reynolds ji už dopoledne prohlédl, pane, když pátral po okolí. Je to jen zamčená, prázdná kaple. Nic tam nenašel.“

„Protože tam asi není co najít. Mám jen takové tušení. Teď bychom se měli vrátit do Guy’s Marshe na tiskovou konferenci a pak si musím promluvit s policejním náčelníkem, jestli je už zpátky. Potom bych si rád ještě jednou pohovořil s Brendou Pridmorovou a později se chci zastavit na slovíčko u doktora Kerrisona. Ale to může počkat, dokud

nezjistíme, co by nám paní Gotobedová v hospodě U trumpety mohla udělat k večeři.“

6

O dvacet minut později, v kuchyni vily v Leamingsu, v onom neslučitelném kompromisu mezi laboratoří a venkovskou světnicí, míchal Howarth francouzskou majonézu. Štiplavý, nasládlý pach olivového oleje, kanoucího tenkou zlatou stružkou z láhve, vyvolal v něm jako vždycky vzpomínku na Itálii a na otce, na toho diletantského sběratele banalit, který trávil valnou část roku v Toskánsku, nebo v Benátkách, a jehož poživačný, hypochondrický, osamělý život skončil – celkem příhodně, neboť rád předstíral úzkost staroby – v den jeho padesátých narozenin. Svým dvěma dětem, žijícím bez matky, nebyl ani tak cizím člověkem jako záhadou, zjevující se málokdy osobně, ale stále tajemně přítomnou v jejich mysli.

Maxim se rozpomněl na jeho postavu v županu s fialovým a zlatým vzorkem, jak stojí u paty jeho lůžka oné zvláštní noci ztlumených hlasů, náhle běžících kroků, nevysvětlitelných zámlk, noci, kdy zemřela jeho nevlastní matka. Byl tehdy doma na prázdninách z přípravky, osmiletý, v krizi matčiny choroby opomíjený, vyděšený, opuštěný. Vybavil si jasně otcův tenký, poněkud unavený hlas, nabírající již unylost žalu.

„Tvá nevlastní matka před deseti minutami zemřela, Maxime. Osud mi zřejmě nedopřává být manželem. Takový zármutek už nikdy riskovat nebudu. Ty se teď, chlapče, musíš starat o svou nevlastní sestru. Spoléhám na tebe.“ A pak mu studená ruka bezděčně spočinula na rameni, jako by na něj přenášela břímě. Přijal je, doslova je v těch osmi letech přijal a nikdy je nesložil. Zprvu ho nesmírnost svěřeného úkolu děsila. Vzpomněl si, jak tam přestrašený ležel a zíral do tmy. Starat se o sestru. Dominice byly tři měsíce. Jak se o ni může starat? Čím ji má krmit? Jak ji oblékat? Co jeho škola? Nedovolí mu, aby zůstal doma a staral se o sestru. Zašklebil se při vzpomínce, jak se mu ráno ulevilo, když zjistil, že chůva přece jen zůstala. Vybavoval si, jak

se zpočátku snažil vzít na sebe odpovědnost, jak rezolutně popadl rukojeť kočárku a usilovně jej tlačil vzhůru po Broad Walk, jak se pachtil, aby Dominiku zvedl do její vysoké židličky.

„Nechte toho, pane Maxime, dejte mi ji. Víc mi překážíte, než pomáháte."

Ale později si chůva začala uvědomovat, že hoch víc pomáhá, než obtěžuje, že mu dítě bezpečně může svěřit a věnovat se s jedinou další služebnou osobou v domě svým vlastním, nikým nekontrolovaným zálibám. Většinu školního volna trávil tím, že pomáhal pečovat o Dominiku. Z Říma, Verony, Florencie a Benátek posílal otec prostřednictvím advokáta pokyny týkající se výdajů a škol. Ale on asistoval při koupi šatů, on ji vodil do školy, utěšoval ji, radil jí. Snažil se ulehčovat jí všechna trápení a nejistoty dospívání, třebaže sám ještě nedospěl. Byl jejím ochráncem proti světu. Teď se usmál, rozpomenuv se, jak ho jednou ze svého penzionátu zavolala do Cambridge a požádala ho, aby ji ještě tu noc vyzvedl „před hokejovým pavilónem – tou příšernou mučírnou – přesně o půlnoci. Slezu po požárním žebříku. Slib mi to." A pak dodala jejich soukromé heslo vzdoru a věrnosti: *„Contra mundum."*

„Contra mundum."

Otec sice tenkrát přijel z Itálie, ale naléhavé domluvy matky představené ho tak málo znepokojovaly, že bylo zřejmé, že se tam stejně chystá vrátit.

„Útěk tvé sestry byl bezesporu zbytečně výstřední. Půlnoční dostaveníčko! Dramatická jízda autem přes polovinu Anglie. Matku představenou, jak se zdá, obzvlášť pohněvalo, že tam Dominika nechala kufr, i když chápu, že by jí na požárním žebříku dost překážel. A tys byl jistě také celou noc mimo kolej. To se sotva zamlouvalo tvému prefektovi."

„Já už jsem postgraduant, otče. Získal jsem diplom před osmnácti měsíci."

„Vážně? V mém věku čas tak letí. Studoval jsi fyziku, že? Podivná volba. Nemohl jsi Dominiku normálně vyzvednout po škole?"

„Chtěli jsme se odtamtud dostat co nejdál, ještě než se zjistí, že zmizela a začnou ji hledat"

„Co se toho týká, bylo to takticky uvážené."

„Dominika školu nenávidí, otče. Je jí tam opravdu mizerně.“

„Taky mně tak ve škole bývalo, ale nikdy mě nenapadlo čekat něco jiného. Matka představená je docela roztomilá. Trochu jí páchne z úst, když se rozčilí, ale pochybuju, že by to nějak vadilo tvé sestře. Stěží se dostaly do důvěrného styku. Mimochodem, není ochotna přijmout Dominiku zpátky.“

„Musí Dominika vůbec někam, otče? Je jí skoro patnáct. Už snad nemusí do žádné školy. A chce být malířkou.“

„Snad by mohla zůstat doma, dokud nebude dost stará, aby ji přijali na malířskou kolej, jestli máš tohle na mysli. Ale zařizovat pro jednu osobu v Londýně dům asi nestojí za to. Příští týden se vracím do Benátek. Přijel jsem se vlastně jen poradit s doktorem Mavers-Brownem.“

„Mohla by třeba na měsíc na dva jet s tebou do Itálie. Jistě by se jí líbila Accademia. A měla by vidět Florencii.“

„Ach, to myslím že nepůjde, chlapče. Ne, nepřichází to v úvahu. Bude mnohem lepší, když si najme pokoj v Cambridgi, kde na ni můžeš dohlédnout. Ve Fitzwilliamově muzeu mají pár ucházejících obrazů. Ach bože, děti, to je strašná odpovědnost! Jak k tomu přijdu, mít takovéhle starosti v mém zdravotním stavu. Mavers-Brown mi domlouvá, abych se všemu skličujícímu vyhýbal.“

A teď leží pochován ve své konečné soběstačnosti na onom nejkrásnějším pohřebišti, na britském hřbitově v Římě. Asi by se mu to líbilo, pomyslel si Maxim, kdyby si byl vůbec připustil myšlenku na smrt, právě tak, jako by se mu z duše protivil ten neurvalý italský řidič, jehož nepřiměřená akcelerace na křižovatce ulic Corso a Via Vittoria ho tam poslala.

Uslyšel na schodech sestřiny kroky.

„Tak už odešli.“

„Před dvaceti minutami. Měli jsme na rozloučenou takovou kratší potyčku. Byl Dalgliesh útočný?“

„Nebyl útočnější než já. Nic jsme si nezůstali dlužni, řekla bych. Mám dojem, že jsem se mu nelíbila.“

„Já mám dojem, že se mu nikdo moc nelíbí. Ale říká se o něm, že je velice inteligentní. Nepřipadal ti atraktivní?“

Odpověděla na zamlčenou otázku.

„Bylo by to asi jako vyspat se s obecním katem.“

Smočila prst v majonéze.

„Je tam moc octa. Cos dělal?“

„Mimo vaření? Myslel jsem na otce. Věříš, Dominiko, že když mi bylo jedenáct, došel jsem k nezvratnému přesvědčení, že obě matky zavraždil?“

„Obě? Tvoji i moji, myslíš? To je divný nápad. Jak to, prosím tě? Vždyť tvoje zemřela na rakovinu a moje na zápal plic. To přece nemohl nijak zařídit.“

„To vím. Já jen že mi připadal jako takový samozřejmý vdovec. Tehdy jsem si myslel, že to udělal proto, aby se mu už nemohly narodit další děti.“

„No, to by svůj účel splnilo. Uvažovals někdy o tom, jestli se sklon k vraždě dědí?“

„Ten jistě ne. Ale hodně se toho dědí. Například otcova totální neschopnost navázat jakýkoli vztah k druhým. Nebo jeho neuvěřitelný egocentrismus. Víš o tom, že mě původně přihlásil do školy v Stonyhurstu, než si uvědomil, že ne moje, ale tvoje matka byla katolička?“

„Škoda že si vzpomněl. Moc by mě zajímalo, co by z tebe byli udělali jezuiti. Potíž s náboženskou výchovou u někoho, kdo je pohan jako já, je ta, že v člověku na celý život zanechá pocit, že o něco přišel, i když to třeba v sobě nosí.“

Přešla ke stolu a prohrábla se prstem v míse s houbami.

„Já dokážu navázat vztah. Jenom je mrzuté, že mě vždycky začne nudit a nevydrží. A zřejmě znám jen jeden způsob, jak projevit laskavost. To je dobře, že nám to vydrží, viď? Ty mně vydržíš až do smrti. Mám se jít převléknout, anebo chceš, abych se postarala o víno?“

„Ty mi vydržíš až do smrti.“ *Contra mundum*. Teď už je pozdě, už nemůže přervat to pouto, i kdyby chtěl. Vybavil si hlavu Charlese Schofielda v gázové kukle, umírající oči, stále ještě škodolibě mžourající mezi dvěma škvírami v obvazech, napuchlé rty, bolestně vyslovující onu narážku na incest.

„Blahopřeji, Giovanni. Vzpomeň si na mě ve své parmské zahradě.“

Co bylo na tom ohromující, nebyla lež sama, ani to, že něčemu takovému Schofield věřil nebo předstíral, že věří, ale to, že svého švagra tak nenáviděl, že umíral s tímto pošklebkem na rtech. Anebo spoléhal

na to, že jako fyzik, a tudíž literární ignorant, nezná jakubovské dramatiky, jakým byl John Ford? Ani jeho žena, při své nenasytné sexuální rafinovanosti, by na tohle jistě nepomyslila.

„Nejspíš byste spolu spali, kdyby se Dominice náhodou zachtělo. Trochu krvesmilstva by jí nevadilo. Ale to vy nepotřebujete, viďte. Nepotřebujete něco tak normálního, jako je sex, abyste jeden pro druhého znamenali víc, než už pro sebe znamenáte. Ani ty, ani ona nechcete nikoho jiného: Proto odcházím. Uklidím se – dokud je na mně ještě špetka něčeho, co se dá uklidit."

„Co je s tebou, Maxi?"

Sestřin hlas, zvýšený obavami, ho vrátil do přítomnosti. Jeho mysl se chvatně propletla kaleidoskopem odvíjených let, rozvířenými, překrývajícími se obrazy z dětství a mládí, až k tomu poslednímu nezapomenutelnému obrazu, nehybnému, jasně zaostřenému, vtisknutému navždy do jeho paměti, obrazu Lorrimerových mrtvých prstů zapřených do podlahy laboratoře, Lorrimerova matného, zpola otevřeného oka, Lorrimerovy krve. Řekl:

„Jdi se převléknout. O víno se postarám."

7

„Co tomu řeknou lidi?"

„Ty myslíš, mami, vždycky jen na to, co tomu řeknou lidi. Co na tom záleží, co řeknou? Neudělala jsem nic, zač bych se měla stydět."

„Ovšemže ne. Kdyby říkal někdo něco jiného, táta by si to s ním brzy vyřídil. Ale víš sama, jaké mají v téhle vesnici rozvázané jazyky. Tisíc liber? Ani se mi to nechtělo věřit, když ten advokát zavolal. Pěkná sumička. A až to Lillie Pearceová roznese v hospodě U hvězd a pluhu, bude z toho deset tisíc, to si piš."

„Co je nám po Lillie Pearceové, po té krávě pitomé?"

„Brendo! Drž se zpátky, ano? A musíme s nima vycházet, musíme tu žít!"

„Vy možná. Já ne. A jestli je tohle jejich způsob myšlení, pak čím dřív odtud vypadnu, tím líp. Ach, mami, nedívej se tak, prosím tě! On

mi chtěl jen pomoct, udělat mi radost. A nejspíš ho to jen tak impulzivně napadlo.“

„Stejně to od něho moc taktní nebylo, nemyslíš? Mohl si o tom promluvit s tátou nebo se mnou.“

„Jenže on nevěděl, že zemře.“

Brenda a její matka byly ve svém venkovském domku samy; Artur Pridmore odešel po večeři na pravidelnou měsíční schůzi církevní rady. Nádobí bylo umyto a měly před sebou celý dlouhý večer. Byly příliš rozptýlené, aby se dívaly na televizi, a příliš upjaté na neobyčejné události dne, aby si mohly číst, a tak seděly v záři krbu, podrážděné, zpola vzrušené, zpola vystrašené, postrádajíce uklidňující rozložitost Pridmorovy postavy usazené v křesle s vysokým opěradlem. Posléze se paní Pridmorová přece jen vpravila do normálního stavu a sáhla po košíčku s šitím.

„Inu, je to aspoň slušný příspěvek na pěknou svatbu. Když už ty peníze musíš vzít, ulož je na knížku v poštovní spořitelně. Tam ti přibydou úroky, a můžeš si je kdykoli chceš vyzvednout.“

„Já je chci hned. Na knihy a mikroskop, jak si to přál doktor Lorrimer. Proto mi je odkázal a to s nima taky udělám. A vůbec, když někdo zanechá peníze pro zvláštní účely, nemůže je člověk utratit za něco jiného. To tedy nechci. Poprosím tátu, aby mi v mém pokoji stloukl polici a pracovní stůl, a hned se začnu připravovat na diplomní zkoušku.“

„Neměl na tebe pamatovat. Co Angela Foleyová? Má za sebou hrozný život, ta holka. Po babičce nezdědila jediný penny, a teď tohle.“

„To se nás netýká, mami. To byla jeho věc. Možná že by jí byl něco odkázal, kdyby se nebyli pohádali.“

„Jak to myslíš – pohádali? Kdy?“

„Někdy minulý týden. V úterý myslím. Bylo to těsně před tím, než jsem šla domů, a většina osazenstva už byla pryč. Inspektor Blakelock mě poslal do biologického oddělení s nějakým dotazem na zprávu pro soud. Byli v pracovně doktora Lorrimera a slyšela jsem je, jak se přou. Ona na něm chtěla peníze a on řekl, že jí žádné nedá, a pak řekl něco v tom smyslu, že změní poslední vůli.“

„Tos tam stála a poslouchala?“

„No, nemohla jsem si pomoct, pochop to. Vždyť na sebe skoro křičeli. Říkal jí hrozné věci o Stelle Mawsonové, víš, to je ta spisovatelka, co s ní Angela Foleyová žije. Já jsem schválně neposlouchala. Ani jsem je nechtěla slyšet.“

„Mohlas přece odejít.“

„A pak se zase až zezdola vrátit? Stejně jsem se ho musela zeptat na zprávu pro Munningsův případ. Nemohla jsem přijít zpátky k inspektorovi s tím, že žádnou odpověď nenesu, protože se doktor Lorrimer hádá se svou sestřenicí. Ostatně, ve škole jsme vždycky poslouchali tajnosti.“

„Už nejsi ve škole. Vážně, Brendo, někdy mě zlobíš. Někdy se chováš jako rozumný dospělý tvor a jindy by si člověk o tobě myslel, že jsi pořád ještě školačka. Už je ti osmnáct, jsi dospělá. Co do toho pleteš školu?“

„Já nevím, co tě na tom tak rozčiluje. Nikomu jsem to neřekla.“

„No ale měla bys to říct tomu detektivovi ze Scotland Yardu.“

„Mami! To přece nemůžu! To s tou vraždou nemá vůbec nic společného.“

„Kdoví? Všecko, co je nějak důležité, máš přece oznámit policii. To ti neřekl?“

Přesně to jí řekl. Brenda si vzpomněla na jeho pohled, na to, jak provinile zrudla. Poznal na ní, že před ním něco zatajuje. Řekla s umíněným vzdorem:

„Já přece nemůžu Angelu Foleyovou obvinit z vraždy, z ničeho ji nemůžu obvinit. A kromě toho,“ prohlásila triumfálně, neboť si vzpomněla na něco, co jí řekl inspektor Blakelock, „by to ani nebylo řádné svědectví, ale informace z doslechu. To by přešel bez povšimnutí. A ještě něco, mami. Co když vůbec nečekala, že závěť změní tak brzo? Ten advokát ti řekl, že doktor Lorrimer sepsal novou závěť minulý pátek, viď? A proč? Asi proto, že v pátek dopoledne musel odjet na místo činu v Ely. Výzva od policie přišla teprve v deset hodin. Tehdy určitě zašel za svým advokátem.“

„Co tím chceš říct?“

„Nic. Jenom to, že když si o mně lidí myslejí, že jsem měla motiv, pak ho ona měla taky.“

„Ty jsi žádný motiv samozřejmě neměla! To je směšné. Nehorázné!

Ach, Brendo, proč jsi jen se mnou a s tátou nešla na to představení?“

„Děkuju nechci. Slyšet slečnu Spencerovou zpívat ‚Bledé ruce, jež jsem milovala‘, koukat na děcka z nedělní školy, jak zase předvádějí ten svůj nudný májový taneček, na dámy, jak cinkají se zvonečkama, a na starého pana Matthewse, jak rámusí se svýma akustickýma lžicema. To všechno už jsem viděla.“

„Ale aspoň bys měla alibi.“

„To bych měla právě tak, kdybyste byli se mnou zůstali doma.“

„Nezáleželo by na tom, kdes byla, nebýt toho tisíce liber. No, doufejme, že to Gerald Bowlem pochopí.“

„Jestli to nepochopí, ví dobře, co mu zbývá! Ale co to má co dělat s Geraldem? Ještě jsem si ho nevzala, dokonce jsme se ani nezasnoubili. Udělal by dobře, kdyby se do toho nemíchal.“

Vzhlédla k matce a zhrozila se. Jen jednou v životě ji takhle viděla, tu noc, kdy měla druhý potrat a starý doktor Greene jí řekl, že už nemůže mít další dítě. Brendě bylo tehdy teprve dvanáct. Ale matčina náhle připamatovaná tvář vypadala přesně tak, jak vypadala teď, jako by ji přejela čísi ničivá ruka, která setřela její jasný výraz, otupila obrysy lící a čela, zkalila oči, zanechala jen rozplizlou masku bezútěšnosti.

Vzpomněla si a pochopila, co dosud jen tušila: hněv a lítost, které i matku, nezničitelnou a spolehlivou jako balvan v nehostinné zemi, mohou strašně zasáhnout. Byla tu proto, aby konejšila Brendiny strasti, ne aby sama trpěla, aby utěšovala, ne aby vyžadovala útěchu. Ale teď už je Brenda starší a dokáže to pochopit. Viděla svou matku jasně, jako někoho neznámého, koho právě poznala: laciné krimplenové šaty, jako vždy bez poskvrnky, s broží, kterou jí Brenda dala k jejím posledním narozeninám, připnutou na klopě; kotníky, nad střevíci s rozumně nízkými podpatky už trochu zesílené, baculaté ruce postříkané hnědými pihami stárnutí, snubní prsten z matného zlata zaseklý do masa, vlnité vlasy, které byly kdysi jako Brendiny zlatavě rudé, stále prostě sčesané k jedné straně a přichycené želvovinovou sponou, její svěží, téměř hladkou plet. Objala matku kolem ramen.

„Ach, mami, netrap se. Dobře to dopadne. Kapitán Dalgliesh vypátrá, kdo to udělal, a pak se zas všecko vrátí do normálních kolejí. Víš co, udělám ti šálek kakaa. Pojď, nebudeme čekat, až se otec vrátí ze

schůze. Hned postavím mléko. Mami, všecko je v pořádku. Vážně. Spolehni se.“

Jejich uši zachytily současně hukot přijíždějícího vozu. Mlčky, provinile jako spiklenci na sebe pohlédly. To nebyl jejich stařičký morris. Jak by to mohl být on? Církevní rada nikdy neskončila své zasedání před půl devátou.

Brenda přistoupila k oknu a vyhlížela. Vůz zastavil. S bílou tváří se otočila k matce.

„To je policie! To je kapitán Dalgliesh!“

Paní Pridmorová beze slova rezolutně vstala. Krátce položila ruku dceři na rameno, pak vyšla na chodbu a otevřela dveře dřív, než Massingham stačil zvednout ruku, aby zaklepal. S ústy trochu sevřenými řekla:

„Pojďte prosím dál. Jsem ráda, že jste přišli. Brenda by vám chtěla něco říct – něco, co byste měli podle mého mínění vědět.“

8

Den pomalu končil. Dalgliesh seděl v županu u stolku před oknem svého pokoje v hostinci U trumpety a právě zaslechl kostelní hodiny odbíjet půl dvanáctou. Pokoj – ten větší ze dvou, jež jim paní Gotobedová mohla nabídnout – se mu zamlouval. Jediné okno směřovalo přes hřbitov k obecnímu sálu a dál k bočním vyvýšeným oknům a čtverhranné kamenné věži chrámu svatého Mikuláše. V hostinci byly jen tři pokoje k pronajmutí. Ten nejmenší a nejhlučnější, neboť byl nad výčepem, připadl Massinghamovi. Hlavní hostinský pokoj si už předtím najala americká dvojice, která cestovala po východní Anglii, snad s cílem dopátrat se rodinné historie. Seděli v jídelně u jejich stolu, šťastně zabraní do map a turistických průvodců, a jestliže jim někdo řekl, že jejich právě přicestovalí sousedé jsou policejní úředníci vyšetřující vraždu, byli příliš dobře vychovaní, než aby dali najevo zájem. Jen se mírně pousmáli, svými měkkými zaoceánskými hlasy popřáli dobrý večer a znovu se věnovali výborné zaječí pečeni na jablečném moštu, kterou jim připravila paní Gotobedová.

Bylo veliké ticho: Tlumené hlasy zezdola už dávnou zmlkly. Poslední hlučná rozloučení dozněla déle než před hodinou. Věděl, že Massingham strávil večer v místní hospodě, patrně v naději, že tam posbírá nějaké užitečné informace. Dalgliesh doufal, že tu mají slušné pivo. Narodil se dost blízko slatin, aby věděl, že v opačném případě by Massingham pokládal večer za promarněný.

Vstal, protáhl si nohy a ramena a zálibně se rozhlížel po pokoji. Podlaha byla z letitého dubu, černá a bytelná jako lodní fošny. V železném viktoriánském krbu hořela směs dřeva a rašeliny, štiplavý kouř se vykrucoval pod dýmníkem přizdobeným pšeničnými klasy a svazečky květin omotanými stužkami. Rozložitá dvojitá postel byla mosazná, vysoká a v rozích završená čtyřmi baňatými puklemi, jež se leskly jako dělové koule. Paní Gotobedová odhrnula háčkovaný přehoz, takže se Dalglieshovi skýtal pohled na péřovou duchnu, natřesenou do vábné kyprosti. V kterémkoli čtyřhvězdičkovém hotelu by si možná užil víc přepychu, ale sotva tolik pohodlí.

Vrátil se ke své práci. Byl to den nabitý novými a novými výslechy, telefonními hovory s Londýnem, nakvap uspořádanou a neuspokojivou tiskovou konferencí, dvěma poradami s policejním náčelníkem, shromažďováním oněch roztodivných útržků informací a dohadů, které posléze zapadnou do sebe a vytvoří ucelený obraz. Je to možná banální srovnávat detektivní práci s hledáním souvisejících kousků v složité obrázkové skládačce. Ale je to přirovnání neobyčejně výstižné, už jen proto, jak často třeba jeden mučivě nenalezitelný kousek s podstatným fragmentem lidské tváře dokáže doplnit celkový obraz.

Otočil stránku na poslední dnešní rozhovor, který měl s Henrym Kerrisonem v Old Rectory. Pořád ještě cítil v chřípí pach toho domu, vtíravý pach zatuchlého jídla a vosku na nábytek, připomínající mu chvíle z dětství, kdy s rodiči navštěvoval příliš prostorné, špatně vytápěné venkovské fary. Kerrisonova hospodyně a děti byly už dávno v posteli a v domě vládlo tísnivé, teskné ticho, jako kdyby všechny tragédie a zklamání jeho početných obyvatel stále utkvívaly ve vzduchu.

Přišel jim otevřít sám Kerrison a zavedl je do své pracovny, kde se právě obíral tříděním barevných diapozitivů posmrtných zranění pro dokreslení přednášky, kterou měl příští týden pronést na cvičném kursu pro detektivy. Na psacím stole byla jeho zarámovaná fotografie

jako chlapce se starším mužem, zřejmě otcem. Stáli na skalním útesu, lezecká lana přehozená přes ramena. Neméně než fotografie sama zaujal Dalglieshe fakt, že se Kerrison nenamáhal někam ji uklidit.

Nezdálo se, že by mu tak pozdní návštěva byla proti mysli. Budil dokonce dojem, že jejich společnost uvítal. Pracoval dál ve světle stolní lampy, zasunoval jednotlivá sklíčka do prohlížečky, pak je pokládal na příslušnou hromádku, horlivý jako školák u svého koníčku. Na jejich otázky odpovídal tiše a přesně, ale jako by jeho mysl bloudila jinde. Dalgliesh se ho zeptal, jestli s ním jeho dcera hovořila o nedorozumění s Lorrimerem.

„Ano, řekla mi o tom. Když jsem se z přednášky vrátil domů na oběd, našel jsem ji v jejím pokoji celou uplakanou. Lorrimer zřejmě jednal zbytečně tvrdě. Ale Nell je citlivé děvče a člověk se vždycky nedoví, jak věci přesně proběhly."

„S ním jste o tom nemluvil?"

„S nikým jsem nemluvil. Uvažoval jsem o tom, ale to by znamenalo vyptávat se inspektora Blakelocka a slečny Pridmorové, a nechtěl jsem je do toho zatahovat. Museli s Lorrimerem pracovat. Ostatně já taky. Dobrý chod tak odloučeného ústavu, jako je Hoggattova laboratoř, závisí do značné míry na dobrých vztazích mezi jeho pracovníky. Řekl jsem si, že udělám nejlíp, když to nechám usnout. Možná že to bylo ode mě prozíravé, ale také to mohlo být zbabělé. Nevím."

Smutně se usmál a dodal:

„Vím jen to, že to nebyl motiv vraždy."

Motiv vraždy. Dalgliesh objevil nemálo motivů v tomto perném, ale ne moc uspokojivém dni. Ale při vyšetřování vraždy je motiv stejně nejméně důležitým faktorem. Docela rád by vyměnil psychologické nuance motivu za jediný, solidní, nezvratný fyzický důkaz spojující podezřelou osobu se zločinem. A zatím tu nebyl žádný. Stále ještě čekal na zprávu Metropolitní laboratoře o palici a zvratcích. Záhadná postava spatřená starým Goddardem, jak prchá z Hoggattova ústavu, zůstala záhadná; až dosud se nikdo nevypátral, ani nepřihlásil, kdo by potvrdil, že to nebyl pouhý výplod starcovy představivosti. K otiskům pneumatik poblíž brány, zatím už v laboratoři bezpečně ověřeným podle rejstříku pneumatik, pořád scházel příslušný automobil. Ani ho nepřekvapovalo, že se nenašla jediná stopa po Middlemassově bílém

plášti, anebo aspoň náznak, zda a jak byl zprovozen ze světa. Prohlídka obecního sálu a kostýmu koňské maškary nepřinesla nic, co by vyvrátilo Middlemassovu verzi o jeho počínání ten večer, a kostým, těžká vše zahalující konstrukce z plachtoviny a serže, zřejmě zaručoval tomu, kdo jej měl na sobě, že bude nerozpoznatelný, ani Middlemasse by – navzdory jeho elegantním, ručně šitým střevícům – nikdo nepoznal.

Podstatné záhady případu zůstávaly nedotčeny. Kdo asi telefonoval vzkaz Lorrimerovi o tom, že se něčeho „spálilo více," a uvedl číslo 1840? Byla to táž žena, která volala paní Bidwellové? Co bylo napsáno na chybějící stránce Lorrimerova poznámkového notesu? Co pohnulo Lorrimera, aby sepsal tu neobvyklou závěť?

Zvedl hlavu od svých záznamů a naslouchal. Uslyšel šum, velmi nezřetelný, jako když se plíží armáda hmyzu. Pamatoval si jej z dětství, kdy za nocí bdíval ve svém pokojíku na otcově norfolkské faře, zvuk, který nikdy neslyšel v hluku měst, první jemný sykavý šepot nočního deště. Záhy se ozvalo i pleskání kapek v okně a stoupající sténání větru v komíně. Oheň zaprskal a pak náhle jasně vzplál. Do okenní tabule divoce narazil přívan deště a pak, tak rychle, jak začala, krátká bouřka skončila. Otevřel okno, aby vychutnal vůni vlhkého nočního vzduchu, a zíral do příkrovu tmy, do černé slatinné země splývající s bledou oblohou.

Jak si jeho oči zvykaly na noc, rozeznával nízký obdélník obecního sálu a za ním mohutnou středověkou věž kostela. Pak z mračen vyplul měsíc a bylo vidět hřbitov a náhrobky, matně prosvítající, jako by samy vyzařovaly vlastní záhadné světlo. Pod nimi, slabě fosforeskující, se vinula štěrková pěšina, po níž se včera v noci z řídnoucí mlhy vynořovali s řinčícími zvonky lidoví tanečníci. Vyhlížeje na hřbitov, představil si koňskou maškaru podupávající jim na uvítanou, zvedající mezi náhrobky svou groteskní hlavu a chňapající do vzduchu svými mohutnými čelistmi. A znovu se dohadoval, kdo byl v její kůži.

Pod jeho oknem se otevřely dveře, z nichž vyšla paní Gotobedová a mazlivě broukala do tmy, lákajíc domů svého kocoura: „Flíčku! Flíčku! Tak pojď, hodnej, hodnej." Kmitlo se cosi bílého á dveře se zavřely. Dalgliesh zarýgloval okno a rozhodl se, že už si pro dnešek dá také se vším pokoj.

KNIHA ČTVRTÁ
– OBĚŠENEC

1

Domek, nazývaný podle svého někdejšího majitele Sprogg's Cottage, nízký a nahoře jakoby přetížený pod nízkou převislou střechou z došků v drátěném pletivu, pevný proti zimním vichrům slatin, byl ze silnice sotva viditelný. Stál asi dvanáct set metrů severovýchodně od vesnice a před ním se prostíral Sprogg's Green, široký trojúhelníkový palouk osázený vrbami. Dalgliesh s Massinghamem odsunuli bílou proutěnou branku, na které kdosi nadějně, ale neúčinně, nahradil Sproggovo jméno slovem „Levandule", a vešli do průčelní zahrádky, tak pestře a konvenčně uspořádané jako předzahrádka předměstské vilky. Trnovník uprostřed trávníku se pyšnil svou rudou a zlatou podzimní nádherou, žluté popínavé růže, vyvázané nad vchodem, stále ještě vyzařovaly slabou iluzi léta a napěchované záhony pelargónií, fuchsií a jiřinek, podpíraných kůly a pečlivě ošetřovaných, planuly disharmonickým jasem proti bronzu bukového porostu. Vedle dveří visela ošatka růžových pelargónií, trochu už odkvetlých, ale i těch několik potrhaných květů jasně svítilo. Klepadlo mělo podobu mosazné vyblýskané ryby, na níž se třpytila každá šupinka.

Dveře otevřela útlá, téměř křehká žena, bosá, v bavlněné halence se zeleným a hnědým vzorkem a manšestrových kalhotách. Měla hrubé tmavé vlasy, značně prošedivělé, svázané do krátkého uzlíku, vepředu zvlněné ofinou, jež jí sahala až k obočí. Nejpozoruhodnější na ní byly oči, ohromné, s hnědými, prozelenalými duhovkami, průzračně čirými pod silně vyklenutým obočím. Tvář měla bledou a napjatou, zrýhova-

nou hlubokými vráskami, jež se jí táhly přes čelo a od širokých protáhlých chřípí ke koutkům úst. Je to tvář, napadlo Dalglieshe, mučeného mazochisty na středověkém triptychu, svaly naběhlé a zuzlené jako na skřipci. Ale nikdo, na koho se upřely ty pozoruhodné oči, by ji nemohl nazvat nehezkou nebo obyčejnou. Dalgliesh ji oslovil:

„Slečna Mawsonová? Já jsem Adam Dalgliesh. Tohle je inspektor Massingham."

Změřila si ho přímým, neosobním pohledem a řekla bez úsměvu:

„Pojďte, projdeme do pracovny, ano? V obývacím pokoji zatápíme v krbu až večer. Jestli chcete mluvit s Angelou, není bohužel přítomna. Je s paní Swaffieldovou v Postmill Cottage, kde se dohadují s lidmi od sociální péče. Pokoušejí se přemluvit starého Lorrimera, aby šel do domova pro přestárlé. Zřejmě zatvrzele odolává lichotivým nabídkám úředních orgánů. Jen aby vydržel."

Domovní dveře vedly přímo do obývacího pokoje s nízkým stropem, podepřeným dubovými trámy. Pokoj ho překvapil. Připadlo mu, že vstoupil do starožitnického krámu, jehož majitel rozestavil nesourodou směsici svého zboží tak, aby budila co nejúčinnější celkový dojem. Police nad krbem a různé římsičky byly plné ozdobných předmětů, v třech závěsných vitrínách stály hrnečky, čajníky, malované džbány a staffordské keramické figurky a stěny byly skoro celé pokryty tisky, zarámovanými starými mapami, drobnými olejomalbami a viktoriánskými siluetami v oválných rámečcích. Nad krbem visel nejokázalejší kus: zahnutý meč v jemně tepané pochvě. Zajímalo by ho, jestli je ten pokoj pouze odrazem nekritického shromažďování suvenýrů, anebo zda všechny ty pečlivě vystavené předměty neslouží jako utěšivé talismany proti cizím, nezkroceným duchům dotíravých blat. V otevřeném ohništi bylo naloženo nezapálené dříví. Vyleštěný skládací stůl pod oknem byl už prostřen pro dvě osoby.

Slečna Mawsonová je pokojem zavedla do své pracovny. Byla to menší, ne tak zakrámovaná místnost vzadu a z jejího mřížového okna byl výhled na kamennou terasu, trávník se slunečními hodinami uprostřed a na široký lán dosud nesklizené cukrové řepy. Se zájmem zjistil, že slečna píše rukou. Psací stroj tu byl, ale stál opuštěně na stole. Na pracovním stole pod oknem ležel jen blok nelinkovaného papíru, černě popsaný elegantním svislým písmem. Řádky byly na papíře

pečlivě rozčleněny a dokonce i opravy na okraji byly řádkovány.

Dalgliesh řekl:

„Je mi líto, jestli vás zdržujeme od práce."

„Nezdržujete. Posaďte se, oba. Dnes ráno mi to moc nejde. Kdyby mi to šlo, zavěsila bych na klepadlo ceduli ‚Nerušit' a ani byste se sem nedostali. Ostatně, jsem s tím skoro hotova; zbývá mi dopsat už jen jednu kapitolu. Patrně na mě chcete, abych Angele potvrdila alibi. Být nápomocna policii, tak se tomu říká, ne? Co jsme dělaly ve středu večer, a kdy a kde a s kým?"

„Nedá se nic dělat, musíme vám položit pár otázek."

„Ale tuhle patrně první. Nic těžkého. Strávily jsme večer i noc spolu, tedy od čtvrt na sedm, kdy přišla domů."

„A dělaly jste co, slečno Mawsonová?"

„Co normálně děláme. Oddělujeme den od večera douškem alkoholu – já whisky, Angela sherry. Vyptávala jsem se jí, jak strávila den, a ona zas vyzvídala na mně. Pak zapálila v krbu a vařila večeři. Měly jsme avocato s majonézou, kuře v rendlíku a sýr a sušenky. Společně jsme umyly nádobí a Angela až do devíti přepisovala na stroji můj rukopis. V devět jsme zapnuly televizi a sledovaly zprávy a po nich hru. Ve tři čtvrtě na jedenáct jsme se ještě napily – Angela kakaa, já whisky – a šly jsme spát."

„Ani vy, ani ona jste dům neopustily?"

„Ne."

Dalgliesh se jí zeptal, jak dlouho už v obci žije.

„Já? Osm let. Narodila jsem se na blatech – přesně v Sohamu – a valnou část dětství jsem tu strávila. Ale v osmnácti jsem odešla na londýnskou univerzitu, získala jsem jeden nižší diplom, a pak jsem pracovala, ne zrovna moc úspěšně, v různých místech u novin a v nakladatelství. Přišla jsem sem před osmi lety, když jsem se doslechla, že je tu domek k pronajmutí. A tehdy jsem se taky rozhodla, že nechám zaměstnání a budu žít na volné noze jako spisovatelka."

„A slečna Foleyová?"

„Ta se sem přistěhovala před dvěma roky. Hledala jsem inzerátem v místním tisku písařku na dílčí úvazek a ona odpověděla. Bydlela tehdy v podnájmu v Ely a nebyla tam zvlášť spokojená, a tak jsem jí navrhla, ať se tu ubytuje. Musela do práce dojíždět autobusem. Když žije

tady, je to zřejmě i pro laboratoř výhodné.“

„Takže v obci žijete dost dlouho, abyste poznala místní lidi?“

„Pokud je na blatech můžete poznat. Ne ovšem natolik, abych vám prstem ukázala na vraha.“

„Jak jste znala doktora Lorrimera?“

„Od vidění. O tom, že je Angela jeho sestřenice, jsem se dozvěděla, teprve když se ke mně přistěhovala. Nebyli si nijak blízcí a on tu nikdy nebyl. Většinu zaměstnanců laboratoře jsem ovšem poznala. Doktor Howarth krátce po svém příchodu založil smyčcové kvarteto a v srpnu uspořádali ve Wrenově kapli koncert. Pak se v sakristii podávalo víno a sýr.

Tehdy jsem se seznámila s několika pracovníky. Znala jsem je ostatně od vidění i jejich jména, jak už to na vesnici chodí. Setkáváme se na jedné poště i v jedné hospodě. Ale jestli si ode mě slibujete nějaké místní drby, ať už ze vsi nebo z laboratoře, pak jste na špatné adrese.“

Dalgliesh řekl:

„Byl koncert v kapli úspěšný?“

„Ne zvlášť. Howarth je na amatéra velmi slušný houslista a Claire Easterbrooková hraje výborně na cello, ale ostatní dva za moc nestojí. Už ten experiment neopakoval. Prý začaly kolovat dost nelichotivé komentáře o nově příchozím, že snad pokládá za svou povinnost civilizovat zaostalé domorodce, a nejspíš se dostaly k jeho sluchu. Dělá opravdu dojem člověka, který o sobě věří, že sám o své vůli dokáže překlenout kulturní propast mezi vědcem a umělcem. Anebo mu možná nevyhovovala tamější akustika. Podle mého názoru s ním prostě odmítli ti tři ostatní hrát. Jako primárius kvarteta se pravděpodobně choval právě tak arogantně jako ředitel laboratoře. Ta je ovšem mnohem produktivnější; kvantum odváděné práce stouplo o dvacet procent. Jestli jsou její zaměstnanci šťastni, to je jiná otázka.“

Takže není tak docela imunní proti klepům z laboratoře a vesnice, pomyslel si Dalgliesh. Zajímalo by ho, proč je tak upřímná. Stejně upřímně se jí bez obalu zeptal:

„Když jste byla včera v Postmill Cottage, šla jste se podívat nahoru?“

„To se podívejme, co vám ten staroch neprozradil! Copak si asi

myslel, že tam jdu dělat? Šla jsem se podívat nahoru do koupelny, jestli tam není plechovka s mycím práškem, chtěla jsem vydrhnout dřez. Nebyla tam.“

„O závěti doktora Lorrimera bezpochyby už víte.“

„Ví o ní už celá vesnice. Vlastně jsem byla jedna z prvních, kdo se o ní dozvěděl. Starý pán se začal vzrušeně dotazovat, jestli bude něco dědit, a tak Angela zavolala advokátovi. Setkala se s ním, když byla předčítána závěť její babičky. Řekli jí, že dům a k tomu deset tisíc liber připadne starému pánovi, takže ho mohla upokojit.“

„A slečna Foleyová sama nedostane nic?“

„Je to tak. A ta nová úřednice v laboratoři, kterou si Edwin zřejmě velmi oblíbil, dostane tisíc liber.“

„To není zrovna spravedlivá závěť.“

„Poznal jste někdy dědice, který by jakoukoli závěť pokládal za spravedlivou? Závěť jeho babičky byla ještě horší. Angela přišla o peníze v době, kdy by byly mohly znamenat obrat v jejím životě. Teď je nepotřebuje. Vedeme si tu spolu výborně.“

„Patrně to pro ni nebyl ani šok. Neřekl jí o svých záměrech?“

„Mám-li si to vykládat jako šetrný dotaz, jestli měla nějaký motiv k vraždě, můžete se jí zeptat sám. Zrovna přichází.“

Angela Foleyová procházela obývacím pokojem, snímajíc si z hlavy šátek. Při pohledu na návštěvníky její tvář potemněla. Tónem zastánlivého rozladění rychle řekla:

„Slečna Mawsonová ráda dopoledne pracuje. Neřekli jste, že přijdete.“

Její přítelkyně se zasmála.

„Nijak mě neobtěžovali. Není na škodu poučit se trochu důkladněji o policejních metodách. Nejsou drsné, a jsou přitom účinné. Vrátila ses brzy.“

„Lidi ze sociální péče zavolali, že se tam před polednem nedostanou. Strýc je nechce ani vidět, ale mě chce vidět ještě míň. Naobědvá se na faře u Swaffieldových, a tak jsem si řekla, že si klidně mohu odběhnout domů.“

Stella Mawsonová si zapálila cigaretu.

„Přišla jsi ve vhodnou chvíli. Pan Dalgliesh taktně vyzvídal, jestli jsi měla nějaký důvod zavraždit svého bratrance; jinými slovy: řekl ti

Edwin o tom, že chce změnit závěť?“

Angela Foleyová pohlédla na Dalglieshe a řekla klidně:

„Ne. Nikdy se se mnou nebavil o svých záležitostech a já jsem se o svých nebavila s ním. Mám dojem, že jsem s ním během posledních dvou let vůbec nepromluvila – jen snad o věcech spojených s laboratoří.“

Dalgliesh řekl:

„To je opravdu překvapující, že si usmyslel změnit tak dlouho platnou závěť, aniž s vámi o tom promluvil, nemyslíte?“

Pokrčila rameny a pak se to pokusila vysvětlit:

„Se mnou to nemělo nic společného. Byl to jenom můj bratranec, ne bratr. Přešel do zdejšího ústavu z Jižní laboratoře před pěti lety ne proto, že jsem tu byla já, ale protože chtěl žít se svým otcem. Mě vlastně neznal. I kdyby mě znal, pochybuji, že by si mě oblíbil. Ke mně necítil žádné závazky, ani ty, co by snad po právu měl cítit.“

„Měla jste ho ráda?“

Odmlčela se a přemítala, jako kdyby to byla otázka, na kterou by si sama přála odpovědět. Stella Mawsonová ji přimhouřenýma očima pozorovala skrze cigaretový kouř. Slečna Foleyová pak řekla:

„Ne, neměla jsem ho ráda. Dokonce si myslím, že jsem se ho trochu bála. Připadal mi jako člověk s nějakou psychologickou zátěží, který si není jistý svým postavením v životě. Napětí a zoufalství bylo u něho poslední dobou přímo hmatatelné. Na mě to působilo trapně a bylo v tom něco, řekla bych, hrozivého. Lidé vnitřně vyvážení si toho zřejmě ani nevšímali, nijak jim to nevadilo. Ale ti labilnější se cítili ohroženi. Proto se ho také, myslím si, Clifford Bradley tolik bál.“

Stella Mawsonová řekla:

„Bradley patrně Edwinovi připomínal jeho samého zamlada. Když začínal, byl si až chorobně nejistý, dokonce i ve svém povolání. Pamatuješ, jak si večer před tím, než měl jít svědčit, nacvičoval svou výpověď, jak si vypisoval všechny možné otázky, které by mohla položit protistrana, jak si vypracovával dokonalé stylizace odpovědí, jak se učil nazpaměť všechny vědecké formulky, aby udělal dojem na porotu? Svůj první případ pěkně zvoral a to si nikdy nemohl odpustit.“

Nastala podivná krátká odmlka. Angela Foleyová jako by se chystala promluvit, ale pak si to rozmyslela. Upírala záhadný pohled na

svou přítelkyni. Oči Stelly Mawsonové uhnuly stranou. Přistoupila ke stolu a zamáčkla cigaretu. Řekla:

„To ti přece vyprávěla teta. Musela mu donekonečna předčítat otázky; byly to prý napjaté a neuvěřitelné úmorné večery. Pamatuješ?“

„Ano,“ řekla Angela svým vysokým, neúčastným hlasem. „Ano, pamatuju.“ Obrátila se k Dalglieshovi.

„Jestli se mě nechcete už na nic jiného zeptat, potřebuju si ještě pár věcí dodělat. Doktor Howarth mě čeká v laboratoři až odpoledne. A Stella by už ráda pracovala.“

Obě ženy je vyprovodily ven a zůstaly stát ve dveřích, jako by se zdvořile a přitom co nejrychleji chtěly s hosty rozloučit. Dalgliesh téměř čekal, že jim zamávají. Nezeptal se slečny Foleyové na její hádku s bratrancem. Vhodná chvíle se pro to třeba najde, zatím ještě nepřišla. Připadlo mu zajímavé, ale nijak překvapivé, že lhala. Ale zajímavější bylo to, co o Lorrimerovi vyprávěla Stella Mawsonová jak si večer před soudním přelíčením nacvičoval svědeckou výpověď. Ať už jí to svěřil kdokoli, Dalgliesh byl zcela přesvědčen, že to nebyla Angela Foleyová.

Když se rozjeli, Massingham řekl:

„Padesát tisíc liber mohlo změnit celý její život, mohla získat jistou nezávislost, vypadnout odtud. Co už je to za život pro mladou ženu, totiž pro obě, trčet tu v téhle opuštěné bažině? A připadá mi, že na tom není o moc líp než nějaká otrokyně.“

Dalgliesh, což nebylo jeho zvykem, tentokrát řídil. Massingham vzhlédl letmo k jeho zasmušilým očím v zrcátku, k dlouhým rukám, lehce položeným na volantu. Dalgliesh řekl:

„Vzpomínám si, co mi řekl starý George Greenall, první detektiv seržant, pod kterým jsem sloužil. Měl už za sebou pětadvacet roků u kriminálky. Nic ho na lidech nepřekvapilo, nic ho nešokovalo. Řekl mi:

‚Budou ti vykládat, že nejničivější síla na světě je nenávist. Nevěř jim, chlapče. Je to láska. A jestli se chceš stát detektivem, tak se ji nauč rozeznávat, až se s ní setkáš.‘„

2

V pátek ráno přišla Brenda do práce s hodinovým zpožděním. Po rozruchu předchozího dne zaspala a její matka jí záměrně nevzbudila. Chtěla odejít bez snídaně, ale paní Pridmorová před ní položila obvyklý talíř s vejcem a slaninou a rozhodně prohlásila, že ji nepustí z domu, dokud se nenasnídá. Brenda, která si byla až moc dobře vědoma, že oba rodiče by byli šťastnější, kdyby už víckrát do Hoggattovy laboratoře nevkročila, se raději podvolila.

Když udýchaná a s omluvami dorazila, zastihla inspektora Blakelocka, jak se pokouší vypořádat s dvoudenním přísunem materiálů, s nepřetržitým proudem příchozích a vytrvalým vyzváněním telefonu. Dohadovala se, jak ji asi přivítá, jestli se už dověděl o tom tisíci liber, a když ano, jestli se tím v jejich vztahu něco změní. Ale zřejmě si zachoval svůj osobitý střízlivý nadhled. Řekl:

„Až si odložíte, běžte hned za ředitelem. Je v kanceláři slečny Foleyové. Jeho pracovnu si zabrala policie. S čajem se teď nedělejte. Slečna Foleyová bude až do odpoledne pryč. Musí se kvůli strýci sejít s někým z místního úřadu pro sociální záležitosti."

Brenda byla ráda, že se ještě nemusí setkat tváří v tvář s Angelou Foleyovou. To, k čemu se včera večer přiznala kapitánovi Dalglieshovi, se tak trochu podobalo zradě a teď jí z toho nebylo zrovna příjemně. Řekla:

„Takže všichni ostatní jsou už tady?"

„Clifford Bradley se nedostavil. Jeho žena telefonovala, že mu není dobře. Policie tu je od půl deváté. Přezkoumávají všechny průkazné materiály, zvláště drogy, a ještě jednou prohledali celou laboratoř. Zřejmě přišli na něco podezřelého, co jim tu nehraje."

Taková sdílnost byla u inspektora Blakelocka dost neobvyklá. Brenda se zeptala:

„Jak to myslíte, nehraje?"

„To neřekli. Ale teď chtějí vidět všechny spisy v laboratoři, které jsou zaregistrovány pod číslem 18 nebo 40 nebo 1840."

Brenda vyvalila oči.

„To myslíte jen za tenhle rok, anebo musíme předložit dřívější záznamy, co jsou na mikrofilmech?"

„Vytahal jsem pro začátek ty z letoška a z loňska a seržant Underhill a konstábl na nich teď pracují. Nevím, co si od toho slibují, a podle toho, jak se tváří, to taky nevědí. Radši sebou hoďte. Doktor Howarth řekl, že za ním máte, hned jak se objevíte, přijít.“

„Ale já neumím psát na stroji, ani těsnopis! Co myslíte, že po mně chce?“

„Neříkal. Podle všeho abyste vytahovala spisy. A nejspíš bude třeba sem tam něco vytelefonovat, něco přinést, něco odnést.“

„Kde je kapitán Dalgliesh? Není tady?“

„Odjel s inspektorem Massinghamem asi před deseti minutami. Nejspíš někoho vyzpovídat. Ale o ně se nestarejte. Máme tu jiné úkoly: musíme se snažit, aby tahle laboratoř dál hladce fungovala.“

To byla nejpříkřejší výtka, jakou kdy inspektor Blakelock vyslovil. Brenda pospíchala do kanceláře slečny Foleyové. Bylo známo, že ředitel neměl rád, když se na jeho dveře klepalo, a tak Brenda v sobě sebrala veškerou sebedůvěru a vstoupila. Pomyslela si: Udělám, co je v mých silách. Když to nebude stačit, musí to vzít, jak to je. Seděl za stolem a zřejmě pročítal nějaký spis. Vzhlédl, aniž se usmál na její pozdrav, a řekl:

„Oznámil vám inspektor Blakelock, že od vás teď dopoledne, když tu není slečna Foleyová, budu chtít menší výpomoc? Můžete pracovat s paní Mallettovou v ústřední kanceláři.“

„Ano, pane řediteli.“

„Policie bude potřebovat nějaké další spisy. Zaj ímají se jen o určitá čísla. Ale doufám, že vám to inspektor Blakelock vysvětlil.“

„Ano, pane řediteli.“

„Teď pracují na záznamech z roku sedmdesát šest a sedmdesát pět, takže bude nejlíp, když začnete vyčleňovat ročník sedmdesát čtyři a podle potřeby kterýkoli dřívější.“

Zvedl oči od složek na stole a poprvé se na ni zpříma podíval.

„Doktor Lorrimer vám odkázal nějaké peníze, viďte?“

„Ano, pane řediteli. Tisíc liber na knihy a přístroje.“

Nemusíte mi říkat pane řediteli. Stačí doktor Howarth. Měla jste ho ráda?“

„Ano. Ano, měla.“

Doktor Howarth opět sklonil oči a obracel stránky spisu.

„Divné, neřekl bych do něj, že by přitahoval ženy anebo ženy jeho.“

Brenda řekla rozhodně: „Tak to nebylo.“

„Co tak nebylo? Tím chcete říct, že na vás nemyslel jako na ženu?“

„Nevím. Chci tím říct, že mi nepřipadalo, že by se pokoušel…“

Hlas jí selhal. Doktor Howarth otočil stránku. Řekl:

„Svést vás?“

Brenda, podnícena hněvem, sebrala odvahu. Řekla:

„To snad nemohl. Aspoň ne tady v laboratoři, nemyslíte? A nikde jinde jsem se s ním nikdy nesetkala. A kdybyste ho jen trošinku znal, tak byste takhle nemluvil.“

Sama užasla nad svou troufalostí. Ale doktor Howarth jenom poněkud smutně, jak se jí zdálo, řekl:

„Asi máte pravdu. Vůbec jsem ho neznal.“

Brenda se usilovně snažila vše objasnit.

„On mi vykládal, jaký smysl má věda.“

„A jaký má smysl?“

„Vykládal mi, že vědci vytvářejí teorie o tom, jak funguje fyzický svět, a pak je různými pokusy podrobují zkouškám. Pokud jsou pokusy úspěšné, pak teorie platí. Když selžou, musí vědci vymyslet jinou teorií, která by fakta vysvětlila. Říkal, že ve vědě se shledáváme s jedním ohromným paradoxem, totiž že deziluze nemusí znamenat porážku. Je to krok vpřed.“

„Neměli jste vědeckou průpravu ve škole? Myslel jsem, že máte středoškolský diplom z fyziky a chemie.“

„Nikdo mi to ještě takhle nevyložil.“

„Ne. Podle všeho vás otravovali pokusy s magnetismem a vlastnostmi kysličníku uhličitého. Mimochodem, slečna Foleyová napsala výkaz o počtu pracovních sil ve vztahu k jejich vytížení. Chtěl bych ta čísla překontrolovat – paní Mallettová to s vámi provede – a rozeslat kopie textu všem ředitelům, aby je měli před schůzí příští týden. Jejich adresy vám dá.“

„Ano, pane řediteli, pane doktore Howarthi.“

„A odneste laskavě tenhle spis slečně Easterbrookové do biologické laboratoře.“

„Vzhlédl k ní a Brenda měla poprvé dojem, že se dívá vlídně. Řekl něžně:

„Vím, jak vám je. Bylo mi právě tak. Ale ze všeho je jen bílý obrys na podlaze, křídová šmouha. Nic víc.“

Podal jí složku. To znamenalo, že ji propouští. U dveří se Brenda zastavila. Ředitel řekl:

„Nu?“

„Zrovna mě napadlo, že odhalování zločinu musí být něco jako věda. Detektiv si vytvoří teorii a pak si ji ověřuje. Jestliže fakta, která zjistil, souhlasí, pak teorie platí. Když nesouhlasí, pak si musí vymyslet jinou teorii, najít si jiného podezřelého.“

Doktor Howarth řekl suše:

„To je celkem logický příměr. Ale pokušení vybrat si správná fakta je patrně větší. A detektiv experimentuje s lidskými tvory. Jejich vlastnosti jsou složité a nedovolují přesnou analýzu.“

O hodinu později přinesla Brenda seržantovi Underhillovi do ředitelovy kanceláře třetí svazek spisů. Přívětivě vyhlížející konstábl jí vyskočil vstříc, aby jí s nákladem pomohl. Na Howarthově stole se rozřinčel telefon a seržant Underhill k němu přistoupil a zvedl sluchátko. Pak je položil a pohlédl přes místnost na svého kolegu.

„To byla Metropolitní laboratoř. Oznámili výsledek krevního rozboru. Ta palice byla skutečně vražedná zbraň. Je na ní Lorrimerova krev. A taky analyzovali zvratky.“

Vzhlédl a náhle si uvědomil, že je Brenda dosud v místnosti. Vyčkal, až vyjde a zavře za sebou dveře. Detektiv konstábl řekl:

„Co je?“

„Je to tak, jak jsme si mysleli. Další si domysli sám. Kriminalista musí přece vědět, že laboratoř nemůže ze zvratků určit krevní skupinu. Žaludeční šťávy zničí antigeny. Ale mohlo by se jim podařit určit přesně, co bylo v jídle. Takže kdyby to byly tvoje zvratky a byl jsi podezřelý, stačilo by zalhat, cos měl k večeři. Kdo by to mohl vyvrátit?“

Jeho kolega řekl:

„Ledaže …“

Seržant Underhill opět sáhl po telefonu.

„Přesně tak. Jak jsem povídal, domysli si to sám.“

3

Po předchozích dnech nepřetržitého deště a těkavého podzimního svitu přišlo studené, ale jasné ráno, a v týle je nečekaně začalo hřát slunce. Ale i v tomto přívětivém světle působila někdejší fara – Old Rectory – se svými cihlami barvy syrových jater pod záplavou břečtanu, se svým příliš masivním krytým vchodem a okrasnými převislými okapy jako skličující dům. Otevřená železná vrata u příjezdové cesty, zpola vyvrácená z pantů, se hroužila do klikatého živého plotu, který vroubil zahradu. Štěrková pěšina potřebovala vyplít. Tráva kolem byla vyškubaná a slehlá, jak se jí někdo pokoušel, zřejmě tupým strojem, neodborně posekat, a dva květinové záhony při krajích byla změť přerostlých chryzantém a zakrslých jiřinek bezmála udušených plevelem. U cesty na trávníku ležel na boku dřevěný kůň na kolečkách, ale to byla jediná známka lidského života.

Jak se však přiblížili k domu, z přístřešku u vchodu se vynořila dívka a malý chlapec, oba se zastavili a prohlíželi si je. Nepochybně Kerrisonovy děti, a když k nim Dalgliesh a Massingham došli blíž, rozpoznali zřetelnou podobu. Děvče, uvažoval, má už jistě školní věk za sebou, ale na šestnáct ani nevypadá, až na jistou dospělou obezřetnost, zračící se jí v očích. Měla rovné, tmavé vlasy, sčesané z vysokého, pupínky otečkovaného čela do krátkých pocuchaných cůpků, utažených vzadu gumovými pásky. Na sobě měla všudypřítomně vyrudlé modré džínsy, nezbytný úbor její generace, a béžový svetr, tak volný, že by mohl patřit jejímu otci. Kolem krku měla, jak aspoň Dalgliesh postřehl, něco jako kožený řemínek. Na jejích umolousaných bosých nohou byly znát bledé proužky po vzorku letních sandálů.

Dítě, které se k ní při spatření cizích lidí přisunulo blíž, bylo asi tři nebo čtyři roky staré, statný chlapec s kulatým obličejem, širokým nosem a jemně vykrouženými ústy. Jeho tvář byla změkčenou, zmenšenou podobou otcovy tváře. Nad těžkými víčky rovné, temné čárky obočí. Měl na sobě přiléhavé modré krátké kalhoty a neodborně upletenou pruhovanou vestu, k níž si tiskl veliký míč. Jeho silné nohy vězely v krátkých červených gumovkách. Sevřel pevněji míč a upřel na Dalglieshe nehybný, znepokojivě posuzující pohled.

Dalgliesh si náhle uvědomil, že o dětech v podstatě nic neví. Jeho přátelé byli většinou bezdětní: ti, kteří měli děti, se ho naučili zvát, jen když jejich vymáhaví, sobečtí, vyrušující potomci byli ve škole. Jeho jediný syn zemřel spolu s matkou čtyřiadvacet hodin po svém narození. I když si jen stěží, snad jen ve snech, vybavoval tvář své ženy, obraz těch voskových, panenkovských rysů nad drobounkým, zavinutým tělíčkem, těch slepených víček, tajemného pohledu do sebe pohrouženého klidu, byl tak jasný a bezprostřední, že někdy zapochyboval, je–li to skutečně obraz jeho dítěte, obraz krátce, ale hluboce vnímaný, anebo zda si neutvořil jakousi symbolickou prapředstavu mrtvého dětství. Jeho syn by teď byl starší než tento klouček, už by vstupoval do traumatických let dospívání. Už dávno si vsugeroval, že je rád, že jich byl ušetřen.

Ale teď ho znenadání napadlo, že je celá oblast lidské zkušenosti, k níž se, poté, co mu byla upřena, obrátil zády, a že toto odmítnutí ho jako člověka značně ochuzuje. Tento pomíjivý bolestný pocit ztráty ho překvapil svou intenzitou. Musel se nad emocí tak nezvyklou a nevítanou hlouběji zamyslet.

Náhle se na něho dítě usmálo a podávalo mu míč. Bylo to pro něho právě tak lichotivé, jako kdyby se k němu přitočila zatoulaná kočka se zvednutým ohonem a dovolila mu, aby ji hladil. Koukali jeden na druhého. Dalgliesh úsměv opětoval. Tu Massingham přiskočil a vyťukl míč z baculatých ruček.

„Pojď si začutat!“

Začal s modrožlutým míčem driblovat přes trávník. Statné nožky se okamžitě pustily za ním. Oba zmizeli za rohem domu a Dalgliesh slyšel chlapcův vysoký, výskavý smích. Dívka za nimi civěla, tvář náhle staženou láskyplnou starostí. Otočila se k Dalglieshovi.

„Dá si doufám pozor, aby míč nezakopl do ohniště. Je skoro vyhaslé, ale popel je pořád ještě moc horký. Pálila jsem smetí.“

„Nebojte se. Je to opatrný mládenec. A má mladší bratry.“

Poprvé si ho pozorně prohlédla.

„Vy jste kapitán Dalgliesh, viďte? Já jsem Nell Kerrisonová a tamto je William. Otec tu bohužel není.“

„Vím. Přišli jsme za vaší hospodyní, slečnou Willardovou. Jmenuje se tak, viďte? Je doma?“

„Být vámi, vůbec bych si nevšímala toho, co říká. Je to hrozná lhářka. A krade tatínkovi pití. Nechcete si radši vyslechnout mě a Williama?“

„Někdy, až bude otec doma, s námi přijde policistka, která si s vámi oběma promluví.“

„O tu nestojím. Proti vám nic nemám, ale s žádnou policistkou mluvit nechci. Nemám ráda sociální pracovnice.“

„Policistka není sociální pracovnice.“

„To je stejné. Taky posuzuje lidi, ně? Měli jsme tu sociální pracovnici potom, co matka odešla, ještě před opatrovnickým řízením, a ta se na mě a na Williama dívala, jako bychom byli veřejnosti na obtíž, něčím, co jí někdo nechal přede dveřmi. Taky šmejdila po domě, do všeho šťourala, předstírala, bůhvíjak se jí tu líbí a že jde jen o společenskou návštěvu.“

„Policistky – a policisté – nikdy nepředstírají, že jsou na společenské návštěvě. Nikdo by nám nevěřil, nemyslíte?“

Otočili se a zamířili spolu k domu. Děvče řeklo:

„Vypátráte, kdo zabil doktora Lorrimera?“

„Doufám. Nepochybně.“

„A co se s ním pak stane, tedy s vrahem?“

„Bude se muset zodpovídat před policejním soudem. A ten, jestliže shledá, že důkazy jsou dostačující, ho předá porotnímu soudu, který s ním zavede líčení.“

„A pak?“

„Jestliže bude uznán vinným ze zločinu vraždy, soudce vynese zákonný rozsudek, trest na doživotí. To znamená, že si pobude dlouho ve vězení, možná deset roků nebo i víc.“

„Ale to je přece hloupé. Tím se nic nespraví. Doktora Lorrimera to nevzkřísí.“

„Nic se tím nespraví, ale hloupé to není. Téměř nám všem je život drahý. I lidé, kteří kromě života nemají skoro nic, chtějí žít až do posledního přirozeného okamžiku. Nikdo nemá právo jim ten život brát.“

„Vy mluvíte, jako by život byl Williamův míč. Když mu ho někdo vezme, ví, že o něj přišel. Doktor Lorrimer neví, že o něco přišel.“

„Přišel o léta, která by byl mohl prožít.“

„To je jako vzít Williamovi míč, který by byl mohl mít. To vůbec nic neznamená. To jsou jen slova. Co kdyby stejně příští týden zemřel? Pak by přišel jen o sedm dní. Přece nikoho nezavřete na deset let, abyste tím uhradili sedm ztracených dní. Dokonce by to ani nemusely být šťastné dny.“

„I kdyby to byl velice starý člověk a zbýval mu jen jeden den života, zákon říká, že má právo jej prožít. Záměrné zabití by pořád byla vražda.“

Děvče řeklo zamyšleně:

„Asi to bylo jiné, když lidi věřili v Boha. To by pak zavražděný mohl zemřít v smrtelném hříchu a dostat se do pekla. Potom by těch sedm dní mohlo ještě všelicos změnit. Mohl by se dát na pokání a ještě včas získat rozhřešení.“

Dalgliesh řekl:

„Všechny tyhle problémy jsou snadnější pro lidi, kteří věří v Boha. My, kteří nevěříme nebo nedokážeme věřit, musíme dělat to nejlepší, co umíme. Zákon není nic jiného než to nejlepší, co umíme udělat. Lidská spravedlnost je nedokonalá, ale jinou nemáme.“

„Vy opravdu nestojíte o mou výpověď? Já totiž vím, že ho tatínek nezabil. Není vrah. Byl se mnou a s Williamem doma, když doktor Lorrimer zemřel. Uložili jsme společně Williama do postele o půl osmé a pak jsme u něho zůstali dvacet minut a tatínek mu četl Medvídka z Paddingtonu. Pak jsem si šla lehnout, protože mě bolela hlava a necítila jsem se dobře, a tatínek mi přinesl hrneček kakaa, který zvlášť pro mě uvařil. Sedl si ke mně a předčítal mi básničky z mé školní sbírky poezie, dokud neměl dojem, že jsem usnula. Ale doopravdy jsem neusnula. Jen jsem ta předstírala. Odplížil se těsně před devátou, ale to jsem pořád ještě byla vzhůru. Mám vám říct, jak to vím?“

„Když chcete, prosím.“

„Protože jsem slyšela odbíjet kostelní hodiny. To už byl tatínek pryč a já jsem ležela ve tmě a jen jsem přemýšlela. Asi tak za půl hodiny se na mě znovu přišel podívat, ale já jsem pořád předstírala, že spím. Takže tím tatínek nepřichází v úvahu, viďte.

„Nevíme přesně, kdy doktor Lorrimer zemřel, ale ano, dá se říct, že otec pravděpodobně nepřichází v úvahu.“

„Ledaže bych lhala.“

„Lidé velmi často policii lžou. Co vy?“

„Já ne. Ale nejspíš bych lhala, kdybych věděla, že tím otce zachráním. Doktor Lorrimer je mi totiž lhostejný, rozumíte. Jsem ráda, že nežije. Nebyl to hodný člověk. Den předtím, než zemřel, jsme byli s Williamem v laboratoři za tatínkem. Dopoledne přednášel na kursu pro detektivy a chtěli jsme se pro něho před obědem zastavit. Inspektor Blakelock nás nechal sedět v hale a ta dívka, co mu pomáhá u pultu, ta hezká, se na Williama usmála a nabídla mu jablko ze své krabice s přesnídávkou. A pak přišel dolů doktor Lorrimer a uviděl nás. Vím, že to byl on, protože ho inspektor oslovil jménem. Řekl: ‚Co tady dělají tyhle děti? Do laboratoře děti nepatří: Nato jsem řekla: ‚Já nejsem žádné dítě. Jsem prosím Eleanor Kerrisonová a tohle je můj bratr William a čekáme tu na otce.‘ Tak nenávistně si nás prohlížel a měl najednou úplně bílý obličej a cukalo mu v něm. A povídá: ‚No, tady čekat nemůžete.‘ Pak se velice ošklivě osopil na inspektora Blakelocka. Když doktor Lorrimer odešel; řekl nám inspektor, abychom tam radši nezůstávali, ale Williamovi řekl, ať si z toho nic nedělá, a vytáhl z levého ucha bonbón. Věděl jste, že je inspektor kouzelník?“

„Ne. To jsem nevěděl.“

„Chtěl byste se rozhlédnout po domě, než vás zavedu ke slečně Willardové? Rád si prohlížíte domy?“

„Velice rád, ale teď snad ne.“

„Salón stejně uvidíte. Je to náš nejlepší pokoj. No, a jsme tady, hezký, viďte?“

O salónu se při nejlepší vůli nedalo říci, že je hezký. Byl to ponurý pokoj s dubovým ostěním, přeplněný nábytkem, a budil dojem, že se v něm sotva něco změnilo od dob, kdy tu manželka a dcery viktoriánského faráře sedávaly v smutečním taftu a zbožně vyšívaly pro svou kongregaci. Oknům předěleným tenkými sloupky, orámovaným temně rudými, špínou povlečenými závěsy, se dařilo vpouštět co nejméně denního světla, takže Dalgliesh vešel do nevlídného šera, které chabý plápol v ohništi nedokázal zaplašit. U protější stěny stál ohromný mahagonový stůl a na něm sklenice od džemu plná chryzantém, a krb, honosnou mramorovou stavbu, téměř úplně zastiňovala dvě obrovská, prosezená křesla a polorozpadlá pohovka. Eleanor pronesla s nečeka-

nou obřadností, jako by jí pokoj připomněl její povinnost hostitelky:

„Snažím se udržet aspoň jeden pokoj v slušném stavu – pro případ, že by přišla návštěva. Ty květiny jsou rozkošné, viďte? Uspořádal je William. Sedněte si prosím. Mohu vám nabídnout trochu kávy?“

„To by sice bylo příjemné, ale myslím, že bychom si měli pospíšit. Přišli jsme opravdu za slečnou Willardovou.“

Ve dveřích se objevil Massingham a William, oba rozehřátí tělocvikem, William s míčem vraženým pod levou paži. S Eleanor v čele prošli dveřmi potaženými zeleným suknem s mosaznými cvočky a zamířili kamennou chodbou do zadní části domu. William se odpoutal od Massinghama a hopkal za sestrou, marně se pokoušeje tlustou ručkou zachytit jejích přiléhavých džínsů. Přede dveřmi z neleštěného dubu se zastavila a řekla:

„Tady ji najdete. Nepřeje si, abychom za ní s Williamem chodili. Ostatně zapáchá, takže tam nechodíme.“

Potom vzala Williama za ruku a odešli spolu.

Dalgliesh zaklepal. Za dveřmi se ozvalo chvatné štrachání, jako by nějaké zvíře bylo vyrušeno v doupěti, pak se dveře maličko pootevřely a úzkou škvírou na ně zamžouralo tmavé, podezíravé oko. Dalgliesh řekl:

„Slečna Willardová? Kapitán Dalgliesh a inspektor Massingham z metropolitní policie. Vyšetřujeme vraždu doktora Lorrimera. Můžeme dál?“

Oko zjihlo. V rozpacích se zajíkla či spíše chrochtla a otevřela dveře dokořán.

„Ovšem. Ovšem. Co si jen o mně pomyslíte? Vždyť já jsem ještě v negližé, jak tomu říkávala moje dobrá stará chůva. Ale nečekala jsem vás a v tuhle denní dobu si obvykle chvilenku v tichosti pohovím.“

Eleanor měla pravdu, v místnosti to páchlo. Byl to pach, jak Massingham po obezřelém zavětření zdiagnostikoval, složený ze sladkého sherry, ne moc čistého osobního prádla a laciné voňavky. Bylo tu velmi horko. Modrý plamínek olizoval rozžhavené ovály briket, vysoko navršených ve viktoriánském krbu. Okno, z něhož byl výhled na garáž a pustinu vydávající se za zahradu, bylo přes mírné počasí staženo nahoře jen na dva prsty a vzduch v pokoji na ně doléhal, těžký a

neprodyšný jako špinavá houně. Sám pokoj dělal dojem jakési úděsné, zvrácené ženskosti. Všechno vypadalo navlhle měkké: kretonové potahy dvou křesel, řada načechraných podušek podél lenochu viktoriánského lehátka, napodobenina kožešinové předložky před krbem. Římsa nad ním byla přecpána fotografiemi v stříbrných rámečcích, většinou snímky kněze v sutaně a jeho ženy, patrně rodičů slečny Willardové, usoudil Dalgliesh, dvojice lidí stojící před různými nezajímavými kostely, stojící bok po boku, a přece v podivném odstupu. Místnosti vévodila ateliérová fotografie samotné slečny Willardové, mladé, upejpavě se zubící, s hustými, bohatě naondulovanými vlasy. Na konzole vpravo od dveří stála dřevěná soška bezruké madony se smějícím se jezulátkem na rameni. U jejích nohou hořelo na talířku noční světýlko, rozlévajíc měkkou záři po něžně nachýlené hlavě a nevidoucích očích. Dalglieshe napadlo, že je to patrně kopie, a dobrá kopie, nějaké středověké muzeální plastiky. Její křehká krása zdůrazňovala laciný nevkus pokoje, přesto mu však dodávala jisté důstojnosti, jako by naznačovala, že není jen jeden druh lidské opuštěnosti, lidské bolesti, a že všechny objímá tatáž milost.

Slečna Willardová jim pokynula směrem k pohovce.

„Má malá osobní skrýš," řekla vesele. „Mám ráda soukromí, víte? Vysvětlila jsem doktoru Kerrisonovi, že jsem ochotna přijmout jeho nabídku, jen když zde budu mít své soukromí. Je to vzácná a krásná věc, nemyslíte? Bez ní lidský duch chřadne."

Podle rukou Dalgliesh usoudil, že by jí mohlo být kolem pětačtyřiceti, ale její obličej vypadal starší. Tmavé vlasy, suché, hrubé a nakadeřené, kontrastovaly s povadlou pletí. Dvě ruličky nad čelem prozrazovaly, že si chvatně strhala natáčky, když uslyšela zaklepání. Ale už byla nalíčena. Pod očima měla po kroužku růžové šminky a nános rtěnky jí prosakoval do vrásek kolem úst. Malá, hranatá, kostnatá brada byla uvolněná jako u loutky. Nebyla ještě dooblečená: prošívaný župan z květovaného nylonu, pokecaný čajem a čímsi, co mohlo být vejce, měla přehozený přes jasně modrou nylonovou noční košili s umouněným rýškem kolem krku. Massinghama fascinoval boulovitý záhyb slehlé bavlny těsně nad jejími střevíci, nemohl z něj spustit oči, dokud si neuvědomil, že si obráceně navlékla punčochy.

Řekla:

„Chcete se mnou patrně mluvit o alibi doktora Kerrisona. Je ovšem naprosto směšné, že by nějaké musel prokazovat, člověk tak jemný, absolutně neschopný jakéhokoli násilí. Ale náhodou vám mohu být nápomocna. Do devíti byl bezpečně doma a o necelou hodinu později jsem ho znova viděla. Ale to všechno je plýtvání časem. Provází vás skvělá pověst, kapitáne Dalglieshi, ale tohle je zločin, jaký kriminalistická věda nemůže vyřešit. Nadarmo se zdejšímu kraji neříká černá blata. Už po staletí plodí tyhle mokřiny zlo. Můžeme proti zlu bojovat, pane kapitáne, ne ovšem vašimi zbraněmi."

Massingham řekl:

„Nu, a co kdybychom pro začátek dali těm našim zbraním šanci?"

Pohlédla na něho a útrpně se usmála.

„Ale všechny dveře byly zamčeny. Všechny ty vaše rafinované vědecké pomůcky zůstaly nedotčeny. Nikdo se dovnitř nevloupal a nikdo se nemohl dostat ven. A přece byl zabit. To neudělala lidská ruka, inspektore."

Dalgliesh řekl:

„Byla to téměř jistě tupá zbraň, slečno Willardová, a nepochybuji o tom, že ji svírala lidská ruka. Naším úkolem je zjistit, čí ruka to byla, a doufám, že byste nám v tom mohla pomoci. Vy, nemýlím-li se, vedete pro doktora Kerrisona a jeho dceru domácnost, viďte?"

Slečna Willardová mu uštědřila pohled, v němž se politování nad takovou neznalostí mísilo s jemnou výtkou.

„Nejsem hospodyně, pane kapitáne. Rozhodně tu nevedu domácnost. Řekněme, že jsem v této domácnosti pracujícím hostem. Doktor Kerrison potřeboval někoho, kdo by tu žil, aby děti nezůstaly samy, když ho povolají na místo činu. Jsou to děti z rozbitého manželství. Bohužel. Inu, stará, smutná historie. Vy nejste ženatý, pane kapitáne?"

„Ne."

„Jak jste moudrý!" Vzdychla a její sykavý výdech prozrazoval nekonečnou touhu, nekonečnou lítost. Dalgliesh se neodbytně ptal dál:

„Takže tu žijete naprosto odděleně?"

„Mám tu svůj vlastní skromný byteček. Tenhle obývací pokoj a vedle ložnici. Tady ty dveře vedou do mé vlastní kuchyňky. Nepovedu vás teď dál, protože to tam nevyhlíží tak, jak bych si přála."

„Jak je to vlastně v téhle domácnosti uspořádáno, slečno Willar-

dová?“

„Sami si dělají snídani. Doktor obědvá obvykle v nemocnici, jak jinak, že? Nell a William si snědí něco studeného, pokud se Nell obtěžuje a něco připraví, a já už se o sebe postarám. Pak pro každého na večer něco uvařím, něco jednoduchého, nikdo z nás není velký jedlík. Kvůli Williamovi večeříme velice časně. Je to spíš taková vydatná svačina. O sobotách a nedělích obstarávají veškeré jídlo Nell a její otec. Takhle to docela dobře klape.“

Pro tebe dobře, pomyslel si Massingham. William rozhodně působil jako urostlý a dobře živený chlapec, ale děvče vypadalo, že by mělo být spíš ve škole, a ne se potýkat téměř bez pomoci s tímhle opuštěným, neradostným, monstrózním domem. Zajímalo by ho, jak vychází se slečnou Willardovou. Jako by četla jeho myšlenky, slečna Willardová řekla:

„William je rozkošný chlapeček. Nejsou s ním vůbec žádné potíže. Já ho vlastně skoro ani nevidím. Ale Nell, ta zlobí, moc zlobí. Děvčata v tomhle věku už taková bývají. Potřebovala by pevnou mateřskou ruku. Jistě víte, že paní Kerrisonová před rokem svého manžela opustila. Utekla s jedním z jeho kolegů v nemocnici. Nadobro ho to zlomilo. Ona se teď pokouší u nejvyššího soudu zvrátit výrok o opatrovnictví a vymoct si děti pro sebe, až se bude za měsíc projednávat rozvod, a já jsem přesvědčena, že by udělali dobře, kdyby jí děti přiřkli. Děti mají zůstat u matky. Ne že by Nell byla doopravdy ještě dítě. Přou se vlastně o chlapce, ne o Nell. Podle mého názoru o ni ani jeden, ani druhý nestojí. Tedy svému otci dělá hotové peklo. Má pořád strašidelné sny, ječivé záchvaty, astma. Doktor Kerrison jede příští pondělí na třídenní konferenci o soudní patologii. Obávám se, že se mu za ten krátký výlet pěkně odplatí, až se vrátí domů. Inu, neurotička. Mstí se mu za to, že jejího bratra má radši, což ovšem doktor vůbec nechápe.“

Dalgliesh uvažoval, jaký duševní pochod ji přivedl k tomuto lacinému psychologickému závěru, který, napadlo ho, nemusí být nutně pochybený. Bylo mu najednou Kerrisona upřímně líto.

Massinghamovi se zničehonic udělalo špatně. Horko a zatuchlý pach pokoje ho přemohly. Na notes mu skanula krůpěj studeného potu. Zamumlal cosi na omluvu, přikročil k oknu a zatahal za rám.

Ten chvilku vzdoroval, pak s rámusem sjel dolů. Do místnosti vproudil silný závan chladného, osvěžujícího vzduchu. Křehké světýlko před vyřezanou madonou zablikalo a zhaslo.

Než se vrátil ke svému zápisníku, Dalgliesh se už dotazoval na předvčerejší večer. Slečna Willardová vypovídala, že uvařila k večeři sekanou z hovězího masa, brambory a mražený hrášek a jako moučník pudink. Sama umyla nádobí, a než se vrátila do svého obývacího pokoje, ještě zašla popřát rodině dobrou noc. Všichni byli v salónu, ale doktor Kerrison a Nell se zrovna chystali uložit Williama. Potom nikoho z nich neviděla, ani neslyšela, až teprve krátce po deváté, když se šla přesvědčit, jestli jsou přední dveře zavřeny na závoru. Doktor Kerrison někdy z nedbalosti zapomene zamknout, neuvědomuje si, jak ji to znervózňuje spát sama a k tomu v přízemí. Člověk se dočítá o takových hrůzách! Šla kolem dveří pracovny, které byly pootevřeny, a slyšela doktora Kerrisona, jak s někým telefonuje. Vrátila se do svého pokoje a zapnula televizi.

Doktor Kerrison k ní nakoukl krátce před desátou, chtěl si s ní promluvit o menším zvýšení jejího platu, ale byli vyrušeni telefonem. Vrátil se asi tak za deset minut a byli spolu asi půl hodiny. Bylo to příjemné zase jednou si s ním soukromě popovídat, aniž by se do toho pletly děti. Pak se s ní rozloučil, znovu zapnula televizi a dívala se skoro až do půlnoci. Potom šla spát. Kdyby doktor Kerrison vyjížděl s vozem, byla by ho určitě slyšela, protože okno v jejím obývacím pokoji je přímo proti garáži, která je přistavena k boční straně domu. Ostatně, sami se mohou podívat.

Následující ráno zaspala a snídala až po deváté. Probudil ji telefon, ale o zavraždění doktora Lorrimera se dozvěděla, teprve když se doktor Kerrison vrátil z laboratoře. Zajel domů po deváté hodině, jenom aby jí a Nell oznámil, co se stalo, a taky chtěl zavolat do nemocnice, aby všechny hovory pro něho odkazovali do recepce v laboratoři.

Dalgliesh řekl:

„Slyšel jsem, že vás doktor Lorrimer vozil do kostela Panny Marie v Guy's Marshi na bohoslužby o jedenácté. Byl to zřejmě samotář a ne příliš šťastný člověk. Zdá se, že ho nikdo dobře neznal. Uvažoval jsem, jestli ve vás nenacházel to, co zřejmě postrádal ve svém pracovním životě, jisté společenství a přátelství."

Massingham vzhlédl, zvědav, jak slečna Willardová zareaguje na tuto vtíravou výzvu k osobní zpovědi. Přimhouřila oči jako pták, zatímco se jí po hrdle jako nějaká nákaza rozlévala červená skvrna. Pokusila se o čtverácký tón, když řekla:

„Obávám se, pane kapitáne, že si ze mě střílíte. Máte hodnost kapitána, viďte, i když mi to u policie připadá nezvyklé. Můj zemřelý švagr byl totiž také kapitánem, jenže u námořnictva, takže se v tom drobet vyznám. Ale zmínil jste se o přátelství. V tom je obsažena jistá důvěrnost. Byla bych mu ráda nějak pomohla, ale nebylo lehké poznat ho blíž. A byl tu i věkový rozdíl. Nejsem sice o tolik starší, než byl on, snad o necelých pět let, ale to pro poměrně mladého muže znamená velmi mnoho. Ne, obávám se, že jsme byli prostě dva proklínaní příslušníci pravověrných anglikánů v téhle odpadlické močálové pustině. Ani jsme vedle sebe v kostele neseděli. Sedala jsem vždycky ve třetí řadě od kazatelny a on až úplně vzadu."

Dalgliesh dále naléhal:

„Ale nepochybně se cítil dobře ve vaší společnosti. Každou neděli se pro vás zastavoval, viďte?"

„Jen proto, že ho o to požádal otec Gregory. Do Guy's Marshe jezdí autobus, ale musela bych tam pak půl hodiny čekat, a protože doktor Lorrimer jezdil kolem nás, otec Gregory mu navrhl, že by bylo rozumné, kdybychom cestovali spolu. V tomhle domě nikdy nebyl. Vždycky jsem už byla přichystaná a čekala jsem na něho venku u příjezdové cesty. Když byl jeho otec nemocný, nebo on sám musel za nějakým případem, vždycky zatelefonoval. Někdy mě nestačil vyrozumět, což bylo nepříjemné. Ale věděla jsem, že když se neobjeví dvacet minut před jedenáctou, tak už nepřijede, a hned jsem šla na autobus. Obvykle samozřejmě přijížděl, s výjimkou prvních šesti měsíců v tomhle roce, kdy se mší neúčastnil. Ale začátkem září mi zase zavolal a oznámil mi, že se pro mě bude jako dřív stavovat. Pochopitelně jsem se ho na příčinu toho přerušení nikdy nezeptala. Člověk někdy prochází temnou nocí své duše."

Takže přestal chodit na mše, když si začal s Dominikou Schofieldovou, a návštěvy kostela obnovil, když poměr ztroskotal. Dalgliesh se zeptal:

„Přijímal svátost oltářní?"

Tato otázka ji nepřekvapila.

„Od poloviny září, kdy zase začal chodit na mše, už svátosti nepřijímal. Musím přiznat, že mě to znepokojovalo. Rozmýšlela jsem si, jestli mu nemám doporučit, aby si promluvil s otcem Gregorym, když ho něco trápí. Ale tohle jsou velice choulostivé záležitosti. A po pravdě mi do toho nic nebylo."

A taky by si ho nerada pohněvala, pomyslel si Massingham. Vozit se autem do kostela bylo náramně pohodiné. Dalgliesh řekl:

„Takže čas od času zatelefonoval. Vy jste mu někdy zavolala?"

Odvrátila se a začala horlivě natřásat polštář.

„Propána, to ne! Proč taky? Vždyť ani neznám jeho číslo."

Massingham řekl:

„Je to divné, že raději chodil do kostela v Guy's Marshi než tady."

Slečna Willardová si ho přísně změřila.

„Vůbec ne. Pan Swaffield je velice vážený člověk, ale pravý anglikán to není, je to spíš nonkonformista. Tady v slatinách byla církev odvždycky odpadlická. Když tu můj drahý otec býval pastorem, míval ustavičně půtky s církevní radou kvůli zachovávání jistých obřadů a zvyklostí. A kromě toho si myslím, že doktor Lorrimer se nechtěl nechat vtáhnout do církevních a obecních záležitostí. A tomu se jen tak neubráníte, jakmile se jednou o vás ví, že jste řádným členem kongregace. Otec Gregory to od něho nečekal; uvědomoval si, že se doktor Lorrimer musí starat o svého otce a že má velmi náročnou práci. Mimochodem, velice mě zamrzelo, že policie nepřivolala otce Gregoryho. Někdo měl k zemřelému zavolat kněze."

Dalgliesh řekl šetrně:

„Byl mrtev už několik hodin, když se přišlo na jeho tělo, slečno Willardová."

„Přesto by si byl zasloužil kněze."

Zvedla se jakoby na znamení, že rozhovor skončil. Dalgliesh byl celkem rád, že může jít. Formálně poděkoval a požádal slečnu Willardovou, aby se s ním okamžitě spojila, kdyby ji něco zajímavého napadlo. Už byli s Massinghamem u dveří, když náhle velitelsky zvolala:

„Mladý muži!"

Oba detektivové se k ní otočili. Oslovila přímo Massinghama, jako

když chůva z minulých časů napomíná dítě:

„Zavřel byste laskavě okno, které jste tak bezohledně otevřel, a znovu zapálil svíčku?“

Poslušně, jako by vyhovoval dávno zapomenutým příkazům guvernantky, Massingham udělal, co mu řekla. Nechala na nich, ať si cestu z domu najdou sami. Nikoho už nezahlédli. Když si pak ve voze upevňovali bezpečnostní pásy, Massingham vybuchl:

„Panebože, snad by Kerrison našel vhodnější paní než tuhle ježibabu, aby se mu starala o děti. Je to cuchta, ochlasta a napůl cvok.“

„Kerrison to nemá tak jednoduché. Odlehlá vesnice, velký, studený dům a dcera, s kterou je asi dost těžké vyjít. Většina dnešních žen, postavená před volbu mezi tímhle druhem práce a podporou v nezaměstnanosti, by si patrně vybrala tu podporu. Podíval jste se na ten táborák, co si tam dělali?“

„Nic tam není. Vypadá to, že tam pravidelně spalují spoustu starého nábytku a zahradního harampádí, co se válí v jedné z kočárových kůlen. William mi řekl, že dnes časně zrána si Nell zapálila ohníček.“

„Takže William umí mluvit?“ zeptal se Dalgliesh. „Ale ano, mluvit umí. Jenže si nejsem tak jistý, že byste mu rozuměl, pane. Uvěřil jste slečně Willardové, když Kerrisonovi zajišťovala to alibi?“

„Jsem právě tak ochoten uvěřit jí, jako uvěřím paní Bradleyové nebo Blakelockové, až budou svým manželům potvrzovat alibi. Těžko říct. Víme, že Kerrison opravdu v devět hodin zavolal doktoru Collingwoodovi, a byl tu asi v deset hodin, kdy se mu zase ozval doktor Collingwood, Jestliže se slečna Willardová bude držet své výpovědi, je Kerrison pro tu hodinu mimo podezření, a já mám pocit, že je to kritická hodina. Ale jak to mohl vědět? A kdyby to věděl, proč by předpokládal, že bychom byli schopni určit tak přesně čas smrti? Že seděl s dcerou do devíti hodin a pak se těsně před desátou zastavil u slečny Willardové, to mi do značné míry připadá, jako by se pokoušel dokázat, že celou tu hodinu byl doma.“

Massingham řekl:

„To jistě byl, když čekal na ten telefon v deset. A nevím, jak by stihl dostat se do Hoggattovy laboratoře, zabít Lorrimera a vrátit se domů za necelých šedesát minut, aspoň pěšky by to sotva dokázal. A slečna Willardová si je zřejmě jista, že si vůz nebral. Patrně by to jen tak tak

stihl, kdyby to vzal zkratkou přes staveniště nové budovy, ale stejně by to bylo o vlásek.“

Právě v tom okamžiku začala pípat krátkovlnka. Dalgliesh uchopil sluchátko. Z dispečinku stanoviště v Guy’s Marshi hlásili, že seržant Reynolds v laboratoři by se s nimi rád spojil. Došla jim prý zpráva z Metropolitní laboratoře.

4

Otevřeli dveře společně. Paní Bradleyová držela v náručí spící dítě. Bradley řekl:

„Pojďte dál. To je kvůli těm zvratkům, viďte? Čekal jsem vás.“

Vstoupili do obývacího pokoje. Pokynul Dalglieshovi a Massinghamovi ke dvěma křeslům a posadil se proti nim na pohovku. Jeho žena si přisedla těsně k němu a váhu dítěte si přesunula na rameno. Dalgliesh se zeptal:

„Chcete advokáta?“

„Ne. Aspoň zatím ne. Jsem připraven povědět vám celou pravdu a ta mi nemůže uškodit. Nejvýš snad přijdu o místo, nic horšího se mi stát nemůže. A myslím, že mi už na tom ani moc nezáleží.“

Massingham otevřel zápisník, Dalgliesh řekl Susan Bradleyové:

„Nechtěla byste uložit to děťátko do kočárku, paní Bradleyová?“

Sežehla Dalglieshe hněvivým pohledem, prudce zavrtěla hlavou a přimkla k sobě dítě těsněji, jako by se bála, že jí je vytrhnou z náruče. Massingham byl rád, že dítě aspoň spí. Ale přál si, aby tam ani ono, ani jeho matka nebyly. Zadíval se na děvčátko, schoulené v růžové spací soupravě, tulící se k matčině rameni, na čupřinku delších vlasů nad něžným důlkem krku, kulatou lysinku v týlu hlavy, pevně zavřené oči a směšný, tupý nosík. Křehká matka se svým mléčným ranečkem ho inhibovala víc než celý sbor zavilých, proti policii zaujatých právníků.

Uvažoval o lákavé možnosti naložit podezřelého do zadního prostoru policejního vozu a odvézt ho na policii, kde by v účelně anonymním prostředí hovorny vysypal svou výpověď. I Bradleyho obý-

vací pokoj v něm vzbuzoval podráždění smíšené s lítostí. Byl ještě cítit novotou a nehotovostí. Nebyl tu krb a místnosti vévodil televizor nad elektrickým, na zeď při.montovaným radiátorem, nad nímž visel populární barvotisk mořských vln tříštících se o skalnatý břeh. Protější stěna byla polepena tapetou ladící s květovanými záclonami, ale ostatní tři stěny byly holé a už na nich začala praskat omítka. Stála tu vysoká kovová dětská židlička a pod ní, aby se neumazal koberec, byl prostřen kus igelitu. Všechno vypadalo nově, jako kdyby si do manželství nepřinesli žádné doplňující osobní drobnosti, jako kdyby se do tohoto pokojíku postrádajícího jakýkoli charakter nastěhovali duchovně nazí. Dalgliesh řekl:

„Předpokládejme, že vaše dřívější výpověď o tom, co jste dělal ve středu večer, není pravdivá nebo je neúplná. Jak to tedy bylo?“

Massingham se podivil, proč Dalgliesh Bradleyho – jako obvykle před výslechem – nevaruje, ale vzápětí ho napadlo, že ví proč. Bradley by si možná troufl zabít, kdyby ho někdo nepříčetně vydráždil, ale nikdy by v sobě nesebral dost odvahy spustit se z okna ve druhém poschodí. A jestliže by to nedokázal, jak by se dostal z laboratoře? Lorrimerův vrah měl buď klíče, nebo musel provést ten sestup. Veškeré jejich vyšetřování, všechno pečlivé a opakované zkoumání budovy tuto domněnku potvrdilo. Jinou možnost vyloučili.

Bradley pohlédl na ženu. Krátce, povzbudivě se na něho usmála a natáhla k němu volnou ruku. Uchopil ji a přisedli si k sobě ještě blíž. Olízl si rty a pak se rozhovořil tak, jako kdyby si svou promluvu dlouho předtím zkoušel:

„V úterý dopsal o mně doktor Lorrimer výroční důvěrnou zprávu. Oznámil mi, že si chce o ní se mnou nazítří promluvit, ještě než ji odevzdá doktoru Howarthovi, a brzy po svém příchodu do laboratoře si mě zavolal do své soukromé pracovny. Napsal o mně nepříznivý posudek a podle pravidel mně měl vysvětlit důvody. Chtěl jsem se obhájit, ale nemohl jsem. A o nějakém skutečném soukromí se nedalo mluvit. Měl jsem pocit, že celá laboratoř ví, co se děje, a naslouchá a čeká. Kromě toho jsem se ho bál. Nevím vlastně proč. Nedovedu si to vysvětlit. Působil na mě tak, že stačilo, aby blízko mě pracoval v laboratoři, a já jsem se roztřásl. Když byl pryč, někde na místě činu, cítil jsem se jak v nebi. To se mi pracovalo výborně. Ta výroční důvěrná

zpráva nebyla nespravedlivá. Vím, že se má práce zhoršila. Ale zavinil to aspoň částečně on. Zřejmě vztahoval mé nedostatky na sebe, jako něco, co ho ostouzelo. Špatnou práci prostě nesnášel. Byl posedlý mými chybami. A protože jsem byl tak vystrašený, dělal jsem jich čím dál tím víc."

Na chvíli se odmlčel. Nikdo nepromluvil. Pak pokračoval:

„Nepomýšleli jsme na to, že půjdeme večer na představení, protože jsme neměli nikoho, kdo by nám hlídal dítě, a kromě toho měla přijít tchyně na večeři. Přišel jsem domů před šestou. Po jídle – měli jsme maso v karí s rýží a hráškem – jsem ji doprovodil k autobusu, který odjíždí ve tři čtvrtě na osm. Hned jsem se vrátil domů. Ale pořád jsem myslel na ten negativní posudek, jak se k němu vyjádří doktor Howarth, co udělám, když mi doporučí, abych si našel jiné místo, jak bych případně mohl prodat tenhle dům. Museli jsme ho koupit, když bylo nejdráž, a je skoro vyloučené, abychom teď sehnali kupce, snad jen za cenu velké ztráty. Později mě napadlo, že zajdu do laboratoře a otevřeně si to s doktorem Lorrimerem vyřídím. Představoval jsem si, že bychom se přece jen nějak dorozuměli, že bych s ním mohl promluvit jako s normálním lidským tvorem a přimět ho, aby pochopil, jak mi je. Buď jak buď, měl jsem pocit, že zešílím, když zůstanu doma. Někam jsem jít musel a zamířil jsem k Hoggattově laboratoři. Neřekl jsem Sue, co chci udělat, a ona se mě snažila přemluvit, abych nikam nechodil. Ale šel jsem."

Vzhlédl na Dalglieshe a řekl:

„Můžu se napít vody?"

Massingham beze slova vstal a vyšel se rozhlédnout po kuchyni. Sklenice nikde neviděl, ale na prkně u dřezu byly dva umyté šálky. Natočil do jednoho studenou vodu a přinesl jej do pokoje Bradleymu. Bradley jej do dna vypil. Přejel si rukou vlhká ústa a pokračoval:

„Cestou do laboratoře jsem nikoho nepotkal. V téhle vesnici lidi po setmění moc nevycházejí a nespíš byli většinou na místním představení. V hale laboratoře bylo rozsvíceno. Zazvonil jsem a přišel mi otevřít Lorrimer. Zřejmě ho překvapilo, že mě tam vidí, ale řekl jsem mu, že bych s ním rád mluvil. Podíval se na hodinky a řekl, že mi může věnovat jenom pět minut. Následoval jsem ho do biologické laboratoře."

Podíval se přímo na Dalglieshe a řekl:

„Byl to podivný rozhovor. Měl jsem z Lorrimera dojem, že je netrpělivý, a že se mě chce rychle zbavit, a chvílemi jako by vůbec neposlouchal, co mu říkám, nebo jako by ani nevnímal, že tam jsem. Nic jsem s ním nesvedl. Pokoušel jsem se mu vysvětlit, že jsem svou práci schválně nezanedbával, naopak že ji mám rád a chci, aby se mi dařila, abych mohl dělat oddělení čest. Pokoušel jsem se mu vysvětlit, jak on na mě působí. Nevím, jestli vůbec poslouchal. Stál tam s očima upřenýma na podlahu.

A pak zvedl hlavu a spustil. Nedíval se přitom na mě, díval se skrz mě, skoro jako bych tam nebyl. A to, co říkal, bylo strašné, opravdu strašné, jako slova z nějaké hry, která se mnou nemají nic společného. Musel jsem znovu a znovu poslouchat tatáž slova: ‚Selhal. K ničemu. Beznadějné. Nevyhovující.‘ Dokonce mi říkal něco i o manželství, jako kdybych selhal i sexuálně. Myslel jsem, že se zbláznil. Těžko se mi vysvětluje, co to vlastně bylo, všecka ta nenávist, co na mě chrlil, nenávist a ubohost a zoufalství. A já tam stál a třásl se pod tím vodopádem slov, co na mě lil jako splašky. A pak na mě zaostřil oči a poznal jsem, že mě vidí, mě, Clifforda Bradleyho. Hlas mu zněl najednou úplně jinak. Říkal:

‚Jste biolog třetího řádu a kriminalista čtvrtého řádu: Tím jste byl, už když jste přišel do tohoto oddělení, a nikdy se nezměníte. Mám dvě možnosti: kontrolovat po vás každý jednotlivý úkon, anebo riskovat, že kriminalistická služba a tahle laboratoř bude před soudem diskreditována. Ani jedno, ani druhé prostě nestrpím. A proto vám navrhuji, abyste si hledal jiné místo. A teď jděte pryč, mám tu co dělat.‘

Otočil se ke mně zády a odešel. Uvědomil jsem si, že je vše marné. Že bych byl udělal líp, kdybych tam nechodil. Nikdy předtím mi jasně neřekl, co si o mně myslí, nebo aspoň ne takovými slovy. Bylo mi zle, bídně mi bylo a uvědomil jsem si, že brečím. Tím víc jsem sebou opovrhoval. Dovrávoral jsem nahoru k pánské toaletě a jen taktak jsem to stihl k prvnímu umývadlu, do kterého jsem začal zvracet. Nepamatuju se, jak dlouho jsem tam stál a shýbal se nad umývadlem a napůl brečel, napůl zvracel. Počítám, že to bylo tak tři čtyři minuty. Za nějaký čas jsem si pustil studenou vodu a opláchl si obličej. Pak jsem se pokusil trochu se sebrat. Ale pořád jsem se třásl, pořád mi bylo na

zvracení. Šel jsem si sednout do jedné kabiny na mísu a zabořil hlavu do dlaní.

Nevím, jak dlouho jsem tak seděl. Možná deset minut, ale mohlo to být i déle. Věděl jsem, že nikdy nezměním jeho názor o mně, že mě nemůže pochopit. Nebyl to prostě lidský tvor. Uvědomil jsem si, že mě nenávidí. Ale teď jsem ho i já začal nenávidět, jinak nenávidět. Musel jsem z místa odejít, věděl jsem, že se o to postará. Ale aspoň bych mu mohl říct, co si o něm myslím. Mohl bych se zachovat jako muž. A tak jsem tedy sešel dolů a vstoupil do biologické laboratoře."

Opět se odmlčel. Děťátko v matčině náručí se zavrtělo a ze spaní zavrnělo. Susan Bradleyová ho začala automaticky pohoupávat a konejšit, ale z manžela nespouštěla oči. Poté Bradley pokračoval:

„Ležel mezi dvě dvěma pracovními stoly obličejem k zemi. Nenapadlo mě přesvědčit se, jestli je mrtvý. Vím, že by mně z toho mělo být mizerně, z toho, že jsem ho tam nechal, aniž jsem přivolal pomoc. Ale nic si nevyčítám. Nedokážu toho litovat. Tehdy jsem se ovšem neradoval z toho, že je mrtvý. Vnímal jsem ze všeho jen hrůzu. Seběhl jsem ze schodů a vyřítil se z laboratoře, jako kdyby mi vrah byl v patách. Dveře byly ještě zaklapnuty na Yalův zámek a vím, že jsem musel odsunout spodní zástrčku, ale už si na to nepamatuju. Prchal jsem po příjezdové cestě. Myslím, že jel kolem autobus, ale rozjel se dřív, než jsem doběhl k bráně. Jak jsem dorazil na silnici, zrovna mizel. Pak jsem zahlédl přijíždějící automobil a instinktivně jsem couvl do stínu zdi. Vůz zpomalil a zahnul do vjezdu k laboratoři. Násilím jsem se přiměl k odchodu, snažil jsem se jít pomalu a normálně. Pak už si pamatuju jen to, že jsem byl doma."

Susan Bradleyová poprvé promluvila:

„Clifford mi o všem pověděl. Ale nic jiného mu nezbývalo. Vypadal strašně – hned jsem poznala, že se něco stalo. Společně jsme pak rozvažovali, co uděláme, co bude nejlepší. Věděli jsme, že s tím, co postihlo doktora Lorrimera, nemáme nic společného. Jenže kdo Cliffovi uvěří? V oddělení kdekdo věděl, co si doktor Lorrimer o něm myslí. V každém případě bude mezi podezřelými, a jestli zjistíte, že tam byl, tedy v laboratoři, a navíc v okamžiku, kdy k tomu došlo, jak by pak mohl doufat, že vás přesvědčí o své nevině? Proto jsme se rozhodli, že budeme tvrdit, že jsme byli celý večer spolu. Matka opravdu kolem

deváté zavolala, že v pořádku dojela, a já jsem jí řekla, že se Cliff zrovna koupe. Můj sňatek od začátku neschvalovala a já jsem nechtěla přiznat, že je Cliff někde venku. Začala by ho kritizovat, že mě a dítě nechal doma samotné. Takže jsme věděli, že může potvrdit, co jsem jí řekla, a to by nám mohlo trochu pomoct, i když s ním přímo nemluvila. A pak si Cliff vzpomněl na to, jak zvracel."

Její manžel se teď téměř dychtivě ujal slova, jako by mu velice záleželo na tom, aby mu porozuměli a uvěřili:

„Věděl jsem, že jsem si studenou vodou oplachoval obličej, ale nemohl jsem si být tak jistý, že umývadlo zůstalo čisté. Čím víc jsem na to myslel, tím víc jsem byl přesvědčený, že bylo pošpiněné od zvratků. A věděl jsem, co všechno se z nich můžete dozvědět. Ale mám přebytek žaludečních šťáv, takže mě to neznepokojovalo. Věděl jsem, že žaludeční šťávy zničí ochranné antigeny v krvinkách a laboratorně se nedá určit má krevní skupina. Ale bylo tu to karí a barvivo v hrášku. To by jim mohlo říct dost o mém posledním jídle, aby bezpečně přišli na mě. A o tom, co jsme měli k večeři, bych lhát nemohl, protože s námi jedla tchyně.

A tak nás napadlo zdržet nějak paní Bidwellovou, aby do laboratoře nepřišla moc brzy. Vždycky jsem v práci před devátou, takže bych byl na místě zcela nenápadně první. Kdybych šel rovnou do umývárny, jak to obvykle dělám, a umývadlo vyčistil, pak by jediný důkaz, že jsem byl předchozí večer v laboratoři, jednou provždy zmizel. Nikdo by se nic nedozvěděl."

Susan Bradleyová řekla:

„Byl to můj nápad zatelefonovat paní Bidwellové, to já jsem mluvila s jejím mužem. Věděli jsme, že sama telefon nezvedne. Nikdy ho nebere. Jenže Cliff si neuvědomil, že starý pan Lorrimer nenastoupil předešlý den do nemocnice. Když starý pán zavolal, Cliff už nahoru nemohl. Tak se celý plán zhatil. Pan Lorrimer telefonoval inspektorovi Blakelockovi a všichni přicházeli do laboratoře skoro ve stejnou dobu jako Cliff. Potom už se nedalo dělat nic jiného než čekat."

Dalgliesh si dovedl představit, jak strašná byla ta doba čekání. Není divu, že si Bradley netroufl jít dnes do laboratoře. Zeptal se ho:

„Když jste u vchodu do laboratoře stiskl zvonek, jak dlouho trvalo, než přišel doktor Lorrimer otevřít?"

„Přišel téměř okamžitě. Určitě nepřišel seshora z biologického oddělení. Musel být někde v přízemí.“

„Vůbec se nezmínil o tom, že někoho očekává?“

Nabízelo se pokušení. Ale Bradley odpověděl:

„Ne. Mluvil jen v tom smyslu, že má co dělat, ale předpokládal jsem, že má na mysli analýzu, na které pracoval.“

„A když jste objevil mrtvého, po vrahovi nebylo ani vidu, ani slechu?“

„Ne. Nečekal jsem ovšem, až se ukáže. Ale přísahal bych, že tam byl, že byl hodně blízko. Nevím proč.“

„Všiml jste si polohy té palice nebo že z Lorrimerova zápisníku byl vytržen list?“

„Ne. Ničeho takového. Jediné, na co se pamatuju, je Lorrimer – jeho mrtvola a tenká stružka krve.“

„Když jste byl v umývárně, nezaslechl jste zvonek u dveří?“

„Ne, ale asi bych ho byl neslyšel, aspoň ne v druhém patře. A rozhodně bych ho byl neslyšel, když jsem zvracel.“

„Když vám doktor Lorrimer dole otvíral, nepřipadlo vám – kromě toho, že byl u dveří tak rychle – něco neobvyklého?“

„Nic, až na to, že měl v ruce zápisník.“

„Víte to jistě?“

„Ano, vím to jistě. Měl ho přehnutý napůl.“

Takže Bradleyho příchod vyrušil Lorrimera z nějaké činnosti, ať už to bylo cokoli. A byl v přízemí, kde je pracovna ředitele, archiv, sklad průkazných materiálů.

Dalgliesh řekl:

„Ten vůz, co vjel na příjezdovou cestu, když jste odtamtud utíkal – co to bylo za vůz?“

„Dobře jsem ho neviděl. Jediné, co si pamatuju, jsou přední světla. My auto nemáme a já nemám takový postřeh, abych rozpoznal různé typy, když na ně pořádně nevidím.“

„Můžete se upamatovat, jak si řidič počínal? Zahnul na příjezdovou cestu spolehlivě, jako by věděl, kam jede? Anebo váhal, jako by si vyhlížel příhodné místo, kde zastavit, a náhodou zahlédl volný příjezd?“

„Jen trošinku zpomalil a rovnou tam vjel. Byl to asi někdo, kdo to

tam zná. Ale nezdržel jsem se tam tak dlouho, abych viděl, jestli dojel až k budově. Druhý den mi ovšem bylo jasné, že to nemohla být ani policie z Guy's Marshe, ani nikdo, kdo měl klíč, poněvadž by se mrtvola našla dřív."

Utkvěl na Dalglieshovi úzkostným pohledem.

„Co teď se mnou bude? Těm v laboratoři si netroufnu podívat do očí."

„Inspektor Massingham vás odveze na policii v Guy's Marshi, kde učiníte formální výpověď, kterou podepíšete. Vysvětlím doktorovi Howarthovi, co se stalo. O tom, zda a kdy se vrátíte do laboratoře, musí rozhodnout on a ústřední správa. Podle mého soudu by vám mohli nabídnout zvláštní dovolenou, dokud se tahle záležitost nevyřídí."

Jestli se vůbec někdy vyřídí. Jestliže Bradley mluví pravdu, dalo by se počítat s tím, že Lorrimer zemřel někdy mezi osmou hodinou a pětačtyřiceti minutami, kdy mu telefonoval otec, a devátou hodinou a necelými jedenácti minutami, kdy odejel autobus z chevishamské zastávky. Stopy po zvracení jim určily dobu smrti, rozluštily záhadu telefonického vzkazu paní Bidwellové. Ale neukázaly jim na vraha. A jestliže je Bradley nevinný, jaký ho čeká život, ať už ve službách kriminalistiky nebo mimo ně, nebude-li případ vyřešen? Podíval se za Massinghamem a Bradleyem, jak odjíždějí, a vydal se pěšky necelý kilometr zpátky k Hoggattově laboratoři. Vyhlídka na rozhovor s Howarthem ho příliš netěšila. Jak se ohlédl, zjistil, že Susan Bradleyová stále ještě stojí ve dveřích a dívá se za ním, stále s dítětem v náručí.

5

Howarth řekl:

„Nebudu se ohánět obvyklou frází o vlastním provinění. Nevěřím na tahle falešná přiznání zástupné odpovědnosti. Nicméně, měl jsem vědět, že je Bradley na pokraji zhroucení. Starý doktor MacIntyre by patrně nedopustil, aby se tohle přihodilo. A teď abych zavolal na ústřední správu. Nejspíš budou chtít, aby prozatím zůstal doma. Z

hlediska naší práce je to obzvlášť nepříhodné. V biologickém oddělení potřebují každý pár rukou, který je k mání. Claire Easterbrooková přebírá tolik Lorrimerovy práce, na kolik jen stačí, ale to má svou mez. Právě se zabývá expertizou k případu z klančového lomu. Chce mermomocí začít znovu s elektroforézou. Já jí to nezazlívám, bude na ní, aby podala svědectví. Může se opírat jen o své vlastní výsledky.“

Dalgliesh se zeptal, jak to pravděpodobně dopadne s Cliffordem Bradleym.

„Inu, nějaké nařízení, které se hodí na podobné okolnosti, se jistě najde. Vždycky se něco najde. Naloží se s ním v rámci obvyklého kompromisu mezi účelností a humánními ohledy, ledaže byste zamýšleli zatknout ho pro vraždu, čímž by se samozřejmě tento problém, aspoň po stránce administrativní, vyřešil. Mimochodem, volali z odboru informací. Patrně jste ještě neměl čas přečíst si dnešní noviny. Některé píší dost pobouřeně o bezpečnosti v laboratořích. ‚Jsou naše vzorky krve spolehlivě střeženy?‘ ptají se. A jeden nedělní list si objednal článek o vědě ve službách zločinu. Někoho za mnou posílají, má přijít ve tři hodiny. Á propos, lidé z informací by si s vámi rádi promluvili. Velice by si přáli uspořádat později odpoledne další tiskovou konferenci.“

Když Howart odešel, Dalgliesh se připojil k seržantu Underhillovi a probíral se čtyřmi haldami spisů, které vyhledala Brenda Pridmorová. Udivilo ho, jaké množství ze šesti tisíc případů a téměř pětadvaceti tisíc průkazných předmětů, jimiž se laboratoř ročně zabývala, bylo zaregistrováno pod čísly 18, 40 nebo 1840. Případy pocházely ze všech sekcí: biologie, toxikologie, kriminální psychologie, z oddělení pro výzkum dokumentů, výzkum vozidel, rozbor alkoholu v krvi. Týkaly se téměř všech vědeckých pracovníků vyššího ranku v laboratoři. Na žádném neshledal nic závadného. Byl stále přesvědčen, že v záhadném telefonickém vzkazu Lorrimerovi se skrývá klíč k záhadě jeho smrti. Ale zdálo se čím dál nepravděpodobnější, že čísla, pokud si je starý pan Lorrimer správně zapamatoval, nějak souvisí s registračními záznamy.

Ve tři hodiny se rozhodl, že všeho nechá a zkusí, jestli by mu trochu tělocviku nerozproudilo mozek. Je na čase, řekl si, projít se areálem a podívat se na Wrenovu kapli. Právě sahal po plášti, když zařinčel tele-

fon. Byl to Massingham z policejní úřadovny v Guy's Marshi. Konečně byl vystopován vůz, který ve středu večer zaparkoval na příjezdu k Hoggattově laboratoři. Je to šedivá cortina a patří paní Maureen Doylové. Paní Doylová je teď u svých rodičů v Ilfordu v Essexu, ale potvrdila, že je to její vůz a že jej v noci, kdy byly spáchána vražda, měl její manžel, detektiv inspektor Doyle.

6

Místnost určená k výslechům na policejní stanici v Guy's Marshi byla malá, dusná a přeplněná. Komisař Mercer zabíral svou mohutnou postavou víc prostoru, než na jaký měl právo, a Massinghamovi připadalo, že í vzduchu vydýchává víc, než mu náleží. Z pěti přítomných mužů, včetně zapisovatele, zdál se sám Doyle nejlépe naložený a nejméně znepokojený. Vyslýchal ho Dalgliesh. Mercer stál u oken, členěných úzkými sloupky.

„Předevčírem jste byl u Hoggattovy laboratoře. Pod stromy vpravo od vchodu jsou v půdě čerstvé otisky pneumatik, vašich pneumatik. Kdyby se vám chtělo mařit čas nás obou, můžete si prohlédnout odlitky."

„Přiznávám se, že jsou to otisky mých pneumatik. Parkoval jsem tam krátce v pondělí večer."

„Proč?" Dalgliesh se zeptal tak tiše, tak věcně, že mohl budit dojem přirozené lidské zvídavosti.

„Byl jsem tam s někým." Zarazil se a pak dodal: „Pane."

„Doufám – ve vašem zájmu doufám –, že jste byl předevčírem s někým. I kompromitující alibi je lepší nežli žádné. Pohádal jste se s Lorrimerem. Jste jedním z mála lidí, které by vpustil do laboratoře. A zaparkoval jste pod stromy. Když jste ho nezavraždil, proč se nás pokoušíte přesvědčit, že jste to udělal?"

„Vy přece nevěříte, že jsem ho zabil. Nejspíš u někoho podezíráte, nebo víte, kdo to byl. Mě nemůžete zastrašit, protože já vím, že nemáte žádný důkaz. Žádný se nevyskytuje. Jel jsem s cortinou, poněvadž se na renaultu porouchala spojka, ne abych nebyl poznán. Do

osmi hodin jsem byl se seržantem Bealem. Byli jsme v Muddingtonu vyslechnout si jistého Barryho Taylora a pak jsme zajeli ještě za dalšími dvěma třemi lidmi, co byli večer předtím na tancovačce. Od osmi hodin jsem jezdil sám, a kde to bylo, je moje věc.“

„Ne ovšem v případě vraždy. Neříkáte snad tohle svým podezřelým, když vyrukují s osvědčenou otřepanou frází o nedotknutelnosti jejich soukromého života? Měl byste se polepšit, Doyle.“

„Ve středu večer jsem u laboratoře nebyl. Ty otisky pocházejí z pondělka, kdy jsem tam parkoval.“

„Dunlopka na levém zadním kole je nová. Namontovali ji v Gorringeově servisu v pondělí odpoledne a vaše žena si cortinu vyzvedla teprve ve středu ráno v deset hodin. Když jste do laboratoře nejel za Lorrimerem, co jste tam v tom případě dělal? A když jste tam nedělal nic nezákonného, proč jste zaparkoval těsně za vjezdem a pod stromy?“

„Kdybych jel zavraždit Lorrimera, zaparkoval bych v některé z garáží vzadu. To by bylo bezpečnější, než nechávat cortinu na příjezdové cestě. A k laboratoři jsem přijel až po deváté. Věděl jsem, že Lorrimer bude pracovat přesčas na případu z klanče, ale ne zas tak dlouho. Celá budova byla ve tmě. Když tedy chcete mermomocí znát pravdu, tak tedy jsem sbalil jednu ženskou na křižovatce těsně za Maneou. Domů jsem moc nepospíchal a chtěl jsem někde v klidu, pěkně stranou zastavit. A laboratoř mi připadla jako šikovné místečko. Byli jsme tam asi od čtvrt na deset do desíti bez pěti minut. Za tu dobu odtamtud nikdo nevyšel.“

Dal si dost načas – s tím, co měla být zřejmě jen chvilková noční avantýra, pomyslel si Massingham. Dalgliesh se zeptal:

„Namáhal jste se zjistit, kdo to je, pověděli jste si jména?“

„Řekl jsem jí, že se jmenuju Ronny McDowell. Nezdálo se mi to špatné jméno. Ona se představila jako Dora Meakinoyá. Myslím si, že víc než jeden z nás nelhal.“

„A to je všechno? Kde bydlí nebo pracuje, neřekla?“

„Řekla, že pracuje v cukrovaru a bydlí v domku poblíž rozbořené strojovny u Hunter’s Fenu. To je asi pět kilometrů od Maney. Je prý vdova. Abych nebyl tak negalantní, vysadil jsem j i před uličkou, která vede nahoru k Hunter’s Fenu. Jestli mě nebalamutila, dala by se podle

toho bez potíží najít.“

Vrchní komisař Mercer řekl stroze:

„Doufám, že se najde, už ve vašem zájmu. Co tohle pro vás znamená, samozřejmě víte.“

Doyle se zasmál. Byl to překvapivě bezstarostný smích.

„To dá rozum! Ale nedělejte si se mnou starosti. Dávám výpověď – s okamžitou platností.“

Dalgliesh se zeptal:

„S těmi světly jste si jist? Byla budova opravdu ve tmě?“

„Nezastavil bych tam, kdyby se někde svítilo. Všude byla tma. A i když doznávám, že jsem byl pár minut jaksi zaneprázdněn, mohl bych přísahat, že v době, kdy jsme tam byli, nikdo po té cestě neprošel.“

„Ani z budovy nikdo nevyšel?“

„To není tak vyloučené. Ale příjezdová cesta je sotva delší než čtyřicet metrů. Myslím, že bych si toho všiml, ledaže by ten dotyčný proklouzl velice rychle. Pochybuju, že by to někdo riskoval, zvlášť kdyby viděl moje přední světla a věděl, že tam je vůz.“

Dalgliesh pohlédl na Mercera. Řekl:

„Musíme zpátky do Chevishamu. Cestou se stavíme v Hunter’s Fen.“

7

Angela Foleyová se nakláněla přes lenoch viktoriánské pohovky a masírovala své přítelkyni krk. Hrubé vlasy ji šimraly na hřbetech rukou, jak pevně a s citem hnětla ztuhlé svaly a probírala jeden obratel za druhým pod horkou, napjatou kůží. Stella seděla, hlavu nachýlenou dopředu, zabořenou do dlaní. Obě mlčely. Venku se po blatech těkavě prohánělo lehký smejčivý větřík, rozfoukával na zadním dvorku spadalé listí a vzdouval v poryvech řídký, bělavý polenový kouř, stoupající z komína domu. Ale uvnitř, v obývacím pokoji, bylo ticho a klid, ozýval se jen praskot ohně, tikot stojacích hodin a dech obou žen. Celý dům prostupovalo štiplavé pryskyřičné . aróma z páleného jabloňového dřeva, zahlcované z kuchyně pikantním pachem z ohřívaného

dušeného hovězího, jež zbylo od včerejší večeře.

Po několika minutách řekla Angela Foleyová:

„Je to lepší? Nechceš studený obklad na čelo?“

„Ne, je to blaho. Vlastně mě to už skoro přešlo. Je to divné, že mě rozbolí hlava vždycky jen v ty dny, kdy mi jde práce zvlášť dobře.“

„Ještě dvě minuty, pak bych měla udělat něco s večeří.“

Angela ohnula prsty a znovu se pustila do masírování. Stella, hlasem přidušeným svetrem, se náhle zeptala:

„Jaké to bylo, když jsi byla dítětem v péči obecních úřadů?“

„To ti kloudně nepovím. Chci říct, že jsem v žádném domově či podobném zařízení nebyla. Většinou se o mě starali pěstouni.“

„Tak tedy jaké to bylo u nich? Nikdys mi vlastně o tom nevyprávěla.“

„Celkem to šlo. Ne, to bych lhala. Bylo to jako bydlet v podřadném penziónu, kde o tebe nestojí a ty víš, že nemáš na zaplacení nájemného. Dokud jsem tě nepoznala a nepřišla sem, pořád jsem se tak cítila – nikde na světě jsem nebyla doma. Moji pěstouni byli podle všeho hodní. Snažili se o to. Ale já jsem nebyla hezká a taky jsem nebyla vděčná. Pečovat o děti cizích lidí asi není žádná legrace a každý se chce dočkat nějakého vděku. Když se ohlédnu zpátky, vidím, že si se mnou moc radosti neužili, byla jsem šeredná a nerudná. Jednou jsem zaslechla sousedku, jak říká mé třetí pěstounce, že s tím vypouklým čelem a titěrnými rysy vypadám jako embryo. Ostatní děti jsem si ošklivila, protože měly matku, kdežto já ne. Z toho jsem vlastně nikdy nevyrostla. Je to ubohé, ale protiví se mi dokonce i Brenda Pridmorová, to nové děvče v naší recepci, protože je to tak očividně milované dítě, které má normální domov.“

„Ten máš teď tady. Ale vím, jak to myslíš. V pěti letech buď poznáš, že svět je dobrý, že tě v něm všechno a všichni zahrnují láskou, anebo zjistíš, že tě odvrhl. Té první lekce se nikdy nikdo nezbaví.“

„Já jsem se jí zbavila, díky tobě. Stello, nemyslíš, že bychom se měly porozhlédnout po jiném domě, třeba nějakém blíž Cambridge? Mělo by se tam najít místo pro kvalifikovanou sekretářku.“

„Jiný dům nebudeme potřebovat. Dnes odpoledne jsem telefonovala se svým nakladatelstvím a mám dojem, že to bude v pořádku.“

„Tys mluvila s někým od Collingwoodů? Ale jak by to mohlo být v

pořádku. Vždyť jsi říkala…“

„Bude to v pořádku.“

Náhle se Stella vymkla z ošetřujících rukou a vstala. Zašla do předsíně a vrátila se se svým krátkým pláštěm přehozeným přes ramena a s holínkama v ruce. Posadila se do křesla u krbu a začala si je obouvat. Angela Foleyová jí beze slova sledovala. Pak Stella vylovila z kapsy kabátu hnědou otevřenou obálku a hodila jí přes pokoj. Obálka dopadla na samet pohovky.

„Tohle jsem ti chtěla ukázat.“

Angela, poněkud zaražená, vytáhla jediný složený list papíru. Řekla:

„Kdes tohle našla?“

„Vzala jsem to z Edwinova stolu, když jsem ho prohledávala, jestli tam není závěť. Tehdy mě napadlo, že se mí to může hodit. Teď jsem usoudila, že to nepotřebuju.“

„Ale, Stello, tos tam přece měla nechat, aby to našla policie! Vždyť je to stopa. Měli by to vědět. Tím se zřejmě zabýval Edwin tu noc, ověřoval si to. Je to důležité. To si nemůžeme nechat.“

„Pak bude nejlíp, když se vrátíš do Postmill Cottage a budeš předstírat, žes to tam našla, jinak budeme dost trapně vysvětlovat, jak jsme k tomu přišly.“

„Ale policie mi neuvěří; tohle by nepřehlédla. Kdy to asi přišlo do laboratoře? Divné, že si to Edwin vzal domů a ani to nikam nezamkl.“

„Proč by to zamykal? Měl u stolu zamčenou jen jedinou zásuvku. A myslím si, že nikdo, snad ani jeho otec, jakživ nevstoupil do toho pokoje.“

„Ale, Stello, tím by se třeba vysvětlilo, proč byl zabit! Tohle by mohl být motiv vraždy.“

„To ne, tomu nevěřím. Je to jen taková bezdůvodná poťouchlost, anonymní, nic nedokazující. Edwinova smrt byla jednak jednodušší, jednak složitější. Tak to s vraždami bývá. Ale policie by v tom mohla vidět motiv, a to by nám vyhovovalo. Začíná mi docházet, že jsem to měla nechat tam, kde to bylo.“

Natáhla si holínky a měla se k odchodu. Angela Foleyová řekla:

„Ty víš, kdo ho zabil, viď?“

„Šokuje tě snad, že jsem to neběžela sdělit tomu neobyčejně fešnému kapitánovi?“

Angela zašeptala:

„Co uděláš?“

„Nic. Nemám důkaz. Jen ať se policie činí, je za to placená. Možná že bych měla větší smysl pro občanské povinnosti, kdybychom měli trest smrti. Nebojím se duchů pověšených. Mohou mi celou noc vyřvávat kolem postele, když je jim libo. Ale nemohla bych žít dál – nemohla bych pracovat, což pro mě znamená totéž –, kdybych věděla, že někoho kvůli mně zavřeli, a k tomu na doživotí.“

„Na doživotí ne. Asi tak na deset let“

„Nesnesla bych to, kdyby to mělo být na deset dní. A teď jdu. Nezdržím se dlouho.“

„Ale, Stello, je už skoro sedm! Chtěly jsme večeřet.“

„Dušené se nezkazí.“

Angela Foleyová mlčky sledovala přítelkyni, jak jde ke dveřím. Pak řekla:

„Stello, jak jsi věděla, že Edwin zkoušel své svědecké výpovědi večer předtím, než měl jít k soudu?“

„Jestlis mi to neřekla ty, a tvrdíš, že ne, tak jsem si to nejspíš vymyslela – od nikoho jiného bych se to nemohla dozvědět. Nejlíp, když to přičteš tvůrčí imaginaci.“

Položila ruku na kliku. Angela zvolala:

„Stello, nechoď dnes večer ven. Zůstaň se mnou. Bojím se.“

„O sebe nebo o mne?“

„O nás obě. Prosím tě, nechoď. Dnes ne.“

Stella se otočila. Usmála se a roztáhla ruce v gestu, které mohlo znamenat rezignaci anebo také rozloučení. Vítr zafičel, přihnal se proud studeného vzduchu, jak se otevřely domovní dveře. Pak se domkem rozlehla ozvěna přiklapnutí a Stella byla pryč.

8

„Panebože, to je ale bezútěšná končina!“ Massingham zabouchl dveře vozu a nevěřícně zíral na scenérii před sebou. Ulička, po níž se v slábnoucím světle kodrcali, posléze končila úzkým železným mos-

tem přes strouhu, plazící se líně a šedivě jako olej mezi vysokými náspy. Na protějším břehu stála rozpadlá viktoriánská strojovna, cihly se válely v beztvaré haldě podél stojaté vody, zbořenou zdí bylo vidět část ohromného kola. Poblíž se pod úrovní hladiny krčily dva domky. Za nimi se k červené a fialové večerní obloze táhla zjizvená, šerá jitra neohrazených polí. Mrtvý kmen zkamenělého bahenního dubu, vyrytý pluhem a vyvlečený z hlubin rašeliniště, byl složen vedle cesty, aby zde vyschl. Vypadal jako nějaké zohavené prehistorické zvíře, zdvíhající své pahýly k neslitovnému nebi. Třebaže poslední dva dny bylo sucho a trochu i svítilo slunce, krajina se zdála prosáklá týdny trvajícím deštěm, předzahrádky zbujelé a vodnaté, kmínky několika zakrslých stromků napité jako dužina. Připomínalo to kus země, kam nikdy nepronikne slunce. Jak jejich kroky zazvonily na železném můstku, vzlétla s rozčileným kvákáním osamělá kachna, ale jinak tu vládlo naprosté ticho.

Za staženými záclonami jednoho z domků svítilo světlo. Vykročili mezi trsy povadlých, divoce rostoucích velkých aster ke vchodu. Nátěr na dveřích oprýskával, železné klepadlo bylo tak tuhé, že je Dalgliesh stěží nadzvedl. Několik minut po tupém, rázném úderu bylo ticho. Pak se dveře otevřely.

Spatřili asi čtyřicetiletou přepadlou ženu s plochou tváří, bledýma vyplašenýma očima a neupravenými vlasy, sčísnutými dozadu dvěma hřebeny. Měla na sobě hnědě kostkované krimplenové šaty a přes ně tlustou vlněnou vestu šmolkového odstínu. Jakmile ji Massingham uviděl, instinktivně ucouvl s omluvou na rtech, ale Dalgliesh řekl:

„Paní Meakinová? Jsme od policie. Můžeme jít dál?“

Neobtěžovala se pohledem na předložený průkaz. Zřejmě ani nebyla moc překvapena. Beze slova se přitiskla ke zdi chodby a oba kolem ní prošli do obývacího pokoje. Byla to malá, jednoduše zařízená místnost, truchlivě působící svou spořádaností. Vzduch čpěl vlhce a zimavě. Na elektrickém zářiči žhavila jedna spirála a jediná holá žárovka vrhala nepříjemně ostré, a přitom nedostatečné světlo. Prostý dřevěný stůl uprostřed pokoje, u něho čtyři židle. Zřejmě se zrovna chystala večeřet. Na tácu ležel talíř se třemi kroketami obalovaného filé, kopečkem šťouchaných brambor a hráškem. Vedle byl neotevřený kelímek obsahující jablkový moučník.

Dalgliesh řekl:

„Promiňte, že vás vyrušujeme u jídla. Nechtěla byste si to odnést do kuchyně, aby to nevystydlo?“ Zavrtěla hlavou a pokynula jim, aby si sedli. Přisedli ke stolu jako tři hráči karet, tác s jídlem mezi nimi. Hrášek vypouštěl zelenavou tekutinu, v které rybí krokety poznenáhlu tuhly. Bylo až neuvěřitelné, že tak málo jídla může vydávat tak silný pach.

Po několika vteřinách, jako by si to uvědomila, odstrčila podnos stranou. Dalgliesh vytáhl Doylovu fotografii a podal ji ženě přes stůl. Řekl:

„Myslím, že jste předevčírem večer strávila nějaký čas s tímto mužem.“

„Pan McDowell. Snad se nedostal do nějakýho maléru? Vy nejste soukromí detektivové, viďte? Byl moc hodnej, opravdovej džentlmen, nerada bych ho dostala do nějakýho maléru.“

Má hluboký a poněkud bezbarvý hlas, pomyslel si Dalgliesh, hlas venkovské ženy. Řekl:

„Ne, nejsme soukromí detektivové. Dostal se do menšího maléru, ale ne kvůli vám. Jsme policejní úředníci. Nejlíp mu pomůžete, když nám povíte pravdu. Zajímá nás především to, kdy jste se s ním setkala a jak dlouho jste byli spolu.“

Vzhlédla přes stůl na něho.

„Máte na mysli něco jako alibi?“

„Správně. Něco jako alibi.“

„Sebral mě v místě, kde obvykle stojím, na křižovatce asi kilometr od Maney. Muselo bejt ták sedm hodin. Pak jsme jeli do hospody. Skoro vždycky začínaj tím, že mě pozvou na skleničku. To se mi na tom líbí – mít někoho, s kým se dá sedět v hospodě, pozorovat lidi, poslouchat hlasy a šum kolem. Obyčejně si dávám sherry nebo taky portský. Když mi nabídnou, dám si ještě jednou. Nikdy nevypiju víc než dvě skleničky. Někdy maj naspěch, aby už vypadli, a tak zůstane při tý jedný.“

Dalgliesh se tiše zeptal:

„Kam vás vzal?“

„Nevím, kde to bylo, ale jeli jsme tam asi půlhodinku. Viděla jsem na něm, jak si to rozmejšlí, než jsme odstartovali. Podle toho poznám,

že bydlí někde nablízku. Radši se vždycky zdejchnou z okresu, kde je lidi znaj. Toho jsem si všimla, toho a taky ještě, jak se rychle rozhlížej, než zapadneme do hospody. Ta hospoda se jmenovala Pluh. To jsem zahlídla na osvětleným štítu venku. Byli jsme samozřejmě v tom lepším oddělení, opravdu pěkný to tam bylo. V krbu topili rašelinou a byla tam vysoká police se spoustou různobarevných talířů kolem dokola a za barem dvě vázy s umělýma růžema a před ohništěm černá kočka. Výčepní se jmenoval Joe. Byl zrzavej.“

„Jak dlouho jste se tam zdrželi?“

„Dlouho ne. Měla jsem dvě portský a on měl dvě dvojitý whisky. Pak řek, že bysrne se měli zvednout.“

„Kam vás vzal potom, paní Meakinová?“

„Mám dojem, že to byl Chevisham. Zahlídla jsem tabuli na křižovatce, těsně než jsme tam vjeli. Zahnuli jsme na cestu, co vedla k tomu velkýmu baráku a zaparkovali mezi stromy. Zeptala jsem se ho, kdo tam bydlí, a on mi řek, že nikdo, že tam je nějakej úřad. Potom vypnul světla.“

Dalgliesh řekl opatrně:

„A ve voze jste se milovali. Přemístili jste se na zadní sedadlo, paní Meakinová?“

Otázka ji nepřekvapila ani ji nepřivedla do rozpaků.

„Ne, zůstali jsme vepředu.“

„Tohle je pro nás velice důležité, paní Meakinová: vzpomínáte si, jak dlouho jste tam byli?“

„Ale jo, viděla jsem na hodiny na palubní desce. Bylo skoro čtvrt na deset, když jsme tam přijeli, a odjížděli jsme něco před desátou. To vím, poněvadž jsem byla trošinku nervózní kvůli tomu, jestli mě vysadí na konci naší uličky. Nic víc jsem nečekala. Nechtěla jsem, aby mě doprovázel až k domu. Ale někdy to může bejt ošemetný, když vás nechaj jen tak, bůhvíjak daleko od domova. Není vždycky snadný dostat se domů.“

Mluví, připadlo Massinghamovi, jako kdyby si stěžovala na místní autobusovou dopravu. Dalgliesh řekl:

„Vyšel někdo z domu a šel příjezdovou cestou v době, kdy jste byli ve voze? Všimla byste si ho?“

„Ale jo, myslím, že jo. Kdyby někdo prošel tou mezerou, co tam asi

bejvala brána, tak bych ho určitě viděla. Naproti je kandelábr a ten svítí na cestu.“

Massingham se bez obalu zeptal:

„Ale opravdu byste si všimla? Nebyla jste něčím jiným zabavená?“

Náhle se rozchechtala drsným, skřípavým smíchem, který je oba vylekal.

„Vy si myslíte, že jsem si užívala? Že se mi to líbí?“ Načež její hlas opět poklesl do toho bezbarvého, téměř servilního tónu. Opakovala umíněně:

„Všimla bych si.“

Dalgliesh se zeptal:

„O čem jste spolu hovořili, paní Meakinová?“

Ta otázka jí zdvihla náladu. Téměř dychtivě se otočila k Dalglieshovi:

„Jo, ten má taky svý trápení. Ale kdo ho nemá, že jo? Někdy vás to povzbudí, když si promluvíte s někým cizím, o kterým víte, že už ho víckrát neuvidíte. Nikdy se nechtěj znovu setkat. On taky ne. Ale byl hodnej, nesnažil se horempádem zmizet. Někdy vás z auta málem vystrčej. Tak nejednaj džentlmeni, to uráží. Ale tenhle byl zřejmě rád, že si může popovídat. Hlavně o svý ženě. Jak se jí nechce žít na venkově. Je to holka z Londýna a pořád na něj doráží, aby se tam vrátili. Chce prej, aby nechal svý práce a nastoupil u jejího táty. Momentálně je doma u svých rodičů a on neví, jestli se vůbec vrátí.“

„Neřekl vám, že je policejní úředník?“

„Co vás nemá! Řek mi, že obchoduje se starožitnostma. Připadalo mi, že se v nich dost vyzná. Ale já stejně poslouchám jen napůl ucha, když mi povídaj o svý práci. Většinou si vymýšlej.“

Dalgliesh řekl mírně:

„To, co děláte, paní Meakinová, je strašně riskantní. To snad víte, ne? Jednoho dne zastaví muž, který toho na vás bude chtít víc než jen hodinku povyražení, někdo nebezpečný.“

„To vím. Když takhle někdy auto zpomalí a já tam čekám u silnice a dohaduju se, co to může bejt za chlapa, tak úplně slyším, jak mi tluče srdce. To je znamení, že mám strach. Ale aspoň něco cejtím. Je líp se bát, než bejt sama.“

Massingham řekl:

„Je líp být sama než mrtvá.“

Podívala se na něho.

„Myslíte, pane? Jenže vy o tom asi nic nevíte, anebo jo?“

Pět minut nato odešli, když předtím sdělili paní Meakinové, že pro ni zítra přijde policejní úředník a odveze ji na policii v Guy’s Marshi, aby tam učinila výpověď. Zřejmě jí to ani v nejmenším nevadilo, jen se zeptala, je-li nutné, aby se to dověděli lidi v továrně. Dalgliesh ji v tom ohledu upokojil.

Jak přecházeli most, Massingham se otočil směrem k domku. Dosud stála ve dveřích, hubená postava rýsující se proti světlu. Řekl nazlobeně:

„Panebože, je to všecko tak beznadějné. Proč odtud nevypadne, neodstěhuje se do města, do Ely nebo Cambridge, užít trochu života?“

„Připadáte mi jako jeden z těch profesionálních rádců, kteří opuštěným vždycky doporučují jedno a totéž: ‚Vyjděte mezi lidi, přihlašte se do nějakého klubu.‘ Což ta paní, když se to domyslí, přesně dělá.“

„Snad by jí prospělo, kdyby se odtud hnula, našla si jinou práci.“

„Jakou práci? Ta si jistě myslí, jaké má štěstí, že je vůbec zaměstnaná. A tohle je aspoň nějaký domov. Změnit od základu život, to chce mládí, energii a peníze. Nic z toho nemá. Nezbývá jí nic jiného než se jediným způsobem, jaký zná, udržovat při zdravém rozumu.“

„Ale k čemu? Aby skončila jako další mrtvola pohozená v klančovém lomu?“

„Snad. Možná že právě o tohle podvědomě usiluje. Dá se všelijakým způsobem ucházet o smrt. Namítala by, že její způsob jí alespoň poskytuje útěchu posezení v teplé, jasně osvětlené hospodě, a vždycky trochu naděje, že příště to může být jiné. Určitě s tím nepřestane jen proto, že jí dva vetřelci od policie namluví, že je to nebezpečné. Sama to dobře ví. Proboha živého, pojďme už odtud.“

Když si připínali ochranné pásy, Massingham řekl:

„Kdo by si pomyslil, že Doylovi stála za tu námahu. Dovedu si představit, že ji sbalil. Jak řekl Lord Chesterfield: ve tmě jsou všecky kočky černé. Ale strávit s ní bezmála hodinu povídáním o svých potížích!“

„Jeden od druhého něco chtěl. Doufejme, že jim to vyšlo.“

„Doylovi jistě: má alibi. A my jsme z jejich setkání taky nevytěžili

málo. Teď víme, kdo zabil Lorrimera.“

Dalgliesh řekl:

„Myslíme, že víme, kdo a jak. Můžeme se dokonce domýšlet, že víme proč. Ale nemáme za nehet důkazů a bez důkazu se ani o krok nehnem dál. V téhle chvíli nemáme ani dost faktů, které by nás opravňovaly k domovní prohlídce.“

„Co teď podnikneme?“

„Pojedeme zpátky do Guy’s Marshe. Až se vyřídí tahle Doylova záležitost, rád bych si vyposlechl Underhillovo hlášení a promluvil si s náčelníkem. Pak zajedeme zpátky k Hoggattovu ústavu. Zaparkujeme tam, kde parkoval Doyle. Rád bych si ověřil, jestli je možné, aby někdo proklouzl po té příjezdové cestě, aniž by byl zpozorován.“

9

V sedm hodin byly pracovní resty konečně vyřízeny, poslední expertizy pro soudní řízení ověřeny, poslední vyšetřené průkazné materiály připraveny, aby si je policie mohla vyzvednout, čísla případů a přijatých materiálů zanesena a zkontrolována.

Brenda si pomyslela, jak unaveně vypadá inspektor Blakelock. Během poslední hodiny snad neprohodil jediné nadbytečné slůvko. Neměla pocit, že by s ní byl nějak nespokojen, jenom jí připadalo, že sotva vnímá její přítomnost. Sama taky moc nemluvila. a když, tak šeptem, jako by se obávala, že naruší tajemné, téměř hmatatelné ticho prázdné haly. Po její pravici se široké schodiště vinulo vzhůru do tmy. Po celý den se rozeznívalo kroky kriminalistů, policistů, pracovníků pověřených pátráním na místě činu, přicházejících si pro instrukce. Teď se jí zdálo tak tajuplné a hrozivé jako schodiště nějakého strašidelného domu. Snažila se na ně nedívat, ale neodolatelně přitahovalo její oči. Kdykoli letmo pohlédla vzhůru, měla matný dojem, že vidi Lorrimerovu bílou tvář, jak vyvstává z beztvarých stínů a utkvívá v nehybném vzduchu, Lorrimerovy černé oči, jak k ní s prosebným či zoufalým výrazem shlížejí dolů.

V sedm hodin inspektor Blakelock řekl:

„Tak to by snad bylo všechno. Vaši maminku moc nepotěší, že jsme vás tu dnes tak dlouho zdrželi.“ Brenda řekla s větší jistotou, než jakou opravdu cítila:

„Ach, mamince to vadit nebude. Ví, že jsem se ráno opozdila. Už jsem jí zavolala, aby mě před půl osmou nečekali.“

Oba, každý zvlášť, si šli pro plášť. Pak Brenda počkala u dveří, dokud inspektor Blakelock nezapne a nezkontroluje vnitřní poplašné zařízení. Všechny dveře jednotlivých pracovišť byly už předtím pozavírány a ozkoušeny. Posléze vyšli hlavním vchodem a inspektor otočil v zámcích zbývajícími dvěma klíči. Brenda ukládala své kolo do kůlny vedle někdejších stájí, kde garážovaly vozy. Zamířili společně dozadu za budovu. Inspektor Blakelock nastartoval vůz, teprve když se Brenda rozjela, a pak ji velice pomalu následoval po příjezdové cestě. U brány zahoukal na rozloučenou a odbočil vlevo. Brenda zamávala a začala rázně šlapat opačným směrem. Dovedla si domyslet, proč inspektor tak pozorně vyčkal, dokud bezpečně neopustí pozemek laboratoře, a byla mu za to vděčná. Možná, usoudila, že mu připomínám jeho mrtvou dceru, a proto je na mě tak hodný.

A pak, téměř vzápětí, se to stalo. Náhlý náraz a zaskřípění kovu o makadam byly neomylné. Kolo se smýklo a málem ji shodilo do příkopu. Zmáčkla obě brzdy, seskočila a začala zkoumat pláště kol ve světle silné baterky, kterou s sebou stále vozila v pouzdře pod sedlem. Obě gumy byly prázdné. Její bezprostřední reakce byl nesmírný vztek. Tohle se jí přihodí tak pozdě večer! Ve snaze zjistit příčinu nehody přejela světlem baterky kus silnice za sebou. Někde by tam mělo být sklo nebo něco ostrého. Ale nic neviděla a uvědomila si, že by jí to stejně nebylo nic platné, i kdyby viděla. Nemohla doufat, že by se jí podařilo spravit prasklé duše. Příští autobus domů projíždí kolem laboratoře krátce po deváté a v laboratoři není nikdo, kdo by ji svezl. Vše si bleskurychle rozmyslela. Zdaleka nejlepší bude, když kolo uloží zpátky na stojan a namíří si to domů staveništěm nové laboratoře. Tím si nadběhne takové dva tři kilometry, a když přidá do kroku, může být doma krátce po půl osmé.

Zlost a bezmocné proklínání smůly jsou mocným protilékem proti strachu. Právě tak jako hlad a zdravá únava, spojené s touhou spočinout u domácího krbu. Brenda popadla bicykl, rázem proměněný v

jakési směšně zastaralé břemeno, vrazila jej zpátky do stojanu, rezolutně prošla pozemkem Hoggattovy laboratoře a vysunula závoru z dřevěné branky vedoucí na staveniště nové budovy. Teprve teď ji přepadl strach. Jenže ta zpola pověrečná bázeň, tak neškodně dráždivá v ujišťující blízkosti inspektora Blakelocka, jí ve tmě, v níž se teď sama náhle ocitla, jitřila nervy. Před ní se tyčil černý obrys rozestavěné laboratoře jako nějaký prehistorický monument, jehož obrovské desky potřísněné krví dávných obětí se vzpínají vzhůru k nesmiřitelným bohům. Noc byla cárovitě temná s nízkým stropem mračen zastírajícím bledé hvězdy.

Jak chvilku váhala, mraky se jako nemotorné ruce rozpojily a odhalily měsíc v úplňku, křehký a průzračný jako hostie. Zírala na něj a téměř pocítila chuť té náhle připomenuté pomíjivé placičky, rozplývající se jí na patře. Potom se mraky opět seskupily a pohltila ji tma. A zvedal se vítr.

Stiskla baterku pevněji. Měla v ruce pocit čehosi pevného, spolehlivého a těžkého. Rázně se proplétala mezi haldami cihel přehozených plachtovinou, mezi řadami mohutných trámů, dvěma úhlednými boudami na kůlech, které sloužily jako kanceláře stavebního podnikatele, a mířila k průlině ve zdi, která vyznačovala vstup do hlavní části staveniště. Pak znovu zaváhala. Mezera jako by se ji před očima zužovala, dostávala téměř symbolicky zlověstnou, strašidelnou podobu – vchod do temného neznáma. Znovu se přihlásily pocity bázně, oživlé z ne příliš vzdáleného dětství. A s nimi pokušení vrátit se.

Pak si přísně domluvila, aby nebyla pitomá. Není přece nic podivného, ani podezřelého na polodostavěné budově, výtvoru z cihel, betonu a oceli, v němž nepřetrvávají žádné vzpomínky z minula, kde žádné starobylé zdivo neskrývá utajená neštěstí. Ostatně, zná docela dobře to staveniště. Zaměstnanci laboratoře si neměli nadcházet zkratkou přes nový objekt – doktor Howarth připíchl na tabuli zpráv pro personál upozornění varující před tímto nebezpečím –, ale kdekdo věděl, že se to dělá. Než se tu začalo stavět, bývala napříč Hoggattovou loukou pěšina. Bylo jen přirozené, že si lidé počínali dál, jako by tam byla. A Brenda byla unavená a hladová. Připadlo jí směšné déle váhat.

Pak si vzpomněla na rodiče. Nemohou vědět, že píchla duše u kola,

a matka si brzy začne dělat starosti. Buď ona, nebo otec pravděpodobně zavolají do laboratoře, a když se tam nikdo neozve, budou vědět, že všichni už odešli. Budou si představovat, že se na silnici zabila nebo zranila, a jak ji v bezvědomí odváží sanitka. Nebo ještě hůř: budou ji vidět schoulenou na podlaze laboratoře jako další obět. Dalo jí práci, než přesvědčila rodiče, aby jí dovolili zůstat v místě, a teď tahle krajní úzkost, rostoucí každou minutou, o kterou se opožďuje, a vrcholící úlevou a dodatečnou zlostí nad jejím pozdním příchodem, by je snadno mohla přimět k tomu, aby nesmyslně, ale neústupně trvali na tom, že z laboratoře musí odejít. Horší čas pro pozdní návrat domů si opravdu vybrat nemohla. Zacílila pevně kužel baterky na vstupní mezeru a odhodlaně vykročila do tmy.

Snažila se vybavit maketu nové laboratoře vystavenou v knihovně. Tenhle rozměrný vestibul, dosud nezastřešený, je nejspíš přijímací prostor: vybíhají z něho dvě hlavni křídla. Odtud by měla zahnout doleva a projít budoucím oddělením biologie k nejkratší spojce na silnici do Guy's Marshe. Přejela světlem cihlové zdi, pak opatrně vyrazila po nerovné půdě směrem k otvoru po levici. Světelný proud zachytil další dveřní otvor a pak další. Tma jako by houstla, ztěžklá pachem cihlového prachu a udusané země. A najednou bledá mlžina noční oblohy pohasla a Brenda se ocitla v zastřešeném prostoru stavby. Vládlo tu naprosté ticho.

Bez dechu se plížila vpřed, oči přikované ke kalužince světla u svých nohou. A náhle tu nebylo nic, žádná obloha nahoře, nikde žádné dveře, nic než černočerná tma. Zakroužila baterkou po stěnách. Byly hrozivě blízko. Tahle místnost byla věru příliš malá, aby to mohla být kancelář. Zřejmě zabloudila do nějaké komory či skladiště. Věděla, že někde musí být skulina, otvor, kterým sem vešla. Ale zmatená z té hermetické tmy, přestala rozeznávat strop od stěn. Každým mávnutím svítilny ty holé cihly

jako by se na ni valily, strop se neúprosně snižoval jako zvolna se přiklápějící víko rakve. Ze všech sil se snažila ovládnout, krůček za krůčkem se sunula podél jedné zdi, ujišťujíc se, že co nevidět musí nahmátnout dveřní otvor.

Náhle škubla rukou a kruh světla se smekl po podlaze. Strnula, ohromena nebezpečím, v jakém se ocitla. Uprostřed místnosti byla

čtverhranná jáma chráněná jen dvěma prkny přehozenými napříč. Stačilo v úleku udělat krok, a mohla je odkopnout, klopýtnout a propadnout se do inkoustové nicoty. V její představivosti byla jáma bezedná, její tělo by už nikdo nenašel. Ležela by tam v blátě a tmě, příliš slabá, aby se někoho dovolala. A jediné, co by zaslechla, by byly vzdálené hlasy dělníků, jak ji cihlu po cihle zaživa zazdívají v její černé hrobce. A pak ji vyděsila jiná, reálnější hrůza.

Vzpomněla si na prasklé duše bicyklu. Byla to opravdu jen náhoda? Když ráno kolo ukládala, byly v pořádku. Možná že to přece jen nebylo sklo na silnici. Možná že to někdo udělal záměrně, někdo, kdo věděl, že se v laboratoři zdrží, že všichni, kdo by ji mohli svézt autem, budou pryč, že jí nezbude nic jiného, než projít tím staveništěm. Představovala si ho, jak za šera časného večera neslyšně, s nožem v ruce, proklouzává do kůlny pro kola, jak se přikrčuje k plášťům bicyklu, naslouchá syčení unikajícího vzduchu, počítá, jak velká trhlina může způsobit, aby duše splaskly dřív, než ona, Brenda, ujede příliš daleko. A teď na ni někde ve tmě s nožem v ruce čeká. Usmíval se, když prstem přejížděl.po ostří, když naslouchal každému jejímu kroku, sledoval světlo její baterky. On má samozřejmě také baterku. Co nevidět se jí rozzáří do obličeje, oslepí její oči, aby neviděly ta krutá, triumfálně rozšklebená ústa, záblesk nože. Bezděčně zhasla svítilnu a naslouchala. Srdce jí bušilo tak burácivým žilobitím, až měla pocit, že se i ty cihlové zdi zachvívají.

A pak uslyšela ten zvuk, jemný jako jediné došlápnutí, měkký, jako když rukáv zavadí o dřevo. Už přichází. Je tady. A pak už bylo všechno jen panika. Se vzlykotem se vrhala od jedné zdi ke druhé a drásala si dlaně o drsné, nepoddajné cihly. Náhle se otevřel volný prostor. Propadla jím, klopýtla a baterka jí vyklouzla z ruky. Ležela, sténala, čekala na smrt. Pak se na ni shůry s divokým jásavým skřekem a tlučením křídel snesl děs, který jí zježil vlasy na pokožce lebky. Vykřikla, ale její zkomíravé zakvílení zaniklo v skřehotu ptáka – sova našla okenní otvor a vylétla do noci.

Bůhví jak dlouho tam ležela, odřené ruce zaťaté do země, ústa plná dusivého prachu. Ale za nějaký čas potlačila vzlykot a pozvedla hlavu. Zcela zřetelně spatřila okno, nesmírný zjasněný čtverhran, probodaný hvězdami. A vpravo od něho prosvítal otvor dveří. Vyškrábala se na

nohy. Nezdržovala se hledáním baterky, zamířila rovnou k té požehnané průlině světla. Za ní byla další. A najednou tu nebyly žádné zdi, jen blyštivá báň oblohy klenoucí se jí nad hlavou.

Stále vzlykajíc, ale už jen úlevou, utíkala bezcílně ve svitu měsíce; vlasy jí vlály, nohy jako by se ani nedotýkaly země. A teď před ní vyvstalo stromořadí a za ním Wrenova kaple, prozařující podzimními haluzemi, zevnitř osvětlená, zvoucí a posvátná, třpytící se jako obrázek na vánoční pohlednici. Rozběhla se k ní s rozpřaženými dlaněmi, tak jako stovky jejích předků v temných blatech nepochybně chvátaly pod ochranu svých oltářů. Dveře byly pootevřeny a paprsek světla přetínal pěšinu jako šíp. Vrhla se na dubovou vráteň a veliké dveře se zhouply do nádherného jasu.

Její mysl, otřesem zcela otupělá, odmítala zprvu rozpoznat, co její oslněné oči tak jasně spatřily. Nechápavě vztáhla váhající prsty a pohladila měkký manšestr kalhot, ochablou vlhkou ruku. Pomalu, jakoby silou vůle, její pohled stoupal výš a pak uviděla a pochopila zároveň. Tvář Stelly Mawsonové, v smrti strašlivá, se nad ní povisle skláněla, oči pootevřené, dlaně vytočené ven, jakoby v němé prosbě o soustrast či pomoc. Kolem krku měla obtočenou dvojitou šňůru z modrého hedvábí, jejíž konec s třapcem byl připoután ke skobě vysoko na stěně. Vedle něho byl ke druhé skobě uvázán jediný provaz od zvonu. Poblíž klátících se nohou byla převržená nízká stolička. Brenda ji postavila. S tichým sténáním sáhla po provaze, a než jí vyklouzl z malátných rukou, třikrát za něj zatáhla. Pak omdlela.

10

Půl druhého kilometru odtud přes luka a pozemky Hoggattovy laboratoře vjel Massingham s roverem na ústavní příjezdovou cestu a zacouval do křoví. Vypnul světla vozu. Pouliční lampa proti vchodu vrhala na cestu měkké světlo a vchod do laboratoře byl jasně viditelný v záři měsíce. Řekl:

„Zapomněl jsem, pane, že je měsíc v úplňku. Byl by musel počkat, až zajde za mraky. Ale i tak by se mu jistě podařilo – kdyby zvolil

šťastnou chvilku proklouznout z budovy i po cestě, aniž by byl spatřen. Ostatně Doyle byl myšlenkami – a nejen myšlenkami – docela jinde.“

„Ale to vrah nemohl vědět. Jestliže viděl přijíždět vůz, pochybuju, že by to riskoval. No, aspoň můžeme zjistit, jestli je to možné i bez spolupráce paní Meakinové. Tohle mi připomíná jednu hru z dětství, které jsme říkali babiččiny šlápoty. Zkusíte to první, nebo mám jít já?“

Ale nebylo jim souzeno, aby experiment provedli. Právě v tomto okamžiku zaslechli, slabě, ale neomylně, tři jasné údery zvonu z kaple.

11

Massingham zajel rychle na travnatou krajnici a zabrzdil vůz pár centimetrů od živého plotu. O kus dál se silnice mírným obloukem stáčela mezi roztřepené okraje křovin orvaných větrem, míjela cosi jako sesutou stodolu ze zčernalého dřeva a táhla se holými blaty ke Guy’s Marshi. Vpravo se černala hradba nové laboratoře. Massinghamova baterka zachytila stupadla u plotu a za ním stezku vedoucí napříč polem k vzdálenému kruhu stromů, které se teď proti noční obloze jevily jen jako temná šmouha. Řekl:

„Je to divné, jak daleko je ta kaple od domu a jak stranou. Málem by člověk ani nepostřehl, že tam je. Mohlo by vás napadnout, že ji původní rodina postavila k nějakému tajnému, nekromantickému obřadu.“

„Mnohem pravděpodobněji jako rodinné mauzoleum. Nechystali se vymřít.“

Pak oba zmlkli. Instinktivně se rozhodli dojet k místu na Guy’s marsheské silnici, odkud je ke kapli nejblíž. I když to bylo přes dva kilometry a ne tak docela v přímém směru, bylo to rychlejší a snadnější, než se pěšky proplétat pozemky laboratoře a staveništěm nové budovy. Zrychlili krok a najednou skoro běželi, poháněni jakýmsi nevědomým strachem, k vzdáleným stromům.

A už byli v kruhu hustě vysázených buků, shýbali hlavy pod níz-

kými větvemi, hlučně se prodírali chrastícími závějemi spadalého listí a konečně spatřili matně zářící okna kaple. U polootevřených dveří se Massingham mimovolně nakrčil, jako kdyby chtěl do nich vrazit ramenem, pak ale ucouvl a zašklebil se.

„Promiňte. Zapomínám. Nemá smysl, abych se tam vrhal. Nejspíš tam jen slečna Willardová leští mosaz nebo farář odříkává obligátní modlitbu, aby to tu zůstalo posvěcené."

Jemně a s mírným rozmachem strčil do dveří a ukročil stranou. Dalgliesh vstoupil před ním do předsíně kaple.

Potom nepadlo jediné slovo, o ničem vědomě neuvažovali, pouze mimovolně jednali. Pohybovali se v dokonalé souhře. Massingham uchopil a nadzdvihl klimbající nohy, Dalgliesh popadl stoličku překocenou Brendiným hroutícím se tělem, uvolnil dvojitou smyčku z hrdla Stelly Mawsonové a tělo pak složil na podlahu. Massingham trhl poutky u jejího kabátu, zvrátil jí hlavu dozadu, chvatně se k ní shýbl a přimkl svá ústa k jejím. Raneček schoulený u zdi se pohnul a zasténal. Dalgliesh k němu poklekl, a Brenda, jakmile se dotkl jejích ramen, sebou zuřivě zaškubala, zakňourala jako kočka, pak otevřela oči a poznala ho. Její tělo se svezlo do jeho náruče. Řekla malátně:

„Vrah. V nové laboratoři. Čekal na mě. Je pryč?"

Vlevo od dveří byl panel s vypínači. Dalgliesh je všechny jediným pohybem stiskl a vnitřní prostor kaple se rozzářil. Prošel vyřezávanou zástěnou do presbytáře. Byl prázdný. Dveře vedoucí na kůr byly pootevřeny. S lomozem vylezl po úzkých točitých schodech na galérii. I ta byla prázdná. Na chvíli se zahleděl dolů do toho prázdného poklidu presbytáře, pak jeho oči klouzaly po nádherném štukovém stropě, po šachovnicové mramorové podlaze, po dvou řadách vkusně vyřezávaných hodnostářských křesel s klenutými opěradly podél severní a jižní stěny, po dubovém stole zbaveném oltářní roušky, který stál před ozdobnou stěnou pod východním oknem. Teď na něm stály jen dva stříbrné svícny a v nich dvě vysoké, bílé, poloshořelé svíce se zčernalými knoty. A nalevo od oltáře visela poněkud nepříhodně dřevěná tabule oznamující věřícím pořadí zpěvů v jejich hymnářích. Byla to čtyři čísla:

29 10 18 40

Dalgliesh si vybavil hlas starého pana Lorrimera: ‚Říkala o něčem, že se toho spálilo více a že má ta čísla: Poslední dvě čísla byla 18 a 40. A nebyl to hašiš, co se pálilo, a nebylo toho ani více, ani méně, byly to dvě oltářní svíce.

12

Po čtyřiceti minutách Dalgliesh v kapli osaměl. Doktor Greene, pro kterého poslal, stručně prohlásil Stellu Mawsonovou za mrtvou a odjel. Massingham odjel s ním, aby dopravil Brendu Pridmorovou domů a vysvětlil jejím rodičům, co se stalo, aby se zastavil v Sprogg's Cottage u Angely Foleyové a vyrozuměl doktora Howarthe. Doktor Greene dal sice Brendě utišující injekci, ale silně pochyboval o tom, že by do zítřejšího rána byla schopna výslechu. Byl povolán soudní patolog, který by měl být už na cestě. Hlasy, dotazy, dunící kroky, vše načas umlklo.

Dalgliesh se v tichu kaple cítil neobyčejně osamělý, tím osamělejší, že tu leželo mrtvé tělo; měl pocit, že odtud právě někdo odešel – anebo něco odešlo, co tu zanechalo jen sirý, odlehčený vzduch. Tato zkušenost mu nebyla nová, už ji předtím zažil v blízkosti čerstvě zemřelých. Teď poklekl a zíral upřeně na mrtvou ženu. Dokud žila, dodávaly té vyzáblé tváři osobitý výraz jen oči. Teď byly skelné a slizké jako lepkavé bonbóny vmáčknuté pod pootevřená víčka. Nebyla to pokojná tvář. Její rysy, ještě neustálené v smrti, nesly dosud stopy životního neklidu. Viděl už mnoho mrtvých tváří. Naučil se v nich znalecky číst stigmata násilí. Někdy mu prozradily, jak nebo kde nebo kdy. Ale v podstatě, a tak tomu bylo i nyní, mu nepověděly nic.

Zvedl konec šňůry, stále ještě volně ovinutý kolem jejího hrdla. Byla spletená z jasně modrého hedvábí, dost dlouhá, aby se jí dal podebrat bohatý závěs, a zakončená ozdobným modrostříbrným třapcem. U zdi stála půl druhého metru vysoká vykládaná truhla, a Dalgliesh, když si předtím navlékl rukavice, nadzdvihl její těžké víko. Do nosu mu zavanul pach naftalínu, štiplavý a odpudivý. Uvnitř truhly byl slo-

žený dvoudílný vyrudlý závěs z modrého sametu, naškrobená, ale pomačkaná komže, černobílá kápě patřící k hodnostářskému hábitu a navrch tohoto nesourodého rance ležela druhá šňůra s třapcem. Ať to byl kdokoli, kdo mrtvé kolem krku omotal tu šňůru – ona sama nebo někdo jiný –, věděl napřed, kde ji má hledat.

Pustil se do průzkumu kaple. Našlapoval tiše, a přesto jeho kroky doléhaly hrozivě těžce na mramorovou podlahu. Zvolna kráčel mezi dvěma řadami nádherně vyřezávaných křesel k oltáři. Konstrukcí i zařízením mu budova připomínala jeho kolejní kapli. I pach byl stejný, akademický pach, studený, strohý, jen vzdáleně církevní. S oltářem, zbaveným kromě dvou svícnů všeho příslušenství, působila kaple ryze světsky, nevysvěceně. Možná že tak vždycky působila. Její formální klasicismus zapuzoval emoce. Hostila v sobě člověka, ne boha; rozum, ne mystérium. V tomto prostoru se konaly jisté posilující rituály, ujišťující majitele v jeho názoru na správný řád vesmíru i o jeho místě v tomto řádu. Dalgliesh pátral po nějaké upomínce na původního vlastníka a našel ji. Vpravo od oltáře byl jediný pomník kaple: bysta, zpola zahalená podkasanou mramorovou rouškou, zpodobující oparukovaného džentlmena z osmnáctého století, nesoucí nápis:

Dieu aye merci de son ame.[*)]

Tato prostá, nepřikrášlená prosba, tak nedobová, byla v podivném nesouladu s formální jistotou pamětního portrétu, s pyšným sklonem hlavy, samolibým úsměškem na odulých mramorových rtech. Ten člověk zbudoval kapli a zasadil ji do trojitého kruhu stromů a smrt mu ani nedopřála dost času, aby k ní dal zřídit příjezdovou cestu pro kočáry.

Po obou stranách varhanní zástěny stála proti východnímu oknu dvě bohatě zdobná sedilia s vytesanými baldachýny, obě chráněná proti průvanu mocnými sametovými závěsy, podobnými závěsům, které našel v truhle. Sedadla byla opatřena shodnými poduškami a na úzkých pultech pro knihy spočívaly měkké polštářky se stříbrnými třapci v každém rohu. Vystoupil do sedile po pravé straně. Na polštáři ležela modlitební kniha v těžké, černé kožené vazbě. Vypadala nepoužívaně,

[*)] *Bože, smiluj se nad jeho duší.*

stránky se otvíraly ztuha a černá a červená písmena z nich výrazně vystupovala.

„Neboť jsem příchozí a podruh u tebe, jako i všickni otcové moji. Poodvrat ode mne přísnosti své, ať se posílím, prve než bych se odebral, a již zde více nebyl."

Podržel knihu za hřbet a zatřásl jí. Z jejích tuhých listů nevylétl žádný papírek. Ale tam, kde ležela, přilínaly k sametové tkanině čtyři vlasy, jeden světlý a tři tmavé. Vytáhl z kapsy obálku a přilípl je k její lepkavé klopě. Věděl, jak málo mohou být kriminalistům platné pouhé čtyři vlasy, ale vždycky je naděje, že něco prozradí.

Pro ty dva, uvažoval, byla kaple nepochybně ideálním místem schůzek. Zaštítěná stromy, odlehlá, bezpečná, dokonce i teplo tu bylo. Jakmile se setmí, drží se vesničané na blatech doma, a ani při večerním soumraku by si z jakési pověrečné bázně žádný z nich netroufl do téhle prázdné a nevlídné svatyně vstoupit. Ani kdyby milenci klíč neměli, nemuseli by se bát náhodného vetřelce. Jí stačilo dávat si pozor, aby nikdo nepostřehl, jak zajíždí se svým červeným jaguárem na příjezdovou cestu laboratoře a ukrývá vůz v jedné z garáží v stájovém bloku. A co pak? Cekat, až světlo v biologickém oddělení konečně zhasne, čekat na blížící se záři z Lorrimerovy baterky, až spolu projdou areálem ústavu a zmizí ve stromech. Zajímalo by ho, jestli ty sametové polštáře přitáhla do svatostánku sama, jestli ji to vzrušovalo víc, když se mohla s Lorrimerem milovat před tím obnaženým oltářem a novou vášní triumfovat nad starou.

Ve dveřích se objevila Massinghamova ohnivá hlava. Řekl:

„To děvče je v pořádku. Její matka ji rovnou uložila do postele a teď spí. Zastavil jsem se v Sprogg's Cottage. Dveře byly otevřené a v obývacím pokoji svítilo světlo, ale nikdo tam nebyl.. Howarth byl doma, když jsem mu zavolal, ale paní Schofieldová tam nebyla. Řekl, že sem přijede. Doktor Kerrison je v nemocnici na schůzi zdravotní komise. Jeho hospodyně řekla, že odjel krátce po sedmé. Do nemocnice jsem nevolal. ‚Jestli tam je, bude mít na to fůru svědků."

„A Middlemass?"

„Neozývá se. Třeba je na večeři nebo v místní hospodě. Také na Blakelockově čísle se nikdo neozývá. Tady nic nového?"

„Nic, jenom to, co jsme mohli čekat, že tu najdem. Určil jste ně-

koho, aby sem přivedl Blain-Thomsona, až přijede?“

„Ano, pane. A myslím, že už je tady.“

13

Doktor Reginald Blain-Thomson měl podivný zvyk: než zahájil ohledání mrtvoly, vždycky ji drobnými krůčky obcházel, s očima obezřele na ni upřenýma, jako by se trochu bál, že to mrtvé tělo náhle obživne a skočí mu po hrdle. Teď také tak cupital, dokonalý elegán ve svém šedém, jemně proužkovaném obleku, s nepostradatelnou růží, která v stříbrné sponě na jeho klopě vypadala tak čerstvě jako právě utržené jarní poupě. Byl to vysoký, aristokraticky vyhlížející starý mládenec s pohublou tváří a pokožkou tak svěže růžovou a hebkou, jakou mívají dívenky. Nebylo o něm známo, že by si někdy před ohledáním mrtvoly oblékl ochranný úbor, a Dalglieshovi připomínal jednoho z těch televizních kuchařů, co připravují večeři o čtyřech chodech ve fraku, snad aby jím delikátně upozornili na nezbytnou noblesnost jejich řemesla. Dokonce kolovala pověst, ovšem nepodložená, že Blain-Thomson provádí obdukce ve vycházkovém obleku.

Ale přes tyto osobní zvláštnůstky to byl skvělý soudní patolog. U porotců byl velmi oblíbený. Když stál ve svědecké lavici a přednášel svým hereckým hlasem, s mírně blazeovanou obřadností, podrobnosti svých fundovaných expertiz a nálezů, civěli na něho s uctivým obdivem lidí, kteří na první pohled poznají vynikajícího znalce a vůbec by je nenapadlo být tak netaktní, aby pochybovali o jakémkoli jeho výroku.

Teď dřepěl u mrtvoly, naslouchal, čichal a dotýkal se ji. Pak zhasl svou vyšetřovací svítilnu a zvedl se. Řekl:

„Ano, v pořádku. Je očividně mrtvá a k úmrtí došlo velice nedávno. Kdybyste na mě naléhali, řekl bych během posledních dvou hodin. Ale k tomuhle závěru jste jistě došli sami, jinak byste ji byli neodřízli. Kdy říkáte, že jste ji našli? Tři minuty po osmé. Takže je mrtvá, dejme tomu, půl druhé hodiny. Je to možné. Teď se mě zeptáte, jestli je to sebevražda nebo vražda. Zatím mohu říct jen tolik, že má kolem krku

dvojí stopu, která odpovídá šňůře. Ale to vidíte sami. Nikde není známka manuálního škrcení a nevypadá to, že by šňůra překrývala nějaké jemnější vlákno. Byla to křehká žena, vážila podle mého odhadu asi tak pětačtyřicet kilo, takže nebylo třeba velké síly, aby ji někdo přemohl. Nejsou tu žádné známky nějakého zápasu a nehty se zdají naprosto čisté, takže ani nestačila útočníka škrábnout. Jestli je to vražda, přistoupil k ní útočník nepochybně velice rychle zazadu, přehodil jí smyčku z té šňůry přes hlavu a pověsil ji vzápětí potom, co ztratila vědomí. Pokud jde o příčinu smrti – zda je to uškrcení, zlomení vazu nebo inhibice bludného nervu – inu, na to si musíte počkat, až ji dostanu na stůl. Mohu si ji odvézt hned, jestli jste s ní hotovi.“

„Kdy se pustíte do pitvy?“

„Měl bych se do ní pustit okamžitě, viďte. Vy mě nenecháte zahálet, kapitáne! Ke zprávě o Lorrimerovi už asi nemusím nic dodávat, co?“

Dalgliesh odpověděl:

„Ne, děkuju, Zkoušel jsem vás stihnout telefonem.“

„Jsem trochu nepolapitelný, promiňte. Jsem prakticky od rána do večera v zajetí nějakých komisí. Kdy se bude soudně vyšetřovat Lorrimerův případ?“

„Zítra ve dvě hodiny.“

„Budu tam. Asi se to odloží. A zavolám vám a dám vám předběžnou zprávu, hned jak tělo zašijeme.“

Pečlivě, prst po prstu, si navlékl rukavice a odešel. Slyšeli ho, jak si vyměňuje pár slov s konstáblem, který čekal venku, aby mu posvítil na cestu přes louku k jeho vozu. Jeden z nich se zasmál. Pak se hlasy vytratily.

Massingham vystrčil hlavu ze dveří. Dva zřízenci z prosektury, tmavě odění anonymní byrokrati smrti, vmanévrovali s ledabylou zručností svůj vozík do kaple. S neosobním jemnocitem na něj naložili tělo Stelly Mawsonové. Pak se otočili, aby vozík opět protáhli dveřmi. Ale náhle jim cestu zatarasily dva temné stíny a do světla kaple tiše a současně vstoupil Howarth a jeho sestra. Postavy s vozíkem znehybněly, stály strnule jako starověcí hélóti, nevidící, neslyšící.

Massinghama napadlo, že si jejich vstup z hlediska dramatického efektu nezadá s příchodem dvojice filmových hvězd na premiéru. Měli na sobě totožné oblečení: kalhoty a světle hnědé kožené bundy, lemo-

vané huňatou kožešinou s vyhrnutým límcem. A poprvé ho zarazila jejich bytostná podoba. Filmový dojem se ještě zesílil. Zíral na ty dvě bledé arogantní hlavy orámované kožešinou, na jejich světlé, hezké profily, teatrálně pózující proti tmavé dubové výplni a připadali mu jako nějaká dekadentní dvojčata. A jejich oči, opět současně, se zahleděly na zahalený obrys na vozíku a pak se upřely na Dalglieshe. Ten oslovil Howarthe:

„Dali jste si načas."

„Sestra se projížděla autem a čekal jsem, až se vrátí. Vzkázal jste, že nás tu chcete oba. Nebylo mi sděleno, že je to tak naléhavé. Co se stalo? Inspektor Massingham k nám nebyl zrovna moc vlídný, když nás tak kategoricky vyzval, abychom se dostavili."

„Stella Mawsonová je mrtva – smrt oběšením." Nepochyboval o tom, že Howarthovi neunikne význam této pečlivě volené formulace. Jejich pohledy se svezly ze dvou skob ve zdi kaple – kolem jedné byl zadrhnutý provaz od zvonu – k modré šňůře s klinkajícím třapcem, kterou Dalgliesh lehce držel v ruce. Howarth řekl:

„Nejde mi do hlavy, jak věděla, kde tu šňůru najde. A proč si vybrala tohle místo?"

„Poznáváte tu šňůru?"

„Není z té truhly? Měly by tam být dvě naprosto stejné šňůry. Původně jsme zamýšleli pověsit u vstupu do presbytáře závěsy, když jsme tu šestadvacátého srpna pořádali koncert. Pak jsme od toho upustili. Ten večer bylo tak horko, že jsme se nemuseli obávat průvanu. Tehdy byly v truhle dvě šňůry s třapci."

„Kdo je mohl vidět?"

„Téměř každý, kdo se účastnil příprav: já, má sestra, slečna Foleyová, Martin, Blakelock. Middlemass pomáhal s rozestavováním zamluvených sedadel a dostavili se ještě další lidi z laboratoře. Několik žen se staralo o občerstvení po koncertě a ty se tu točily už odpoledne. Truhla není zamčená. Kterýkoli zvědavec mohl klidně nahlédnout dovnitř. Ale nechápu, jak se o šňůře mohla dozvědět slečna Mawsonová. Byla sice na koncertě, ale do příprav nijak nezasáhla."

Dalgliesh pokynul mužům u vozíku. Ti s ním jemně popojeli vpřed a Howarth a paní Schofieldová ustoupili stranou, aby jim uvolnili cestu. Pak se Dalgliesh zeptal:

„Kolik klíčů existuje od těchhle dveří?“

„To jsem vám řekl včera. Vím jen o jednom. Visi obvykle na panelu v kanceláři styčného úředníka.“

„A je to klíč, který je právě teď v tomhle zámku?“ Howarth neotočil hlavu. Řekl:

„Jestliže má plastikový štítek laboratoře, pak ano.“

„Je vám známo, zda byl dnes někomu vydán?“

„Ne. S něčím tak malicherným by mě Blakelock sotva obtěžoval.“

Dalgliesh se obrátil k Dominice Schofieldové:

„A to je nepochybně klíč, který jste si vypůjčila, abyste si dala udělat náhradní klíče, když jste se rozhodla používat kaple ke schůzkám s Lorrimerem. Kolik klíčů?“

Řekla klidně:

„Dva. Jeden jste našli u něho. Tohle je druhý.“

Vytáhla jej z kapsy své bundy a podržela jej na dlani s gestem štítivého opovržení. Chvilku se zdálo, že nachýlí dlaň a nechá jej padnout na zem.

„Nepopíráte, že jste sem chodili?“

„Proč? Není to ilegální. Oba jsme byli plnoletí, příčetní a svobodní. Ani cizoložství to nebylo pouhé smilstvo. Zřejmě vás fascinuje můj milostný život, kapitáne, dokonce i během vaší normálnější činnosti. Nemáte obavy, že z toho začíná být něco jako posedlost?“

Dalglieshův tón se nezměnil. Pokračoval:

„A nepožádala jste Lorrimera, aby vám klíč vrátil, když jste se s ním rozešla?“

„Musím se opakovat: proč? Nepotřebovala jsem ho. Nebyl to zásnubní prsten.“

Howarth se na svou nevlastní sestru během tohoto rozhovoru vůbec nepodíval. Náhle řekl ostře: „Kdo ji tu nalezl?“

„Brenda Pridmorová. Odvezli ji domů. Je u ní doktor Greene.“

Hlas Dominiky Schofieldové zazněl překvapivě měkce:

„Chudinka malá. Už se jí pomalu stává zvykem nacházet mrtvoly, viďte? No, vysvětlili jsme vám, jak je to s těmi klíči – potřebujete od nás vědět ještě něco jiného?“

„Jenom se vás chci obou zeptat, kde jste dnes byli od šesti hodin.“

Howarth řekl:

„Odešel jsem z laboratoře asi ve tři čtvrtě na šest a od té doby jsem byl doma. Sestra se od sedmi hodin sama projížděla autem. Občas si ráda takhle vyjede.“

Dominika Schofieldová řekla:

„Přesně bych vám svou trasu asi popsat nemohla, ale krátce před osmou jsem se zastavila na skleničku a něco k snědku v příjemné hospůdce ve Whittlefordu. Určitě by si mě pamatovali. Docela dobře mě tam znají. Proč? Chcete říct, že tady to je vražda?“

„Je to nevysvětlené úmrtí.“

„A podle všeho i podezřelé. Ale nenapadlo vás, že by mohla zabít Lorrimera a pak si sama vzít život?“

„Můžete mi uvést jediný přijatelný důvod, proč by to dělala?“

Tiše se zasmála.

„Proč by zabila Edwina? Z nejlepších a nejběžnějších důvodů, jak se aspoň o tom dočítám. Protože za něj kdysi byla provdána. To jste sám neodhalil, pane kapitáne?“

„Jak to víte?“

„Protože mi to řekl. Jsem patrně jediný člověk na světě, kterému se s tím svěřil. Řekl mi, že mezi nimi nikdy nedošlo k manželskému styku a že po dvou letech bylo manželství anulováno. Proto asi nikdy nepřivedl svou nevěstu domů. Je to trapné představovat rodičům i obci novou manželku, když to vlastně ani manželka není a patrně nikdy nebude. Myslím, že se o ní jeho rodiče vůbec nedověděli takže ani zvlášť nepřekvapuje, že to ani vy nevíte. Ale na druhé straně by se dalo čekat, že o soukromých záležitostech lidí vyčenicháte prostě všecko.“

Než mohl Dalgliesh odpovědět, jejich uši zaslechly současně chvatný krok na kamenném schodě, a ve dveřích se objevila Angela Foleyová. Tvář měla zrudlou od běhu. Po všech se divoce rozhlížela, celým tělem se nadechovala, pak hlesla:

„Kde je? Kde je Stella?“

Dalgliesh se pohnul vpřed, ale ona ucouvla, jako by se vyděsila, že by se jí mohl dotknout. Řekla:

„Ti muži. Tam pod stromy. Muži s baterkou. Něco odvážejí. Co je to? Co jste udělali se Stellou?“ Dominika Schofieldová, aniž na svého nevlastního bratra pohlédla, natáhla k němu ruku. Ten ji uchopil. Ne-

přiblížili se k sobě, ale i v tom odstupu stáli pevně spojeni těma zaklesnutýma rukama. Dalgliesh řekl:

„Je mi líto, slečno Foleyová. Vaše přítelkyně je mrtva.“

Čtyři páry očí sledovaly její oči, jak klouzají nejprve po smyčce modré šňůry klinkající se v Dalglieshově ruce, pak po dvou stejných skobách, nakonec po dřevěné stoličce, nyní spořádaně přistrčené ke zdi. Zašeptala:

„Ach ne! Ach ne!“

Massingham se pokusil vzít ji za paži, ale vymkla se mu. Zvrátila hlavu jako vyjící zvíře a zakvílela:

„Stello! Stello!“ Než ji Massingham stačil zadržet, vyběhla z kaple a mírný vítr k nim zanášel její zběsilý, zoufalý nářek.

Massingham se rozběhl za ní. Teď už se mlčky proplétala mezi stromy. Běžela rychle, ale snadno ji dostihl, ještě než doběhla ke dvěma vzdáleným postavám s jejich strašlivým nákladem. Zprvu se zuřivě bránila, ale pak se náhle zhroutila do jeho náruče a on ji mohl zdvihnout a odnést k vozu.

Když se po půlhodině vrátil do kaple, Dalgliesh seděl tiše v jednom ze dvou sedilií, napohled zabrán do modlitební knihy. Tu ale ihned odložil a řekl:

„Jak je jí?“

„Doktor Greene jí dal sedativum. A taky zařídil, aby tam přes noc zůstala obvodní sestra. Na nikoho jiného nepřipadl. Jak to vypadá, nebude ani ona, ani Brenda Pridmorová do zítřka schopna výslechu.“

Pohlédl na hromádku očíslovaných kartiček na sedadle vedle Dalglieshe. Jeho nadřízený řekl:

„Nalezl jsem je na dně truhly. Tyhle a ty, co jsou na tabuli, si můžeme porovnat, myslím otisky prstů na nich. Ale víme, co najdeme.“

Massingham se zeptal:

„Uvěřil jste, co říkala paní Schofieldová o tom, že Lorrimer a Stella Mawsonová byli manželé?“

„Ale ano, tomu se dá věřit. Proč lhát, když se dají fakta tak snadno ověřit? A mnohé to vysvětluje: tu podivnou změnu závěti, dokonce i ten výbuch, když mluvil s Bradleym. Ten první sexuální nezdar se nepochybně vryl velmi hluboko. Ani po všech těch rocích nesnesl pomyšlení, že by třeba i nepřímo mohla mít prospěch z jeho závěti.

Anebo nemohl unést vědomí, že na rozdíl od něho se přece jen dočkala štěstí – a že byla šťastná se ženou?“

Massingham řekl:

„Takže ani ona, ani Angela Foleyová nic nezískaly. Ale kvůli tomu se snad nezabila. A proč by se zabíjela právě tady?“

Dalgliesh se zvedl.

„Já myslím, že se nezabila. Tohle je vražda.“

KNIHA PÁTÁ
– KLANČOVÝ LOM

1

K Pridmorovým na Bowlemově farmě dorazili před svítáním. Paní Pridmorová se dala do pečení časně. Na kuchyňském stole stály již dvě kameninové mísy přikryté nakypřelým plátnem a celé stavení bylo prostoupeno teplou, žírnou vůní kvasnic. Když Dalgliesh s Massinghamem vstoupili, skládal právě doktor Greene, podsaditý, širokoplecí muž s tváří dobrotivé ropuchy, svůj fonendoskop do staromódní lékařské brašny. Neuplynulo ani dvanáct hodin od chvíle, kdy se on a Dalgliesh setkali, neboť jako policejní lékař musel být první přivolán k ohledání mrtvoly Stelly Mawsonové. Zběžně si ji prohlédl a pak prohlásil:

„Je mrtvá? Odpověď: ano. Příčina smrti? Odpověď: oběšení. Čas úmrtí? Asi před hodinou. Teď byste si měli přizvat odborníka, aby vám vysvětlil, proč ta první otázka je zatím jediná, na kterou se dá spolehlivě odpovědět.“

Teď se nezdržoval žádnými zdvořilostmi či otázkami, jen krátce oběma detektivům pokývl a mluvil dál k paní Pridmorové.

„Už je dobrá, děvenka. Zažila šeredný otřes, ale nic tak zlého, aby se z toho po tvrdém nočním spánku nesebrala. Je mladá a musela by vidět víc než dvě mrtvoly, aby se nervově sesypala, jestli se náhodou něčeho takového obáváte. Moje rodina pečuje o zdraví vaší rodiny už tři generace a ještě žádnému z vás nepřeskočilo.“ Kývl na Dalglieshe: „Můžete jít za ní nahoru.“

Artur Pridmore stál vedle své ženy a jeho ruka svírala její rameno.

Nikdo ho Dalglieshovi nepředstavil, a ani to nebylo zapotřebí. Řekl:

„Ještě ji nepotkalo to nejhorší, viďte? Dvě mrtvoly je málo. Jaký myslíte bude mít v téhle vesnici život, když se tyhle dva případy nevyřeší?“

Doktor Greene netrpělivě zaklapl svou brašnu. „Prokristapána, člověče, copak někdo bude podezírat Brendu? Celý život se odtud nehnula. Já jsem ji tu přivedl na svět.“

„To ji ovšem neuchrání před pomluvama, víte? Neříkám, že ji budou z něčeho vinit. Ale znáte zdejší kraj. Lidi na blatech jsou pověrčiví, neradi zapomínají, neradi odpouštějí. Tady vás může poznamenat i prachobyčejná smůla.“

„Ta se vaší hezké dcerušce vyhne. Naopak, nejspíš se z ní stane místní hrdinka. Hoďte za hlavu takovéhle černé myšlenky, Arture. A pojďte mě doprovodit k vozu. Chci si s vámi promluvit o církevní radě.“ Vyšli spolu z domu. Paní Pridmorová vzhlédla k Dalglieshovi. Měl dojem, že předtím plakala. Řekla:

„A teď ji budete vyslýchat, nutit ji, aby o tom mluvila, znovu všechno přemílat.“

„Nebojte se,“ řekl Dalgliesh měkce, „to ji jen pomůže, když se vypovídá.“

Ani nenaznačila, že by s nimi chtěla jít nahoru, a Dalgliesh jí byl vděčný za tuto zdrženlivost. Byl by mohl sotva něco namítat, zvlášť když nestačili včas přizvat policistku, ale představoval si, že Brenda bude za matčiny nepřítomnosti jak uvolněnější, tak sdílnější. Na jeho zaklepání vesele zavolala. Pokojík s nízkými trámy a záclonami rozhrnutými proti rannímu šeru tonul ve světle a barvách a Brenda seděla na lůžku, svěží, s očima rozdychtěnýma, a aureolou vlasů volně rozprostřených kolem ramen. Dalglieshe znovu udivila schopnost mládí rychle se ze všeho vzpamatovat. Massinghama, který náhle zůstal stát ve dveřích, napadlo, že by se krásně vyjímala ve florenstké galérii Uffizi – její nohy vznášející se nad loukou plnou jarních květů, s celou tou italskou, sluncem zalitou krajinou v pozadí, táhnoucí se za ní do nekonečna.

V mnohém to byl stále ještě pokoj školačky. Byly tu dvě poličky učebnic, v jiné byla sbírka panenek v národních krojích, na korkové desce byly připíchnuty výstřižky z příloh nedělních novin a fotografie

kamarádek. V proutěném křesle vedle lůžka seděl velký plyšový medvěd. Dalgliesh jej zvedl a položil k ní na postel. Pak se posadil. Řekl:

„Jak se cítíte? Je to lepší?“

Impulzívně se k němu naklonila. Rukáv jejího krémového županu jí sklouzl na pihovatou paži. Řekla:

„Já jsem tak ráda, že jste přišel. Nikdo o tom nechce mluvit. Nechápou, že o tom jednou budu muset mluvit, a je daleko lepší, když je to teď, dokud mám všechno v čerstvé paměti. To vy jste mě našel, viďte? Pamatuju si, jak jste mě zvedl – bylo to jako v tom románu od Jane Austenové – a jak vám pěkně vonělo vaše tvídové sako. Ale pak už se na nic nepamatuju. Ačkoli na to, že jsem rozhoupala zvon, se pamatuju.“

„To jste udělala chytře. Parkovali jsme u laboratoře a ten zvon jsme slyšeli, jinak by mohlo uplynout několik hodin, než by se to tělo našlo.“

„Žádná chytrost v tom nebyla. Jen panika. Asi už víte, co se stalo, ne? Píchla jsem obě duše na svém kole a rozhodla jsem se jít domů pěšky přes staveniště nové laboratoře. Pak jsem nějak zabloudila a zpanikařila. Začala jsem přemýšlet o vrahovi doktora Lorrimera a představovat si, že tam na mě číhá. Dokonce jsem si namluvila, že mi třeba schválně propíchl ty duše. Teď to vypadá hloupě, ale v té chvíli mi to tak nepřipadalo.“

Dalgliesh řekl:

„Váš bicykl jsme si prohlédli. Odpoledne projel kolem laboratoře nákladďák se štěrkem a trochu štěrku tam vytrousil. V obou pláštích jsme našli ostré kamínky. Ale měla jste naprosto přirozený strach. Můžete se upamatovat, jestli na staveništi opravdu někdo nebyl?“

„To tedy opravdu nebyl. Nikoho jsem tam neviděla a zvuky, co jsem slyšela, jsem si podle všeho většinou jen představovala. Co mě doopravdy vystrašilo, byla sova. Pak jsem se ze stavby vymotala a v panice jsem se rozběhla přes pole rovnou ke kapli.“

„Nepřipadlo vám, že by v kapli mohl být někdo živý?“

„No, nejsou tam žádné sloupy, za které by se schoval. Je to divná kaple, nezdá se vám? Nic opravdu posvátného na ní není. Asi proto, že se v ní málo modlí. Už jednou jsem tam předtím byla, když tam doktor Howarth a tři lidi z laboratoře dávali koncert, takže vím, jak to

tam vypadá. Myslíte, že mohl být někdo přikrčený v jednom z těch vysokých křesel a pozorovat mě? To je příšerná představa.“

„To věřím. Ale teď, když jste v bezpečí, mohla byste o tom uvažovat?“

„Když jste tady, tak ano.“ Odmlčela se. „Pochybuju, že tam někdo byl. Nikoho jsem neviděla a mám dojem, že jsem nikoho neslyšela. Ale byla jsem tak vystrašená, že bych si ho třeba ani nevšimla. Jediné, co jsem viděla, byl ten raneček šatů pověšený na zdi a pak tvář, jak se ke mně seshora skláněla.“

Nemusel ji upozorňovat na důležitost své další otázky.

„Vzpomínáte si, kde a v jaké poloze jste našla tu židli?“

„Ležela převrácená hned vpravo od mrtvé, jako by ji sama odkopla. Mám dojem, že spadla dozadu, ale taky to mohlo být na bok.“

„Ale jste si úplně jistá, že byla převrácená?“

„Naprosto. Pamatuju se, jak jsem ji postavila a stoupla si na ni, abych dosáhla na provaz od zvonu.“ Zvedla k němu dychtivě oči.

„To jsem neměla dělat, viďte? Teď nepoznáte, jestli nějaké stopy nebo skvrny na sedadle pocházejí od jejich nebo od mých bot. Proto si nejspíš inspektor Massingham odnesl včera večer moje střevíce. Maminka mi to řekla.“

„Ano, proto.“

Brzy se zjistí, jestli jsou na židli otisky, pak ji pošlou k přezkoumání do Metropolitní laboratoře. Ale tahle vražda, je-li to vražda, byla předem promyšlena. Dalgliesh pochyboval, že by se vrah, aspoň tentokrát, dopustil nějaké chyby.

Brenda řekla:

„Jedna věc mě ovšem zarazila. Je to divné, viďte, že se tam svítilo.“

„Na to jsem se vás taky chtěl zeptat. Víte naprosto bezpečně, že se v kapli svítilo? Vy sama jste nerozsvítila?“

„Vím bezpečně, že ne. Viděla jsem světla prosvítat skrz stromy. Byla to taková přímo rajská záře, chápete? Bylo by jistě rozumnější, kdybych se byla rozběhla k silnici, jakmile jsem se vymotala ze staveniště. Ale najednou jsem zahlédla obrys kaple a v oknech matné světlo a skoro instinktivně jsem tam zamířila.“

„Byl to nejspíš instinkt. Vaši předkové to dělali právě tak. Jenže ti by se utíkali pod ochranu ke svatému Mikuláši.“

„Od chvíle, kdy jsem se probudila, nepřestávám o těch světlech přemýšlet. Vypadá to jako sebevražda, viďte? Lidi se asi nezabíjejí ve tmě. O sobě vím, že bych to neudělala. Vůbec si nedovedu představit, že bych se sama zabila, leda v případě, že bych byla beznadějně nemocná a opuštěná a měla strašné bolesti, anebo kdyby mě někdo mučil, abych mu něco důležitého prozradila. Ale kdybych se už k tomu odhodlala, nezhasla bych. Chtěla bych ještě naposled vidět světlo, než bych vstoupila do tmy, vy ne? Ale vrahové se vždycky snaží zdržet odhalení své oběti, viďte? Proč tedy nezhasl světlo a nezamkl dveře?“

Mluvila s blaženou bezstarostností. Nemoc, opuštěnost a bolest byly pro ni tak neskutečné a odlehlé jako mučení. Dalgliesh řekl:

„Možná proto, aby vzbudil zdání, že je to sebevražda. Když jste oběšenou objevila, napadlo vás hned v prvním okamžiku, že se sama oběsila?“

„Hned ne. Byla jsem příliš vyděšená, abych vůbec přemýšlela. Ale od chvíle, kdy jsem se vzbudila a začala si všechno rozvažovat – ano, mám dojem, myslím si, že to byla sebevražda.“

„A proč si to myslíte, tím si tak jista nejste, viďte?“

„Snad proto, že je to tak divné někoho takhle zabíjet – oběsit ho. Ale sebevrazi, ti se často oběsí. Například bývalý krmič vepřů z farmy pana Bowlema – na sýpce to udělal. A stará Annie Makepeaceová. To jsem si všimla, že tady na blatech se lidi obyčejně buď střílejí, nebo věší. Víte, na farmě se vždycky najde nějaká flinta nebo provaz.“

Říkala to prostě a beze strachu. Celý život žila na farmě. Narození a smrt jsou tu na denním pořádku, rodí se a umírají tu zvířata stejně jako lidé. A dlouhé, temné noci slatinných zim šíří svou zvláštní nakažlivinu šílenství nebo beznaděje. Ale Brendy se nedotkne. Dalgliesh řekl:

„Vy mě děsíte. To tu máte hotové masakry.“

„Neděje se to tak často, ale člověku to utkví, když k tomu někdy dojde. Já prostě oběšení spojuju se sebevraždou. Myslíte, že se tentokrát mýlím?“

„Myslím, že je to možné. Ale na to přijdeme. Moc jste nám pomohla.“

Hovořil s ní ještě dalších pět minut, ale k tomu, co řekla, už nic podstatného dodat nemohla. Do kanceláře vrchního inspektora Martina s

inspektorem Blakelockem, když tam šel zapnout noční poplašná zařízení, nešla, takže nemůže říci, zda klíč od kaple dosud visel na svém háčku. Se Stellou Mawsonovou se předtím setkala jen jednou na koncertě v kapli, kde seděla ve stejné řadě s Angelou Foleyovou, Stellou Mawsonwou, paní Schofieldovou a doktorem Kerrisonem a jeho dětmi.

Když se Dalgliesh s Massinghamem chystali odejít, řekla:

„Maminka a taťka mi asi teď nedovolí, abych se vrátila do laboratoře. Vlastně to vím určitě, že mě tam nepustí. Chtějí, abych si vzala Geralda Bowlema. Já bych si Geralda docela ráda vzala, aspoň jsem nikdy nepomýšlela na nikoho jiného, ale teď se mi ještě nechce vdávat. Moc by se mi líbilo být vědeckou pracovnicí, nejdřív v nějaké profesi opravdu něco dokázat. Jenže maminka nebude mít chvilku klidu, když zůstanu v laboratoři. Má mě ráda a má jenom mě. Nemůžete ublížit lidem, kteří vás mají rádi."

Dalgliesh rozpoznal naléhavou prosbu o pomoc. Vrátil se a znovu usedl do křesla. Massingham předstíral, že se dívá z okna: byl na rozpacích, co si má o tom myslet. Představoval si, co by řekli v Scotland Yardu, kdyby viděli, jak tento starší muž nelituje při vyšetřování vraždy času, aby dával lekce o mravních dilematech feministického hnutí. Ale spíš si přál, aby byla požádala jeho. Od chvíle, kdy vstoupili do pokoje, se dívala jen na Dalglieshe. Teď ho slyšel říkat:

„Domnívám se, že vědecká činnost se nedá tak snadno sloučit s povinnostmi manželky farmáře."

„Vůči Geraldovi by to asi moc fér nebylo."

„Myslíval jsem si, že od života můžeme mít téměř všecko, co od něho chceme, že je to jen otázka organizace. Ale teď docházím k závěru, že musíme mnohem častěji, než se nám líbí, volit mezi možnostmi. Důležité je být přesvědčen, že je to naše volba a nikoho jiného a že se pro ni rozhodujeme poctivě. Ale jednou věcí jsem si jist, totiž že nikdy není dobré rozhodovat se v době, kdy se necítíte v naprosté pohodě. Proč byste chvilenku nepočkala, aspoň do té doby, než vyřešíme vraždu doktora Lorrimera. Pak se na to třeba i vaše matka bude dívat jinak."

Řekla:

„Tohle asi s lidskými životy udělá vražda: změní je a zkazí."

„Změní, to ano. Ale nemusí je zkazit. Jste mladá a inteligentní a statečná, takže svůj život si nenecháte zkazit.“

Dole, v kuchyni farmářského stavení, paní Pridmorová právě prokládala čerstvě smažené plátky slaniny mezi tlusté krajíce křupavého chleba. Řekla úsečně:

„Oba vypadáte, že by vám snídaně neuškodila. Nejspíš jste byli celou noc vzhůru, co? Takže vás neubyde, když si na pár minut sednete a tohle spořádáte. A udělala jsem čerstvý čaj.“

Večeře předchozí noci spočívala ze dvou sendvičů, které jim přinesl konstábl z hospody U trumpety a které snědli v předsíni kaple. Teprve když ucítil vůni slaniny, si Massingham uvědomil, jaký má hlad. Vděčně se zakousl do teplého chleba nasáklého slaností doma vyuzené slaniny a sousta splachoval silným horkým čajem. Cítil se blaženě v té teplé, přívětivé kuchyni, v tom útulném lůně, jež člověka chrání před temnými blaty. Pak se ozval telefon. Paní Pridmorová jej šla zvednout. Řekla:

„Doktor Greene volá ze Sprogg’s Cottage. Vzkazuj e vám, že Angela Foleyová je už natolik v pořádku, že s vámi může mluvit.“

2

Angela Foleyová vešla pomalu do pokoje. Byla zcela oblečená a naprosto klidná, ale oba muži byli otřeseni změnou, která se s ní stala. Kráčela strnule a její obličej vypadal zestárlý a pohmožděný, jako kdyby celou noc zakoušela fyzická muka. Její malé oči byly bledé a utopené za vyčnělými kostmi, tváře nezdravě skvrnité, jemná ústa napuchlá a na horním rtu jí naskočil opar. Jen její hlas se nezměnil; byl to stále týž dětský, nedůrazný hlásek, jímž odpovídala na jejich první otázky.

Obvodní ošetřovatelka, která v jejím domku strávila noc, časně rozdělala oheň v krbu. Angela se zahleděla na praskající dřevo a řekla:

„Stella rozdělávala oheň vždycky až pozdě odpoledne. Ráno, než jsem odešla do práce, jsem na něj vždycky založila, a ona ho zapálila asi tak půl hodiny předtím, než jsem měla přijít domů.“

Dalgliesh řekl:

„Našli jsme u slečny Mawsonové klíče od domu. Museli jsme bohužel odemknout její psací stůl, abychom prozkoumali její písemnosti. Vy jste spala, takže jsme se vás nemohli dovolit.“

Řekla zasmušile:

„Jaký by v tom byl rozdíl? Stejně byste se tam podívali. Museli jste, ne?“

„Věděla jste, že vaše přítelkyně absolvovala s Edwinem Lorrimerem jakési formální manželství? K rozvodu nedošlo, manželství bylo po dvou letech prostě zrušeno, protože nebylo konzumováno. Řekla vám to?“

Pohlédla na něj, ale v těch malých štěrbinkách oči se nedal vyčíst jakýkoli výraz. A postřehl-li v jejím hlase nějaké citové zabarvení, byl to spíš jakýsi natrpklý humor než překvapení.

„Manželství? Ona a Edwin? Tak proto věděla, že…“ Nedopověděla. „Ne, neřekla mi to. Když jsem se sem přistěhovala, byl to nový začátek pro nás obě. Nechtěla jsem mluvit o minulosti a ona myslím také ne. Někdy mi vyprávěla o svém životě na univerzitě, o své práci, různých lidech, které znala. Ale právě tohle mí neřekla.“

Dalgliesh řekl měkce:

„Cítíte se natolik silná, abyste nám pověděla, co se včera večer odehrálo?“

„Řekla, že se půjde projít. Chodila často na procházky, ale obvykle po večeři. Když přemýšlela o svých knihách, když vymýšlela zápletky a dialogy, vždycky se ve tmě sama procházela.“

„Kdy odešla?“

„Těsně před sedmou.“

„Měla u sebe klíč od kaple?“

„Včera po obědě mě o něj požádala, krátce před.tím, než jsem odešla zpátky do laboratoře. Zmínila se o tom, že chce ve své knize popsat rodinnou kapli ze sedmnáctého století, ale netušila jsem, že se tam chce podívat tak brzy. Když o půl jedenácté ještě nebyla doma, dostala jsem strach a šla jsem ji hledat. Chodila jsem asi hodinu, než mě napadlo podívat se do kaple.“

Pak se obrátila přímo na Dalglieshe, promlouvala k němu trpělivě, jako by něco vysvětlovala přihlouplému dítěti:

„Udělala to pro mě. Zabila se, abych získala peníze z její životní pojistky. Řekla mi, že jen já budu po ní dědit. Chápejte, majitel chce tenhle dům rychle prodat, potřebuje hotovost. Chtěly jsme ho koupit, ale neměly jsme dost peněz na zálohu. Krátce předtím, než odešla, se mě zeptala, jaké to je, když o člověka pečují místní instituce, když už nemá skutečný domov. Po Edwinově smrti jsme si myslely, že z jeho závěti na mě něco vybyde. Ale nic mi neodkázal. A proto mě požádala o ten klíč. Nebyla to pravda, že pro svou knihu potřebovala popis kaple, aspoň ne pro tuhle knihu. Její děj se odehrává v Londýně a už s ní byla téměř hotova. To vím. Opisovala jsem jí na stroji. Připadlo mi to v tu chvíli divné, že chce ten klíč, ale naučila jsem se na nic se Stelly nevyptávat.

Ale teď tomu rozumím. Chtěla mi tady, kde jsme byly šťastné, zabezpečit život, jednou provždy jej zabezpečit. Věděla, co udělá. Věděla, že se už nikdy nevrátí. Když jsem jí masírovala krk, aby jí trochu palevily bolesti hlavy, věděla, že už se jí víckrát nedotknu.“

Dalgliesh se zeptal:

„Co myslíte, chtěl by se nějaký autor, autor, který netrpí žádnou duševní poruchou, zabít těsně předtím, než dokonči svou knihu?“

Řekla temně:

„Nevím. V pocitech autorů se nevyznám.“

Dalgliesh řekl:

„Já ano. A určitě by to neudělala.“

Na to neodpověděla. Mírně se ptal dál:

„Byla šťastná, když tu s vámi žila?“

Dychtivě k němu vzhlédla a poprvé promluvila živějším tónem, jako by si přála, aby ji pochopil:

„Říkala, že nikdy za celý svůj život nebyla tak šťastná. Říkala, to že je vlastně láska: vědět, že někoho druhého můžete obšťastňovat a být jím na oplátku obšťastňována.“

„Proč by se tedy chtěla zabíjet? Copak by si opravdu mohla myslet, že byste chtěla víc její peníze než ji samotnou? Jak by na něco takového mohla připadnout?“

„Stella se vždycky podceňovala. Třeba si mohla myslet, že na ni časem zapomenu, ale peníze a bezpečí že už mi zůstanou navždycky. Dokonce si mohla myslet, že žít s ní není pro mě dobré – že by mi

peníze mohly přinést jakousi volnost. Něco mi jednou v tom smyslu řekla.“

Dalgliesh pohlédl na štíhlou, vzpřímenou postavu, sedící proti němu ve vysokém ušáku, s rukama složenýma v klíně, a upřel oči na její tvář. Pak řekl tiše:

„Ale žádné peníze vás nečekají. Ta životni pojistka měla doložku pro případ sebevraždy. Jestliže se slečna Mawsonová sama zabila, pak nic nedostanete.“

Nevěděla to. Tím si aspoň mohl být jistý. Zpráva ji překvapila, ale nijak ji neohromila. Tohle není vražednice připravená o svou kořist.

Usmála se a řekla mírně:

„Na tom nezáleží.“

„Ale v našem vyšetřování na tom záleží. Četl jsem jeden román vaší přítelkyně. Slečna Mawsonová byla neobyčejně inteligentní autorka, a to znamená, že to byla inteligentní žena. Neměla moc zdravé srdce a její pojistné prémie nebyly levné. Nebylo tak snadné je proplácet. Opravdu si myslíte, že neznala podmínky své pojistky?“

„Co mi tím chcete říct?“

„Slečna Mawsonová věděla, anebo si myslela, že ví, kdo zabil doktora Lorrimera, viďte?“

„Ano. Řekla mi to. Ale neřekla mi, kdo to je.“

„Ani to, že to je muž nebo žena?“

Zamyslela se:

„Ne, nic takového. Jenom že to ví. Teď si nejsem jista, jestli mi to doopravdy řekla, myslím pozitivně. Ale když jsem se jí zeptala, nepopřela to.“

Odmlčela se a pak poněkud oživeně pokračovala:

„Vy si asi myslíte, že šla ven, aby se setkala s vrahem, viďte? Že se ho pokusila vydírat? Ale to by Stella nikdy neudělala! Jen blázen by riskoval takové nebezpečí a Stella blázen nebyla. Sám jste to řekl. Dobrovolně a sama by se žádnému vrahovi tváří v tvář nepostavila, ani za celé jmění. To by žádná žena při zdravém rozumu neudělala.“

„I kdyby to nebyl vrah, ale vražedkyně?“

„Ne sama a ne v noci. Stella byla tak drobná a křehká a měla slabé srdce. Když jsem ji objala, připadalo mí, že držím v rukou ptáčka.“ Zahleděla se do ohně a pak řekla téměř udiveně:

„Už ji nikdy neuvidím. Nikdy. Seděla v tomhle křesle a nazouvala si boty, jak to vždycky dělala. Nikdy jsem jí nenabídla, že s ní večer půjdu na procházku. Věděla jsem, že potřebuje být sama. Všecko proběhlo tak obvykle, dokud nedošla ke dveřím. Pak jsem dostála strach. Prosila jsem ji, aby nikam nechodila. A teď už ji nikdy neuvidím. Nikdy už nepromluví, ani ke mně, ani ke komukoli jinému. Už nenapíše jediné slovo. Ještě tomu nevěřím. Vím; že to musí být pravda, jinak byste tu nebylí, ale stále tomu nevěřím. Jak to ponesu, až tomu uvěřím?“

Dalgliesh řekl:

„Slečno Foleyová, musíme se od vás dozvědět, jestli byla venku tu noc, co byl zabit doktor Lorrimer.“

Vzhlédla k němu.

„Vím, k čemu se mě snažíte přinutit. Jestliže řeknu, že byla venku, je tím celý případ vyřízený, viďte? Všecko se krásně navzájem váže: prostředky, motiv, příležitost. Býval jejím manželem a nenáviděla ho kvůli závěti. Vydala se za ním s úmyslem přemluvit ho, aby nám finančně vypomohl. Když odmítl, popadla první nástroj, který se jí namanul, a udeřila.“

Dalgliesh řekl:

„Kdoví, třeba ji pustil do laboratoře, i když je to nepravděpodobné. Ale jak se dostala ven?“

„Můžete tvrdit, že jsem vzala klíče a bezpečnostní schránky doktora Howarthe a půjčila jí je. Pak jsem je tam ráno zase vrátila.“

„Bylo to tak?“

Zavrtěla hlavou.

„To byste mohla udělat jen tehdy kdybyste v tom jela s inspektorem Blakelockem. A proč by si on měl přát, aby doktor Lorrimer nežil? Když jeho jediné dítě bylo zabito bezohledným řidičem, pomohl posudek soudního znalce pachateli, aby byl zproštěn obžaloby. Ale to se stalo před deseti roky a ten znalec nebyl doktor Lorrimer. Když nám o tom dítěti slečna Pridmorová pověděla, ověřili jsme si to. Ten posudek se týkal částeček laku a byla to práce chemika, nikoli biologa. Chcete mi namluvit, že inspektor Blakelock lhal, když tvrdil, že klíče byly v trezoru?“

„Nelhal. Byly tam.“

„Pak je ovšem každé obvinění, které bychom případně chtěli vznést proti slečně Mawsonové, značně oslabeno, nemyslíte? Copak by někdo doopravdy uvěřil, že slezla z okna ve druhém poschodí? Musíte nám věřit, že jsme tu proto, abychom zjistili pravdu, ne abychom si vykonstruovali snadné řešení.“

Ale ona má pravdu, pomyslel si Massingham. Jakmile Angela Foleyová jednou připustí, že její přítelkyně tu noc opustila tenhle dům, bude velmi těžké obvinit ze zločinu někoho jiného. Řešení, které tu vyslovila, je příliš nasnadě, a ať už pro Lorrimerovu vraždu bude stát před soudem kdokoli, jeho obhajoba to plně využije. Pozorně se zadíval do tváře svého nadřízeného. Dalgliesh řekl:

„Souhlasím s vámi, že žádná žena se zdravým rozumem by sama v noci nevyšla z domu, aby se setkala s vrahem. Proto se domnívám, že to neudělala. Myslela si, že ví, kdo zabil Edwina Lorrimera, a jestliže měla včera večer s někým schůzku, pak ji neměla s tím člověkem. Slečno Foleyová, prosím vás, podívejte se na mě. Musíte mi důvěřovat. Nevím, jestli se vaše přítelkyně zabila sama, nebo jestli ji někdo zabil. Ale mám-li odhalit pravdu, musím vědět, jestli tu noc, co doktor Lorrimer zemřel, byla venku.“

Řekla temně:

„Celý večer jsme strávily spolu. Řekly jsme vám to.“

Nastalo ticho. Massinghamovi připadalo, že trvá minuty. Pak v krbu vzplálo dřevo a ozval se praskot jako rána z pistole. Na ohništi se překulilo poleno. Dalgliesh poklekl a krbovými kleštěmi je přesunul zpátky na místo. Ticho se vleklo. Pak řekla:

„Nejdřív mi, prosím vás, řekněte pravdu. Myslíte si, že Stella byla zavražděna?“

„Nejsem si tím jist. Možná že to nikdy nebudu moci dokázat. Ale ano, myslím si to.“

Řekla:

„Stella tu noc byla venku. Byla z domu od půl deváté přibližně do půl desáté. Neřekla mi, kde byla, a když přišla domů, byla naprosto normální, naprosto vyrovnaná. Nic mí o tom neřekla, ale byla pryč.“

Konečně řekla:

„Byla bych rád, kdybyste už odešli.“

„Myslím, že by tu s vámi měl někdo zůstat.“

„Nejsem dítě. Nechci tu paní Swaffieldovou, ani ošetřovatelku či některou z místních dobrodinek. A nepotřebuju žádnou policistku. Nespáchala jsem žádný zločin, takže nemáte právo jakkoli se vnucovat. Řekla jsem vám všecko, co vím. Její stůl jste zamkli, takže k Stelliným věcem nikdo nemůže. Žádnou hloupost neprovedu – to je obrat, kterého lidé používají, když se vás chtějí taktně zeptat, jestli se nehodláte zabít, viďte? Tak tedy ne. Už jsem v pořádku. Chci prostě, abyste mě nechali na pokoji.“

Dalgliesh řekl:

„Obávám se, že se k vám budeme muset vnutit ještě později.“

„Později bude líp než teď.“

Nemyslela to urážlivě. Pouze vyslovila, co skutečně cítila. Upjatě vstala a zamířila ke dveřím, hlavu. strnule vztyčenou, jako kdyby jen tělesná kázeň mohla udržet nedotčenu křehkou rovnováhu mysli. Dalgliesh si s Massinghamem vyměnili pohledy. Měla pravdu. Nemohli jí vnucovat ani útěchu, ani společnost, když si to nepřála. Neměli zákonné oprávnění zůstat, nebo na ni vymáhat, aby odešla. A měli ještě co dělat.

Přistoupila k oknu a skryta za záclonou sledovala vůz, jak objíždí Sprogg’s Green a nabírá rychlost směrem k vesnici. Pak se rozběhla do haly a vytáhla z poličky telefonní seznam. Vytočila číslo, čekala a pak chvilku mluvila. Položila zpátky sluchátko a vrátila se do obývacího pokoje. Zvolna, s jistou obřadností sňala ze stěny francouzský meč a zůstala zcela nehybně stát s předpaženýma rukama, se zbraní volně spočívající na dlaních. Po několika vteřinách sevřela levou rukou pochvu a pravicí pomalu a rozmyslně vytáhla čepel. Potom se s obnaženým mečem v ruce postavila přímo do dveří pokoje a pohledem si místnost měřila; zkoumala rozmístění nábytku a předmětů tak soustředěně, jako kdyby tu byla cizí a zvažovala své vyhlídky v nějaké nastávající zkoušce.

Po několika minutách vešla do pracovny a opět se mlčky rozhlížela po místnosti. Vedle krbu stálo viktoriánské křeslo s opěradlem zdobeným knoflíky. Přitáhla je ke dveřím pracovny a ukryla za ně obnažený meč; postavila jej špičkou k zemi; pochvu pak zašoupla pod křeslo. Ještě se přesvědčila, zda meč nebo pochva nejsou vidět, a pak se vrátila do obývacího pokoje. Posadila se ke krbu a bez hnutí čekala, až

uslyší zvuk přijíždějícího automobilu.

3

Byla-li Claire Easterbrooková překvapena, když ji po jejím příchodu do laboratoře krátce před devátou inspektor Blakelock požádal, aby šla okamžitě za kapitánem Dalglieshem, nedala to na sobě znát. Nejprve se převlékla do bílého pláště, ale jinak neotálela s uposlechnutím výzvy víc, než bylo naprosto nezbytné pro její pocit nezávislosti. Když vstoupila do ředitelovy kanceláře, spatřila oba detektivy, jednu tmavou, jednu zrzavou hlavu, jak spolu tiše rozprávějí u okna, skoro jako by se bavili, pomyslela si, o něčem docela běžném, nic pozoruhodného na nich nebylo. Na psacím stole doktora Howarthe ležela jakási cizí složka a na konferenčním stole byl rozložený plán laboratoře a generální mapa vesnice, jinak tu ale bylo vše při starém. Dalgliesh přistoupil ke stolu a řekl:

„Dobré jitro, slečno Easterbrooková. Už jste slyšela, co se stalo včera večer?“

„Ne. Měla jsem se něco dovědět? Byla jsem po večeři v divadle, takže by se mě nikdo nedovolal, a zatím jsem mluvila jen s inspektorem Blakelockern. Nic mi neoznámil.“

„Stella Mawsonová, přítelkyně slečny Foleyové, byla nalezena v kapli oběšená.“

Zamračila se, jako by ji ta zpráva osobně urazila, a řekla se zájmem nepřesahujícím zdvořilost:

„Podívejme. Myslím, že jsme se nikdy nesetkaly. Ale ano, teď si vzpomínám. Byla na koncertě v kapli. Šedovlasá, s výraznýma očima. Co se stalo? Spáchala sebevraždu?“

„To je jedna ze dvou možností. Je nepravděpodobné, že by to byla náhoda.“

„Kdo ji našel?“

„Slečna Pridmorová.“

Řekla překvapivě účastně:

„Chudinka malá.“

Dalgliesh otevřel složku, vytáhl dvě průhledné obálky a řekl:

„Nutně bych potřeboval, abyste se podívala na tyhle čtyři vlasy. Není čas posílat je do Metropolitní laboratoře. Chtěl bych zjistit, pokud je to možné, jestli ty tmavé vlasy jsou ze stejné hlavy.“

„Je snadnější zjistit, nejsou-li ze stejné hlavy. Můžu si je prohlédnout pod mikroskopem, ale pochybuju, že vám budu co platná. Identifikace vlasů není nikdy snadná a jen od tří vzorků si mnoho slibovat nemůžu. Kromě mikroskopického vyšetření provádíme obvykle i hmotovou spektrometrii, abychom určili rozdíly v částečkách stop, ale ani to není možné se třemi vlasy. Kdyby mi byly předloženy, musela bych říct, že to nemohu posoudit.“

Dalgliesh řekl:

„Přesto bych vám byl vděčný, kdybyste se podívala. Mám jisté tušení a rád bych věděl, jestli má smysl se jím dát vést.“

Massingham řekl:

„Kdyby vám to nevadilo, rád bych byl u toho.“

Upřeně na něj pohlédla.

„Nemám na vybranou.“

Po deseti minutách odtáhla hlavu od komparačního mikroskopu a řekla:

„Když už mluvíme o tušení, moje – dá-li se mu věřit – mi říká, že ty vlasy pocházejí z různých hlav. Pokožka, zevní vrstva – cortex – a dřeň, všechno se od sebe výrazně liší. Ale myslím, že jsou to obojí mužské vlasy. Sám se podívejte.“

Massingham sklonil hlavu k okulárům. To, co viděl, vypadalo jako dílce dvou kmenů se zrnitým vzorcem. A vedle nich další dva kmeny s rozstřepenou kůrou. Ale dobře viděl, že to jsou různé kmeny, že pocházejí z různých stromů. Řekl:

„Děkuju. Oznámím to panu Dalglieshovi.“

4

Nebylo tu nic, co by mohl postavit do cesty mezi sebe a tu lesklou, jako břitva ostrou čepel. Pomyslel si sarkasticky, že by kulka byla

horší; pak ale zauvažoval. Použít revolveru vyžaduje aspoň jistou zručnost, předběžné zacílení. Náboj může zaletět kamkoli, a kdyby se první ranou netrefila, mohl by jí třeba další pokus znemožnit. Měla však v ruce skoro metr dlouhý kus studené oceli a v tomhle omezeném prostoru by jí stačilo seknout nebo provést rychlý výpad, a je vyřízen. Nebyla tu možnost nějakého manévrování, nikde v dosahu či v dohledu předmět, který by uchopil a hodil po ní. A věděl, že se nesmí rozhlížet kolem, že musí pevně a neohroženě upírat pohled na její tvář. Snažil se, aby mu hlas zněl klidně, rozumně; jediný nervózní úsměv, jediný náznak nepřátelství nebo vyzývavosti a mohlo by být pozdě na jakékoli výklady. Řekl:

„Heleďte, nemyslíte, že bychom si o tom měli pohovořit? Nevybrala jste si toho pravého, věřte mi.“

Řekla:

„Přečtěte si tamhleten lístek. Ten na stole za vámi. Přečtěte to nahlas.“

Neodvážil se otočit hlavu, ale sáhl dozadu a zašmátral na stole. Jeho ruka nahmátla kus papíru. Četl:

„Měl byste si dát pozor na průkazný materiál obsahující hašiš, je-li nablízku detektiv inspektor Doyle. Jakpak by se asi zmohl na ten svůj dům?“

„Nuže?“

„Kde jste k tomuhle přišla?“

„Bylo to v psacím stole Edwina Lorrimera. Našla to Stella a dala mi to. Zabil jste ji, protože to věděla, protože se vás pokusila vydírat. Sjednala si s vámi na včerejšek večer schůzku ve Wrenově kapli a vy jste ji uškrtil.“

Ironie této domněnky ho málem rozesmála, ale věděl, že smích by mohl být fatální. Alespoň tedy hovořili. Čím déle bude ona otálet, tím on bude mít větší vyhlídky na vyváznutí.

„Chcete říct, že si vaše přítelkyně myslela, že já jsem zabil Edwina Lorrimera?“

„Věděla, že jste ho nezabil. Tu noc, kdy zemřel, byla venku na procházce, a zřejmě zahlédla někoho vycházet z laboratoře, koho poznala. Věděla, že jste to nebyl vy. Neriskovala by setkat se s vámi sama, kdyby si myslela, že jste vrah. To mi pan Dalgliesh vysvětlil. Šla do

kaple v domnění, že jí nic nehrozí, že se s vámi bude moci na něčem dohodnout. Ale vy jste ji zabil. A proto já zabiju vás. Stelle se protivila zvyklost zavírat lidi do vězení. Nesnesla bych pomyšlení, že by se její vrah mohl jednou ocitnout na svobodě. Deset roků za život Stelly. Proč byste vy měl žít, když ona je mrtvá?“

Nepochyboval o tom, že to myslí doopravdy. Měl už dříve co dělat s lidmi, kteří pod tíhou nesnesitelného utrpení zešíleli, už dříve viděl ten pohled zapřisáhlého fanatismu. Stál téměř nehnutě, vyvažuje tělo na chodidlech, paže volně spuštěné, oči upřené na její oči, a jen čekal, až se jí svaly mimovolně napnou předtím, než udeří. Snažil se mluvit tiše, klidně, ale střežil se třeba jen náznaku žoviálnosti.

„To je názor, který má své opodstatnění. Nemyslete si, že jsem proti němu. Nikdy jsem nechápal, proč se lidé tak přecitlivěle zdráhají dát zabít usvědčeného vraha okamžitě a raději se smiřují s jeho pozvolným, třeba dvacet let trvajícím zabíjením. Ale ti zločinci bývají aspoň usvědčeni. Je tu taková maličkost, totiž soud. Každé popravě musí předcházet řádný proces. A věřte mi, slečno Foleyová, vy soudíte toho nepravého. Já jsem Lorrimera nezabil a naštěstí to můžu dokázat“

„Na Lorrimerovi mi nezáleží. Jen na Stelle mi záleží. A tu jste zabil.“

„Já jsem ani nevěděl, že je mrtvá. Ale jestli byla zabita včera kdykoli mezi půl čtvrtou a půl osmou, pak jsem z toho venku. Mám nejlepší možné alibi. Skoro celou tu dobu mě na policejní stanici v Guy’s Marshi vyslýchali londýnští detektivové. A zůstal jsem tam ještě dvě hodiny potom, co pánové Dalgliesh a Massingham odešli. Zavolejte tam. Kohokoli se zeptejte. Podívejte, na tu chvíli, co budete telefonovat do Guy’s Marshe, mě můžete zamknout třeba do skříně, kamkoli, odkud bych nemohl utéct. Pro boha živého, takového omylu se přece dopustit nechcete! Znáte mě. To byste mě chtěla takhle příšerně, tak zpackaně zabít, zatímco skutečný vrah uniká spravedlnosti? Neoficiální poprava je jedna věc – něco jiného je vražda.“

Měl dojem, že ruka svírající meč maličko stisk povolila. Ale v napjaté, bílé tváři nenastala žádná změna. Řekla:

„A co ten lístek?“

„Vím. kdo ho odeslal – moje žena. Chtěla, abych ze služeb policie odešel, a věděla, že mě nic tak nepohne, abych dal výpověď, jako tro-

cha šikanování v úřadě. Měl jsem tam asi před dvěma roky menší malér. Disciplinární komise mě sice zprostila obvinění, ale moc tehdy nescházelo, a praštil jsem s tím. Asi nevíte, co dokáže taková ženská zloba, viďte? Ten lístek nedokazuje nic jiného, než že mě chtěla osočit a přinutit, abych odešel od policie."

„Ale kradl jste hašiš a nahrazoval ho něčím neškodným, nebo ne?"

„No, to je ale jiná otázka. Kvůli tomu mě snad nezabíjíte. A nemohla byste to ani dokázat, víte? Poslední várka hašiše, s kterou jsem měl co dělat, měla být podle soudního příkazu zničena. Sám jsem se zúčastnil spalování. Naštěstí právě včas – hned nato se spalovací pec rozbila."

„A průkazný soudní materiál, který jste spálil, obsahoval hašiš?"

„Částečně. Ale nikdy nedokážete, že jsem ho něčím nahradil, i kdybyste se rozhodla použít ten lístek – teď už ne. Ale co na tom záleží? Stejně už nejsem u policie. Podívejte, víte, že jsem pracoval na té vraždě v klančovém lomu. To si opravdu myslíte, že bych v tuhle dobu seděl doma a na vaše zavolání bych se k vám okamžitě rozjel, jen abych ukojil svoji zvědavost, kdybych měl práci na případu vraždy, kdybych byl nedostal nebo nedal výpověď? Možná že nejsem zrovna zářný příklad bezúhonnosti ve službách policie, ale vrah nejsem, a můžu to dokázat. Zavolejte Dalglieshe a zeptejte se ho."

Teď už o tom nepochyboval: sevření meče se znatelně uvolnilo. Stála tam tichá, nehybná a už se na něho nedívala, její pohled směřoval z okna. Její tvář se nezměnila, ale všiml si, že pláče. Z úzkých štěrbin očí se jí řinuly slzy a proudem jí stékaly po lících. Tiše k ní přistoupil a vzal jí meč z nebránící se ruky. Položil jí paži kolem ramen. Neodtáhla se. Řekl:

„Podívejte, byl to pro vás otřes. Neměli vás tu nechat takhle samotnou. Co kdybychom si teď vypili šálek čaje? Ukažte mi, kde je kuchyň, a já se o to postarám. Anebo ještě líp – nemáte tu něco silnějšího?"

Řekla malátně:

„Je tam whisky, ale ta je pro Stellu. Já ji nepiju."

„Inu, teď se jí napijete. Udělá vám dobře. A já ji namouduši taky potřebuju. A pak bude nejlíp, když se v klidu posadíte a o všem mi povíte."

Řekla:

„Ale když jste to nebyl vy, kdo tedy zabil Stellu?“

„Podle mého soudu to byl tentýž člověk, který zabil Lorrimera. Dva vrahové řádící v jedné malé obci, to je příliš velká souhra náhod. Ale poslyšte, o tom lístku byste měla policii povědět. Mně to nemůže ublížit, teď už ne, a jim by to třeba pomohlo. Jestliže vaše přítelkyně našla v Lorrimerově stole jeden inkriminující údaj, mohla tam najít i další. Ten lístek nepoužila. Nejspíš si uvědomila, jak malou má cenu. Ale co informace, kterou použila?“

Řekla sklesle:

„Povězte jim to, jestli chcete. Teď už na tom nesejde.“

Ale ještě s tím počkal, nejdřív šel uvařit čaj. Pořádek v uklizené kuchyni ho potěšil; dal si velmi záležet, když před ní pokládal podnos na nízký stolek, který přitáhl před krb. Zavěsil meč opět nad krbovou římsu a poodstoupil dozadu, aby se přesvědčil, zda je v správné poloze. Pak roznítil oheň. Zavrtěla hlavou, když jí nabídl whisky, ale sám si nalil notnou dávku a posadil se proti ní z druhé strany krbu. Nijak ho nepřitahovala. I při krátkých setkáních v laboratoři jí nevěnoval víc než letmý zavrhující pohled. Bylo pro něho neobvyklé angažovat se pro ženu, od které nic nechtěl, a pocit jakési neúčastné laskavosti byl pro něho nový, ale příjemný. Jak tam proti ní mlčky seděl, pohromy dne se rozplývaly a do duše se vkrádal podivný mír. Mají tu v domku pár docela pěkných kousků, usoudil, rozhlížeje se po útulném, zakrámovaném pokoji. Přemítal, jestli to všechno shrábne ona.

Uplynulo deset minut, než odešel telefonovat. Když se vrátil, pohled na jeho tvář ji vytrhl z otupělé sklíčenosti. Řekla:

„Tak co je? Co vám řekl?“

Pokročil do místnosti se zachmuřeným, nechápavým výrazem. Odpověděl:

„Nebyl tam. Ani on, ani Massingham nebyli na policii v Guy’s Marshi, ani v laboratoři. Jsou v Muddingtonu. Odjeli ke klančovému lomu.“

5

Znovu projížděli trasu, po které jeli předchozího večera, kdy zaslechli ony tři klinkavé údery zvonu z kaple, a když urazili dva a půl kilometru k místu, kde navazuje silnice na Guy's Marsh, zamířili přímo hlavní ulicí obce. Nic neříkali. Jediný pohled na ,,šéfovu tvář Massinghama přesvědčil, že bude moudřejší mlčet. Zatím věru neměli proč si gratulovat. Stále jim chyběl důkaz, jeden uzlový fakt, který by případ rázem rozťal. Jednají s inteligentními muži a ženami, a ti bezpochyby vědí, že jim stačí držet jazyk za zuby, a nic se nedokáže.

Na venkovské ulici se začali objevovat lidé, chodící v sobotu dopoledne po nákupech. Skupinky klevetících žen otáčely hlavy, aby zahlédly projíždějící vůz. A záhy domy začaly řídnout a po pravici se prostíral areál Hoggattovy laboratoře s rozestavěnou novou budovou. Massingham přehodil rychlost, aby před vjezdem do Old Rectory zpomalil – a vtom se to stalo. Přímo před ně jim do cesty přiskákal modrožlutý míč a za ním se v červených míhajících se gumovkách hnal William. Jeli příliš pomalu, aby ho ohrozili, ale Massingham zaklel, jak trhl volantem a zabrzdil. A pak přišly dvě vteřiny hrůzy.

Později Dalglieshovi připadalo, že se zastavil čas, takže se mu celá událost odehrávala v mysli jako zpomalený film. Viděl červený jaguár, jak se vymrštil vzhůru a chvíli zůstal viset ve vzduchu, viděl záblesk modře ve vyděšených očích, ústa, dokořán otevřená v němém výkřiku, bílé kotníky prstů škubajících volantem. Instinktivně si lokty zakryl hlavu a obrnil se proti nárazu. Jaguár vrazil do zadního nárazníku roveru a s třeskem trhaného kovu jej urval. Vůz se opile zapotácel a zatočil. Nastala vteřina naprostého ticha. Vzápětí však s Massinghamem, vyproštěni z bezpečnostních pásů, běželi k protilehlému okraji cesty k tomu nehybnému tělíčku. Jedna holinka se válela na silnici a míč se pomalu kutálel k travnatému pásu podél cesty.

William byl odhozen do kupky sena, která tu zůstala po sekání trávy v pozdním létě. Ležel tu s rozhozenými končetinami, tak uvolněný ve své nehybnosti, že Massinghama zprvu s hrůzou napadlo, že si zlomil vaz. Za několik vteřin, během nichž v sobě potlačoval impuls popadnout chlapce do náruče a běžet do vozu telefonovat pro sanitku, William opět nabral dech a začal se vymotávat z té pichlavé navlhlé

změti. Připraven jak o důstojnost, tak o svůj míč, dal se do pláče. S vlasy, jež jí povlávály přes křídově bílou, vyjevenou tvář, se k nim připotácela Dominika Schofieldová.

„Je v pořádku?“

Massingham přejel rukama po Williamově těle a pak vzal chlapce do náruče.

„Myslím, že je. Ten pláč zní dobře.“

Došli k příjezdové cestě k Old Rectory ve chvíli, kdy k nim po pěšině přibíhala Eleanor Kerrisonová. Zřejmě si zrovna myla vlasy. Splývaly jí v mokrých, kapajících proudech přes ramena. Jakmile ji William uviděl, zdvojnásobil brekot. Jak se Massingham ubíral k domu, pobíhala nemotorně kolem něho a chytala ho za paži. Z vlasů jí stříkaly kapky vody a usazovaly se jako perly na Williamově obličeji.

„Tatínka odvolali k nějaké mrtvole. Říkal, že nás s Williamem vezme do Cambridge na oběd, až se vrátí. Chceme pro Williama koupit normální postel pro dospělé. Zvlášť jsem si na to umyla vlasy. Přenechala jsem Williama slečně Willardové. Je v pořádku, viďte? Určitě je v pořádku? Neměli bychom ho odvézt do nemocnice? Co se stalo?“

„Pořádně jsme to neviděli. Nejspíš byl zachycen a odhozen předním nárazníkem jaguára. Naštěstí dopadl na kupku sena.“

„Mohlo ho to zabít. Upozorňovala jsem ji na tu silnici. Nemá si sám hrát na zahradě. Nebylo by přece jen jistější zavolat doktorovi Greenovi?“

Massingham prošel domem rovnou do salónu a položil Williama na pohovku. Řekl:

„Proč ne, ale jsem přesvědčen, že je chlapec v pořádku. Jen si ho poslechněte.“

William, jako by rozuměl, rázem přestal bulit a usilovně se snažil na pohovce posadit. Začal hlasitě škytat, ale zřejmě neznepokojený stahy, které zmítaly jeho tělíčkem, si se zájmem prohlédl společnost a pak se přemítavě zahleděl na svou bosou levou nohu. Vzhlédl k Dalglieshovi a otázal se přísně:

„Kde má Willy balón?“

„Pravděpodobně na kraji silnice,“ řekl Massingham. „Dojdu pro něj. A měli byste si zřídit nějakou bránu u toho příjezdu.“

Z haly uslyšeli kroky a ve dveřích, rozpaky celá rozklepaná, stanula

slečna Willardová. Eleanor seděla vedle bratra na pohovce. Teď vstala a změřila si ji s tichým opovržením, jež bylo tak výmluvné, že slečna Willardová zrudla. Rozhlédla se po ostatních, kteří ji pozorovali, a řekla obranným tónem:

„Sešla se tu koukám menší společnost. Zdálo se mi, že slyším nějaké hlasy."

Pak promluvilo děvče. Její tón, pomyslel si Massingham, je právě tak arogantní a krutý jako tón viktoriánské matróny propouštějící služebnou. Celé střetnutí by bylo téměř komické, kdyby zároveň nebylo tak žalostné a strašlivé.

„Můžete si sbalit své svršky a vypadnout. Jste propuštěna. Požádala jsem vás jen o to abyste dohlédla na Williama, než si umyju vlasy. Ani to jste neudělala. Málem ho to stálo život. Jste nemožná, škaredá, hloupá stará ženská. Pijete a páchnete a všem se nám hnusíte. Už vás tu nepotřebujeme. Tak tedy vypadněte. Sbalte si své odporné věci a jděte. Já už se o Williama i o otce postarám. Nikoho jiného než mě nepotřebuje."

Pošetilý, úlisný úsměv na tváři slečny Willardové se rozplynul. Přes líce a čelo jí naskočily dva krvavé šlehy, jako kdyby ta slova měla účinek skutečných ran bičem. Pak náhle zbledla a celé její tělo se roztřáslo. Sáhla po lenochu křesla, aby se opřela, a spustila hlasem zvýšeným a znetvořeným bolestí:

„Ty! Ty si myslíš, že tě potřebuje? Vím, že nejsem nejmladší, nejlepší léta mám už za sebou, ale aspoň nejsem pološílená! A jestli jsem škaredá, podívej se na sebe! Trpí tě tu jenom kvůli Williamovi. Zítra můžeš zmizet a jemu to bude jedno. Bude rád. Williama, toho miluje, tebe ne. Viděla jsem, jak se tváří, slyšela jsem ho a vím to. Chystá se přenechat tě matce. Tos nevěděla, co? A je tu ještě něco, co nevíš. Co myslíš, že tvůj drahý tatíček provádí, když tě drogama uspí? Vykrade se odtud do Wrenovy kaple a tam se s ní miliskuje."

Eleanor se otočila a pohlédla na Dominiku Schofieldovou. Pak se opět obrátila a oslovila přímo Dalglieshe:

„Ona lže! Řekněte mi, že lže! To není pravda."

Nastalo ticho. Trvalo snad jen pár vteřin, během nichž se Dalgliesh snažil v duchu zformulovat opatrnou odpověď. A potom Massingham, patrně dychtivý svého šéfa předejít, řekl jasně, aniž se na Dalglieshe

podíval:

„Ano, je to pravda.“

Pohlédla z Dalglieshe na Dominiku Schofieldovou. Pak se zapotácela, jako by vzápětí měla omdlít. Dalgliesh k ní přiskočil, ona však ucouvla. Řekla apaticky klidným hlasem:

„Já myslela, že to dělá pro mě. Nevypila jsem kakao, co mi přinesl. Nespala jsem, když se vrátil. Vyšla jsem ven a koukala se na něho, jak na zahradě na tom ohništi pálí bílý plášť. Věděla jsem, že je od krve. Myslela jsem, že byl za doktorem Lorrimerem, protože se na mě a na Williama onehdy tak osopil. Myslela jsem, že to udělal pro mě, protože mě miluje.“

Náhle vydala kvílivý, zoufalý nářek jako trýzněné zvíře, a přece tak lidský a tak dospělý, až Dalglieshe zamrazilo v kostech.

„Tatínku! Tatínku! Ach ne!“

Přiložila ruce k hrdlu, zpod svetru vytáhla kožený řemínek a začala se s ním potýkat, zmítajíc se jako nějaký tvor chycený do pasti. A potom uzel povolil. Po tmavém koberci se rozletělo a rozkutálelo šest čerstvě vyleštěných mosazných knoflíků, zářících jako erbovní drahokamy.

Massingham se shýbl a pečlivě je sesbíral do kapesníku. Stále nikdo nepromluvil. William se odpoutal od pohovky, přihopkal ke své sestře a přitiskl se pažemi k její noze. Pusa se mu třásla. Dominika Schofieldová se obrátila přímo na Dalglieshe:

„Panebože, máte to špinavé povolání!“

Dalgliesh, aniž si jí všiml, promluvil k Massinghamovi:

„Dohlédněte na děti. Zatelefonuju, aby sem poslali příslušnici policejního sboru, a taky bychom měli sehnat paní Swaffieldovou. Na nikoho jiného jsem nepřipadl. Nevzdalujte se od ní, dokud obě nepřijdou. O ostatní se postarám.“

Massingham se otočil k Dominice Schofieldové:

„Špinavé povolání, říkáte? Je to práce jako každá druhá. Podle vás by se snad neměla vykonávat?“

Přešel k děvčeti. Zimničně se třáslo. Dalgliesh se obával, že před ním bázlivě ucouvne. Ale nepohnula se, zůstala stát. Čtyřmi slovy ji zničil. Ale na koho jiného se měla obrátit? Massingham svlékl svůj tvídový plášť a přehodil jej přes ni. Řekl jemně, aniž se jí dotkl:

„Pojďte se mnou. Ukážete mi, kde bychom si mohli udělat trochu čaje. A pak si musíte lehnout a William a já u vás zůstaneme. Budu Williamovi třeba něco číst“

Aniž k němu vzhlédla, šla s ním tak pokorně jako vězeň se svým žalářníkem, dlouhý plášť vláčejíc po podlaze. Massingham vzal Williama za ruku. Dveře se za nimi zavřely. Dalgliesh si přál, aby Massinghama už víckrát nespatřil. Ale ještě ho nejednou uvidí, a časem mu to ani nepřijde, už si ani nevzpomene. Už s ním do smrti nechtěl pracovat; ale věděl, že bude. Není z těch, kdo by zničil kariéru svého podřízeného jen proto, že urazil jeho útlocit, na který on, Dalgliesh, ani neměl právo. Čeho se Massingham dopustil, to mu teď připadalo neodpustitelné. Ale život ho poučil, že neodpustitelné se obyčejně nejsnáz odpouští. Je možné dělat policejní práci poctivě; není vpravdě jiný bezpečný způsob, jak ji provádět. Ale není možné ji dělat tak, aby nepřinášela bolest.

Slečna Willardová dotápala k pohovce. Zamumlala, jako by se to sama sobě snažila vysvětlit:

„Já jsem to tak nemyslela. To ona mě k tomu přinutila. Já to nechtěla. Nechtěla jsem mu ublížit.“ Dominika Schofieldová se měla k odchodu.

„Ne, to člověk zřídkakdy chce.“ Obrátila se na Dalglieshe:

„Kdybyste mě potřeboval, víte, kde mě najdete.“

„Budeme od vás požadovat svědeckou výpověď.“

„Ovšem. Tu přece vždycky požadujete, ne? Stesk a opuštěnost, strach a zoufalství, všechen lidský zmatek, všecko musíte mít pěkně doloženo na půldruhé stránce úředního papíru.“

„Ne, jen fakta.“

Nezeptal se jí, kdy to začalo. To nebylo po pravdě důležité, a napadlo ho, že se stejně ptát nepotřebuje. Brenda Pridmorová mu řekla, že s paní Schofieldovou a doktorem Kerrisonem a jeho dětmi seděla ve stejné řadě na koncertě v kapli. Ten se konal ve čtvrtek šestadvacátého srpna. A začátkem září přerušila Dominika styky s Edwinem Lorrimerem.

U dveří zaváhala a otočila se. Dalgliesh se zeptal:

„Zatelefonoval vám ráno po vraždě, že klíč dal zpátky do kapsy mrtvého Lorrimera?“

„Nikdy mi netelefonoval. Ani jeden, ani druhý, nikdy. Tak jsme si to ujednali. A jeho jsem taky nikdy nevolala.“ Odmlčela se a pak řekla stroze:

„Nevěděla jsem to. Snad jsem něco tušila, ale nevěděla jsem to. Nebyli jsme – či jak vy tomu říkáte? – nejeli jsme v tom spolu. Nejsem za nic odpovědná. Kvůli mně to neudělal.“

„Ne,“ řekl Dalgliesh. „To jsem nepředpokládal. Motiv vraždy je málokdy tak bezvýznamný.“

Upřela na něj své nezapomenutelné oči. Řekla:

„Proč mě nemáte rád?“

Egotismus, který jí v takové chvíli mohl vnuknout takovou otázku, ho ohromil. Ale víc než to ho znechutilo náhlé sebepoznání. Pochopil až příliš dobře, co dohnalo oba muže k tomu, aby se jako rozpálení studentíci provinile plížili na smluvené schůzky, aby se směli podílet na její tajné erotické hře. Mít příležitost, pomyslel si hořce, choval by se stejně.

Odešla. Obrátil se na slečnu Willardovou. „Telefonovala jste doktoru Lorrimerovi o upálených svících a o číslech na tabuli s pořadím zpěvů?“

„Mluvila jsem na něj, když mě tu předposlední neděli vezl na mši. Musela jsem cestou o něčem povídat, on nikdy nemluvil. A dělala jsem si starosti kvůli oltářním svícím. Poprvé jsem si všimla, že je někdo zapálil, když jsem byla v kapli koncem září. A když jsem tam byla naposled, byly ještě víc ohořelé. Napadlo mě, že se v kapli třeba scházejí vyznavači ďábla. Vím, že už je dávno odsvěcená, ale je to přece jen posvátné místo. A hodně odlehlé. Nikdo tam nechodí. Zdejší lidi neradi vycházejí po setmění. Uvažovala jsem, jestli o tom nemám promluvit s farářem nebo se poradit s otcem Gregorym. Doktor Lorrimer mě požádal, abych hned druhý den znovu zašla do kaple a dala mu pak vědět, co jsou na tabuli za čísla, totiž pořadí zpěvů. Bylo mi divné, že to na mně chce, ale zřejmě to pokládal za důležité. Já jsem si ani nevšimla, že by se v číslech něco změnilo. Mohla jsem si půjčovat klíč, víte? On si ho nerad půjčoval.“

Ale mohl si ho kdykoli vzít, aniž se potřeboval zapsat, pomyslel si Dalgliesh. Proč to tedy neudělal? Protože nechtěl riskovat, že ho někdo uvidí? Protože se příčilo jeho pedantské, konformní povaze poru-

šovat pravidla laboratoře? Anebo – což bylo pravděpodobnější – protože bylo nad jeho síly znovu vstoupit do kaple a na vlastní oči spatřit důkaz zrady? Ani se neobtěžovala změnit místo jejich setkání. Používala dál téhož důmyslného kódu k určování data příští schůzky. Dokonce i klíč, který svěřila Kerrisonovi, byl klíč Lorrimerův. A nikdo nemohl znát lépe než on význam těch čtyř čísel. Dvacátý devátý den desátého měsíce v osmnáct hodin čtyřicet minut. Řekl:

„A minulý pátek jste ve stínu stromů čekali společně?“

„To byl jeho nápad. Potřeboval svědka, víte? A nedělal si starosti nadarmo, to mi věřte. Takováhle ženská, ta by nikdy nemohla Williamovi nahradit matku. Střídala mužské jednoho za druhým, říkal doktor Lorrimer. Proto musela odejít z Londýna. Nenechala mužské na pokoji. Každý jí byl dobrý. Všecko o ní věděl, rozumíte. Celá laboratoř prý o ní věděla. Dokonce se i o něho jednou pokoušela. Strašné. Chystal se napsat paní Kerrisonové a zatrhnout to. Nemohla jsem mu říct její adresu. Doktor Kerrison dělá takové tajnosti se svými dopisy a nejsem si ani jistá, jestli vůbec ví, kde se jeho žena zdržuje. Ale věděli jsme, že utekla s nějakým doktorem, a jeho jméno jsme znali. Je to docela běžné jméno, ale doktor Lorrimer říkal, že to vypátrá v lékařském adresáři.“

Lékařský adresář. Tak proto se do něho chtěl podívat, proto otevřel tak rychle dveře, když Bradley zazvonil. Bezpochyby právě vyšel z ředitelovy pracovny v přízemí. A nesl si svůj zápisník. Co to o něm řekl Howarth? Že nesnášel papírky, že si všechno důležité zaznamenával do zápisníku. A tohle bylo důležité. Jména a adresy případných milenců paní Kerrisonové.

Slečna Willardová k němu vzhlédla. Dalgliesh viděl, že pláče, slzy jí stékaly po tváři a volně dopadaly na kroutící se ruce. Řekla:

„Co se s ním stane? Co s ním uděláte?“

Ozval se telefon. Dalgliesh přešel halu, vstoupil do pracovny a zvedl sluchátko. Byl to Clifford Bradley. Hlas měl vysoký a vzrušený, zněl jako hlas děvčátka. Říkal:

„Kapitán Dalgliesh? Řekli mi na policii, že tam asi budete. Musím vám to hned povědět. Je to důležité. Právě jsem si vzpomněl, proč jsem věděl, že je vrah pořád ještě v laboratoři. Jak jsem došel ke dveřím laboratoře, zaslechl jsem nějaký zvuk. Tentýž zvuk jsem znovu

zaslechl před dvěma minutami, když jsem dole vycházel z koupelny. Sue zrovna dotelefonovala s matkou. To, co jsem slyšel, bylo klapnutí sluchátka, jak ho někdo položil."

Nebylo to nic víc než potvrzení toho, co Dalgliesh už dávno tušil. Vrátil se do obývacího pokoje a zeptal se slečny Willardové:

„Proč jste nám řekla, že jste slyšela doktora Kerrisona, jak v devět hodin telefonuje ze své pracovny? Požádal vás, abyste pro něho lhala?"

Rozplizlá tvář, oči zalité slzami k němu vzhlédly:

„Ach ne, to by nikdy neudělal! Jenom se mě zeptal, jestli jsem ho náhodou slyšela, nic víc. To když se vrátil domů potom, co ho odvolali k nějakému případu. Chtěla jsem mu pomoci, vyhovět, zavděčit se mu. Byla to taková malá, bezvýznamná lež. A vlastně to ani lež nebyla. Měla jsem dojem, že jsem ho opravdu slyšela. Mohli jste ho podezírat a já jsem věděla, že to nemohl udělat. Je laskavý, je dobrý a ušlechtilý. Chránit nevinného, to je přece odpustitelný hřích. Ta žena ho uchvátila do svých spárů, ale já jsem věděla, že by nikdy nemohl zabít."

Patrně zamýšlel v každém případě zavolat do nemocnice z laboratoře, aby se pojistil, kdyby nebyl včas doma. Ale byl to asi velký nápor na nervy, když nablízku ležel mrtvý Lorrimer. Sotva stačil položit sluchátko, uslyšel blížící se kroky. A co teď? Vpadnout do temné komory a čekat? To byl bezpochyby jeden z jeho nejhorších okamžiků, když tam strnule, se zatajeným dechem a bušícím srdcem stál ve tmě a dohadoval se, kdo to v tak pozdní hodinu mohl přijít, jak se dostal dovnitř. A mohl to být Blakelock – Blakelock, který by okamžitě přivolal policii a ta by neodkladně začala prohledávat laboratoř.

Ale byl to jen vyděšený Bradley. Nikdo nikam netelefonoval, nevolal o pomoc, jen chodbou se rozléhala ozvěna panicky prchajících kroků. A teď mu nezbývalo, než je následovat, potichu se vytratit z laboratoře a staveništěm nové budovy, kudy sem přišel, zamířit k domovu. Zhasl světlo a došel k hlavnímu vchodu. A pak uviděl reflektory Doylova vozu, jak se stáčejí do příjezdové cesty a pak couvají, když vůz zajížděl do křovin. Tudy si už netroufl vyjít. Tento únik byl zahrazen. A nemohl počkat, až odjedou. Doma byla Nell, která se mohla probudit a ptát se po něm. Musel se vrátit.

Ale stále si zachovával jasnou hlavu. Byl to chytrý nápad vzít Lorrimerovy klíče a zamknout laboratoř. Policie se při vyšetřování nevyhnutelně zaměří na čtyři sady klíčů a omezený počet lidí, kteří k nim mají přístup. A znal jediný způsob, jak se dostat ven, a byl natolik obratný i odvážný, aby se o něj pokusil. Oblékl si Middlemassův plášť, aby si chránil šaty; věděl, jak osudná může být vytržená nitka v látce. Ale nic se neroztrhlo. A mírný deštík v časných hodinách smyl všechny stopy na zdi i oknech, které by ho mohly prozradit.

Bezpečně se dostal domů, a aby si upevnil alibi, zastavil se pod běžnou záminkou u slečny Willardové. Nikdo mu netelefonoval, nikdo se po něm neptal. A věděl, že nazítří bude mezi prvními, kdo bude ohledávat mrtvolu. Howarth vypověděl, že stál u dveří, zatímco Kerrison tělo prohlížel. Tehdy Kerrison nepochybně vstrčil klíč do Lorrirnerovy kapsy. Ale to byla jedna z jeho chyb. Lorrimer nosil své klíče v koženém pouzdře, nikoli volně v kapse.

Na štěrku příjezdové cesty zaskřípaly pneumatiky. Dalgliesh vyhlédl z okna a spatřil seržanta Reynoldse a na zadním sedadle dvě ženy, příslušnice policie. Případ dospěl k rozuzlení, nastal zlom – kterému ovšem jako vždycky musel předcházet zlom v lidech. A teď už se mohli bez dalších průtahů pustit do posledního rozhovoru, do toho nejtěžšího.

Na pokraji klančového pole si jakýsi chlapec pouštěl červeného draka. Nadnášen svěžím větrem, drak stoupal a klesal, jeho klikatý ohon se svíjel na azurové obloze, tak jasné a čiré jako za letního dne. Celé prostranství ožívalo hlasy a smíchem. I odhozené plechovky od piva se třpytily jako blýskavé hračky a zmuchlané papíry se vesele kutálely ve větru. Vzduch byl břitký a voněl mořem. Člověk by málem věřil, že si ti sobotní nakupovači, táhnoucí s dětmi přes tu křovinatou pustinu, nesou svačinové zásoby na pláž, že klančové pole vede k dunám a přesypovým travinám, k pobřeží plnému dětského křiku. Dokonce i plenta, kterou policie namáhavě vztyčovala proti poryvům větru, nepůsobila o nic hrozivěji než poutový maňáskový stánek, před nímž opodál postávala skupinka zvědavců, trpělivě čekající, až začne představení.

První, kdo k nim po svahu klančového lomu vystoupil nahoru, byl

komisař Mercer. Řekl:

„Ošklivě nám to zpackal – manžel té holky, co jsme ji tu ve středu ráno našli. Řeznický tovaryš. Včera si přinesl domů jeden z těch jejich nožů a v noci si sem přišel podřezat krk. Zanechal lístek, kde se přiznává, že ji zabil, ubožák. Nestalo by se to, kdybychom ho mohli včera zatknout. Jenže Lorrimerova smrt a Doylova suspenze nás zdržely. Teprve včera večer jsme dostali rozbor krve. Koho vlastně hledáte?“

„Doktora Kerrisona.“

Mercer se na Dalglieshe pátravě podíval, ale řekl jenom:

„Tady už skončil. Pošlu ho sem.“

Po třech minutách se přes okraj klančového lomu vyhoupla postava doktora Kerrisona a mířila k nim.

Řekl: „To – Nell, viďte.“

„Ano.“

Nezeptal se, jak a kdy k tomu došlo. Pozorně naslouchal, když Dalgliesh pronášel varovnou formulku, jako kdyby ta slova nikdy předtím neslyšel a chtěl si je vrýt do paměti. Pak řekl s pohledem upřeným na Dalglieshe:

„Byl bych rád, kdybych nemusel na policii v Guy’s Marshi, zatím ne. Chci vám o tom všechno povědět – teď a jenom vám, nikomu jinému. Nebudou s tím potíže. Učiním plné doznání. Ať se stane cokoliv, přál bych si, aby Nell nemusela svědčit. Můžete mi to slíbit?“

„Jistě víte, že nemohu. Ale máte-li v úmyslu přiznat vinu, soud nebude mít důvod jí předvolávat“ Dalgliesh otevřel dveře vozu, ale Kerrison zavrtěl hlavou. Řekl bez náznaku sebelítosti:

„Zůstanu raději venku. Mám před sebou mnoho let vězení, kdy se nebudu moct projít pod širým nebem. Možná do konce života. Kdyby to byla jen Lorrimerova smrt, mohli by mě možná odsoudit jen pro zabití. Nebyl to předem připravený zločin. Ale to druhé byla vražda.“

Massingham zůstal u vozu, zatímco Dalgliesh a Kerrison spolu obcházeli klančový lom. Kerrison řekl:

„Začalo to zde, tady na tom místě, před pouhými čtyřmi dny. Připadá mi to jak věčnost. Jiný život, jiný čas. Oba jsme byli povoláni k vraždě tady v lomu a on si mě potom vzal stranou a řekl mi, abych za ním večer o půl deváté přišel do laboratoře. Nepožádal mě, jen mi to

oznámil. A taky mi řekl, o čem chce se mnou mluvit. O Dominice.“

Dalgliesh se zeptal:

„Věděl jste, že byl před vámi jejím milencem?“

„Ne, teprv když jsem se s ním ten večer setkal. Se mnou o něm nikdy nemluvila, nikdy mezi námi nepadlo jeho jméno. Ale když na mě vychrlil přival své nenávisti a závisti a žárlivosti, bylo mi to samozřejmě hned jasné. Neptal jsem se ho, jak se dozvěděl o mně. Myslím si, že byl šílený. Snad jsme byli oba šílení.“

„A vyhrožoval, že napíše vaší ženě a zabrání vám, abyste získal opatrovnictví svých dětí, jestliže se paní Schofieldové nevzdáte.“

„Byl by stejně napsal. Chtěl ji zpátky a zřejmě si ten ubožák opravdu myslel, že to bylo možné. Ale přitom mě chtěl stůj co stůj potrestat. Jen jednou v životě jsem poznal takovou nenávist. Stál tam, bílý jak stěna, běsnil, spílal mi, hrozil, že ztratím své děti, že nejsem způsobilý být otcem, že už je víckrát neuvidím. A najednou to nebyl Lorrimer, kdo ke mně mluvil. Víte, to všechno jsem už předtím slyšel od své ženy. Byl to jeho hlas, ale její slova. A věděl jsem, že už víc neunesu. Byl jsem skoro celou noc vzhůru, měl jsem za sebou strašný výstup s Nell, když jsem se vrátil domů, a celý den jsem se trápil představami, s čím na mě Lorrimer přijde.

A do toho se ozval telefon. Byl to jeho otec, stěžoval si mu kvůli televizoru. Lorrimer s ním krátce promluvil, pak položil sluchátko. Ale jak mluvil, padla mi do oka ta dřevěná palice. A uvědomil jsem si, že mám v kapse pláště rukavice. Za rozhovoru s otcem zřejmě trochu vystřízlivěl. Oznámil mi, že už mi nemá co říci. A právě v okamžiku, kdy se ke mně s odmítavým gestem otočil zády, jsem popadl palici a udeřil. Bez hlesu se zhroutil. Položil jsem palici zpátky na stůl a přitom jsem si všiml otevřeného zápisníku s jmény a adresami tří lékařů. Jeden z nich byl milenec mé ženy. Vytrhl jsem list a zmačkaný strčil do kapsy. Pak jsem šel k telefonu a zavolal. Bylo právě devět hodin. Ostatní už podle všeho znáte.“

Oči upřené na svěže zelenou trávu, obešli bok po boku klančový lom. Teď se otočili a opisovali stejný kruh. Dalgliesh řekl:

„Bude myslím líp, když mi to povíte.“

Ale nic nového se nedověděl. Stalo se to přesně tak, jak si to vydedukoval. Když Kerrison vylíčil, jak spálil plášť a list ze zápisníku,

Dalgliesh se ho zeptal:

„A Stella Mawsonová?“

„Zavolala mi včera do nemocnice a požádala mě, abych se s ní o půl osmé setkal v kapli. Naznačila mi, oč půjde. Řekla, že má koncept dopisu, o kterém si chce se mnou promluvit, našla ho prý v jistém psacím stole. Věděl jsem, co v něm je.“

Bezpochyby si jej vzala s sebou do kaple, pomyslel si Dalgliesh. V jejím stole se nenašel, ani originál, ani kopie. Něco ho na tom zarážělo: vždyť vlastně riskovala, že Kerrisonovi dává vědět, že má dopis u sebe. Jak si mohl být jist, že někde, i když ji zabije, nenechala kopii? A jak si ona mohla být jista, že ji nepřemůže a dopisu se nezmocní?

Téměř jako by věděl, co Dalglieshovi táhne myslí, Kerrison řekl:

„Nebylo to tak, jak si myslíte. Nepokoušela se mi ten dopis prodat. Nic neprodávala. Řekla mi, že ho vzala z Lorrimerova stolu téměř instinktivně, protože nechtěla, aby ho našla policie. Z jakéhosi důvodu, který mi neobjasnila, Lorrimera nenáviděla, a nic mi nezazlívala. Řekla mi doslova: ‚Dost se lidí natrápil, když žil. Proč by měl někoho trápit ještě po smrti?‘ Stavěla se jako člověk, který je na mé straně, který mi poskytl jistou službu. A teď ode mě žádala něco na oplátku, něco docela prostého a obyčejného, něco, co jsem si podle ní mohl dovolit.“

Dalgliesh řekl:

„Hotovost, za kterou by se dal koupit domek Sprogg’s Cottage, aby ona a Angela Foleyová byly zabezpečeny.“

„Neměl to být ani dar, jenom půjčka. Chtěla si na pět let půjčit čtyři tisíce liber za úroky, které by stačila splácet. Potřebovala zoufale ty peníze a musela je sehnat rychle. Vysvětlila mi, že nemá nikoho jiného, na koho by se mohla obrátit. Byla ochotna sepsat právní dohodu. Byla to ta nejvlídnější, nejslušnější vyděračka.“

A myslela si, že jedná s tím nejvlídnějším, nejslušnějším člověkem. Vůbec nepocítila strach – až do toho posledního ošklivého okamžiku, kdy z kapsy pláště vytáhl šňůru a ona si uvědomila, že před ní nestojí muž, který s ní sdílí úděl oběti, ale vrah. Dalgliesh řekl:

„Tu šňůru jste musel mít už připravenou. Kdy jste se rozhodl, že musí zemřít?“

„I to, tak jako Lorrimerova smrt, byla téměř náhoda. Získala klíč od

Angely Foleyové a přišla do kaple první. Seděla v presbyteriu na jednom z těch vysokých křesel ve výklenku. Nechala dveře otevřené, a jak jsem vešel do předsíně kaple, uviděl jsem truhlu. Věděl jsem, že je v ní šňůra. Měl jsem víckrát příležitost kapli prozkoumat, když jsem čekal na Dominiku. Tak jsem tedy šňůru vytáhl a strčil ji do kapsy. Teprve pak jsem šel dál a začali jsme rozmlouvat. Dopis měla s sebou, v kapse. Bez nejmenších obav mi jej ukázala. Nebyl to hotový dopis, jen koncept, na kterém pracoval. Zřejmě ho psal s ohromnou chutí, dával si moc záležet na jeho formě.

Byla to zvláštní žena. Řekl jsem, že jí ty peníze půjčím, že si dám svým advokátem sepsat náležitou dohodu. V kapli byla modlitební kniha a ona mě přinutila, abych na ni položil ruku a přísahal, že nikdy nikomu nepovím, co jsme si ujednali. Nejspíš se bála, aby se to nedozvěděla Angela Foleyová. Právě ve chvíli, kdy jsem si uvědomil, že zná, jedině ona že zná toto nebezpečné tajemství, jsem se rozhodl, že musí zemřít.“

Náhle se zastavil. Otočil se k Dalglieshovi a řekl:

„Víte, nemohl jsem na ni všechno vsadit. Nepokouším se ospravedlnit. Ani se nepokouším žádat vás o pochopení. Nejste otec, takže to ani nemůžete pochopit. Nemohl jsem riskovat dát své ženě takovou zbraň proti sobě, až by se před soudem projednávalo opatrovnictví. S tím, že jsem měl milenku, by asi moc nenadělali, proto bych se ještě nestal nezpůsobilý starat se o děti. Jaké by pak měla většina rodičů vyhlídky na to, aby jim přisoudili opatrovnictví? Ale co tajný poměr, který jsem policii zatajil, poměr se ženou, jejíž někdejší manžel byl zavražděn – vražda, pro kterou jsem měl jen slabé alibi a silný motiv? Nezvrátilo by to rovnováhu? Má žena je přitažlivá a působí věrohodně a napohled naprosto normálně. Proto je to tak beznadějné. Není tak příliš nesnadné určit diagnózu šílenství, neuróza je méně dramatická, ale je stejně vražedná, když s ní musíte žít. To ona nás roztrhla, Nell a mě. Nemohl jsem jí nechat Williama a Nell. Když jsem tam stál v kapli tváří v tvář Stelle Mawsonové, věděl jsem, že je v sázce jejich život proti jejímu.

A bylo to tak snadné. Přehodil jsem jí dvojitou smyčku kolem krku a pevně zatáhl. Zemřela bezpochyby okamžitě. Pak jsem ji odnesl do předsíně a pověsil ji na skobu. Nezapomněl jsem otřít její podrážky o

sedadlo židle a židli nechat překocenou. Pak jsem se přes louku vrátil k místu, kde jsem nechal svůj vůz. Tam, kde parkuje Dominika, když přijíždí na naše schůzky, ve stínu staré stodoly u Guy's marshské silnice. I čas hrál pro mě. Měl jsem se v nemocnici zúčastnit schůze zdravotnické komise, ale chystal jsem se ještě předtím zastavit v laboratoři a na něčem pracovat. I kdyby si v nemocnici někdo všiml, kdy jsem přijel, zůstávalo mi jen dvacet nedosvědčitelných minut. A mohl jsem se klidně o dvacet minut zdržet cestou."

Chvíli kráčeli mlčky k vozu. Pak se dal Kerrison znovu do řeči:

„Pořád tomu nerozumím. Je tak krásná. A není to jen její krása. Mohla mít kteréhokoli muže, kterého si zamanula. Nepřestával jsem žasnout nad tím, že si z nějakého podivného důvodu zamanula mě. Když jsme byli spolu, když jsme se pomilovali a leželi pak při světle svící v tichu kaple, všechny úzkosti, všechna napětí, všechny odpovědnosti byly tytam. Bylo to pro nás snadné, protože byly tmavé večery. Bezpečně mohla parkovat u té stodoly. V noci na té silnici nikdo nechodí a jen málo aut tudy přejede. Vím, že na jaře, když je dlouho světlo, by to bylo těžší. Ale stejně jsem nečekal, že mě tak dlouho bude chtít. Byl to zázrak, že mě vůbec chtěla. Nikdy jsem o tom neuvažoval dál než k nejbližší schůzce, k novému datu na tabuli s čísly zpěvů. Nedovolila mi, abych jí telefonoval. Nikdy jsem ji neviděl, ani s ní nemluvil mimo čas, kdy jsme byli sami v kapli. Věděl jsem, že mě nemiluje, ale na tom nezáleželo. Dávala, co mohla, a to mně stačilo."

Mezitím došli k vozu. Massingham držel otevřené dveře. Kerrison se obrátil k Dalglieshovi a řekl: „Nebyla to láska, ale bylo to svého druhu milování. A takový mír to byl. Tohle je taky mír – vědět, že už nemusím nic dělat, že už mi nic jiného nezbývá. Je to konec odpovědnosti, konec trápení. Vrah se navždycky vyčlení z celé lidské společnosti. Je to jistý druh smrti. Jsem teď člověk, který umírá, problémy tu zůstávají, ale já se od nich vzdaluju do nové dimenze. Připravil jsem se o tolik práv, když jsem zabil Stellu Mawsonovou, i o právo cítit bolest."

Potom už beze slova nasedl vzadu do vozu. Dalgliesh přibouchl dveře. Pak se mu sevřelo srdce. Přes klančové pole k němu poskakoval modrožlutý míč a za ním, doprovázeno voláním matky, se s výbuchy smíchu hnalo dítě. Vteřinu plnou hrůzy si Dalgliesh myslel, že je

to William, Williamova tmavá čupřina, Williamův smích, Williamovy gumovky míhající se v slunci.